

The Project Gutenberg EBook of Arthur kuningas ja hänen jalot ritarinsa, by
Thomas Malory

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no
restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the
terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at
www.gutenberg.org/license

Title: Arthur kuningas ja hänen jalot ritarinsa Tarinoita Thomas Maloryn Morte
d'Arthurista

Author: Thomas Malory

Editor: Mary MacLeod

Translator: Aino Lehtonen

Release Date: May 3, 2017 [EBook #54655]

Language: Finnish

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK ARTHUR
KUNINGAS JA HÄNEN ***

Produced by Juha Kiuru and Tapio Riikonen

ARTHUR KUNINGAS JA HÄNEN JALOT RITARINSA

Tarinoita Thomas Maloryn Morte d'Arthurista

Toim.

MARY MACLEOD

Suomentanut Aino Lehtonen

WSOY, Porvoo, 1908.

SISÄLLYS:

Maloryn Morte d'Arthur.

Morte d'Arthurin ensimmäisen painoksen esipuheesta.

Arthur kuningas.

Miekan ihme.

Kuinka Arthur kruunattiin kuninkaaksi.

Lujan linnan piiritys.

Kuninkaiden taistelu.

Turmion ennustus.

Lähteen ritari.

Excalibur miekka.

Pyöreä pöytä.

Taikalaivan ihmeellinen seikkailu.

Morgan le Fayn kavaluus.

Kuinka Arthur kuningas sai takaisin oman miekkansa.

Jalokivi viitta.

Uni lohikäärmeestä ja karjusta.

Järven herra Lancelot.

Metsän vahva ritari.

Neljä kuningatarta.

Kartano kaalamon luona.

Kuinka Lancelot kaatoi kaksi jättiläistä.

Vaarojen kappeli ja häijy velho.

Haukan kavaluus.

Metsän ritari Tristram.

Tristramin lapsuus.
Kuninkaallinen ritari.
Kaunis Iseult.
Lohjennut miekka.
Kuinka Tristram herra tuli Camelotiin.
Ennemmin kuolema kuin häpeä.
Taikajuoma.
Morgan le Fayn juomasarvi.
Brittanyyn Iseult.
Kummien seikkailujen metsä.
Metsän kurja mies.
"Lancelot herran tähden"
Morgan le Fayn kavala petos.
Neitojen linnalla.
Turnajaisten kolmas päivä.
Kymmenen ritaria etsimässä.
Morgan le Fayn kummallinen kilpi.
Hautakivi Camelot virran rannalla.

Pyhän Graalin etsintä.

Vaarallinen istuin.
Kuinka Galahad tehtiin ritariksi.
Ihmeitä, yhä suurempia ihmeitä.
Viimeiset turnajaiset.
Galahad herran valkoinen kilpi.
Kummallinen kultakruunu.
Neitojen luona.
Näky metsäkappelissa.
Lancelot herran katumus.
Huone, jonka ovi oli suljettu.
Kuinka Galahad herra näki Pyhän Graalin.

Arthurin kuolema.

Lancelot herran lähtö.
Gawaine herran kosto.
Lännen taistelu.
Maailman jaloin ritari.

Maloryn Morte d'Arthur.

Maloryn Morte d'Arthurilla on englantilaisessa kirjallisuudessa jotenkin samantapainen merkitys kuin Kalevalalla meidän runoudessamme. Senkin aineksena ovat vanhat kansanrunot ja sekin on ollut maansa kirjallisuuden ja runollisen mielikuvituksen pohjana ja perustana.

Tarinat, joita Morte d'Arthurissa kerrotaan, ovat vanhoja. Jo kuudennella vuosisadalla Arthur kuningas esiintyy Englannin kelttiläisten kansantaruiissa kansallissankarina, joka kerran vielä on palaava, vapauttava sorretun kansansa ja kohottava sen taas mahtavuuteen. Aikojen kuluessa Arthurin ympärille sitten kutoutui ja kietoutui samaa juurta olevia, mutta alkuaan itsenäisiä tarinoita mahtavasta Merlin tietäjästä, jalojen ritarien rohkeudesta, seikkailunhalusta, verisestä vihasta ja vainosta. Yhdennellätoista vuosisadalla tämä kaunis, seikkailurikas tarusto levisi yli Kanaalin Bretagnen kelttiläisten keskuuteen ja puhkesi siellä perin eloisaan kukoistukseen, saaden vaikutuksia ja lisäpiirteitä ranskalaisesta runoudesta. Siellä siihen m.m. liittyy taru Pyöreän pöydän jalosta ritaristosta Kaarle-sadussa esiintyvien kahdentoista päärin mukaan. Ennen pitkää se kietoi lumoihinsa seikkailuja rakastavien normannilais-ranskalaistenkin mielen. Nämä riistivät siltä sen kansallisen omituisuuden, tekivät kelttiläisestä kansallissankarista ritarillisen ruhtinaan ihanteen ja hänen uljaista asetovereistaan — jotka pian työntävät Arthurin varjoon — täydellisen ritariuden esikuvia. Arthur-taru muuttui heidän käsissään ritaritaruksi. Niinpä he ritarihengen mukaisesti soivat näissä taruissa arvokkaan sijan lemmellekin, miehen ja naisen väliselle intohimolle, joka oli ollut aivan vieras kelttiläiselle runoudelle. Ja lopuksi Arthur tarustoon liittyy tuo salaperäinen tarina pyhästä Graalista — astiasta, johon legendan mukaan Josef Arimatialainen kokosi ristiinnaulitun Kristuksen veren — jota Arthur ja hänen ritarinsa pannaan etsimään. Näin lisättyinä ja luonteeltaan muuteltuina nämä tarinat kulkeutuivat Englantiin takaisin, samalla kun ne levisivät yhä laajemmalle mannermaalla, peittäen lopulta koko läntisen Euroopan mielikuvituksen, kuin taaja hämähäkin seitti. Mutta kun ritarius jo oli raukeemassa, kokosi englantilainen Malory nuo loistavat eri piirteet yhteen ja laati tuosta laajasta häviävästä aineksesta viehättävän proosakertoelman, jossa nuo loppumattomat, vaivoin luetut tarinat esiintyivät lyhennettyinä soveliaaseen, helposti luettavaan kokoon, muodostaen tenhoavan kuvauksen ajasta, joka kallistui iltaansa.

Semmoisenaan siitä tuli Englannin kirjallisuuden ja kirjakielen kulmakiviä. Se

oli aikanaan englantilaisen proosakielen esikuvana. Ja englantilaisille runoilijoille se on ollut aina meidän päiviimme asti ehtymätön runollisen innostuksen ja runollisten kuvien lähde. Ja vielä enemmän — se on monien polvien kuluessa värittänyt koko englantilaisen luonteen, ja siitä saa osaltaan selityksensä englantilainen seikkailunhalu ja ritarillisuuden rakkaus.

* * * * *

Morte d'Arthurin julkaisi painosta v. 1485 kuuluisa kirjanpainaja ja kääntäjä William Caxton, mutta sen tekijä on viime aikoihin asti ollut lukemattomille lukijoilleen täysin tuntematon. Vasta uusimpien tutkimusten kautta on saatu selville, kenen kirjoittama on tämä kuuluisa teos, jota pidetään etevimpänä Arthur-tarujen muodostelmana. Niistä niukoista tiedoista, joita Maloryn elämästä hartaat tutkimukset ovat tuoneet ilmoille, mainitsemme seuraavaa.

Thomas Malory, ritari, syntyi Newbold Revellin tilalla Warwickin kreivikunnassa Richard II:n hallituksen lopulla, viimeistään vuonna 1399. Nuo vanhat ritarirunot, joihin hän jo aikaisin oli perinpohjin perehtynyt, saivat erinomaista elävyyttä, kun Malory ehti itse elämässä tutustumaan siihen ritariuteen, jota vielä oli tavattavissa. Hän liittyi jo nuorena Richard Beauchampiin, Warwickin kreiviin, ja joutui siten läheiseen suhteeseen mieheen, jossa oli ruumiillistuneena se ritarillisuus, minkä suuri ja pysyvä ylistäjä hänestä oli tuleva. Varmana voitaneen pitää, että tämä hänen nuoruudenaikansa suuri sotapäällikkö usein oli esikuvana hänen piirtäessään Lancelot herran ja noiden muiden tarunomaisten sankarien uljaita piirteitä.

Richard Beauchampin kuoltua vuonna 1439 Maloryn suhteet hänen perheeseensä pysyivät yhä katkeamattomina, sittenkin kun Warwickin kreivin arvonimi siirtyi Richard Nevilille, joka oli nainut Beauchampin tyttären.

Vuoden 1433 paikkeilla Thomas Maloryn isä, John Malory, kuoli, jättäen perinnöksi pojalleen laajat tiluksensa ja arvonimensä. Vuoden 1444 ja 1445 parlamentissa Thomas Malory edusti Warwickin kreivikuntaa ja vuonna 1445 hänet ritaroitiin.

Syttyi sitten pitkällinen "Ruusujen sota", tuo Englannin historiassa niin surullisen maineen saanut kuningassuvun eri haarojen taistelu keskenään, jossa York suku riisti kruunun hallitsevalta Lancaster suvulta. Tässä taistelussa asettui Warwickin kreivi, "Kuninkaantekijä", Yorkin suvun puolelle, ollen sen vahvin

tuki, ja varmalta näyttää, että Malorykin oli tämän uskollisen ystävänsä liittolainen. Hänen mainitaankin esim. vuonna 1462 Edvard IV:n lipun johdolla marssineen lancasterilaisjoukkoja vastaan.

Mutta ennen pitkää Edvardin ja Warwickin kreivin välit rikkoutuivat. Kuninkaasta kävi "Kuninkaantekijän" ies liian tukalaksi, ja hän pudisti sen niskoiltaan. Thomas Malory näyttää silloin pysyneen "Kuninkaantekijän" puolella, sillä hänet suljettiin muutamien muiden muassa pois yleisestä anteeksiannosta, jonka Edvard kuningas syksyllä 1468 julisti. Kuinka hänen tämän johdosta kävi, ei varmuudella tiedetä, mutta hyvin luultavasti hän joutui vankeuteen ja suljettiin arvatenkin Towerin linnaan, jossa hänen sanotaan kirjoittaneen osan ihailtavaa teostaan kuoleman varjojen häntä piirittäessä. Epäilemättä hän Tristram herran vankeutta kuvatessaan puhuukin omasta kärsimyksestään, niin välittömän vaikuttavasti ja yksinkertaisesti hän siitä kertoo (kts. s. 174).

Luultavasti Thomas Malory sai anteeksiannon ja laskettiin vapauteen syksyllä 1469 yleisen anteeksiannon johdosta. Tämän jälkeen Malory todennäköisesti pysyi erillään kaikista valtiollisista vehkeilyistä — hän olikin jo vanha mies. "Kuninkaantekijä" oli antautunut yhä enemmän ja enemmän itsekkäiden pyyteiden valtaan; kansalaissota kauhuineen oli taas uhkaamassa maata. Ei liene epäilemistäkään, että Malory nyt luopui Warwickin kreivistä, jonka uskollisena asetoverina hän niin kauan oli ollut, ja siirtyi Edvardin kannattajien joukkoon. Elämänsä loppuvuodet — niitä ei monta enää ollutkaan jäljellä — hän vietti maatilallaan Newbold Revellissä. Siellä hän sai valmiiksi kirjansa vuonna 1470 ja kuoli seuraavan vuoden maaliskuussa. Hänet haudattiin Harmaaveljesten kirkkoon, joka oli keskiaikaisen Lontoon komeimpia kirkkoja, lähelle sitä kenttää, missä hän oli ollut niin monen viehättävästi kuvaamansa ritarillisen ottelun todistajana ja missä hän muinoin itsekin oli peitsi tanassa kiitänyt.

* * * * *

Suomennoksessa esiintyvät tarinat ovat käännetty, jättämällä pois pari tarinaa, Mary Macleodin laatimasta Morte d'Arthurin lyhennysmuodostelmasta. Suomennoksessa on pyritty, mikäli mahdollista, säilyttämään alkutekstin naiivista koruttomuutta ja yksinkertaista lauserakennusta.

Lukijaa oudostuttanee suomennoksessa käytetty sana "tjostata" [alkuäänteet luettava tj eikä tsh]. Se on ritarillinen termi, joka Englannista keskiajalla levisi

muuhun Europaan, ja merkitsee ritarillista kaksintaistelua keihäillä; sillä on epäilemättä yhtä suuri oikeus päästä kieleemme, kuin "turnata" sanalla, joka merkitsee ritarillista joukkotaistelua.

Morte d'Arthurin ensimmäisen painoksen esipuheesta.

"Tässä saadaan nähdä ritarillista uljuutta ja kohteliaisuutta, inhimillistä luontoa, lempeyttä, rohkeutta, rakkautta, ystävyyttä, konnuutta, murhaa, vihaa, hyvettä, syntiä. Ota hyvästä esimerkkiä ja jätä paha, niin olet hyvän nimen ja maineen saava... Kaikki on kirjoitettu meidän oppimme hyväksi ja jotta kavahtaisimme lankeemasta syntiin ja paheeseen, vaan harjoittaisimme ja noudattaisimme sitä mikä hyvää on, minkä kautta me hyvän nimen ja maineen tässä elämässä saavutamme, ja tämän lyhyen ja katoavaisen elämän jälkeen päästäksemme ikuiseen autuuteen taivaassa, minkä Hän meille on luvannut, joka taivaassa hallitsee, pyhä Kolminaisuus. Amen."

William Caxton.

ARTHUR KUNINGAS

Miekan ihme.

Kun Englannin kuningas Uther Pendragon kuoli, oli maa kauan aikaa suuressa vaarassa, sillä jokainen mahtava lordi kokosi joukkojaan, ja moni halusi tulla kuninkaaksi. Sillä Uther kuninkaan oma poika, Arthur prinssi, jonka olisi pitänyt hänen sijaansa astua, oli vielä vain lapsi, ja Merlin, tuo mahtava tietäjä, oli hänet piilottanut.

Kummallinen tapaus oli sattunut Arthurin syntyessä, ja näin se tapahtui.

Vähän ennen Merlin oli tehnyt Uther kuninkaalle suuren palveluksen sillä ehdolla, että kuningas tekisi mitä ikinä hän häneltä pyytäisi. Kuningas vannoi juhlallisen valan niin tekevänsä. Silloin Merlin otti häneltä lupauksen, että kun hänen lapsensa oli syntynyt, niin se annettaisiin Merlinille, jotta hän kasvattaisi sitä mielensä mukaan, sillä se olisi lapsen omaksi parhaaksi. Kuningas oli antanut lupauksensa ja niin hänen täytyi suostua. Silloin Merlin sanoi tuntevansa oikein uskollisen ja luotettavan miehen, yhden Uther kuninkaan lordeista, Ector herran, jolla oli suuria tiluksia useassa paikoin Englantia ja Walesia, ja hänen hoitoonsa lapsi olisi annettava.

Sinä yönä, jona lapsi syntyi, Uther kuningas käski kahden ritarin ja kahden hovinaisen ottaa sen, vaikka se vielä oli kastamatta, ja kääriä sen kultaisiin

vaatteisiin ja antaa sen köyhälle ukolle, jonka he tapaisivat odottamassa linnan takaportilla. Tuo köyhä ukko oli valepukuinen Merlin, vaikka he eivät sitä tietäneet. Niin lapsi annettiin Merlinille, ja hän vei sen Ector herralle ja antoi pyhän miehen kastaa sen ja nimitti sen Arthuriksi. Ja Ector herran vaimo rakasti sitä kuin omaa lastansa.

Ei ollut kulunut kahta vuottakaan, kun Uther kuningas sairastui ankaraan tautiin, ja kolme päivää ja kolme yötä hän oli puhumatonna. Paroonit olivat suuresti suruissaan ja kysyivät Merliniltä, mitä olisi paras tehdä.

"Tässä ei mikään lääke auta", Merlin sanoi, "Jumalan tahdon täytyy tapahtua. Mutta kuulkaa, paroonit, tulkaa huomenna kaikki Uther kuninkaan vuoteen ääreen, Jumala on antava hänen puhua."

Niin seuraavana päivänä Merlin ja kaikki paroonit tulivat kuninkaan vuoteen ääreen, ja Merlin sanoi kovalla äänellä Uther kuninkaalle:

"Herra, onko sinun päiviesi päätyttyä poikasi Arthur hallitseva tätä valtakuntaa ja kaikkea mitä siihen kuuluu?"

Silloin Uther Pendragon kääntyi ja sanoi niin että kaikki kuulivat:

"Minä annan pojalleni Arthurille Jumalan siunauksen ja omani ja pyydän häntä rukoilemaan sieluni edestä ja oikeuden mukaisesti ja kunniallisesti kantamaan kruunua, jott'ei hän menettäisi siunaustani."

Ja sen sanottuaan Uther kuningas kuoli.

Mutta Arthur oli vielä vain lapsi, ei kahdenkaan vuotias, ja Merlin tiesi ett'ei hänen kuninkaaksi julistamisestaan olisi vielä ollut mitään hyötyä. Sillä siihen aikaan oli Englannissa monta mahtavaa miestä, jotka koettivat kaikki saada valtakunnan itselleen, ja he olisivat ehkä tappaneetkin pikku prinssin. Niin oli maassa kauan aikaa riitaa ja taistelua.

Kun useita vuosia oli kulunut, niin Merlin meni Canterburyn arkkipiispan luo ja käski häntä lähettämään sanan kaikille valtakunnan lordeille ja aseellisille aatelismiehille, että he kaikin tulisivat jouluksi Lontooseen, sillä Jumala oli ihmeen kautta näyttävä, kuka oikeutta myöden oli oleva valtakunnan kuningas. Niin kaikki lordit ja aatelismiehet valmistautuivat matkalle ja saapuivat Lontooseen, ja pitkän aikaa ennen joulupäivän valkenemista he kokoontuivat

suureen pyhän Paavalin kirkkoon rukoilemaan.

Ensimmäisen jumalanpalveluksen jälkeen nähtiin kirkkopihassa iso neliskulmainen kivi, valkoinen kuin marmori, ja sen keskellä oli ikäänkuin jalan korkuinen alasin teräksestä. Siihen oli pistettynä kaunis paljastettu miekka ja kultakirjaimilla oli kirjoitettuna miekkaan nämä sanat:

"Kuka ikinä vetää tämän miekan tästä kivistä ja alasimesta, on oikeutta myöden koko Englannin kuningas."

Silloin kaikki kansa ihmetteli ja kertoi sen arkkipiispalle.

Silloin arkkipiispa sanoi:

"Minä käsen teitä pysymään kirkossa ja rukoilemaan vielä Jumalaa; ja älköön kenkään koskeko miekkaan, ennenkuin jumalanpalvelus on ohitse."

Sitten kun kaikki rukoukset olivat kirkossa päättyneet niin kaikki lordit menivät katsomaan kiveä ja miekkaa. Ja kun he lukivat kirjoituksen, niin monet heistä — ne, jotka tahtoivat tulla kuninkaaksi — koettivat vetäistä miekkaa alasimesta. Mutta ei yksikään saanut sitä liikahtamaan.

"Se mies ei ole täällä, joka on vetävä miekan kivistä", arkkipiispa virkkoi, "mutta varmasti Jumala on tekevä hänet tunnetuksi. Mutta asettakaamme siksi aikaa kymmenen urhoollista ritaria miekkaa vartioimaan."

Niin tehtiinkin ja julistettiin, että ken vain tahtois, saisi koettaa tempaista miekkaa kivistä. Ja uuden vuoden päiväksi paroonit määräisivät suuret turnajaiset, joihin kaikki ritarit, jotka tahtoivat tjostata taikka turnailla, saisivat ottaa osaa. Näin määrättiin sen vuoksi, että lordit ja alempi kansa olisivat pysyneet koolla, sillä arkkipiispa uskoi varmasti, että Jumala oli tekevä tunnetuksi, ken miekan oli voittava.

Kuinka Arthur kruunattiin kuninkaaksi.

Uuden vuoden päivänä kirkonmenojen jälkeen paroonit ratsastivat kentälle,

toiset tjoistaamaan ja toiset turnailemaan, ja niin tapahtui, että Ector herra, jolla oli laajoja maatiluksia lähellä Lontoota, myöskin tuli turnajaisiin. Ja hänen mukanaan ratsasti hänen poikansa Kay herra kasvatusveljensä nuoren Arthurin kanssa.

Heidän ratsastaessaan Kay herra huomasi olevansa ilman miekkaa, sillä hän oli jättänyt sen isänsä asuntoon. Ja niin hän pyysi Arthuria sitä hakemaan.

"Mielelläni sen teen", Arthur virkkoi, ja ratsasti pois täyttä karkua.

Mutta kun hän saapui taloon, hän ei tavannut ketään, joka olisi antanut hänelle miekan, sillä kaikki olivat menneet katsomaan turnajaisia. Silloin Arthur suuttui ja sanoi itsekseen:

"Minäpä ratsastan kirkkopihaan ja otan sen miekan, joka on kiveen pistettynä, sillä veljeni Kay herra ei mitenkään saa tänäpäivänä olla ilman miekkaa."

Kun hän saapui kirkkopihalle, niin hän hyppäsi alas ratsultaan ja satoi sen pylvääseen ja meni teltaan. Mutta hän ei nähnyt siellä ainoatakaan ritaria miekkaa vartioimassa, sillä he olivat menneet kaikki turnajaisiin. Ja Arthur tarttui miekan kahvaan, ja kiivaasti tempaisten hän sen helposti vetäisi kivistä; ja sitten hän hyppäsi ratsunsa selkään ja lähti ratsastamaan minkä ennätti, kunnes saavutti veljensä Kay herran, jolle hän antoi miekan.

Heti kuin Kay herra sen näki, niin hän tunsu sen Ihmeellisen kiven miekaksi, ja hän ratsasti isänsä Ector herran luo ja sanoi:

"Herra, katsokaa, tässä on Ihmeellisen kiven miekka, minusta täytyy siis tulla tulla tämän maan kuningas."

Kun Ector herra näki miekan, niin hän käänsi hevosensa ja ratsasti kirkolle, ja siellä he kaikki kolme hyppäsivät alas satulasta ja menivät kirkkoon, ja Ector herra vannotti poikaansa todenmukaisesti kertomaan, kuinka hän oli saanut miekan.

"Veljeltäni Arthurilta", Kay herra virkkoi, "sillä hän sen minulle toi."

"Kuinka sinä sait tämän miekan?" Ector herra sanoi Arthurille.

Ja poika kertoi hänelle.

"Nyt ymmärrän", Ector herra virkkoi, "että sinusta täytyy tulla tämän maan kuningas."

"Minkä tähden minusta", Arthur virkkoi, "ja mistä syystä?"

"Herra", Ector sanoi, "siitä syystä että Jumala niin tahtoo; sillä tuota miekkaa ei olisi saanut vedetyksi kivistä kukaan muu, kuin se, joka oikeutta myöden on oleva kuningas. Näytäpä nyt, saatatko pistää miekan takaisin sinne missä se oli ja vetää sen jälleen irti."

"Eipä se ole vaikeata", Arthur virkkoi, ja pisti miekan takaisin kiveen.

Silloin Ector herra koetti vetää miekkaa, eikä se onnistunut; ja Kay herrakin veti sitä kaikista voimistaan, mutta miekka ei liikahtanutkaan.

"Koetapa nyt sinä", Ector herra sanoi Arthurille.

"Kas näin", Arthur sanoi ja vetäisi nopsasti miekan kivistä.

Silloin Ector herra ja Kay herra polvistuivat maahan hänen eteensä.

"Voi, minun oma rakas isäni ja veljeni", Arthur virkkoi, "minkä tähden te notkistatte minulle polvianne?"

"Ei niin, ei niin, armollinen herrani Arthur, minä en suinkaan ole teidän isänne, enkä heimolaisennekaan. Mutta nyt näen, että te olette korkeampaa sukua kuin luulinkaan."

Silloin Ector herra kertoi hänelle kaikki, kuinka hän oli ottanut hänet kasvatikseen ja kenen käskystä ja kuinka hän oli saanut hänet Merliniltä. Ja kun Arthur käsitti, ett'ei Ector ollutkaan hänen isänsä, niin hän kävi kovin surulliseksi.

"Tahdotteko olla minun hyvä ja armollinen hallitsijani, kun pääsette kuninkaaksi?" ritari kysyi.

"Tottapa tahdon, huonostipa muuten käyttäytyisin", Arthur sanoi, "sillä teillehän olen kaikkein suurimmassa kiitollisuuden velassa ja hyvälle äiti rouvalleni, teidän vaimollenne, joka on minua kasvattanut ja hoitanut kuin omaa lastansa. Ja jos se on Jumalan tahto että minusta tulee kuningas, niinkuin te sanotte, niin

ilmoittakaa minulle vain mitä soisitte minun tekevän, enkä minä ole teitä pettävä, Jumala varjeltakoon että teidät pettäisin."

"Herra", Ector sanoi, "en pyydä teiltä mitään muuta kuin että teette poikani, kasvattiveljenne Kay herran, kaikkien maittenne hovimestariksi."

"Niin on tapahtuva", Arthur sanoi, "ja kautta kunniani, kukaan muu ei ole sitä virkaa hoitava, niin kauan kuin hän ja minä olemme elossa."

Sitten he menivät arkkipiispan luo ja kertoivat hänelle, kuinka miekka oli saatu ja kuka sen oli vetänyt kivistä.

Loppiaisena kaikki paroonit kokoontuivat kirkkopihaan kiven ympärille, niin että jokainen joka tahtoi, olisi saanut koettaa vetää miekkaa. Mutta ei kukaan muu heistä kaikista kuin Arthur saanut miekkaa irti kivistä. Silloin useat heistä kovin suuttuivat ja sanoivat, että olisi suuri häpeä heille ja koko maalle, jos joutuisivat alhaissukuisen pojan hallittaviksi, sillä vielääkään ei kukaan heistä tietänyt, että hän oli kuningas Uther Pendragonin poika. Niin he päättivät jättää asian ratkaisun kynttilänpäiväksi, joka on toisena päivänä helmikuuta.

Mutta kun kynttilänpäivä tuli ja Arthur yhä vieläkin oli ainoa, joka saattoi vetää miekan kivistä, niin he lykkäsivät sen pääsiäiseksi. Ja kun pääsiäinen tuli, ja Arthur taas voitti heidät kaikki, niin he lykkäsivät sen helluntaiksi.

Silloin arkkipiispa kutsui Merlinin neuvosta kokoon muutamia parhaimpia ritareita, joita oli saatavissa — sellaisia ritareita, joista kuningas Uther Pendragon eläessään oli enin pitänyt ja joihin hän oli enin luottanut — ja nämä määrättiin vartioimaan nuorta Arthuria yötä ja päivää ja kiellettiin hetkeksikään jättämästä häntä yksiksensä, kunnes helluntaijuhla oli tullut.

Kun tuo suuri päivä tuli, niin kaikellaiset miehet yrittivät vielä kerran vetää miekkaa kivistä, mutta kenellekään muulle se ei onnistunut kuin Arthurille. Kaikkien sinne kokoontuneiden lordien ja kaiken kansan edessä hän tempaisi miekan kivistä, ja silloin kaikki kansa huusi yhdestä suusta:

"Me tahdomme Arthurin kuninkaaksemme! Me emme salli että häntä enää estetään, sillä me näemme kaikki, että se on Jumalan tahto, että hän on oleva meidän kuninkaamme, ja joka sitä vastustaa, sen me lyömme kuoliaaksi."

Ja sen sanottuaan he kaikki polvistuivat yhtä aikaa, sekä rikkaat että köyhät, ja

pyysivät anteeksi Arthurilta, että olivat antaneet hänen odottaa niin kauan.

Ja Arthur antoi heille anteeksi ja tarttui miekkaan molemmiin käsin ja laski sen alttarille, jonka vieressä arkkipiispa seiso, ja niin paras siellä olevista miehistä teki hänet ritariksi.

Sitten hän heti kruunattiin, ja hän vannoi lordeillensa ja kansallensa, että hän olisi oikeutta harrastava kuningas ja hallitsisi oikein ja tunnollisesti siitä päivästä lähtien ja niin kauan kuin hän eläisi.

Lujan linnan piiritys.

Senjälkeen kun Arthur oli kruunattu kuninkaaksi, tehtiin hänelle useita valituksia monesta suuresta vääryydestä, joita oli tehty maassa Uther kuninkaan kuoleman jälkeen. Monelta lordilta, ritarilta, aatelisrouvalta ja aatelismieheltä oli riistetty heidän maansa. Silloin Arthur määräsi, että maat olivat annettavat takaisin niille, joiden omat ne olivat olleet. Ja kun se oli tehty ja kaikkien Lontoon ympärillä olevien alueiden asiat olivat järjestetyt, niin Arthur teki Kay herran Englannin hovimestariksi, Baldwin herran Britannian konnetaabeliksi ja Ulfius herran kamariherraksi; ja Brastias herra määrättiin Trentin pohjoispuolella olevien maiden hoitajaksi. Suurin osa sitä seutua oli silloin kuninkaan vihollisten hallussa, mutta muutamassa vuodessa Arthur sai koko pohjoisosan maata valloitetuksi.

Muutammat osat Walesia vastustivat häntä vielä, mutta aikanansa hän voitti ne kaikki, niinkuin hän oli voittanut muutkin, jalolla miehuudellaan ja Pyöreän pöydän ritarien uljuudella.

Sitten Arthur kuningas meni Walesiin ja kuulutti suuren juhlan helluntaiksi sen jälkeen kun hänet oli kruunattu Carleonin kaupungissa. Siihen juhlaan tuli monta rikasta ja mahtavaa kuningasta suurine ritariseurueineen. Arthur iloitsi heidän tulostaan, sillä hän luuli, että kuninkaat ja ritarit olivat tulleet ystävyydessä ja kunnioittaakseen häntä hänen juhlassaan, ja sentähden hän iloitsi suuresti ja lähetti heille runsaita lahjoja.

Mutta kuninkaat eivät tahtoneet ottaa niitä vastaan, vaan pieksivät häpeällisesti

lähettiläitä ja sanoivat, ett'ei heitä haluttanut ottaa vastaan lahjoja parrattomalta pojalta, joka vielä lisäksi oli alhaista sukua. He lähettivät hänelle sanan, ett'eivät he huoli hänen lahjoistansa, mutta että he tulevat ja antavat hänelle lahjoja terävällä miekalla niskan ja hartioitten väliin. Sen vuoksi he olivat sinne saapuneet, sillä häpeällistä oli heidän sallia tuollaisen pojan hallita niin jaloa valtakuntaa.

Kun sanansaattajat olivat tuoneet tämän vastauksen Arthur kuninkaalle, niin parooniensa neuvosta hän sulkeutui viidensadan urhean miehen kanssa lujaan linnaan. Ja kaikki kuninkaat alkoivat piirittää häntä, mutta Arthur kuninkaalla oli yllinkyllin ruokavaroja.

Ennenkuin kaksi viikkoa oli kulunut, niin Merlin, tuo suuri tietäjä, tuli Carleonin kaupunkiin. Kuninkaat ihastuivat suuresti, kun hänen näkivät, ja kysyivät häneltä:

"Minkä tähden tuo Arthur poika on tehty meidän kuninkaaksemme?"

"Herrat", Merlin sanoi, "hän on tehty kuninkaaksemme sentähden, että hän on kuningas Uther Pendragonin poika. Ja sanokoon 'ei' kuka hyvänsä, niin Arthur on sittenkin oleva kuningas ja voittava kaikki vihollisensa, ja ennenkuin hän kuolee, niin hän on kauan aikaa ollut koko Englannin kuninkaana ja hallinnut Walesia, Irlantia ja Skotlantia ja useampaa valtakuntaa, kuin minä nyt tahdon mainita."

Muutamat kuninkaista ihmettelivät Merlinin sanoja ja uskoivat, että niin kävisi kuin hän sanoi; ja muutamat, kuten Orkneyn kuningas Lot, nauroivat hänelle, ja toiset taas kutsuivat häntä velhoksi. Mutta he kaikki olivat sitä mieltä, että Arthur kuninkaan pitäisi tulla keskustelemaan heidän kanssaan, ja he vakuuttivat, että hän saisi turvallisesti tulla ja mennä.

Niin Merlin meni Arthur kuninkaan luo ja kertoi hänelle mitä hän oli tehnyt ja sanoi, ett'ei hänen pitäisi pelätä, vaan tulla rohkeasti ja puhua heidän kanssaan.

"Älkää heitä säästäkö", hän sanoi, "vaan vastatkaa heille niinkuin heidän kuninkaansa ja päämiehensä tulee, sillä te olette voittava heidät kaikki, joko he sitten tahtovat taikka eivät."

Silloin Arthur kuningas tuli ulos linnastaan, ja hänellä oli kaapunsa alla panssaripaita kaksinkertaisesta teräksestä. Ja hänen kanssaan kulki Canterburyn

arkkipiispa ja Baldwin herra, Kay herra ja Brastias herra. Kun hän kohtasi kuninkaat, niin ei silloin häikäilty, vaan lausuttiin molemmin puolin voimakkaita sanoja, ja Arthur kuninkaalla oli valmiina vastaus kaikkeen mitä he sanoivat, ja hän lausui, että jos hän vain saa elää, niin kyllä hän vielä taivuttaa heidän niskansa. Kuninkaat lähtivät sentähden raivoissaan pois, ja Arthur kuningas palasi linnaansa ja asesti itsensä ja kaikki soturinsa.

"Mitä aiotte tehdä?" Merlin sanoi kuninkaille; "parempi olisi teille, että malttaisitte mielenne, sillä ette te täällä pääse voitolle, vaikka teitä olisi kymmenen kertaa enemmän."

"Pitäisikö meidän pelästyä untenselittäjän puheista", ilkkui Lot kuningas.

Silloin Merlin katosi ja tuli Arthur kuninkaan luo ja käski hänen ahdistaa heitä ankarasti. Ja tietäjä neuvoi Arthuria ja sanoi, ett'ei hänen heti alussa pitäisi käyttää miekkaansa, jonka hän oli saanut ihmeen kautta; vaan vasta sitten kun hän näkisi olevansa suuressa vaarassa, hän saisi paljastaa miekan ja tehdä parastansa.

Mutta sillä välin kolmesataa parasta miestä, jotka olivat kuninkaiden mukana, menivät Arthurin puolelle, ja se oli hänelle suureksi lohdutukseksi. Kaikki hänen soturinsa taistelivat uljaasti, ja taistelu raivosi kauheasti. Arthur kuningas itse oli aina etumaisena tungoksessa, mutta viimein hänen ratsunsa lyötiin kuoliaaksi hänen altaan. Ja samassa Lot kuningas paiskasi Arthur kuninkaan maahan.

Mutta neljä Arthurin ritaria riensi apuun ja asetti hänet taas ratsun selkään. Ja silloin hän paljasti miekkansa, ja se hohti niin hänen vihollistensa silmissä, että se paistoi kuin neljäkymmentä tulisoihtua. Ja sillä tapaa hän karkoitti vihollisensa ja löi monta heistä.

Silloin Carleonin asukkaat nousivat taisteluun, aseinaan nuijia ja kiviä, ja he kaatoivat monta ritaria. Mutta kuninkaat liittyivät niihin ritareihinsa, jotka vielä olivat elossa, ja pakenivat.

Ja Merlin tuli Arthurin luo ja kielsi hänen heitä enempää ahdistamasta.

Kuninkaiden taistelu.

Juhlan ja turnajaisten jälkeen Arthur tuli Lontooseen ja kutsui kaikki parooninsa neuvotteluun. Sillä Merlin oli kertonut hänelle, että nuo kuusi kuningasta, jotka olivat sotineet häntä vastaan ja jotka hän oli tuhonnut, eivät vitkastelisi kostaakseen hänelle ja hänen maalleen. Paroonit eivät osanneet antaa mitään neuvoa, vaan sanoivat että he olivat kylliksi voimakkaita taistelemaan.

"Hyvin puhuttu", Arthur sanoi, "minä kiitän teitä rohkeudestanne; mutta tahtovatko teistä kaikki ne, jotka minua rakastavat, kuulla Merlinin sanoja. Tiedättehän, mitä kaikkea hän on tehnyt minun hyväkseni ja että hän tietää paljon asioita, ja kun tapaatte hänet, niin toivon että pyydätte hänen antamaan teille kaikkein parhaimman neuvonsa."

Kaikki paroonit sanoivat, että he mielellään kuulisivat Merlinin neuvoja, ja niin lähetettiin häntä hakemaan.

"Varoitan teitä ajoissa", Merlin virkkoi, "koska teidän vihollistenne voimat ovat enentyneet ja he ovat niin taitavia satureita kuin suinkin saattaa olla. He ovat nyt saaneet puolelleen vielä neljä kuningasta ja mahtavan herttuan, ja joll'ei meidän kuninkaamme saa enemmän ratsumiehiä, kuin on saatavissa hänen oman valtakuntansa rajojen sisäpuolelta, niin hänet voitetaan ja lyödään, jos hän ryhtyy taisteluun."

"Mitä on tehtävä?", paroonit kysyivät.

"Ilmoitan teille neuvoni", Merlin virkkoi. "Meren tuolla puolen on kaksi veljestä, ja he ovat molemmat kuninkaita ja ihmeellisen voimallisia miehiä. Toinen on Benwickin kuningas, Ban nimeltään, ja toinen Gaulin, se on Ranskan, kuningas Bors. Ja näitä veljeksiä vastaan sotii mahtava mies, Claudas kuningas, ja taistelee heidän kanssaan erästä linnasta, ja ankara on viha ja vaino heidän välillään. Mutta kun Claudas on sangen rikas, niin hän voi hankkia monia taitavia ritareita taistelemaan puolestansa, ja enimmäkseen hän pitää noita molempia kuninkaita varsin ahtaalla. Tämä on nyt minun neuvoni: että meidän kuninkaamme ja hallitsijamme lähettää Ban ja Bors kuninkaille kahden luotettavan ritarin mukana kirjeet, joissa hän ilmoittaa, että jos he tahtovat tulla katsomaan Arthuria ja hänen hoviansa ja auttaa häntä hänen sodissaan, niin hän vannoo auttavansa heitä heidän sodissaan Claudas kuningasta vastaan. No, mitä te nyt ajattelette tästä neuvosta?"

"Se on hyvä neuvo", sanoivat kuningas ja paroonit.

Ja niin asia päätettiin kaikessa kiireessä.

Ulfius ja Brastias valittiin sanansaattajiksi, ja he lähtivät matkaan hyvin asestettuina ja uljaitten ratsujen selässä. Ja niin he kulkivat yli meren ja ratsastivat kohden Benwickin kaupunkia. Silloin eräässä kapeassa paikassa yksitoista Claudas kuninkaan ritaria karkasi heidän päällensä ja koetti tappaa heidät tai ottaa heidät vangiksi. Mutta Ulfius ja Brastias taistelivat heidän kanssaan kaksitellen ja voittivat heidät kaikki toisen toisensa jälkeen ja jättivät heidät pahoin kolhittuina ja ruhjottuina maahan makaamaan.

Kun he saapuivat Benwickiin, niin sattui niin onnellisesti, että molemmat kuninkaat, Ban ja Bors, olivat siellä. Heti kun kuninkaat kuulivat, että he olivat Arthurin sanansaattajia, niin nämät ottivat heidät mitä sydämellisimmin vastaan, ja kun Ban ja Bors lukivat kirjeet, niin sanansaattajat tulivat vieläkin tervetulleemmiksi.

Niin Ulfiusta ja Brastiasta kestitettiin hyvin ja heille annettiin kallisarvoisia lahjoja niin paljon kuin jaksoivat kantaa, ja he saivat mukaansa sen vastauksen, että molemmat kuninkaat tulisivat Arthurin luokse niin kiireesti kuin suinkin saattoivat.

Arthur kuningas riemastui suuresti saadessaan tämän sanoman, ja kun aika tuli kuninkaiden saapua, niin hän kuulutti suuren juhlan ja meni kymmenen penikulmaa Lontoon ulkopuolelle heitä vastaan. Juhlan jälkeen pidettiin komeat turnajaiset, joihin otti osaa seitsemän sataa ritaria. Arthur, Ban ja Bors istuivat Canterburyn arkkipiispan ja Ector herran (Käyn isän) keralla kultakankaalla verhotussa katoksessa ladyen ja aatelisnaisten keralla, nähdäkseen ketkä taistelivat parhaiten ja antaakseen arvostelunsa. Ne ritarit, jotka voittivat palkintoja, olivat Arthur kuninkaan hoviin kuuluvat Kay herra, Lucas herra ja Griflet herra.

Ban ja Bors kuninkaiden avulla Arthur uudestaan voitti ja karkoitti nuo yksitoista kuningasta, jotka sotivat häntä vastaan. Ja kun hänen vihollisensa olivat lyödyt, niin Ban ja Bors kuninkaat palasivat omille mailleen mukanaan kalliita lahjoja. Ja he tekivät Arthurin kanssa sellaisen sopimuksen, että jos he tarvitsisivat hänen apuaan Claudas kuningasta vastaan, niin he lähettäisivät häntä hakemaan, ja jos taas Arthur heitä tarvitsisi, niin tulisi hänen vain lähettää heille sana, eivätkä he vitkastelisi.

Turmion ennustus.

Ban ja Bors kuninkaiden lähdettyä Arthur ratsasti Carleoniin. Sillä sinne oli lähettänyt puolisonsa Orkneyn kuningas Lot, yksi niistä kuninkaista, jotka olivat sotineet häntä vastaan. Kuningatar tuli suurella komeudella ja loistolla lähettilään tavoin, mutta itse asiassa hänen tarkoituksensa oli urkkia Arthurin hovia. Hänen mukanaan olivat hänen neljä poikaansa, Gawaine, Gaheris, Agrivaine ja Gareth, ja monta muuta ritaria ja ladyä. Vaikka hän oli hyvin ilkeä ja kavala, niin hän oli sentään mitä ihanin nainen, ja sentähden hän kokonaan voitti Arthur kuninkaan sydämen. Arthur ei tietänyt, että tuo kuningatar itse asiassa oli hänen oma sisarpuolensa, hänen äitinsä Igrainen tytär, sillä Igraine oli ennen naimistaan Uther Pendragonin kanssa ollut erään mahtavan Cornwallin herttuan puolisona. Toinen tytär oli Morgan le Fay, joka oli myöskin äärettömän ihana ja ilkeä sekä sangen taitava noitakeinoissa.

Lot kuninkaan puoliso viipyi kuukauden Carleonissa ja lähti sitten pois, ja hänen mentyään Arthur kuningas näki ihmeellisen unen, joka täytti hänen mielensä suurella pelolla. Hän näki unta, että maahan tuli korppikotkia ja käärmeitä; ja että ne tappoivat ja hävittivät kaiken kansan, ja sitten hän taisteli niitä vastaan ja ne tekivät hänelle paljon pahaa ja haavoittivat hänet vaikeasti, mutta viimein hän ne surmasi.

Kun kuningas heräsi, niin hän oli sangen surullisella mielellä unensa johdosta, ja päästäkseen ajatuksistaan hän lähti useiden ritariensa kera metsästäämään. Heti metsään saavuttuaan näki kuningas edessään ison hirven ja hän ajoi sitä takaa niin kiivaasti, että hänen ratsuparkansa vaipui nääntyneenä maahan.

Kun kuningas istui odottamassa toista hevosta, jota muuan hänen miehistään oli hakemassa, tuli Merlin hänen luokseen neljäntoista vuotiaan pojan muodossa ja tervehtien kuningasta kysyi, miksi hän oli niin mietteissään. Arthur vastasi, että hänellä oli kyllä syytä olla alakuloinen, ja silloin Merlin saattoi hänet aivan hämmästyksiinsä, kun hän tiesi kaikki hänen ajatuksensa ja kertoi kuka hän oli ja kaikki mikä häntä koski. Sitten Merlin katosi ja palasi taas kahdeksankymmenen vuotiaan ukon haahmossa, ja siinä valepuvussa hän taas kysyi kuninkaalta, miksi hän oli niin surullinen.

"Syytä on kyllä ollakseni surullinen", Arthur virkkoi.

Ja hän kertoi vanhukselle unensa ja kuinka tuo kummallinen poika oli juuri ollut

hänen luonaan ja kertonut hänelle hänen isästään ja äidistään ja ilmoittanut asioita, joista ei hänellä ollut aavistustakaan. Silloin Merlin sanoi että kaikki, mitä lapsi oli hänelle puhunut, oli aivan totta. Ja että hän oli tullut sanomaan, että tulevana vuosina moni onnettomuus oli kohtaava maata, sillä Lot kuninkaan vaimo oli synnyttävä lapsen, joka koettaisi tuhota Arthurin ja kaikki hänen ritarinsa.

"Ken olet sinä", kysyi Arthur, "joka kerrot minulle tällaisia uutisia?"

"Minä olen Merlin", sanoi tietäjä, "ja minä olin sekin, joka oli täällä pojan muodossa."

"Ah", virkkoi Arthur kuningas, "tepä olette ihmeellinen mies, mutta minä ihmettelen suuresti teidän sanojanne, että minun täytyy kuolla taistelussa."

"Älkää ihmetelkö", Merlin virkkoi, "sillä se on Jumalan tahto, hän rankaisee teitä niiden pahojen tekojen tähden, joita on tehty maan päällä. Mutta minä saattaisin murehtia", vanhus lisäsi, "sillä minun täytyy kuolla häpeällinen kuolema — minut pistetään elävänä maan sisään, mutta sinä saat kuolla kunniallisen kuoleman."

Kun he siten pakinoivat, tuotiin kuninkaan hevonen ja Arthur nousi satulaan, ja Merlin astui toisen hevosen selkään ja he ratsastivat Carleoniin.

Se mitä Merlin ennusti omasta kuolemastaan, kävi todellakin toteen. Muutamia vuosia myöhemmin tuo suuri tietäjä rakastui erääseen hovineitoon nimeltä Nimue, tai kuten muutamat häntä kutsuivat "Vivien", joka oli tuntevinaan vastarakkautta Merliniä kohtaan, kunnes oli oppinut kaikki ne asiat, joita hän halusi tietää. Merlin opetti hänelle kaikki loihdut ja noitakeinot, niin että hän saattoi itsekkin noitua. Mutta Merlin hullaantui niin rakkaudessaan, ett'ei hän tahtonut hetkeksikään laskea Nimueta näkyvistään, ja tuo lady lopuksi aivan väsyi hänen hellyyteensä ja tahtoi päästä vapaaksi hänestä. Hän pelkäsi Merliniä senvuoksi, että tämä oli tietäjä, eikä hän keksinyt mitään keinoa, jolla olisi päässyt hänestä eroon.

Viimein tapahtui että Merlin kerran näytti hänelle ihmeellisen kallion, jonka edessä oli suuri kivi, jota saattoi taikakeinoilla liikuttaa. Silloin Nimue kavalasti houkutteli Merlinin astumaan kallion sisään, saadakseen muka tietää mitä kaikkia ihmeitä siellä oli. Mutta kun Merlin oli kallion sisässä, niin hän noitui kiven paikoilleen niillä loihduilla, joita Merlin oli hänelle opettanut, ja kaikista

taikakeinoistaan huolimatta Merlin ei päässyt sieltä ikinä ulos. Sitten Nimue pakeni ja jätti Merlinin kallioon.

Siten kävi toteen ennustus Merlinin kohtalosta, ja myöhemmin myöskin tapahtui se mitä hän oli ennustanut Arthur kuninkaasta. Sillä Merlin sanoi kerran, että se mies, joka tuhoisi Arthurin, syntyisi toukokuun ensimmäisenä päivänä. Ja niin kuningas noudatti luokseen kaikki ne lapset, jotka olivat syntyneet ensimmäisenä päivänä toukokuuta. Niiden joukossa oli monta lordien ja ladyjen poikaa ja muiden muassa myös hänen sisarenpoikansa Mordred, Lot kuninkaan puolison poika. Kaikki lapset pantiin laivaan ja lähetettiin pois maasta, ja muutamat olivat vain neljän viikon vanhoja. Mutta laiva ajoi karille ja murskaantui, ja kaikki lapset hukkuivat, paitsi yksi. Pikku Mordredin heittivät aallot rannalle, ja eräs hyvä mies otti hänet hoitoonsa ja kasvatti häntä, kunnes hän oli täyttänyt neljätoista vuotta, jolloin hän vei hänet hoviin. Mordred oli samoin kuin äitinsäkin sangen ilkeä ja kavala ja, niinkuin myöhemmin saamme nähdä, hän saattoi paljon kurjuutta Pyöreän pöydän ritarien jaloon joukkoon.

Monet valtakunnan lordit ja paroonit olivat kovin vihoissaan lastensa menettämisestä; mutta useat syyttivät enemmän Merliniä kuin Arthuria, niin että he pysyivät alallaan, joko sitten pelosta tai rakkaudesta.

Lähteen ritari.

Kun Arthur kuningas kuuli Merliniltä, että hänen äitinsä Igraine vielä oli elossa, niin hän lähetti häntä kaikessa kiireessä hakemaan. Ja kuningatar tulikin ja toi mukanaan tyttärensä Morgan le Fayn, joka oli niin ihana nainen kuin olla saattoi. Igraine ei ollut koskaan saanut tietää, kuinka oli käynyt sen pienen lapsen, jonka hän oli antanut Merlinin huostaan, sillä hän ei ollut koskaan sen jälkeen nähnyt lastansa eikä tietänyt edes mikä nimi sille annettiin. Silloin Merlin otti kuningasta kädestä ja sanoi: "Tämä on sinun äitisi." Ja silloin Arthur sulki äitinsä, Igraine kuningattaren, syliinsä ja suuteli häntä, ja he itkivät molemmat toinen toisensa tähden. Ja kuningas määräsi pidettäväksi juhlan, joka kesti kahdeksan päivää.

Eräänä päivänä saapui hoviin muuan asemies kuljettaen edessään ratsunsa selässä kuolettavasti haavoitettua ritaria. Hän kertoi, että metsässä oli muuan

ritari, joka oli pystyttänyt teltan lähteen partaalle ja kuinka tuo ritari oli surmannut hänen herransa, joka oli kelpo ritari; ja hän pyysi että hänen herransa haudattaisiin ja että joku ritari kostaisi hänen kuolemansa.

Suuri hälinä nousi hovissa tuon ritarin kuoleman johdosta, jokainen tahtoi antaa neuvojaan, ja muuan nuori asemies, Griflet nimeltään, joka oli jokseenkin samanikäinen kuin Arthur, tuli kuninkaan luokse ja pyysi että tämä tekisi hänet ritariksi.

"Sinä olet vielä liian nuori ja hento", sanoi Arthur, "ottaaksesi niin korkean arvon hartioillesi."

"Herra", Griflet virkkoi, "minä rukoilen teitä tekemään minut ritariksi."

"Herra, olisi kovin ikävää menettää Griflet", sanoi Merlin, "sillä hänestä tulee ylen kelpo mies, kun hän pääsee täysi-ikäiseksi, ja hän on oleva teidän luonanne elämänsä loppuun asti."

Niin kuningas teki hänet ritariksi.

"Mutta nyt", hän sanoi, "koska minä olen tehnyt sinut ritariksi, niin sinun täytyy antaa minulle lahja."

"Mitä vain tahdotte", Griflet sanoi.

Silloin kuningas otti häneltä lupauksen, että kun hän oli taistellut lähteellä ritarin kanssa, niin hän palaisi suoraapäätä hoviin enempiä taisteluja etsimättä.

Niin Griflet hyppäsi kiireesti ratsunsa selkään, asetti kilpensä paikoilleen ja otti peitsen käteensä ja ratsasti täyttä laukkaa, kunnes hän saapui lähteelle. Siellä hän näki komean teltan ja sen vieressä seisoi peitteen alla uljas ratsu, hyvin satuloituna ja suitsitettuna ja puussa riippui monivärinen kilpi ja iso peitsi. Griflet kolhautti kilpeen peitsensä perällä, niin että kilpi putosi maahan.

Silloin ritari tuli ulos teltasta ja sanoi: "Hyvä ritari, miksi te työnsitte alas minun kilpeni?"

"Siksi että tahdon tjostata teidän kanssanne", sanoi Griflet.

"Parempi on teidän olla tjostaamatta", sanoi ritari, "sillä te olette nuori ja

vast'ikään ritariksi tehty, eikä teidän voimanne ole mitään minun voimieni rinnalla."

"Oli miten oli", Griflet sanoi, "mutta minä tahdon tjostata teidän kanssanne."

"En mielelläni siihen suostu", sanoi ritari, "mutta koska minun täytyy, niin olen valmis. Mistä te olette?"

"Herra, minä olen Arthurin hovista."

Molemmat ritarit törmäsivät yhteen, niin että Grifletin peitsi kalahti kappaleiksi, ja silloin toinen ritari, jonka nimi oli Pellinore, syöksi peitsensä läpi Grifletin kilven ja vasemman kupeen, niin että peitsi katkesi ja hevonen ja ritari kaatuivat maahan.

Kun Pellinore näki Grifletin makaavan maassa, niin hän hyppäsi ratsultaan ja oli hyvin pahoillansa, sillä hän luuli surmanneensa hänet. Hän irroitti Grifletin kypärin, jotta tämä olisi saanut raitista ilmaa, ja asetti hänet uudestaan ratsun selkään ja sanoi että hänellä oli uljas sydän ja että hänestä tulisi ylen kelpo ritari, jos hän saisi elää. Niin Griflet herra ratsasti takaisin hoviin, jossa nousi suuri suru hänen tähtensä. Mutta hyvien lääkärien avulla hän sentään parani.

Arthur kuningas oli kovin kiukuissaan Griflet herran saaman vamman tähden, ja hän käski yhden miehistään pitää valmiina hänen ratsuaan ja varuksiaan kaupungin ulkopuolella seuraavana aamuna ennen päivänkoittoa. Aamulla ennenkuin päivä oli valjennut hän nousi ratsulleen ja otti peitsensä ja kilpensä ja käski miehen odottaa, kunnes hän palaisi.

Hän ratsasti hiljalleen, kunnes päivä koitti, ja silloin hän näki kuinka kolme moukkaa ajoi takaa Merliniä surmatakseen hänet. Kuningas ratsasti niitä vastaan ja huusi: "Paetkaa, moukat!" Ja silloin he pelästyivät, kun näkivät ritarin, ja pakenivat.

"Voi Merlin", Arthur virkkoi, "täällä sinä olisit joutunut surmasi suuhun kaikesta oveluudestasi huolimatta, jollen minä olisi tullut!"

"Enpä suinkaan", Merlin virkkoi, "sillä minä olisin voinut pelastaa itseni, jos olisin tahtonut. Mutta sinä olet lähempänä kuolemaasi kuin minä, sillä sinä olet menossa kuolemaasi kohden, joll'ei Jumala sinua varjele."

Siten pakinoiden he kulkivat ja tulivat lähteelle, jonka partaalla tuo komea telttä seisoi. Ja Arthur kuningas näki että siellä istui asetettu ritari tuolilla.

"Herra ritari", Arthur virkkoi, "minkä vuoksi sinä oleskelet täällä, niin ett'ei yksikään ritari saata kulkea tätä tietä taistelematta sinun kanssasi? Minä neuvon sinua luopumaan tästä tavasta."

"Tätä tapaa minä olen käyttänyt", Pellinore sanoi, "ja tahdon sitä käyttää, kieltäköön kuka tahansa. Ja jos jotakuta suututtaa minun tapani, niin parantakoon sen kuka tahtoo."

"Minä tahdon parantaa sen", virkkoi Arthur.

"Se ei onnistu", sanoi Pellinore.

Ja hän nousi nopeasti ratsulleen, asetti paikoilleen kypärinsä ja otti peitsensä. He törmäsivät niin rajusti toinen toisensa kilpiä vastaan, että heidän peitsensä katkesivat. Silloin Arthur paljasti äkkiä miekkansa.

"Antakaahan olla", ritari virkkoi, "kauniimpaa on meidän molempien rynnistää vielä kerran terävillä peitsillä toisiamme vastaan."

"Niinpä niinkin", vastasi Arthur, "jos minulla olisi enemmän peitsiä."

"Minulla on kyllä", Pellinore sanoi.

Asemies tuli ja toi kaksi oivallista peistä, ja taas ritari ja kuningas rynnistivät kaikista voimistaan toisiaan vastaan, niin että molemmat peitset katkesivat. Silloin Arthur tarttui miekkaansa.

"Älkäähän vielä", sanoi ritari, "te olette taitavin tjostaaja, jonka minä olen tavannut, ja ritariuden korkean arvon tähden pyydän teitä vielä kerran tjostaamaan kanssani."

"Olkoon menneeksi", Arthur virkkoi.

Silloin tuotiin kaksi vielä suurempaa peistä, ja kumpikin ritari otti yhden ja he syöksyivät yhteen, niin että Arthurin peitsi kalahti kappaleiksi. Mutta Pellinore antoi hänelle niin voimakkaan iskun keskelle kilpeä, että sekä ratsu että mies kaatui maahan. Silloin Arthur paljasti kiukkuisesti miekkansa ja sanoi: "Minä

koettelen sinun voimiasi, herra ritari, jalkaisin, sillä minä olen kadottanut kunniani ratsun selässä", ja hän syöksyi paljastetuin miekoin häntä kohden.

Kun Pellinore sen näki, niin hän hyppäsi myöskin satulasta, sillä hänen mielestään ei ollut kunniallista antaa ritarin olla niin epäedullisessa asemassa, itse olla ratsun selässä, kun toinen taistelee jalkaisin. Silloin alkoi kiivas ottelu, iskuja saatiin ja annettiin molemmin puolin, kunnes kenttä oli kosteana hurmeesta. He taistelivat kauan, lepäsivät ja alkoivat taas ottelun. Viimein he molemmat iskivät miekkansa yhteen, mutta Pellinoren miekka katkaisi Arthurin miekan kahtia, ja se suututti kovin kuningasta.

Silloin ritari sanoi Arthurille:

"En tiedä annanko sinun jäädä elämään vai surmaanko sinut. Mutta jollet sinä antaudu ja tunnusta itseäsi voitetuksi ja pelkuriksi, niin sinun pitää kuoleman."

"Kuolema on tervetullut, tulkoon koska tahansa", Arthur kuningas sanoi, "mutta antautua sinulle pelkurina: ennemmin kuolen, kuin niin häpäisen itseni." Ja hän ryntäsi Pellinoren kimppuun ja paiskasi hänet maahan ja tempasi kypärin hänen päästensä.

Kun ritari tunsu sen, niin hän pelästyi kovin, vaikka hän olikin iso ja vahva mies. Mutta hän sai Arthurin nopeasti allensa ja riisti kypärin hänen päästään ja aikoi katkaista hänen kaulansa.

Mutta silloinpa ilmestyi Merlin ja sanoi:

"Ritari, pidätä kätesi, sillä jos sinä surmaat tuon ritarin, niin sinä syökset tämän valtakunnan suurimpaan turmioon, missä mikään valtakunta koskaan on ollut. Sillä tämä ritari on korkeampi arvoltaan kuin sinä luuletkaan."

"Kuka hän sitten on?" kysyi Pellinore.

"Arthur kuningas."

Silloin Pellinore olisi surmannut itsensä, sillä hän pelkäsi kuninkaan vihaa, ja hän nosti miekkansa. Mutta Merlin pani hänet lumoukseen, niin että hän vaipui raskaaseen uneen.

Excalibur miekka.

Vaivutettuaan Pellinoren taikauneen Merlin nosti pystyyn Arthur kuninkaan ja ratsasti pois Pellinoren ratsulla.

"Voi, mitä sinä olet tehnyt, Merlin", Arthur sanoi, "surmasitko sinä tuon kelpo ritarin taikakeinoillasi? Ei ole maan päällä toista niin kunnianarvoisaa ritaria kuin hän, ja minä luopuisin mieluummin koko vuoden tuloista, kuin antaisin hänen kuolla."

"Älkää huolehtiko", Merlin sanoi, "sillä hänellä on vähemmän hätää kuin teillä. Hän on vain unessa ja herää ennenkuin kolme tuntia on kulunut. Ei eläkään maan päällä oivallisempaa ritaria kuin hän, ja täst'edes hän tekee teille suuria palveluksia. Hänen nimensä on Pellinore, ja hän on saava kaksi poikaa, joista tulee ylen kelpo miehiä: Walesin Percival ja Walesin Lamerack."

Jätettyään Pellinoren, Arthur kuningas ja Merlin saapuivat erään erakon luo, joka oli hyvä mies ja taitava parannustaidossa. Hän hoiti niin huolellisesti kuninkaan haavoja, että ne kolmessa päivässä kokonaan paranivat, ja Arthur kykeni jatkamaan matkaansa Merlinin kera. Silloin heidän ratsastaessaan Arthur sanoi: "Minulla ei ole miekkaa."

"Ei ole väliä", Merlin sanoi, "tässä on lähellä miekka, joka tulee teidän omaksenne, jos minä vain sen saan käsiini."

Niin he ratsastivat kunnes saapuivat eräälle järvelle, joka oli leveä ja kirkasvetinen. Ja järven keskellä Arthur näki valkoiseen samettiin verhotun käsivarren, joka piti kaunista miekkaa kädessään.

"Katsokaa", Merlin sanoi, "tuolla on miekka, josta minä puhuin."

Silloin he näkivät neidon soutavan järven poikki.

"Mikä neito tuo on?" kysyi Arthur.

"Se on Järven neito", Merlin sanoi, "ja tuossa järvessä on kallio ja sen sisässä on ihanin asunto kuin olla saattaa maan päällä ja se on koristettu kalleilla koristuksilla. Tuo neito tulee kohta luoksenne, puhukaa silloin hänelle kauniisti, niin että hän antaa teille tuon miekan."

Silloin juuri neito tuli Arthurin luo ja tervehti häntä, ja Arthur vastasi neidon tervehdykseen.

"Neito", Arthur sanoi, "mitä miekkaa tuo käsivarsi tuolla kannattelee veden päällä? Soisinpa että se olisi minun, sillä minulla ei ole miekkaa."

"Arthur herra kuningas", sanoi neito, "se miekka on minun; sen nimi on Excalibur, joka merkitsee niin paljon kuin '*Leikkaa terästä*'. Jos lupaatte antaa minulle lahjan, kun sitä teiltä pyydän, niin saatte tuon miekan."

"Kautta kunniani", sanoi Arthur, "saatte minkä lahjan vain tahdotte."

"Hyvä", sanoi neito, "astukaa tuohon veneeseen ja soutakaa miekan luo ja ottakaa se ja sen huotra mukaanne, ja minä tulen pyytämään lahjaani, kun aikani tulee."

Niin Arthur kuningas ja Merlin hyppäsivät ratsuiltaan ja sitoivat ne kahteen puuhun ja astuivat veneeseen, ja kun he saapuivat miekan luo jota käsi kannatteli, niin Arthur tarttui miekkaan kahvasta ja nosti sen veneeseen ja vei sen mukanaan. Ja käsivarsi ja käsi katosi veden alle, ja niin he soutivat rantaan ja ratsastivat pois.

Sitten Arthur kuningas katseli miekkaa ja kehui sitä ylen hyväksi.

"Kumpiko mielestänne on parempi, miekkako vai huotra?" kysyi Merlin.

"Minusta miekka on parempi", vastasi Arthur.

"Te olette kerrassaan ymmärtämätön", Merlin virkkoi, "sillä huotra on kymmenen miekan arvoinen. Kun teillä on huotra mukanaan, niin ette menetä tippaakaan verta, vaikka olisitte kuinka vaikeasti haavoitettu. Pitäkää sentähden huotraa aina huolellisesti huostassanne."

Niin he palasivat Carleoniin ja Arthur kuninkaan ritarit ihastuivat ikihyviksi, kun taas hänet näkivät. Kun he kuulivat hänen seikkailuistaan, niin he ihmettelivät, että hän sillä tapaa antautui vaaroihin yhä yksinään. Mutta kaikki kunnan miehet sanoivat, että oli hauskaa olla sellaisen päällikön käskettävänä, joka antautui seikkailuihin aivan kuin tavallinen halpa ritari.

Vähän aikaa sen jälkeen Merlin taas varoitti Arthur kuningasta pitämään tarkkaa huolta Excalibur miekan huotrasta, sillä niin kauan kuin se oli hänellä, ei hän

menettäisi tippaakaan verta, vaikka hänet haavoitettaisiin kuinka vaikeasti tahansa. Varmemmaksi vakuudeksi Arthur silloin uskoi miekan ja huotran sisarensa Morgan le Fayn huostaan. Mutta Morgan le Fay oli viekas ja kavala nainen. Hän rakasti muuatta ritaria enemmän kuin puolisoansa Uriens kuningasta tai veljeänsä Arthur kuningasta, ja hän keksi viekkaan keinon, jolla hän saisi heidät molemmat surmatuksi. Sitten hän aikoi mennä naimisiin tuon ritarin, Accolon herran kanssa, ja asettaa hänet Arthur kuninkaan sijaan valtaistuimelle, jolloin hänestä itsestään tulisi koko valtakunnan kuningatar. Senvuoksi hän valmisti taikakeinoillaan toisen huotran, joka oli aivan samallainen kuin Excaliburin huotra, ja antoi sen sitten Arthurille, kun tämä lähti taistelemaan. Mutta Excaliburia ja sen huotraa hän säilytti Accolon herraa varten.

Pyöreä pöytä.

Kun Arthur oli ollut muutamia vuosia kuninkaana ja taistellut vihollisiaan vastaan ja voittanut useat niistä, niin hänen parooninsa alkoivat pitää huolta, että hän ottaisi itselleen puolison, ja niin hän tapansa mukaan meni neuvottelemaan Merlinin kanssa.

"Se on oikein", Merlin sanoi, "sillä niin hyvän ja jalon miehen kuin te ei pidä jäädä ilman vaimoa. Onko ketään, jota rakastatte enemmän kuin muita?"

"On", Arthur kuningas sanoi, "minä rakastan Guinevereä, Cameliardin kuninkaan Leodegrancen tyttärtä. Leodegrance pitää huoneessaan Pyöreätä pöytää, jonka hän sai isältäni Utherilta, ja tämä neito on kaunein ja jaloin kaikista, joita olen nähnyt tai koskaan nähä saatan."

"Herra", sanoi Merlin, "mitä kauneuteen tulee niin hän on kyllä kaikkein ihanimpia. Mutta joll'ette rakastaisi häntä niin suuresti kuin rakastatte, niin saattaisin löytää teille toisen neidon, niin kauniin ja hyvän, että te häneen mielistyisitte — joll'ei teidän sydämenne jo olisi kiintynyt. Mutta kun miehen sydän on kiintynyt, niin vaikea on enää kääntyä takaisin."

"Se on totta", Arthur sanoi.

Sitten Merlin varoitti kuningasta, ettei olisi viisasta naida Guinevereä. Merlinillä

oli ennustuksen lahja ja hän tiesi että jos tuo naimisliitto tehtäisiin, niin siitä syntyisi paljon onnettomuutta. Mutta ei mikään voinut saada kuningasta luopumaan aikeestaan. Niin Merlin vei sanan Leodegrancelle, joka ilostui suuresti.

"Ne ovat parhaimpia sanomia mitä koskaan olen saanut", hän sanoi, "että niin jalo ja ylevä kuningas tahtoo naida tyttäreni. Mitä maihini tulee, niin antaisin ne hänelle kaikki, jos luulisin sen olevan hänelle mieleen, mutta hänellä on maita kylliksi, hän ei tarvitse enempää. Sen sijaan annan hänelle lahjan, joka miellyttää häntä paljo enemmän. Annan hänelle Pyöreän pöydän, jonka sain Uther Pendragonilta, ja kun kaikki paikat ovat täytetyt, niin siinä on ritareita sata ja viisikymmentä. Ja sata hyvää ritaria minulla on itselläni, mutta viisikymmentä puuttuu, sillä niin moni on minun aikanani surmansa saanut."

Niin Leodegrance kuningas antoi tyttärensä Merlinille ja Pyöreän pöydän ja nuo sata ritaria. Ja he ratsastivat kuninkaallisessa loistossa ja komeudessa yli maiden ja vesien, kunnes saapuivat lähelle Lontoota.

Kun Arthur kuningas kuuli että Guinevere oli tulossa ja nuo sata ritaria Pyöreän pöydän keralla, niin hän riemuitsi suuresti heidän tulostaan ja siitä kalliista lahjasta.

"Tämä ihana lady on ylen tervetullut minun luokseni", hän sanoi, "sillä minä olen häntä kauan rakastanut, ja sentähden ei mikään minua niin ilahuta. Ja nuo ritarit ja Pyöreä pöytä miellyttävät minua enemmän kuin suuret ja kalliit aarteet."

Ja kuningas käski kaikessa kiireessä ruveta valmistamaan häitä ja kruunajaisia, jotta ne saataisiin niin komeiksi kuin vain ajatella saattoi. Ja hän käski Merlinin mennä ja hakea viisikymmentä jalointa ja arvokkainta ritaria ja täyttää vapaat paikat Pyöreän pöydän ääressä.

Ennen pitkää Merlin löysikin sellaisia ritareita, niin että kahdeksankolmatta paikkaa tuli täytetyksi, mutta enempää hän ei voinut löytää.

Sitten noudettiin Canterburyn arkkipiispa ja hän siunasi istuimet suurella loistolla ja hartaudella, ja nuo kahdeksankolmatta ritaria istuutuivat paikoilleen.

Kun se oli tehty, sanoi Merlin:

"Jalot herrat, teidän täytyy kaikkien nousta ja tulla osoittamaan kunnioitustanne Arthur kuninkaalle." Ja niin he nousivat ja kunnioittivat häntä.

Ja kun he olivat menneet, niin Merlin huomasi että jokaisessa istuimessa oli kultakirjaimilla sen ritarin nimi, joka oli siinä istunut. Mutta kaksi paikkaa oli tyhjänä.

Kohta senjälkeen saapui nuori Gawaine, Orkneyn kuninkaan Lotin poika, ja pyysi lahjaa kuninkaalta.

"Pyydä", kuningas sanoi, "ja minä annan sinulle."

"Herra, minä pyydän että te tekisitte minut ritariksi sinä päivänä, jona otatte Guineveren avioksi."

"Teen sen mielelläni", Arthur kuningas sanoi, "ja tahdon osoittaa teille kaikkea kunniaa, minkä voin, koska te olette minun nepaani."

Niin kuningas teki Gawainen häätjuhlassaan ritariksi ja samalla kertaa hän myöskin ritaroi Pellinore kuninkaan pojan, jalon ja uljaan nuorukaisen, jonka nimi oli Tor.

Sitten Arthur kuningas kysyi Merliniltä, mikä oli syynä siihen, että Pyöreän pöydän istuinten joukossa oli kaksi paikkaa tyhjänä.

"Herra", sanoi Merlin, "niillä paikoilla ei ole istuva ketkään muut kuin kaikista mainehikkaimmat ja jaloimmat. Ja Vaarallisella istuimella on istuva vain yksi, ja jos joku muu uskaltaa siihen asettua, niin tuho hänet perii. Ja sillä, joka siinä on istuva, ei ole vertaista oleva."

Niin sanoen Merlin otti Pellinore kuningasta kädestä ja vei hänet molempien tyhjien tuolien ja Vaarallisen istuimen luo ja sanoi kaikkien kuullen ja syvään kumartaen:

"Tämä on teidän paikkanne ja parhaiten kaikista täällä olevista te sen ansaitsette."

Silloin Gawaine herra vihastui suuresti ja sanoi veljelleen Gaherisille:

"Tuo ritari on asetettu suureen kunniaan ja se suututtaa minua kovasti, sillä hän surmasi meidän isämme, Lot kuninkaan. Sen vuoksi minä tahdon surmata hänet tällä miekalla, joka minulle lähetettiin ja joka on ylen terävä."

"Älkää sitä nyt tehkö", Gaheris sanoi, "sillä minä olen vasta asemies. Mutta kun minut on tehty ritariksi, niin minä kosten hänelle. Ja sentähden, veljeni, on parasta että te odotatte toiseen aikaan, että saisimme hänet pois hovista, sillä jos me surmaisimme hänet täällä, niin me häiritsisimme tätä jaloa juhlaa."

"Tahdon tehdä niinkuin te sanotte", virkkoi Gawaine.

Sitten valmistui tuo jalo juhla, ja Camelotissa vihittiin kuningas suurilla juhlallisuuksilla Guinevereen pyhän Tapanin kirkossa.

Sitten kuningas antoi kaikille ritareillensa lahjoja, ja niille, jotka eivät olleet rikkaita, hän antoi tiluksia ja teroitti heidän mieleensä ett'eivät koskaan ketään loukkaisi tai tappaisi ja että he aina pakenisivat petosta. Ja ett'eivät he millään muotoa olisi julmia, vaan armahtaisivat niitä, jotka pyytävät armoa, taikka muuten he menettäisivät ikipäiviksi kunniansa ja Arthur kuninkaan suosion; ja että he aina auttaisivat ladyjä ja neitejä ja aatelisnaisia kuoleman rangaistuksen uhalla. Ja myös ett'ei kenkään saanut ryhtyä väärään taisteluun, ei kenenkään käskystä eikä tämän maailman hyvyyden tähden.

Tämän vannoivat kaikki Pyöreän pöydän ritarit, sekä nuoret että vanhat. Ja joka vuosi he uudistivat valansa korkeana helluntaijuhlana.

Taikalaivan ihmeellinen seikkailu.

Eräänä päivänä tapahtui, että Arthur oli metsästävässä useiden ritariensa kanssa suuressa metsässä. Kuningas itse, Gaulin Accolon ja Uriens kuningas, Morgan le Fayn puoliso, ajoivat takaa komeata hirveä ja heidän ratsunsa olivat niin nopsat että he tovin perästä olivat kymmenen penikulmaa edellä kumppaneistaan. Ankarasta ajosta nääntyneinä heidän ratsunsa viimein vaipuivat maahan, mutta

yhä he näkivät edessään hirven, joka näytti aivan uupuneelta.

"Mitä nyt teemme?", Arthur kuningas sanoi, "me olemme aika pulassa."

"Käykäämme jalkaisin", sanoi Uriens kuningas, "kunnes kohtaamme jonkin asumuksen."

Silloin he näkivät hirven makaavan leveän järven rannalla ja koirat olivat sen saavuttaneet, ja Arthur kuningas puhalsi torvellaan merkin että otus oli kaatunut.

Sitten hän katseli ympärilleen ja näki edessään järvellä pienen laivan, joka oli aina veden rajaan asti verhoittuna silkillä. Ja laiva tuli suoraan heitä kohden ja laski rannan hietikolle. Arthur kuningas meni rantaan ja kurkisti laivaan, mutta ei nähnyt siinä ainoatakaan maallista olentoa.

"Tulkaa", sanoi Arthur kuningas, "menkäämme katsomaan, mitä tuossa laivassa oikein on."

Niin he kaikki kolme astuivat laivaan ja näkivät että se oli runsaasti koristettu silkkikankaalla. Mutta sitten kaikki pimeni ja he näkivät yht'äkkiä ympärillään laivan kaikilla kulmilla satoja soihtuja, jotka valaisivat kirkkaasti. Ja samassa ilmestyi kaksitoista ihanaa impeä, jotka tervehtivät polviaan notkistaen Arthur kuningasta ja kutsuivat häntä nimeltään ja sanoivat että hän oli sangen tervetullut, ja että he kestitsisivät häntä miten parhaiten taitaisivat. Kuningas kiitti heitä kohteliaasti.

Neidot veivät kuninkaan ja hänen molemmat toverinsa kauniiseen huoneeseen, jossa oli pöytä runsaasti katettuna kaikilla hyvillä tavaroilla; ja siellä heille tarjottiin kaikellaisia viinejä ja ruokia, mitä he vain saattoivat ajatella, ja se ihmetytti suuresti kuningasta, sillä hän ei ollut koskaan eläessään syönyt parempaa ateriaa.

Kun he olivat syöneet kyllikseen, niin Arthur kuningas vietiin toiseen huoneeseen, joka oli kauniimmin koristettu kuin hän koskaan oli nähnyt. Ja samaten palveltiin Uriens kuningasta, ja Accolon herra vietiin kolmanteen huoneeseen, joka myös oli ylen ihanasti koristettu. Ja niin he menivät iloissaan maata ja vaipuivat heti uneen.

Mutta herätessään aamulla Uriens kuningas huomasi olevansa Camelotissa puolisonsa Morgan le Fayn luona, ja se hämmästytti häntä suuresti, sillä

edellisenä iltana hän oli ollut kahden päivän matkan päässä Camelotista.

Ja kun Arthur kuningas heräsi, niin hän huomasi olevansa pimeässä tyrmässä ja kuuli ympärillään monen onnettoman ritarin vaikerruksia.

"Keitä te olette, jotka niin valitatte?" Arthur kuningas sanoi.

"Meitä on täällä kaksikymmentä ritaria vankina", he sanoivat, "ja useat meistä ovat maanneet täällä seitsemän vuotta, ja toiset kauemman ja toiset vähemmän aikaa."

"Mistä syystä?" kysyi Arthur.

"Saatte kuulla", ritarit sanoivat.

"Tämän linnan lordi on Damas herra nimeltään ja hän on kavalin ritari mitä olla saattaa ja täynnä petosta, ja suurin konna, mitä milloinkaan on elänyt. Hänellä on nuorempi veli, hyvä ja uljas ritari, nimeltä Ontzlake herra, ja vanhempi veli, tämä Damas petturi, ei tahdo antaa hänelle hänen perintö-osaansa, paitsi mitä Ontzlake herra omalla uljuudellaan on saanut pidetyksi hallussaan. Nuoremmalla veljellä on sangen kaunis ja rikas kartano, ja siinä hän asuu kaikessa kunniaassa ja on kaiken kansan rakastama, mutta Damas herraa vihaavat kaikki, sillä hän on ilman sääliä ja suuri konna. He ovat käyneet kauan sotaa keskenään, mutta Ontzlake on aina voiton puolella; ja hän tarjoutuu tarjoutumistaan taistelemaan Damas herran kanssa perinnöstä mies miestä vastaan, taikka joll'ei tämä tahdo itse taistella, niin saa hän hankkia jonkun ritarin taistelemaan edestänsä.

"Siihen Damas herra suostuikin, mutta hän on niin vihattu, ett'ei kukaan ritari tahdo taistella hänen puolestansa. Senvuoksi Damas on joka päivä ritareineen väijymässä ja hyökkää kaikkien ritarien kimppuun, jotka retkillänsä joutuvat näille maille, ja vie heidät tyrmäänsä. Ja monta kunnon ritaria, luvultaan yksitoista, on kuollut nälkään tässä tyrmässä. Jos vain yksi meistä, jotka olemme täällä, olisi tahtonut taistella hänen veljensä Ontzlake herran kanssa, niin hän olisi laskenut meidät vapaiksi, mutta kun tuo Damas on niin viekas ja kavala, niin me emme ikinä tahdo taistella hänen puolestansa. Ja me olemme niin nälän heikontamia, että me tuskin voimme pystyssä pysyä."

"Jumala armossaan teidät pelastakoon", sanoi Arthur.

Silloin juuri tuli muuan neito Arthurin luo ja sanoi: "Mitä kuuluu?"

"En tiedä", Arthur virkkoi.

"Herra, jos te tahdotte taistella minun isäntäni puolesta, niin teidät lasketaan vapaaksi, muuten ette ikinä pääse täältä elävänä."

"Se on kovaa", Arthur sanoi, "mutta ennemmin tahdon taistella ritaria vastaan kuin kuolla vankeudessa. Mutta vain sillä ehdolla, että minä saan vapauteni, ja kaikki nämä vangit, lähden minä taisteluun."

"Niin on tapahtuva", sanoi neito.

"Minä olen valmis", sanoi Arthur, "jos minulla vain olisi ratsu ja varukset."

"Teiltä ei ole mitään puuttuva", neito vastasi.

"Minusta näyttää, neito, niinkuin olisin nähnyt teidät Arthurin hovissa."

"Ette suinkaan", neito sanoi, "minä en ole koskaan ollut siellä, minä olen tämän linnan herran tytär."

Mutta hän valehteli, sillä hän oli yksi Morgan le Fayn neidoista.

Sitten hän meni joutuisasti Damas herran luokse ja kertoi, että Arthur tahtoi taistella hänen edestänsä, ja niin tämä lähetti hakemaan Arthuria. Ja kun Arthur saapui, niin hän oli niin kaunis ja ylevä, että kaikki ritarit, jotka hänen näkivät, sanoivat että olisi sääli, jos moinen ritari kuolisi vankeudessa.

Sitten hän ja Damas herra sopivat, että hän taistelisi Damas herran edestä sillä ehdolla, että kaikki muut ritarit pääsisivät vapaiksi. Damas herra vannoi Arthurille, että se tapahtuisi, ja Arthur puolestaan vannoi taistelevansa niin kauan kuin pystyssä pysyisi.

Silloin kaikki kaksikymmentä ritaria tuotiin saliin pimeästä tyrmästä ja laskettiin vapaiksi. Ja niin he kaikki jäivät katsomaan taistelua.

Morgan le Fayn kavaluus.

Palatkaamme nyt Gaulin Accoloniin, joka oli Arthurin ja Uriens kuninkaan mukana, kun nämä menivät taikalaivaan nukkumaan.

Kun hän heräsi, niin hän huomasi olevansa syvän kaivon partaalla, vain muutamia tuumia sen reunasta, suuressa hengen vaarassa. Kaivosta kohosi hopeaputki ja putkesta suihkusi vettä korkealle marmorialtaaseen.

Kun Accolon herra näki sen, niin hän sanoi:

"Taivas varjeltkoon minun herraani Arthur kuningasta ja Uriensia, sillä nuo laivan neidot ovat pettäneet meidät. He olivat paholaisia, eivätkä naisia, ja jos minä vain hengissä suoriudun tästä onnettomasta seikkailusta, niin surmaava olen minä kaikki kavalat noitaneidot, missä ikinä heitä tapaan."

Silloin tuli hänen luokseen kääpiö, jolla oli suuri suu ja litteä nenä, ja hän tervehti Accolon herraa ja sanoi, että hän tuli Morgan le Fayn luota.

"Hän tervehtii teitä ja pyytää teitä olemaan rohkealla mielellä, sillä huomenna kello yhdeksän aikaan te olette taisteleva erään ritarin kanssa ja senvuoksi hän lähettää teille tässä Arthurin miekan, Excaliburin, ja huotran. Hän pyytää teitä, jos häntä rakastatte, taistelemaan viimeiseen asti ja ilman sääliä, aivan niinkuin hänelle lupasitte, kun hänen kanssaan salaisesti keskustelitte. Ja siitä neidosta, joka tuo hänelle sen ritarin pään, jonka kanssa te taistelite, siitä hän tekee kuningattaren."

"Kyllä ymmärrän mitä tarkoitate", Accolon sanoi. "Ja minä olen pitävä lupaukseni, koska minulla on tämä miekka. Sulkekaa minut armollisen kuningattareni suosioon ja sanokaa hänelle, että olen tekevä kaikki mitä olen hänelle luvannut, taikka muutoin olen kuoleva. Nytpä ymmärrän", hän lisäsi, "että Morgan le Fay on tehnyt kaikki nämä taiat tuon taistelun tähden?"

"Siitä saatte olla varma", sanoi kääpiö.

Sitten tuli hänen luokseen ritari ja lady ja kuusi asemiestä. Ja ritari tervehti Accolon herraa, ja pyysi häntä tulemaan kartanoonsa lepäämään. Se ritari oli Ontzlake herra, Damas herran veli, jonka kanssa Arthur kuningas jo oli Damas herralle luvannut taistella. Niin Accolon nousi joutilaan ratsun selkään ja ratsasti ritarin keralla kauniiseen kartanoon, jonka vieressä oli luostari, ja siellä häntä kestittiin hyvin.

Sillävälän oli Damas herra lähettänyt veljelleen sanan, että tämä olisi valmis seuraavana päivänä kello yhdeksän aikaan ja saapuisi taistelukentälle taistelemaan erään ritarin kanssa, sillä hän oli löytänyt kelpo ritarin, joka oli kaikin puolin valmis taistelemaan. Kun tämä sanoma saapui Ontzlake herralle, niin hän kävi hyvin levottomaksi, sillä häntä oli jo haavoitettu peitsellä molempiin reisiin, mutta vammoistaan huolimatta hän aikoi taistella. Mutta kun Accolon herra kuuli taistelusta ja kuinka Ontzlake herra oli haavoitettu, niin hän sanoi, että hän tahtoi taistella hänen edestänsä, koska Morgan le Fay oli lähettänyt hänelle Excaliburin ja huotran, että hän taistelisi tuon ritarin kanssa seuraavana aamuna. Silloin Ontzlake herra riemastui suuresti ja kiitti kaikesta sydämestään Accolon herraa siitä että tämä tahtoi tehdä niin paljo hänen hyväksensä.

Seuraavana aamuna, kun Arthur kuningas oli noussut ratsunsa selkään ja oli valmis lähtemään taistelukentälle, tuli hänen luokseen neito, joka antoi hänelle Excaliburin kaltaisen miekan ja huotran ja sanoi:

"Morgan le Fay lähettää teille tässä teidän miekkanne ja rakkaan tervehdyksensä."

Arthur kiitti neitoa ja luuli että niin oli laita, mutta neito oli kavala, sillä miekka ja huotra olivat väärennetyt ja heikot ja hauraat.

Sitten Arthur kuningas ja Accolon herra asettuivat asentoon ja heidän ratsunsa syöksyivät niin rajusti yhteen, että sekä ratsut että miehet suistuivat maahan. Silloin molemmat ritarit hyppäsivät pystyyn ja paljastivat miekkansa. Tuo ilkeä kuningatar oli loihtinut heidät, niin ett'ei kumpainenkaan tuntenut toistansa. Mutta heidän siten taistellessaan tuli Järven neito, joka oli pistänyt Merlinin kiven alle, ja hän tuli Arthurin tähden, sillä hän tiesi että Morgan le Fay oli asettanut niin, että Arthur sinä päivänä saisi surmansa. Senvuoksi Nimue tuli pelastamaan Arthurin henkeä.

Niin he taistelivat tulisesti ja iskivät monta ankaraa iskua. Mutta Arthur kuninkaan miekka ei sattunut ensinkään niinkuin Accolon herran; melkein jokainen isku, jonka Accolon iski, haavoitti vaarallisesti Arthuria, niin että oli ihme että hän pysyi pystyssä, ja virtana valui hänen verensä. Kun Arthur näki, että maa oli kokonaan veren peittämä, niin hän pelästyi ja arvasi, että häntä oli petetty ja että hänen miekkansa oli vaihdettu. Sillä hänen miekkansa ei purrut ensinkään terästä, niinkuin oli ollut sen tapa ja sentähden hän pelkäsi saavansa

surmansa. Hänestä näytti kuin se miekka, joka oli Accolonin kädessä, olisi ollut Excalibur, sillä jokaisella iskulla se vuodatti verta, mutta hän oli niin ritarillinen, että hän ylevästi kärsi vaivansa. Ja kaikki miehet, jotka katselivat häntä, sanoivat ett'eivät he koskaan olleet kenenkään ritarin nähneet niin hyvin taistelevan, kuin Arthur taisteli, katsoen siihen kuinka kovin hän oli haavoitettu. Kaikki kansa oli murheissaan hänen tähtensä, mutta molemmat veljekset, Damas herra ja Ontzlake herra, eivät tahtoneet sopia, niin että ritarit jatkoivat vain tulista taisteluansa. Silloin yht'äkkiä Arthur kuninkaan miekka katkesi kahvan juuresta ja putosi ruohikkoon ja hänen käteensä jäi vain miekan kahva ja nuppi. Kun hän sen näki, niin hän pelkäsi kovin saavansa surmansa, mutta yhä hän vain piti kilpeänsä ylhäällä, eikä väistynyt eikä menettänyt rohkeuttansa.

Kuinka Arthur kuningas sai takaisin oman miekkansa.

Kun Accolon herra näki, että Arthur kuninkaan miekka oli katkennut, niin hän koetti pakoittaa häntä antautumaan.

"Ritari, sinä olet voitettu etkä saata enää kestää, ja sinä olet sitäpaitsi aseeton ja olet menettänyt paljo verta. Minun ei tee mieleni sinua surmata, antaudu sentähden minun armoilleni."

"En", Arthur sanoi, "sitä en voi tehdä, sillä minä olen luvannut taistella *niin kauan kuin on elonkipinääkään ruumiissani*. Ja senvuoksi minä ennemmin kuolen kunnialla kuin elän häpeällä. Ja vaikka voisi kuolla satoja kertoja, niin minä ennemmin kuolisin niin monta kertaa, kuin antautuisin sinulle pelkurina, sillä vaikka minulta puuttuu aseita, niin minulta ei ole puuttuva kunniaa, ja jos sinä surmaat minut, aseettoman, niin se on oleva sinun oma häpeäsi."

"No niin", sanoi Accolon, "siitä häpeästä en tahdo säästää itseäni. Pysy erilläsi minusta, sillä sinä olet kuoleman oma." Ja niin sanoessaan hän antoi Arthurille sellaisen iskun, että tämä melkein tupertui maahan, ja hän toivoi että Arthur huuttaisi armoa.

Mutta kuningas ryntäsi Accolonia kohden ja sysäsi häntä niin voimakkaasti katkenneen miekan nupilla, että ritari hoiperteli kolme askeletta takaperin.

Kun Järven neito katseli Arthuria ja näki, kuinka uljas hän oli ja kuinka häntä kavaluudella koetettiin saada surmatuksi, niin häntä kovin säälisti, että niin uljaan ritarin ja jalon miehen piti joutua perikatoon. Ja hänen taikomisensa kautta miekka putosi seuraavalla iskulla maahan Accolonin kädestä. Ja Arthur juoksi nopeasti sen luo ja otti sen käteensä ja tunsu heti, että se oli hänen oma miekkansa Excalibur.

"Liian kauan sinä olet ollut poissa minun luotani", hän huusi, "ja paljon pahaa sinä olet minulle tehnyt."

Sitten hän huomasi huotran, joka riippui Accolonin sivulla, ja äkkiä ryntäsi hän Accolonin kimppuun ja tarttui huotraan ja tempasi sen niin kauaksi kuin saattoi.

"Oi ritari", hän sanoi, "nyt sinä olet kuoleman oma, sillä minä takaan, että tämä miekka on maksava sinulle moninkerroin kaikki ne iskut, mitkä minä olen saanut." Ja hän karkasi koko voimallaan hänen kimppuunsa ja paiskasi hänet maahan ja halkasi hänen kypärinsä ja antoi hänelle sellaisen iskun päähän, että se melkein tappoi hänet.

"Nyt minä surmaan sinut", Arthur sanoi.

"Surmata minut kyllä saatte, jos teitä haluttaa", Accolon sanoi, "sillä te olette paras ritari, mitä minä milloinkaan olen tavannut, ja minä näen, että Jumala on teidän kanssanne. Mutta koska minä olen luvannut taistella viimeiseen asti, enkä millään ehdolla tahdo antautua elävänä, niin sentähden minun suuni ei ole ikinä pyytävä armoa, vaan Jumala tehköön minun ruumiillani, mitä Hän hyväksi näkee."

Silloin Arthur kuningas muistutteli, että hän oli varmaankin nähnyt tuon ritarin.

"Sano minulle", hän virkkoi, "taikka minä tapan sinut, mistä maasta sinä olet ja mistä hovista."

"Herra ritari", Accolon herra sanoi, "minä olen Arthur kuninkaan hovista ja minun nimeni on Gaulin Accolon."

Silloin Arthur pelästyi vielä enemmän kuin ennen, sillä hän muisti sisartansa Morgan le Fayta ja laivan taikaa.

"Oi herra ritari", hän sanoi, "pyydän, sanokaa minulle kuka teille tämän miekan

antoi."

Silloin Accolon herra kertoi hänelle, kuinka Morgan le Fay oli lähettänyt sen hänelle sitä varten että hän surmaisi hänen veljensä Arthur kuninkaan. Sillä Arthur kuningasta Morgan le Fay enin vihasi maan päällä hänen kuntonsa ja suuren maineensa tähden. Ja jos hänen onnistuisi tappaa Arthur loitsujensa avulla, niin hän samoin surmaisi puolisonsa ja sitten Accolonista tulisi maan kuningas ja Morgan le Faysta kuningatar.

"Mutta nyt siitä ei tule mitään", sanoi Accolon, "sillä minä olen varma kuolemastani. Mutta kun minä nyt olen kertonut teille totuuden, niin pyydän teitäkin sanomaan, miltä seudulta te olette ja mistä hovista."

"Oi Accolon", Arthur sanoi, "tiedä siis, että minä olen Arthur kuningas, jolle sinä olet paljon pahaa tehnyt."

Kun Accolon sen kuuli, niin hän huusi korkealla äänellä:

"Jalo laupias herra, armahtakaa minua, sillä minä en tuntenut teitä!"

"Kyllä armahdan sinua, Accolon herra", Arthur sanoi, "sillä minä näen, että sinä nyt vasta minut tunnet. Mutta minä huomaan sinun sanoistasi, että sinä olet suostunut minun kuolemaani ja sentähden sinä olet petturi; mutta minä en tahdo syyttää sinua siitä, sillä minun sisareni Morgan le Fay on kavalilla keinoillaan saanut sinut suostumaan ilkeyteensä."

Sitten Arthur kuningas kutsui taistelun tarkastajat ja kertoi heille mitä oli tapahtunut.

"Jos kumpikaan meistä olisi tuntenut toisensa, niin ei tässä olisi iskuakaan isketty", hän sanoi.

Sitten Accolon herra huusi korkealla äänellä kaikille ritareille ja miehille, jotka olivat sinne kokoontuneet: "Oi herrat, tämä jalo ritari, jonka kanssa minä olen taistellut, mitä minä suuresti kadun, on miehuullisin ja kunnianarvoisin mies maan päällä, sillä hän on itse Arthur kuningas, meidän kaikkien armollisin lääniherramme!"

Silloin kaikki kansa lankesi polvillensa ja huusi armoa, ja sen kuningas heille heti lupasikin.

Sitten hän meni ratkaisemaan noiden molempien veljesten välistä riitaa, jonka vuoksi hän ja Accolon herra olivat taistelleet. Koska Damas herra oli kopea ritari ja täynnä ilkeyttä, niin Arthur määräsi hänen antamaan nuoremmalle veljellensä kartanon ja kaikki mitä siihen kuului, ja Ontzlake herran sen sijaan antamaan hänelle vuosittain paraatihevosen ratsastettavaksi, sillä se sopisi hänelle paremmin kuin sotaratsu. Ja kuoleman uhalla kiellettiin Damas herraa koskaan häiritsemästä ketään vaeltavaa ritaria, joka kulki seikkailuillaan. Ja niille kahdellekymmenelle ritarille, joita hän oli niin kauan pitänyt vankeudessa, hänen täytyi antaa takaisin kaikki heidän aseensa ja varuksensa.

"Ja jos joku heistä tulee minun hoviini ja valittaa sinusta, niin jumalauta sen saat maksaa hengelläsi", sanoi kuningas.

"Ja kuulkaa te, Ontzlake herra, koska teitä sanotaan uljaaksi ja kunnon ritariksi ja rehelliseksi ja hyväntahtoiseksi kaikissa teoissanne, niin tämä olkoon teidän tehtävänne: minä pyydän teitä, että te niin pian kuin suinkin tulette minun luokseni ja minun hoviini, ja teistä on tuleva minun ritarini, ja jos teidän tekonne pysyvät edelleenkin samallaisina, niin minä olen Jumalan avulla niin teidät ylentävä, että te ennen pitkää saatte elää yhtä komeasti kuin Damas herra konsanaan."

Sitten Arthur kuningas ja Accolon herra ratsastivat lähellä olevaan rikkaaseen luostariin lepäämään ja sidottamaan haavojansa, ja pian kuningas kokonaan parani. Mutta Accolon herra kuoli neljän päivän kuluessa, sillä hän oli vaikeasti haavoittunut.

Kun Accolon oli kuollut, niin kuningas lähetti hänet hevospaareilla kuuden ritarin saattamana Camelotiin ja sanoi:

"Viekää hänet minun sisarelleni Morgan le Faylle ja sanokaa, että minä lähetän hänet lahjaksi hänelle, ja ilmoittakaa hänelle, että minä olen saanut miekkani Excaliburin ja huotran."

Jalokivi viitta.

Kun sanoma saapui Morgan le Faylle, että Accolon oli kaatunut ja että Arthurilla

taas oli miekkansa, niin hän tuli niin murheelliseksi, että hänen sydämensä oli särkyä. Mutta kun hän ei tahtonut saattaa sitä muiden tietoon, niin hän säilytti ulkonaisesti tyyneytensä eikä näyttänyt surun merkkiäkään. Mutta hän tiesi hyvin, että jos hän odottaisi alallansa, kunnes hänen veljensä Arthur tulisi, niin ei kulta eikä kalliit kivet voisi pelastaa hänen henkeänsä, sillä Arthur oli vannonut kostavansa.

Sentähden hän meni Guinevere kuningattaren luokse ja pyysi häneltä lupaa ratsastaa edemmäksi valtakuntaan.

"Voittehan odottaa", Guinevere kuningatar sanoi, "siksi kun teidän veljenne kuningas tulee."

"Sitä en voi", sanoi Morgan le Fay, "sillä minä olen saanut niin kiireelliset sanomat, että minä en voi viivytellä."

"Vai niin", Guinevere sanoi, "lähtekää sitten milloin tahdotte."

Niin aamulla varhain ennen päivän tuloa Morgan le Fay otti hevosensa, ja ratsasti koko sen päivän ja suurimman osan yötäkin, ja seuraavana aamuna puolenpäivän aikaan hän saapui samaan luostariin, jossa Arthur oli. Koska hän tiesi että kuningas oli siellä, niin hän kysyi, kuinka hän voi, ja hänelle vastattiin, että kuningas nukkui vuoteessansa, sillä hän oli saanut vain vähän lepoa näinä kolmena yönä.

"Vai niin", sanoi Morgan le Fay, "älkөөn kukaan teistä herättäkө häntä, ennenkuin minä sen teen."

Sitten hän hyppäsi alas hevosensa selästä ja aikoi ryöstää Arthurilta hänen miekkansa Excaliburin. Niin hän meni suoraan hänen huoneeseensa eikä kukaan uskaltanut olla tottelematta hänen käskyänsä, ja siellä hän tapasi Arthurin makaamassa vuoteessansa ja Excalibur oli paljastettuna hänen oikeassa kädessänsä. Kun Morgan le Fay sen näki, niin häntä kiukutti kovin ett'ei hän voinut saada miekkaa herättämättä Arthuria ja hän tiesi että jos hän niin tekisi, niin se olisi hänen kuolemansa. Niin hän otti huotran ja meni matkoihinsa hevosensa selässä.

Kun kuningas heräsi ja näki että huotra oli poissa, niin hän vihastui kovasti ja kysyi, kuka oli ollut hänen huoneessansa. Hänelle kerrottiin että siellä oli käynyt hänen sisarensa Morgan le Fay, joka oli pistänyt huotran vaippansa alle ja

mennyt menojaan.

"Voi teitä", Arthur sanoi, "huonosti te olette minua vartioineet!"

"Herra", sanoivat he kaikki, "me emme uskaltaneet olla tottelematta teidän sisarenne käskyä."

"Tuokaa parhain ratsu, mikä on saatavissa", kuningas sanoi, "ja káskekää Ontzlake herran kiireesti asestautua ja ottaa toinen hyvä ratsu ja tulla minun kanssani."

Niin kuningas ja Ontzlake asestautuivat nopeasti ja ratsastivat Morgan le Fayn perään. Pian he tapasivat karjanpaimenen, jolta he kysyivät, oliko kukaan lady hiljattain ratsastanut sitä tietä.

"Herra," sanoi tuo köyhä ukko, "juuri ikään kulki tästä muuan lady ratsastaen neljäkymmenen hevosmiehen keralla, ja hän ratsasti tuonne metsään."

Silloin he kannustivat hevosiansa ja ratsastivat kiivaasti hänen peräänsä, ja hetken kuluttua Arthur sai näkyviinsä Morgan le Fayn, ja silloin hän vielä kiivaammin kiirehti ratsuansa. Kun Morgan le Fay huomasi, että Arthur ajoi häntä takaa, niin hän riensi metsän läpi, kunnes hän saapui aukealla paikalle. Ja kun hän näki ett'ei hän voinut päästä pakoon, niin hän ratsasti lähellä olevan järven rannalle ja sanoi: "Käyköön minun kuinka tahansa, mutta veljeni ei ole saava tätä huotraa." Ja hän heitti sen syvimpään veteen, niin että se vaipui pohjaan, sillä se oli raskas kullasta ja kalliista kivistä.

Sitten hän ratsasti laaksoon, jossa oli paljon suuria kiviä, ja kun hän näki että hänet saataisiin kiinni, niin hän muutti itsensä taikakeinoillaan suureksi rarmorikiveksi. Kun kuningas Ontzlaken keralla saapui paikalle, ei hän tuntenut sisartansa eikä tämän miehiä.

"Ah", kuningas sanoi, "tässä näette Jumalan koston, ja minua murhetuttaa kovin, että tämä onnettomuus on tapahtunut."

Sitten hän haki huotraa, mutta sitä ei näkynyt missään. Ja niin hän palasi luostariin, josta hän oli tullutkin.

Kun Arthur oli mennyt, niin Morgan le Fay muutti itsensä ja kaikki ritarinsa entiseen muotoonsa ja sanoi: "Herrat, nyt me saamme mennä, minne

tahdomme."

Niin hän lähti Goren maahan ja hänet otettiin siellä komeasti vastaan. Ja hän teki linnansa ja kaupunkinsa niin lujiksi kuin saattoi, sillä yhä hän kovin pelkäsi Arthur kuningasta.

Kun kuningas oli tarpeeksi levännyt luostarissa, niin hän ratsasti Camelotiin ja hänen kuningattarensa ja parooninsa iloitsivat suuresti hänen tulostansa. Ja kun he kuulivat hänen kummallisista seikkailuistansa, niin he kaikki ihmettelivät Morgan le Fayn kavaluutta, ja hänen häijyjen taikomistensa tähden moni ritari toivoi, että hänet olisi elävältä poltettu.

Seuraavana päivänä tuli Arthurin luo muuan neito Morganin lähettämänä ja hän toi mukanaan komeimman viitan kuin koskaan oli nähty siinä hovissa, sillä se oli niin täynnä kalliita kiviä, kuin niitä vain mahtui vierekkäin, ja ne olivat kauneimpia ja kallisarvoisimpia kiviä mitä kuningas koskaan oli nähnyt.

"Teidän sisarenne lähettää teille tämän viitan ja toivoo että te otatte vastaan tämän hänen lahjansa, ja te olette saava häneltä hyvitystä mielenne mukaan siitä, missä hän on teitä vastaan rikkonut."

Kun kuningas näki viitan, miellytti se häntä suuresti, mutta hän puhui vain vähän.

Sillä hetkellä tuli Järven neito kuninkaan luokse ja sanoi: "Herra, minun täytyy puhua teidän kanssanne kahden kesken."

"Sanokaa vain", kuningas virkkoi, "mitä tahdotte."

"Herra", sanoi neito, "älkää millään muotoa panko tuota viittaa päällemme, ennenkuin olette nähnyt enemmän, älkääkä antako sitä panna kenenkään ritarinne päälle, ennenkuin olette käsenyt sen tuojan panna sen päällensä."

"Hyvä", sanoi Arthur kuningas, "tahdon tehdä, niinkuin te neuvotte." Sitten hän sanoi sille neidolle, jonka hänen sisarensa oli lähettänyt: "Neito, tahdon nähdä teidän päällänne tämän viitan, jonka olette tuonut."

"Herra", sanoi neito, "ei minun sovi kantaa kuninkaan pukua."

"Jumalauta", Arthur sanoi, "sinun on pitäminen sitä viittaa, ennenkuin minä tai

kukaan minun miehistäni panemme sen hartioillemme."

Niin viitta pantiin neidon päälle, ja samalla hetkellä hän kaatui kuolleen maahan, eikä puhunut enää sanaakaan, sillä hän paloi tuhaksi.

Silloin Arthur vihastui kauheasti, vielä enemmän kuin ennen, ja hän sanoi Uriens kuninkaalle:

"Minun sisareni, teidän puolisonne, koettaa yhä vain pettää minua, ja minä tiedän kyllä että joko te taikka teidän poikanne, minun sisarenpoikani, olette yksissä neuvoin hänen kanssansa saattaaksenne minut turmioon. Mutta teidän en sentään luule olevan hänen liitossaan, sillä Accolon tunnusti minulle omalla suullansa, että hän aikoi surmata teidätkin, niinkuin minut, ja sentähden annan minä teille anteeksi. Mutta teidän poikaanne, Uwaine herraa, minä pidän epäiltävänä, ja käsken teitä sentähden ajamaan hänet pois minun hovistani."

Niin Uwaine herra karkoitettiin.

Kun Gawaine herra, Lot kuninkaan poika, sai sen tietää, niin hän valmistautui myös lähtemään hänen kanssansa.

"Joka karkoittaa minun serkkuni, karkoittakoon minutkin", hän virkkoi, ja niin he molemmat lähtivät.

Kun Arthur huomasi että Gawaine herra oli jättänyt hovin, niin suuri suru nousi kaikkien lordien kesken.

Ja Gawainen veli, Gaheris, virkkoi: "niin me nyt menetimme kaksi kelpo ritaria yhden sijasta."

Uni lohikäärmeestä ja karjusta.

Pitkän sotansa jälkeen Arthur kuningas lepäsi ja piti komeita pitoja liittolaiskuninkaittensa ja prinssiensä ja jalojen ritariensa kanssa, jotka kaikki kuuluivat Pyöreään pöytään. Ja kun hän istui kuninkaallisella valtaistuimellaan, niin saliin astui kaksitoista vanhusta, joilla oli kaikilla oliivin oksa kädessä,

merkkinä siitä että he tulivat Rooman keisarin Luciuksen lähettiläinä ja sanansaattajina. Kumarrettuaan kuninkaalle, he ilmoittivat hänelle Lucius keisarin tervehdyksen ja käskivät Arthuria tunnustamaan hänet herrakseen ja maksamaan sitä veroa, joka Englannilta oli tuleva Roomalle, niinkuin hänen isänsä ja edeltäjänsäkin ennen olivat tehneet. Jollei hän suostuisi siihen, niin keisari oli tekävä suuren sotaretken häntä, hänen valtakuntiaan ja alamaisiaan vastaan, ikuiseksi varoitukseksi kaikille kuninkaille ja ruhtinaille, jotka uskaltaisivat kieltäytyä maksamasta veroa Roomalle, koko maailman valtiaalle.

Kun he olivat esittäneet asiansa, niin kuningas käski heidän poistua ja kutsui kokoon kaikki lordinsa ja Pyöreän pöydän ritarit neuvottelemaan asiasta ja lausumaan siitä mielipiteensä. He sanoivat kaikki, että veron vaatiminen oli kohtuutonta, ja jokainen heistä oli valmis sotimaan ja auttamaan kuningasta voimiensa mukaan. Skotlannin kuningas, Vähän-Britannian kuningas ja läntisen Walesin herra lupasivat kaikki miehiä ja rahaa, ja Lancelot herra ja muut ritarit lupasivat samoin. Kun Arthur kuningas näki heidän uljuutensa ja hyvän tahtonsa, niin hän kiitti heitä sydämellisesti. Ja lähettiläille annettiin runsaasti lahjoja ja heidät lähetettiin takaisin Roomaan sen vastauksen kera, että Arthur kuningas ei ollut velvollinen maksamaan veroa kenellekään maalliselle ruhtinaalle, ei kristitylle eikä pakanalle, hänelle oli Englannin valtakunnan herruus kuuluva hänen edeltäjiensä oikeuksien mukaan ja hän oli päättänyt tulla suuren ja mahtavan sotajoukon kanssa Roomaan valloittaakseen Jumalan armollisella avulla keisarikunnan ja kukistaakseen niskoittelijat.

Kun lähettiläät palasivat tuoden sen sanoman Lucius keisarille, niin hän lähetti kokoomaan sotamiehiä yli koko maailman, kaikista Rooman keisarikunnan alusmaista. Niin suuri joukko kuninkaita ja herttuota ja sotapäälliköitä ja tuhansittain kansaa kokoontui Rooman ympärille. Ja sitäpaitsi keisarilla oli luonaan viisikymmentä jättiläistä, joiden oli määrä häntä suojella ja murtaa Arthur kuninkaan joukon rintama.

Sillävälän Arthur kuningas piti Yorkissa parlamenttia ja määräsi, että hänen poissa ollessaan Guinevere kuningatarta ja valtakuntaa piti hallitseman Britannian Baldwin herran ja Constantine herran, Cornwallin Cador herran pojan, josta isänsä kuoleman jälkeen tuli valtakunnan kuningas. Sitten Arthur kuningas lähti kaikkine joukkoineen ja purjehti Sandwichista monilukuisine laivoineen, kaleereineen, venheineen ja sotamiehineen.

Ja kun kuningas makasi hytissään laivassa, niin hän vaipui uneen ja näki

ihmeellisen unen. Hänestä näytti että kauhea lohikäärme tuhosi paljon hänen väkeänsä, ja se tuli lentäen lännestä päin. Sen pää oli silattu taivaansinisiksi, ja sen lavat loistivat kuin kulta, sen ruumis oli kuin ihmeellisen värinen panssari, sen pyrstöstä riippui riekaleita, sen jalat olivat sopulinnahan peittämät ja sen kynnet kiilsivät kuin kirkas kulta. Hirveä liekki leiskui ulos sen suusta, ikäänkuin kaikki maa ja meri olisi tullessa leimunnut.

Sen jälkeen tuli idästä päin hirmuinen karju suuressa pilvessä. Sen sorkat olivat isot kuin pylväät, se oli takkuinen ja inhoittavan näköinen, rumin eläin mitä nähdä saattoi, ja se röyki ja karjui niin kamalasti, että sitä oli oikein kauhea kuulla.

Silloin tuo pelottava lohikäärme lähestyi ja alkoi tapella karjun kanssa, ja karju iski siihen torahampaillaan niin että meri tuli aivan punaiseksi verestä. Mutta viimein lohikäärme hakkasi karjun mäsäksi, sekä luut että lihat, niin että kappaleet ajelehtivat pitkin merta.

Silloin Arthur kuningas heräsi ja oli aivan ymmällä tuon unen tähden, ja hän lähetti heti hakemaan erästä viisasta filosofia ja käski hänen sanoa, mitä se merkitsi.

"Herra", sanoi filosofi, "se lohikäärme, josta sinä uneksit, tarkoittaa sinua itseäsi ja sen siipien väri niitä valtakuntia, jotka sinä olet valloittanut, ja sen pyrstö, joka oli ryysyjen peitossa, tarkoittaa Pyöreän pöydän jaloja ritareita. Ja karju, jonka lohikäärme tappoi ja joka tuli pilvistä, tarkoittaa jotain tyrannia, joka kiusaa kansaa, taikka muutoin näytät sinä joutuvan taistelemaan jättiläisen kanssa, jonka vertaa et koskaan ole nähnyt. Sentähden älä ensinkään pelkää tuon hirveän unen tähden, vaan kulje sinä vain voittajana eteenpäin."

Pian sen jälkeen kun Arthur kuningas oli nähnyt unta lohikäärmeestä ja karjusta, saavuttiin Ranskan maalle, ja siellä muuan talonpoika tuli Arthurin luo ja kertoi hänelle, että jo seitsemän vuotta hirveä jättiläinen oli hävittänyt Brittanyn maata ja tappanut ja syönyt suuhunsa paljon maan kansaa. Hiljattain oli hän ryöstänyt Brittanyn herttuattarenkin, kun tämä oli seurueineen ratsastamassa, ja oli vienyt hänet asuntoonsa, joka oli eräässä vuorella, pitääkseen häntä siellä elämänsä loppuun asti. Paljo kansaa oli seurannut herttuatarta, enemmän kuin viisisataa, mutta eivät he kaikki yhdessäkään voineet häntä pelastaa.

"Hän oli sinun serkkusi, Howell herttuan puoliso, hänen, jota kutsumme sinun

läheiseksi sukulaisekseen", virkkoi mies lopuksi, "ja koska sinä olet hurskas kuningas, niin sääli tuota ladyä, ja koska sinä olet suuri sankari, niin kosta meidän kaikkien puolestamme."

"Voi", Arthur kuningas sanoi, "se on suuri onnettomuus! Parhaimman valtakuntani menettäminen minua vähemmän surettaisi, kuin ett'en ennättänyt tulla vähän ennemmin tuota ladyä pelastamaan. No, mies, voitkos viedä minut sinne missä tuo jättiläinen asustaa?"

"Kyllä, herra", tuo kunnon ukko sanoi, "katso tuonne missä näet nuo molemmat isot tulet palavan, sieltä sinä hänet löydät ja aarteita enemmän kuin luulen olevan koko Ranskan maassa."

Kun kuningas oli kuullut tuon surkean tapauksen, niin hän palasi telttaansa. Ja hän kutsui luokseen Kay herran ja Bedivere herran ja käski heidän kaikessa hiljaisuudessa asettaa kuntoon hänen ja omat ratsunsa ja varuksensa, sillä iltamessun jälkeen hän aikoi vain heidän molempain kanssa tehdä toivioletken Pyhän Mikaelin vuorelle. Niin he lähtivät kolmisin ja ratsastivat minkä ennättivät, kunnes viimein saapuivat tuon vuoren juurelle. Siellä he hyppäsivät alas ratsuiltaan ja kuningas käski heidän jäädä siihen odottamaan, sillä hän tahtoi mennä yksin vuorelle.

Hän astui ylös mäkeä, kunnes hän tuli isolle tulelle, ja siellä hän näki äsken luodun haudan partaalla leskivaimon istuvan ja vääntelevän käsiänsä ja itkevän. Arthur kuningas tervehti häntä ja kysyi, miksi hän niin valitti.

"Herra ritari, puhu hiljaa", nainen vastasi, "sillä tuolla on piru itse. Jos hän kuulee sinun puhuvan, niin hän tulee ja tappaa sinut. Oi miesparka, mitä on sinulla tekemistä tällä vuorella? Vaikka teitä olisi viisikymmentä sinun kaltaistasi, niin te ette kykenisi vastustamaan tuota hirviötä. Tässä makaa haudattuna muuan herttuatar, joka oli kaunein kaikista maan päällä, Howellin, Brittanyn herttuan puoliso — tuo hirviö hänet surmasi."

"Rouva", sanoi kuningas, "minut on lähettänyt Arthur kuningas, se suuri sankari, keskustelemaan tuon tyrannin kanssa hänen vasalleistaan."

"Yhhyh, vai keskustelemaan!" sanoi leski. "Se peto ei välitä kuninkaista eikä muistakaan. Ole varoillasi, äläkä mene häntä liian lähelle, sillä hän on voittanut viisitoista kuningasta ja on tehnyt itselleen nutun, joka on täynnä jalokiviä ja reunustettu heidän parroillaan, jotka he tässä viime jouluna hänelle lähettivät

kansaansa pelastaakseen. Ja jos sinä tahdot, niin puhu hänen kanssaan tuon suuren tulen luona, jossa hän istuu illallisella."

"Hyvä", Arthur sanoi, "kaikista teidän pelottavista puheistanne huolimatta minä tahdon tehdä tehtäväni."

Sitten hän meni ylös vuoren kukkulaa kohden ja näki, kuinka jättiläinen istui illallisellaan kalvaen isoa luuta ja paistaen jykeviä jäseniään tulen ääressä, sillä välin kuin kolme kaunista neitoa käänteli vartaita, joissa oli riippumassa kaksitoista pientä lasta aivan kuin pienet linnunpoikaset. Kun Arthur kuningas näki tuon surkean näyn, niin hän sääli heitä niin suuresti että hänen sydämensä oli särkyä, ja hän huusi jättiläiselle:

"Se joka kaikkea maailmaa hallitsee, antakoon sinulle lyhyen iän ja häpeällisen kuoleman! Minkätähden olet sinä tappanut nuo pienet viattomat lapset ja surmannut herttuattaren? Nouse ylös, sinä ahmatti, ja valmistaudu taisteluun, sillä tänä päivänä olet sinä minun käteni kautta surmasi saava."

Silloin jättiläinen hyppäsi pystyyn ja otti ison nuijan käteensä ja iski sillä kuningasta, niin että tämän kypäri murskaantui, ja kuningas iski häntä vuorostaan ja haavoitti häntä vaikeasti. Silloin jättiläinen heitti pois nuijansa ja rutisti kuningasta käsivarsiensa välissä, niin että hänen kylkiluunsa olivat murskaantua. Silloin nuo kolme neitoa polvistuivat ja huusivat Kristusta Arthurin avuksi ja turvaksi. Kuningas paini ja tappeli, niin että hän oli milloin alla milloin päällä ja sillä tapaa painien ja tapellen he kierivät alas kukkulaa, kunnes tulivat merimerkille. Ja kaiken aikaa heidän painiessaan Arthur pisteli jättiläistä tikarillaan. Ja niin sattui että he tulivat sille paikalle, jossa molemmat ritarit Arthurin hevosen kera seisoivat.

Kun he näkivät kuninkaan jättiläisen käsissä, niin he tulivat ja irroittivat hänet, ja samalla hetkellä jättiläinen heitti henkensä. Silloin Arthur kuningas käski heidän lyödä poikki jättiläisen pään ja asettaa sen peitsen kärkeen ja viedä sen Howell herttualle ja ilmoittaa hänelle, että hänen vihollisensa oli saanut surmansa. Ja senjälkeen hän käski heidän pistää tuon pään tornin huippuun, niin että kaikki kansa saattaisi sitä katsella.

"Ja menkää te molemmat vuorelle ja noutakaa minun kilpeni ja miekkani ja rautanuija", virkkoi Arthur kuningas. "Ja mitä aarteisiin tulee, niin ottakaa te ne, sillä siellä te löydätte rikkauksia suunnattoman paljon. Niin että kun minä vain

saan takin ja nuijan, niin en välitä muusta."

Niin ritarit noutivat nuijan ja takin ja ottivat itselleen hiukan aarteita ja palasivat takaisin sotajoukkoon. Ja kohta levisi tieto kuninkaan teosta kautta koko maan ja kansa tuli kiittämään kuningasta. Mutta hän vastasi:

"Kiittäkää Jumalaa ja jakakaa aarteet keskenänne."

Ja sen jälkeen Arthur kuningas käski serkkunsa Howell herttuan rakennuttamaan sille vuorelle kirkon pyhän Mikaelin kunniaksi.

Seuraavana päivänä kuningas jatkoi matkaansa Roomaa kohden. Monen kiivaan tappelun jälkeen hän löi roomalaiset ja surmasi Lucius keisarin ja hänet kruunattiin kaikkien niiden maiden keisariksi, jotka ulottuvat Roomasta Ranskaan asti. Sitten hän palasi riemusaatossa maahansa kaikkine ritareineen ja kulki meren yli ja nousi maihin Sandwichissa, jonne hänen puolisonsa Guinevere kuningatar oli tullut häntä vastaan. Ja jokaisessa kaupungissa ja linnoituksessa otti kansa hänet jalosti vastaan ja hänelle annettiin kalliita lahjoja tervetuliaisiksi.

JÄRVEN HERRA LANCELOT

Metsän vahva ritari.

Arthur kuninkaan hovissa oli monta uljasta ritaria, ja muutamat heistä olivat niin taitavia aseiden käyttämisessä, että he veivät kaikista tovereistaan voiton miehuudessa ja sankariteoissa. Mutta mainioin kaikista oli Järven herra Lancelot, sillä kaikissa turnajaisissa ja tjosteissa ja aseteoissa hän voitti kaikki muut ritarit, eikä hän koskaan ollut kertaakaan joutunut tappiolle, paitsi petoksen tai taikajuonien kautta.

Senvuoksi Guinevere kuningatar piti häntä suuremmassa suosiossa kuin ketään muuta ritaria, ja Lancelot herra puolestaan rakasti kuningatarta koko elämänsä ajan yli kaikkien muiden ladyjen ja neitojen. Ja kuningattaren tähden hän teki monta mainehikasta tekoa ja useammin kuin kerran hän pelasti hänet kuolemasta jalolla ritarillisuudellansa.

Kun Arthur kuningas palasi Englantiin Roomasta, niin kaikki Pyöreän pöydän ritarit saapuivat hänen luokseen ja monta tjostia ja turnajaista silloin pidettiin. Lancelot herra lepäsi jonkun aikaa urheillen ja leikkien, mutta lopulta hänen mielensä taas alkoi palaa kummiin seikkailuihin. Senvuoksi hän pyysi nepaansa Lionel herran valmistautumaan matkalle, ja niin he hyppäsivät ratsuillensa asestettuina kiireestä kantapäähän asti ja ratsastivat synkkään metsään ja sieltä edelleen aavalle aukealle.

Puolenpäivän aikaan ilma kävi kovin kuumaksi ja Lancelot herraa rupesi nukuttamaan. Silloin Lionel herra huomasi suuren omenapuun, joka kasvoi pensasaidan vieressä, ja hän virkkoi:

"Veli, tuolla on suloista siimestä. Siellä meidän ja ratsujemme kelpaa levätä."

"Oikein puhuttu", Lancelot herra virkkoi, "sillä seitsemään viime vuoteen en ole ollut niin uninen kuin nyt."

Niin he hyppäsivät alas satulasta ja sitoivat ratsunsa puuhun, ja Lancelot heittäytyi pitkäkseen ja asetti kypärän päänsä alle ja vaipui heti raskaaseen uneen. Mutta Lionel pysyi valveilla.

Sillä välin tuli ratsastaen kolme ritaria ja he pakenivat minkä ennättivät, ja noita kolmea ritaria ajoi takaa yksi ainoa ritari. Kun Lionel herra näki tuon ritarin, niin hän mielestänsä ei ollut koskaan nähnyt niin kookasta ritaria eikä niin komeata ja karskin näköistä miestä. Hetken kuluttua tuo vahva ritari hyökkäsi yhden päälle noista kolmesta ritarista ja paiskasi hänet tantereeseen, niin että hän jäi makaamaan liikkumatta. Sitten hän karkasi toisen ritarin kimppuun ja antoi hänelle sellaisen iskun, että sekä mies että ratsumies tupertuivat maahan. Sitten hän ratsasti suoraan kolmatta kohden ja paiskasi hänet peitsen kantaman päähän ratsunsa taakse. Sitten hän hyppäsi maahan ja sitoi kaikki nuo ritarit heidän omilla suitsillaan.

Kun Lionel herra näki ritarin tuolla tapaa menettelevän, niin hän päätti käydä hänen kimppuunsa, ja hän valmistautui tappeluun ja otti hiljaa hevosensa, jott'ei olisi herättänyt Lancelot herraa. Ja hän ratsasti äkkiä ritaria kohden ja kutsui häntä otteluun, mutta tämä antoi Lionel herralle sellaisen iskun, että ratsumies ja mies suistui maahan. Sitten hän hyppäsi ratsultansa ja sitoi Lionel herran ja heitti hänet ja nuo kolme muuta ritaria kunkin poikkipäin oman ratsunsa selkään ja ratsasti heidän kanssaan linnaansa. Kun he saapuivat sinne, niin hän otti heiltä aseet ja varukset ja ruoski heitä okailla ja pisti heidät syvään maanalaiseen tyrmään, ja siellä oli suuri joukko muitakin ritareita, jotka valittivat surkeasti.

Sillä välin oli Ector herra, kuultuaan että Lancelot herra oli jättänyt hovin lähteäkseen seikkailuille, suutuksissaan mennyt häntä etsimään. Ratsastaessaan kautta suuren metsän, hän kohtasi miehen, joka näytti hänestä metsän vartialta, ja hän kysyi tuolta mieheltä, tiesikö hän lähimailla mitään seikkailuja, joihin voisi antautua. Metsänvartia vastasi, että penikulman päässä oli luja kartano, jota

ympäröi vallihauta, ja vasemmalla kädellä kartanon lähellä oli kaalamo, jossa hevosia juotettiin, ja sen partaalla kasvoi kaunis puu ja siinä riippui monta kilpeä, jotka ennen olivat kuuluneet uljaille ritareille. Puussa riippui myös kuparista ja pronssista tehty malja ja tätä maljaa piti Ector herran iskeä kolmasti peitsensä tylpällä päällä, niin hän kyllä saisi kuulla outoja sanomia, joll'ei hänellä ollut parempaa onnea, kuin kaikilla muilla ritareilla, joita monena vuonna oli sen metsän läpi vaeltanut.

Ector herra kiitti miestä ja lähti, ja pian hän saapui puulle, jossa hän näki monta kaunista kilpeä riippumassa. Niiden joukossa hän näki veljensä Lionel herrankin kilven ja monen muun ritarin, jotka hän tunsikin Pyöreän pöydän kumppaneikseen. Se murehdutti hänen mieltänsä ja hän päätti kostaa veljensä puolesta.

Hän kolhasi peitsellänsä maljaa kuin hullu ja sitten hän juotti ratsuaan kaalamossa. Silloin tuli ritari hänen taakseen ja käski hänen tulla pois vedestä ja valmistautua taisteluun. Ector herra kääntyi äkkiä ja heitti peitsensä ja antoi ritarille oikein ankaran iskun, niin että tämän ratsu kieri kahdesti ympäri.

"Sepä oli aimo isku", tuo vahva ritari virkkoi, "ja ritarin tavoin olet sinä minua pidellyt." Ja samassa hän kannusti ratsunsa Ector herran päälle ja tarttuen hänen oikeaan käsivarteensa hän tempasi hänet satulasta ja ratsasti sillä tapaa hänestä kiinni pitäen suoraa päätä linnansa halliin ja paiskasi hänet keskelle lattiaa.

Sen ritarin nimi oli Turquine herra.

"Koska sinä olet tänä päivänä pitänyt minua ahtaammalla, kuin kukaan muu ritari näinä kahtentoista vuotena", hän sanoi Ector herralle, "niin minä annan sinun pitää henkesi, jos sinä tahdot vannon olevasi minun vankinani koko elämäsi ajan."

"Enpä toki, sitä en ikinä sinulle lupaa", Ector herra virkkoi.

"Se surettaa minua", virkkoi silloin Turquine herra.

Ja hän otti Ector herralta aseet ja varukset ja ruoski häntä okailla ja pisti hänet syvään maanalaiseen tyrmään, ja siellä Ector herra tapasi monta kumppania, jotka hän tunsikin. Mutta kun hän näki siellä Lionel herrankin, niin hän tuli sangen murheelliseksi. "Voi", hän sanoi, "missä on minun veljeni Lancelot herra?"

"Minä jätin hänet nukkumaan omenapuun alle, kun lähdin hänen luotaan",

Lionel virkkoi, "ja kuinka hänen on käynyt, en saata sanoa."

"Voi", ritarit silloin virkkoivat, "jollei Lancelot herra meitä auta, niin emme ikinä pääse vapaiksi, sillä emme tiedä ketään muuta ritaria, joka kykenisi pitämään puoliansa meidän isäntäämme Turquinea vastaan."

Neljä kuningatarta.

Sillävälin Lancelot herra yhä makasi omenapuun alla. Silloin puolenpäivän aikaan kulki siitä ohi neljä komeata kuningatarta, ja jott'ei auringon paahde olisi heitä vaivannut, niin heidän vieressään ratsasti neljä ritaria, jotka neljän keihään kärjessä kannattivat viheriää silkkivaatetta kuningattarien ja auringon välillä. Ja kuningattaret ratsastivat neljällä valkoisella muulilla.

Siten ratsastaessaan he kuulivat lähellänsä ison hevosen vihaisesti hirnuvan, ja he huomasivat että muuan ritari nukkui täysissä aseissaan omenapuun alla; ja heti kun nuo kuningattaret näkivät hänen kasvonsa, niin he tunsivat hänet Lancelot herraksi. Silloin he alkoivat riidellä, kuka heistä saisi voittaa hänen rakkautensa, sillä he sanoivat kaikki tahtovansa hänet ritariksensa.

"Älkäämme riidelkö", virkkoi silloin Morgan le Fay, Arthur kuninkaan sisar, "minä panen hänet lumoukseen, niin ett'ei hän herää kuuteen tuntiin, ja vien hänet linnaani. Ja kun hän on varmasti minun käsissäni, niin päästän hänet lumouksesta, ja valitkoon hän sitten meistä, kenen tahtoo."

Niin he panivat Lancelot herran lumoukseen ja asettivat hänet sitten hänen omalle kilvellensä, ja niin kaksi ritaria kuljetti häntä keskellänsä ratsun selässä Chariotin linnaan. Siellä hänet sijoitettiin kylmään huoneeseen, ja illalla myöhään tuli hänen luokseen kaunis neiti tuoden hänen illallisensa. Silloin lumous oli jo ohitse, ja kun neiti tuli, niin hän tervehti Lancelot herraa ja virkkoi: "Mitä kuuluu?"

"En saata sanoa, jalo neiti", Lancelot herra virkkoi, "sillä minä en ensinkään tiedä, kuinka olen tähän linnaan joutunut, ell'en ehkä taikuuden kautta."

"Herra", virkkoi neiti, "pysykää rohkealla mielellä, ja jos te olette sellainen ritari

kuin sanotaan, niin huomenna päivän koittaessa saatte kuulla enemmän."

Niin hän lähti, ja siellä Lancelot sai viettää koko yön vailla kaikkia mukavuuksia.

Varhain seuraavana aamuna tulivat nuo neljä kuningatarta komeasti koristettuina, ja he toivottivat Lancelotille hyvää huomenta ja hän toivotti heille takaisin. Sitten he sanoivat hänelle, että he tiesivät kyllä, kuka hän oli — Järven herra Lancelot, Ban kuninkaan poika, jaloin ritari maailmassa.

"Me tiedämme kyllä ett'ei kukaan lady ole saanut sinun rakkauttasi paitsi yksi, ja se on Guinevere kuningatar; mutta nyt sinun pitää ainiaaksi hänet kadottaa ja hänen sinut, ja sentähden sinun pitää nyt valita yksi meistä neljästä. Minä olen kuningatar Morgan le Fay, Goren maan valtiatar, ja tässä on Pohjois-Walesin kuningatar ja Eastlandin kuningatar ja Ulkosaarten kuningatar. Valitse nyt meistä se, jonka tahdot, taikka kuole tähän tyrmään."

"Se on vaikea seikka", Lancelot herra virkkoi, "että minun täytyy joko kuolla tai valita joku teistä. Mutta ennemmin minä kuitenkin kunnialla kuolen tähän tyrmään, kuin otan teistä ketään vastoin tahtoani ladykseni. Ja senvuoksi vastaan teille: minä en huoli teistä kenestäkään, sillä te olette kaikki kavalia velhoja."

"Vai niin", kuningattaret virkkoivat, "sekö siis on vastauksenne, ett'ette meistä huoli?"

"Niin on, kautta kunniani", Lancelot sanoi, "minä en huoli teistä kenestäkään."

Niin he lähtivät ja jättivät hänet yksikseen suureen murheeseen.

Puolenpäivän aikaan neito taas tuli hänen luokseen, tuoden päivällistä, ja hän kysyi: "Mitä kuuluu?"

"Totisesti, jalo neito", Lancelot virkkoi, "ei elinikänäni ole ollut näin huonosti asiat."

"Herra", virkkoi neito, "se surettaa minua, mutta jos te tottelette minua, niin minä tahdon auttaa teitä tästä pälkähästä, ettekä te saa mitään ikävyyksiä ettekä häpeätä, jos suostutte pyyntööni."

"Sen lupaan teille; minua kovin kammottaa nuo velhokuningattaret, sillä he ovat

tuhonneet monta kunnon ritaria."

Silloin neito kertoi että seuraavana tiistaina oli hänen isällään turnajaiset Pohjois-Walesin kuninkaan kanssa, ja jos Lancelot herra tahtoisu tulla sinne auttamaan hänen isäänsä, niin hän päästäisi hänet varhain seuraavana aamuna vapauteen.

"Jalo neito", Lancelot virkkoi, "sanokaa minulle isänne nimi, niin annan teille vastauksen."

"Minun isäni on kuningas Bagdemagus, jonka viime turnajaisissa voitti kolme Arthur kuninkaan ritaria."

"Tunnen teidän isänne jaloksi kuninkaaksi ja hyväksi ritariksi", Lancelot virkkoi, "ja kautta kunniani, minä olen valmis palvelemaan teitä ja teidän isäänne tuona päivänä."

Niin tyttö kiitti häntä ja käski hänen olla valmiina varhain seuraavana aamuna, jolloin hän tulisi vapauttamaan hänet. Hänen tuli ottaa varuksensa ja ratsunsa ja kilpensä ja peitsensä ja ratsastaa valkoisten veljesten luostariin, joka ei ollut täyteen kymmenen penikulman päässä. Sinne hänen piti jäädä ja sinne tyttö toisi isänsä häntä tapaamaan.

"Kaikki on tapahtuva", Lancelot herra virkkoi, "niin totta kuin olen rehellinen ritari."

Varhain seuraavana aamuna tuli tyttö ja tapasi Lancelot herran valmiina. Sitten hän vei hänet kahdentoista lukitun oven kautta ja toi hänelle aseet ja varukset. Ja kun Lancelot oli täysissä tamineissaan, niin tyttö vei hänet hänen oman ratsunsa luo, ja ketterästi Lancelot sen satuloitsi, ja otti peitsen käteensä ja ratsasti pois.

"Jalo neito", hän virkkoi, "en teitä petä, niin totta kuin Jumala minua armahtakoon."

Niin hän ratsasti synkkään metsään ja kulki siellä kaiken sen päivän, eikä löytänyt mistään valtatieä, ja viimein yö laski hänen ylitsensä.

Seuraavana päivänä hän saapui luostariin, ja siellä Bagdemagus kuninkaan tytär oli jo häntä odottamassa ja toivotti hänet iloisesti tervetulleeksi. Kiireesti hän sitten lähetti hakemaan isäänsä, joka oli kahdentoista penikulman päässä

luostarista, ja ennen iltaa hän saapuikin uljaan ritariseurueen kanssa. Lancelot herra kertoi kuninkaalle, kuinka hänet oli petetty ja kuinka hänen nepaansa Lionel herra oli lähtenyt hänen luotaan tiesi minnekkä ja kuinka kuninkaan tytär oli vapauttanut hänet vankeudesta. "Sentähden olen palveleva häntä niin kauan kuin elän ja kaikkea hänen sukuansa", hän virkkoi lopuksi.

"Silloin olen varma teidän avustanne tulevana tiistaina", sanoi kuningas.

"Niin olette, herra", Lancelot virkkoi, "enkä teitä petä, sillä olen sen luvannut ladylleni, teidän tyttärelle. Mutta sanokaa minulle, herra, ketkä herrani Arthurin ritareista olivat Pohjois-Walesin kuninkaan seurassa?"

Kuningas vastasi että ne olivat Mador, Mordred ja Gahalatine ja ett'ei niitä kolmea vastaan hänen eikä hänen ritariensa voimat riittäneet.

"Herra", Lancelot virkkoi, "koska turnajaiset kuuluvat olevan kolmen penikulman päässä tästä luostarista, niin teidän tulee lähettää minulle kolme ritarianne, sellaisia, joihin luotatte, ja katsokaa että nuo kolme ritaria saavat aivan valkoiset kilvet ja minä myöskin ja ett'ei ole mitään maalauksia kiivissä. Me neljä ryntäämme sitten esiin metsiköistä, joka on molempien joukkojen välissä, ja hyökkäämme etumaisina teidän vihollistenne kimppuun ja pehmitämme heitä voimiemme takaa. Ja sillä tapaa ei tulla tietämään, kuka ritari minä olen."

Sinä yönä, joka oli sunnuntaiyö, he sitten lepäsivät, ja seuraavana päivänä lähti Bagdemagus kuningas, ja hän lähetti Lancelot herralle ne kolme ritaria ja neljä valkoista kilpeä.

Kartano kaalamon luona.

Tiistaina sitten Lancelot herra ja nuo kolme Bagdemagus kuninkaan ritaria, joilla oli valkoiset kilvet, asettuivat pieneen tuuheaan metsikköön, joka oli turnajaispaikan vieressä. Ja sinne oli pystytetty telttoja, niin että lordit ja ladyt saattoivat katsella taistelua ja antaa palkinnon.

Silloin saapui taistelutantereelle Pohjois-Walesin kuningas mukanaan sata ja

kuusikymmentä kypäripäätä ja nuo kolme Arthur kuninkaan ritaria olivat niiden joukossa.

Sitten saapui tantereelle Bagdemagus kuningas mukanaan kahdeksankymmentä kypäripäätä. Ja he laskivat peitsensä tanaan ja hyökkäsivät toinen toistansa vastaan, ja ensimmäisessä törmäyksessä kaatui kaksitoista Bagdemagus kuninkaan ja kuusi Pohjois-Walesin kuninkaan ritaria, ja Bagdemagus kuninkaan joukko lyötiin pakoon.

Silloin ryntäsi esiin Järven herra Lancelot ja hän syöksi peitsensä taajimpaan parveen ja ritari ritarin jälkeen keikahti kumoon hänen edestänsä, ja siinä mylläkössä hän kaatoi myös Pohjois-Walesin kuninkaan. Kun Arthur kuninkaan kolme ritaria näki tuon Lancelotin teon, niin he kukin vuorostansa karkasivat hänen kimppuunsa, mutta joutuivat tappiolle jokainen.

Sitten Lancelot herra taisteli kahdeksaakolmatta ritaria vastaan ja voitti heidät jokaisen, ja silloin Pohjois-Walesin ritarit eivät tahtoneet enää tjoistata, ja palkinto annettiin Bagdemagus kuninkaalle.

Niin kumpikin joukko meni paikoilleen, ja Lancelot herra ratsasti Bagdemagus kuninkaan kera tämän linnaan, jossa kuningas ja hänen tyttärensä häntä ylenpalttisesti kestitsivät ja antoivat hänelle kalliita lahjoja.

Seuraavana aamuna Lancelot herra otti jäähyväiset ja sanoi kuninkaalle, että hän tahtoi mennä hakemaan veljeänsä Lionel herraa, joka oli lähtenyt hänen luotaan, silloin kun hän nukkui omenapuun alla. Niin hän otti ratsunsa ja jätti heidät kaikki Jumalan haltuun. Ja kuninkaan tyttärelle hän virkkoi:

"Jos milloinkaan tarvitsette minun palvelustani, niin pyydän että minulle vain annatte tiedon, enkä minä ole pettävä teitä, niin totta kuin olen rehellinen ritari."

Niin Lancelot herra lähti, ja sattumalta hän tuli samaan metsään, jossa hänet oli nukkuessaan otettu kiinni. Ja keskellä valtatieä hän kohtasi neidin, joka ratsasti valkoisella hevosella, ja he tervehtivät kumpikin toisiansa.

"Jalo neiti", Lancelot herra virkkoi, "tiedätekö, onko näillä tienoin mitään seikkailuja saatavissa?"

"Herra ritari", neiti sanoi, "tässä on aivan lähellä seikkailuja saatavissa, jos vain uskallatte niihin antautua."

"Kuinka minä en uskaltaisi antautua seikkailuihin", Lancelot virkkoi, "sillä juuri niiden tähden olen tullut tänne."

"Vai niin", neiti virkkoi, "sinä näytät tosiaankin oivalta ritarilta, ja jos sinä uskallat mitellä voimiasi kunnon ritarin kera, niin minä vien sinut sinne, missä kohtaat parhaimman ja mahtavimman mitä koskaan olet tavannut, jos sinä sanot minulle nimesi ja mikä ritari olet."

"Sanomaan sinulle nimeni olen heti valmis, totisesti se on Järven herra Lancelot."

"Herra, sinä olet uljaan näköinen ritari, täällä tapaavat seikkailuja, jotka sinulle sopivat. Sillä tässä lähellä asuu ritari, jota ei pysty voittamaan kenkään, jonka tunnen, paitsi jos te hänet voitatte. Hänen nimensä on Turquine herra, ja mikäli minä tiedän niin hänellä on tyrmässänsä kuusikymmentä ja neljä kunnon ritaria Arthurin hovista, jotka hän on omin käsin voittanut. Mutta kun olette tehnyt tämän päivän työn, niin luvatkaa minulle, niin totta kuin olette rehellinen ritari, että tulette minun kerallani ja autatte minua ja muita neitejä, joita muuan katala ritari joka päivä kiusaa."

"Olen täyttävä kaikki mitä haluatte, jos vain viette minut tuon ritarin luokse."

Niin neito vei hänet kaalamolle ja sen puun luo, jossa malja riippui.

Lancelot herra antoi ratsunsa juoda ja sitten hän hakkasi voimiensa takaa maljaa peitsensä perällä, niin että lopulta pohja putosi maahan, mutta hän ei nähnyt mitään. Hän ratsasti edes takaisin kartanon portin edessä lähemmäs puolentoista tuntia, ja viimein hän näki kookkaan ritarin tulevan, joka ajoi edessään hevosta, ja poikkipäin hevosen selässä makasi asetettu ritari sidottuna. Kun he tulivat yhä lähemmäksi ja lähemmäksi, niin Lancelot herra arveli, että hänen pitäisi tuntea tuo ritari, ja sitten hän näki, että se oli Gawainen veli, Gaheris herra, yksi Pyöreän pöydän ritareista.

Sillä välin Turquine herra oli huomannut Lancelotin ja molemmat tarttuivat peitsiinsä.

"Hohoi, uljas ritari, nostappa tuo haavoitettu ritari alas ratsusi selästä ja jätä hänet hetkeksi rauhaan, ja koetelkaamme me molemmat voimiamme. Sillä kuten olen kuullut, sinä tuotat ja olet tuottanut paljon turmiota ja häpeää Pyöreän pöydän ritareille. Siksipä puolusta nyt itseäsi!"

"Jos sinä olet Pyöreän pöydän ritareita, niin minä vaadin taisteluun sinut ja kaikki sinun kumppanisi", sanoi Turquine herra.

"Jopa lupaat liikoja", Lancelot sanoi. Sitten he laskivat peitsensä tanaan ja karahuttivat ratsuineen niin lähelle toisiaan, kuin vain voivat, ja kumpikin iski toinen toistansa keskelle kilpeä, niin että molempain ratsujen selkäranka katkesi. Molemmat ritarit hämmästyivät, ja niin pian kuin saattoivat selvitä ratsuistansa he heilahuttivat kilvet eteensä ja paljastivat miekkansa ja syöksyivät yhteen niin rajusti, ett'eivät kilvet eivätkä varukset voineet kestää heidän iskujansa. Ennen pitkää he olivat täynnä kauheita haavoja, ja sitä kesti kaksi tuntia ja enemmänkin. Sitten he molemmat lopulta aivan hengästyneinä seisahtuivat ja nojasivat miekkoihinsa.

"No, kumppani", Turquine herra virkkoi, "pidätä kättäsi hetkinen ja sano minulle mitä sinulta kysyn."

"Anna kuulua", Lancelot virkkoi.

"Sinä olet isoin mies minkä minä koskaan olen nähnyt ja kaikista taitavin, ja muistutat muuatta ritaria, jota minä vihaan yli kaikkien muiden. Jos niin on että sinä et ole se ritari, niin minä mielelläni teen sovinnon sinun kanssasi ja sinun tähtesi minä tahdon vapauttaa kaikki vangit, joita minulla on kuusikymmentä ja neljä, jos sinä ilmoitat minulle nimesi. Ja minä rupean sinun ystäväksesi enkä ikinä sinua petä, niin kauan kuin elän."

"Hyvin sinä puhut", Lancelot herra vastasi, "mutta koska minä saan sinun ystävyytesi, niin sano kuka on se ritari, jota sinä vihaat yli kaikkien muiden?"

"Totisesti se on Järven herra Lancelot, sillä hän surmasi Tuskien tornin luona minun veljeni, joka oli parhaimpia ritareita maan päällä. Senvuoksi, jos minä milloinkaan hänet kohtaan, niin jompikumpi meistä on toisen surmaava, sen vannon. Ja Lancelot herran vuoksi minä olen surmannut sata kunnon ritaria ja yhtä monta minä olen lyönyt raajarikoiksi ja moni on kuollut vankeudessa ja vielä niitä on vankina kuusikymmentä ja neljä. Mutta kaikki pääsevät vapaiksi, jos sinä ilmoitat minulle nimesi, jollet sinä vain ole Lancelot."

"Nyt minä huomaan", Lancelot herra virkkoi, "että minä olen semmoinen mies että minä voin saada rauhan, ja semmoinen mies että meidän keskemme voi syntyä taistelu elämästä ja kuolemasta. Ja nyt, herra ritari, koska sinä olet kysynyt, niin sinä saat tietää ja tuntea että minä olen Järven Lancelot, Benwichin

kuninkaan Banin poika ja rehellinen Pyöreän pöydän ritari. Ja nyt minä vaadin sinut taisteluun, tee parastasi!"

"Ah Lancelot", Turquine sanoi, "sinä olet kaikista ritareista tervetullein minun luokseni, sillä me emme eroa, ennenkuin toinen meistä on surmansa saanut."

Sitten he syöksyivät toisiaan vastaan kuin kaksi villiä härkää, ja kilvet ja miekat kalskuivat ja kilahtelivat. Siten he taistelivat kaksi tuntia ja enemmänkin, eivätkä tahtoneet huoata. Ja Turquine herra iski Lancelot herraan monta haavaa, niin että siinä missä he taistelivat tanner oli kirjavana verestä. Silloin Turquine herra lopulta uupui ja peräytyi muutaman askeleen ja antoi kilpensä hetkeksi vaipua. Lancelot herra huomasi sen ja karkasi rajusti hänen kimppuunsa ja tarttui hänen kypärinsä silmikkoon ja tempasi hänet maahan polvillensa. Sitten hän äkkiä vetäisi pois hänen kypärinsä ja hakkasi hänen kaulansa mäsäksi.

Ja kun Lancelot herra oli sen tehnyt, niin hän meni neidon luo ja virkkoi:

"Neito, minä olen valmis tulemaan teidän kanssanne minne tahdotte, mutta minulla ei ole ratsua."

"Jalo herra", neito sanoi, "ottakaa tuon haavoitetun ritarin ratsu ja lähettäkää hänet kartanoon ja käskekää hänen vapauttaa kaikki vangit."

Niin Lancelot meni Gaheris herran luo ja sanoi, ett'ei Gaheris panisi pahakseen, vaikka hän pyysi lainaksi hänen ratsuaan.

"En suinkaan, jalo herra", Gaheris virkkoi, "minä tahdon että te omin valloin otatte minun ratsuni, sillä te pelastitte sekä minut että ratsuni. Ja tänä päivänä minä näin, että te olette paras ritari maan päällä, sillä te olette surmannut minun nähteni mahtavimman miehen ja parhaimman ritarin, mitä minä milloinkaan olen tavannut, teitä lukuunottamatta. Minä pyydän teitä, herra, ilmoittakaa minulle nimenne."

"Herra, minun nimeni on Järven Lancelot, joka olin velvollinen teitä auttamaan sekä Arthur kuninkaan että varsinkin Gawaine herran, teidän oman rakkaan veljenne tähden. Ja kun te menette tuonne kartanoon, niin varmaan siellä tapaatte monta Pyöreän pöydän ritaria, sillä minä näin tuolla puussa riippuvan useita heidän kilpiään, jotka tunnen. Ja niiden joukossa on minun sukulaisteni Marisin Ector herran ja Lionel herran kilvet. Sentähden minä pyydän teitä, että tervehtisitte heitä kaikkia minun puolestani, ja sanokaa että minä pyydän heitä

ottamaan kaikki aarteet, joita löytävät kartanosta, ja että joka tapauksessa minun sukulaiseni menkööt hoviin ja odottakoot siellä, kunnes minä tulen, sillä helluntaijuhlaksi minä arvelen sinne ennättäväni; nyt minun täytyy pitää lupaukseni ja seurata tätä neitoa."

Niin Lancelot herra lähti, ja Gaheris meni kartanoon ja häntä vastaan tuli portinvartija, jolla oli paljo avaimia. Silloin Gaheris herra paiskasi hänet nopeasti maahan ja otti häneltä avaimet ja avasi kiireesti tyrmän ovet ja laski kaikki vangit vapauteen; ja kukin irroitti toinen toisensa kahleet.

Kun he näkivät Gaheris herran, niin he kaikki kiittivät häntä, sillä he näkivät että hän oli haavoittunut.

"Älkää minua kiittäkö", Gaheris virkkoi, "Lancelot teidän ryövääjänne surmasi, minä näin sen omin silmin. Ja hän tervehtii teitä kaikkia ja pyytää teitä kiirehtimään hoviin, ja Lionel herraa ja Ector herraa hän pyytää odottamaan hovissa."

"Sitä emme tee", veljekset sanoivat, "me tahdomme löytää hänet, jos meille on elonpäiviä suotu."

"Niin totta kuin olen rehellinen ritari, olen löytävä hänet, ennenkuin menen hoviin", Kay herra virkkoi.

Sitten ritarit hakivat sen huoneen, jossa aseet ja varukset olivat, ja asestautuivat ja jokainen ritari löysi oman ratsunsa ja kaikki mitä hänelle kuului. Ja kun se oli tapahtunut, niin saapui metsänvartia mukanaan neljä hevosen kantamusta lihavaa metsänriistaa.

"Kas, tuossahan on meille ruokaa yhdeksi ateriaksi", Kay herra virkkoi, "sillä laihalla ravinnolla olemme olleet monen monta päivää."

Niin metsänriista paahdettiin, paistettiin ja keitettiin, ja illallisen jälkeen muutamat ritarit viettivät siellä kartanossa koko sen yön, mutta Lionel herra ja Marisin Ector herra ja Kay herra ratsastivat Lancelot herran perään häntä etsimään.

Kuinka Lancelot kaatoi kaksi jättiläistä.

Lancelot herra ratsasti neidon keralla, niinkuin hän oli luvannut, auttaakseen häntä tuota ilkeätä ritaria vastaan, joka ryöväili ja kiusasi kaikkia ladyjä ja aatelisnaisia.

"Hän on häpeäksi koko ritarikunnalle ja valansa rikkoja", Lancelot sanoi, "ja se on synty että hän saa elää. Mutta hyvä neito, ratsastakaa te edellä; minä pysyttelen piilossa ja jos hän teitä häiritsee tai ahdistaa, niin minä tulen teidän avuksenne ja opetan hänelle ritarin tapoja."

Niin tyttö ratsasti hiljakseen eteenpäin valtatieä pitkin.

Pian ajaa karautti metsästä tuo ilkeä ritari, ja hänen asemiehensä oli hänen mukanaan, ja hän otti neidon hevosen selästä ja neito kirkasi.

Silloin Lancelot herra tuli täyttä karkua paikalle.

"Ohoi sinä rietas konna ja ritariuden häpäisijä!" hän huusi. "Kuka sinut on opettanut ahdistamaan ladyjä ja aatelisnaisia?"

Kun ritari kuuli tuon läksytyksen, niin hän ei vastannut sanaakaan, vaan veti miekkansa ja ratsasti Lancelot herraa kohden. Silloin Lancelot otti peitsensä ja paljasti miekkansa ja antoi ritarille sellaisen iskun kypäriin, että hänen päänsä halkesi kurkkuun asti.

"Nyt sinä olet saanut palkkasi, jonka jo kauan sitten olit ansainnut, ja se on totta", neito silloin virkkoi. "Sillä samoin kuin Turquine herra vaani ja surmasi ritareita, niin tämä ritari väijyi ja surmasi ladyjä ja neitiä ja aatelisnaisia; ja hänen nimensä oli Villinmetsän herra Peris."

"No, neito", Lancelot virkkoi, "tahdotteko minulta vielä jotain palveluksia."

"En, herra, en tällä kertaa", neito virkkoi, "vaan Kristus teitä varjelkoon, minne ikinä menettekin! Sillä kohteliain ritari te olette ja lempein ja ystävällisin kaikkia ladyjä ja aatelisnaisia kohtaan kaikista ritareista maan päällä."

Ja niin neito ja Lancelot herra erosivat.

Sitten Lancelot herra ratsasti pitkin synkkää metsää kaksi päivää ja enemmänkin, ja kova oli hänen leposijansa. Kolmantena päivänä hän ratsasti pitkän sillan yli, ja silloin äkkiä hänen päälleen karkasi kauheannäköinen moukka, joka iski hänen ratsuaan turpaan niin että se nousi takajaloilleen, ja kysyi Lancelotilta, kuinka hän ratsasti sillan yli ilman hänen lupaansa.

"Miksipä minä en ratsastaisi tätä tietä?" Lancelot herra sanoi.

"Sinulla ei ole valitsemisen varaa", moukka sanoi ja tavoitti häntä isolla raudoitetulla nuijalla.

Silloin Lancelot herra paljasti miekkansa ja väisti iskun ja halkaisi ilkiön pään.

Sillan päässä oli kaunis kylä, ja kaikki kansa, miehet ja naiset, huusivat Lancelot herralle.

"Jopa teit teon joka sinut turmioon vie, sillä sinä surmasit meidän linnamme pääportinvartijan."

Lancelot ei välittänyt heidän sanoistaan, vaan meni suoraan linnaan. Ja kun hän saapui sinne, niin hän hyppäsi alas ratsunsa selästä ja satoi sen linnanmuurissa olevaan renkaaseen. Ja muurin sisäpuolella hän näki kauniin viheriän pihan ja sinne hän meni, sillä se oli hänen mielestänsä sopiva taistelukentäksi. Ja hän katseli ympärilleen ja näki ovissa ja akkunoissa paljo ihmisiä, jotka huusivat:

"Jalo ritari, sinä olet turman tiellä!"

Ja pian hyökkäsi hänen päälleen kaksi isoa jättiläistä, jotka olivat sangen lujasti asestettuja, paitsi että heidän päänsä olivat paljaina, ja heillä oli kauheat nuijat käsissään. Heilahduttaen kilpensä eteensä Lancelot herra torjui toisen jättiläisen nuijan iskun ja halkaisi hänen päänsä miekallaan. Kun toinen jättiläinen näki sen, niin hän läksi juoksemaan pakoon kuin hullu, mutta Lancelot juoksi hänen peräänsä minkä ennätti ja iski häntä miekallaan hartioihin ja tappoi hänet.

Sitten Lancelot meni linnan halliin ja siellä tuli häntä vastaan kuusikymmentä ladyä ja neitoa, jotka kaikki polvistuivat hänen eteensä ja kiittivät Jumalaa ja häntä pelastuksestansa.

"Sillä, herra", he virkkoivat, "me olemme useimmat olleet täällä vankeina seitsemän vuotta ja me olemme valmistaneet kaikellaisia silkkikankaita

ruokamme edestä, ja me olemme kaikki korkeasukuisia aatelisnaisia. Siunattu olkoon se hetki, jolloin sinä synnyit, sillä sinä olet tehnyt jaloimman teon, mitä milloinkaan kukaan ritari on tehnyt, ja sen me tahdomme pitää muistossamme. Ja me pyydämme kaikki, että sinä sanoisit meille nimesi, että me voisimme kertoa ystävillemme, kuka meidät pelasti vankeudesta."

"Ihanat neidot", Lancelot virkkoi, "minun nimeni on Järven herra Lancelot."

"Ah, herra", naiset virkkoivat, "tottakai sinä se oletkin, sillä niinkuin arvelimmekin, ei paitsi sinua kukaan ritari olisi noita kahta jättiläistä voittanut. Moni kunnon ritari kyllä koetti, mutta surmansa täällä sai, ja monta kertaa me toivoimme sinun tulevan, sillä nuo jättiläiset eivät pelänneet ketään muuta kuin sinua."

"No nyt te voitte sanoa ystävillemme, kuinka ja ken teidät pelasti", Lancelot virkkoi, "ja tervehtikää heitä kaikkia minun puolestani. Mitä aarteita tässä linnassa on, ne minä annan teille korvaukseksi kärsimyksistänne; ja se lordi, joka on tämän linnan omistaja, ottakoon sen haltuunsa, niin kuin oikein on."

"Tämän linnan nimi on Tintagel", naiset sanoivat, "ja se oli jonkun aikaa erään herttuan oma, joka oli kauniin Igrainen puoliso. Ja herttuan kuoleman jälkeen Igraine meni avioksi Uther Pendragon kuninkaalle ja Arthur oli heidän poikansa."

"Vai niin", Lancelot virkkoi, "kyllä ymmärrän, kenelle tämä linna kuuluu."

Ja niin hän jätti kaikki ladyt Jumalan haltuun ja lähti.

Sitten hän nousi ratsunsa selkään ja ratsasti monen asumattoman ja oudon seudun läpi, ja poikki monien vesien ja halki monien laaksojen, ja keho oli hänen leposijansa. Viimein myöhään eräänä iltana hän saapui sattumalta kauniille kartanonpihalle, ja siellä hän tapasi vanhan rouvan, joka otti hänet suopeasti vastaan ja kestitsi hyvin häntä ja hänen ratsuansa. Ja sitten hänen emäntänsä vei hänet nukkumaan kauniiseen huoneeseen, joka oli porttikäytävän päällä. Ja Lancelot herra riisui aseensa ja otti yltään varuksensa ja meni nukkumaan ja vaipui pian uneen.

Kohta senjälkeen tuli joku ratsun selässä ja koputti kiireesti portinovellet. Kun Lancelot herra kuuli sen, niin hän nousi, ja katsoessaan ulos akkunasta hän näki

kuunvalossa kolme ritaria tulevan täyttä laukkaa tuon yksinäisen ritarin perässä, ja kaikki kolme sivalsivat häntä yhtä haavaa miekoillansa ja tuo yksinäinen ritari kääntyi uljaasti heitä vastaan ja puolusti itseänsä.

"Totisesti", Lancelot herra virkkoi, "tuota yksinäistä ritaria minun tulee auttaa, sillä häpeällistä olisi minun katsella, kuinka kolme ritaria on yhden kimpussa, ja jos hän saisi surmansa, niin minä olisin osallinen hänen kuolemaansa."

Ja hän otti aseensa ja meni ulos ikkunasta ja laski itsensä alas lakanalla noiden neljän ritarin luokse.

"Kääntykää, te ritarit, minun puoleeni", hän huusi, "ja heretkää ahdistamasta tuota ritaria!"

Silloin he kaikki jättivät rauhaan sen ritarin, joka oli Kay herra, ja kääntyivät Lancelot herraa vastaan, ja ankara ottelu alkoi, sillä he kaikki kolme hyppäsivät alas satulasta ja iskivät Lancelotiin aimo iskuja ja ahdistivat häntä joka puolelta. Mutta kun Kay herra olisi tullut Lancelot herran avuksi, niin jälkimäinen pyysi että hän saisi taistella yksin, ja tehdäkseen hänelle mieliksi Kay herra vetäytyi syrjään. Ja nopsasti silloin, kuudella iskulla, Lancelot herra kaatoi kaikki ritarit maahan.

Silloin he kaikki huusivat: "Herra ritari, me antaudumme teille, koska olette verrattoman voimallinen mies."

"Vai niin", Lancelot herra virkkoi, "mutta minä en salli että te antaudutte minulle, vaan jos te antaudutte hovimestarille, Kay herralle, niin sillä ehdolla minä säästän teidän henkenne, mutta en muuten."

"Sitä emme mielellämme tee, jalo ritari", he virkkoivat, "sillä mehän ajoimme Kay herran tänne ja olisimme voittaneet hänet, joll'ette te olisi tullut väliin; eihän meillä siis ole syytä antautua hänelle."

"Ajatelkaa tarkoin", Lancelot virkkoi, "sillä teidän on valitseminen saatteko elää vai kuolla. Jos te antaudutte, niin teidän tulee antautua Kay herralle."

"No hyvä", he sanoivat, "koska te olette säästänyt meidän henkemme, niin me tahdomme tehdä niinkuin te käskette."

Silloin Lancelot käski heidän mennä Arthur kuninkaan hoviin ensi

helluntaipäiväksi ja antautua siellä Guinevere kuningattarelle ja sanoa, että Kay herra oli heidät lähettänyt hänen vangeiksensa. Ja kaikki ritarit vannoinvat lujasti miekkansa kautta, että he niin tekisivät. Niin Lancelot herra antoi heidän lähteä.

Sitten hän koputti portille miekkansa kahvalla, ja silloin hänen isäntänsä tuli, ja he astuivat sisään, hän ja Kay herra.

Hänen isäntänsä ei ollut ensinkään kuullut tuota kahakkaa ja hämmästyti suuresti, kun hän näki heidät. "Herra", hän virkkoi, "minä luulin että te olitte vuoteessanne."

"Niin olinkin", Lancelot herra virkkoi, "mutta minä nousin ja hyppäsin ulos ikkunasta auttamaan muuatta vanhaa toveriani."

Ja kun he tulivat lähelle valoa, niin Kay herra näki, että hänen pelastajansa oli Lancelot herra, ja hän polvistui ja kiitti häntä kaikesta hänen hyvydestänsä, Lancelot herra kun jo toisen kerran oli pelastanut hänet kuolemasta.

"Herra", Lancelot virkkoi, "minä en ole tehnyt muuta kuin velvollisuuteni, niin että te olette tervetullut; ja täällä teidän sopii levätä ja koota voimia."

Kun Kay herra oli riisunut aseensa, niin hän pyysi ruokaa, ja sitä tuotiin, ja hän söi nälkäisesti. Ja kun hän oli syönyt, niin hän ja Lancelot herra menivät makuulle ja he nukkuivat molemmat samassa huoneessa.

Aamulla Lancelot herra nousi varhain ja jätti Kay herran nukkumaan. Ja Lancelot herra otti Kay herran varukset ja hänen kilpensä ja asestautui. Sitten hän meni talliin ja haki Kay herran ratsun ja jätti hyvästit isännällensä ja lähti.

Sitten vähän ajan perästä Kay herra nousi ja kaipasi Lancelot herraa. Ja silloin hän huomasi että Lancelot herra oli ottanut hänen varuksensa ja ratsunsa.

"Kautta kunniani, Lancelot herra tahtoo kiusotella joitakuita Arthur kuninkaan hovilaisia. Ja kyllä ritarit ovatkin kopeita häntä kohtaan, kun luulevat häntä minuksi, sen takaan; ja niin heitä petetään. Ja koska minulla on nämä varukset ja tämä kilpi, niin saan varmasti ratsastaa rauhassa."

Sitten Kay herra kiitti isäntäänsä ja lähti pian.

Vaarojen kappeli ja häijy velho.

Kay herran varuksiin puettuna Lancelot herra ratsasti pitkän aikaa isossa metsässä, ja viimein hän saapui tasangolle, joka oli täynnä kauniita jokia ja niittyjä. Edessään hän näki pitkän sillan ja sillalla kolme eriväristä silkistä ja santelipuusta tehtyä telttää. Telttojen ulkopuolella riippui kolme valkoista kilpeä peitsien kahvapäissä, ja pitkiä peitsiä oli pystytetty telttojen ympärille, ja jokaisen teltan ovelle seisoivat asema- miehet. Lancelot herra kulki niiden ohi eikä sanonut sanaakaan.

"Kas tuolla kulkee tuo kopea Kay herra", sanoivat ritarit, joille teltat kuuluivat. "Hänen mielestään ei kukaan ritari vedä hänelle vertoja, vaikka päinvastoin on usein nähty käyvän."

"Kautta kunniani, minäpä karkaan hänen kimppuunsa, koska hän on niin ylen kopea", sanoi yksi ritareista, "ja saatte nähdä kuinka minä häntä pitelen." Ja hän asestautui ja ratsasti rivakasti Lancelotin jälkeen ja kutsui häntä taisteluun.

Mutta Lancelot herra kaatoi hänet maahan, ratsuineen päivineen, ja sitten kun molemmat toiset ritarit tulivat veljensä avuksi, niin hän löi heidätkin. Yksi heistä hyppäsi silloin pystyyn aivan verisin päin ja ryntäsi suoraan Lancelot herraa kohden.

"No, anna jo olla", Lancelot virkkoi, "minä en ollut silloin kaukana sinusta, kun sinut lyötiin ritariksi, Raynold herra, ja minä tiedän sinut myös kunnan ritariksi, eikä minua haluta sinua surmata."

"Suur' kiitos hyvyydestänne", Raynold herra virkkoi, "ja minä uskallan sanoa omasta ja veljieni puolesta, että me mielellämme antaudumme teille, jos me saamme tietää teidän nimenne, sillä me näemme kyllä, että te ette ole Kay herra".

"Sen asian laita olkoon kuinka hyvänsä", Lancelot vastasi, "sillä teidän tulee antautua Guinevere kuningattarelle. Katsokaa, että saavutte hänen luokseen helluntaipäiväksi ja antautukaa hänen armoillensa ja sanokaa että Kay herra teidät lähettää."

Silloin ritarit vanhoivat niin tekevänsä, ja Lancelot herra jatkoi matkaansa.

Ratsastaessaan pitkin synkkää metsää hän saapui aukeamaan ja näki siellä neljä ritaria tammen alla. Ne olivat kaikki Arthur kuninkaan hovista, ja Lancelot herra tunsu heidät kaikki — ne olivat: Sagramour le Desirous, Ector de Maris, Gawaine herra ja Uwayne herra. Kun he näkivät Lancelotin ja hänen varuksensa, niin he luulivat, että hän oli Kay herra, ja päättivät ruveta hänen kanssaan otteluun koetellakseen hänen voimiansa. Mutta Lancelot herra kävi vuoronperään kaikkien heidän kimppuunsa ja kaatoi heidät kaikki ja jatkoi matkaansa naureskellen.

"Mitäs te sanotte tästä teosta", Gawaine virkkoi, "että yksi peitsi on kaatanut meidät neljä."

"Piru hänet periköön", sanoivat he kaikki, "sillä hän on sangen väkevä mies."

"Kyllä häntä saattaakin sanoa väkeväksi mieheksi", Gawaine virkkoi, "sillä minä uskallan panna pääni pantiksi, että hän on Lancelot herra, minä tunnen hänet ratsastuksestaan. Antaa hänen mennä, sillä kun saavumme hoviin, niin saamme kuulla."

Lancelot ratsasti taas kauan aikaa synkkää metsää ja viimein hän näki mustan koiran nuuskivan pitkin maata, ikäänkuin se olisi ollut haavoittuneen hirven jäljillä, ja silloin Lancelot herra näki maassa verisen jäljen. Niin hän ratsasti koiran perässä, ja se katsoi vähän väliä taakseen. Se meni ison suon poikki, ja Lancelot seurasi sitä, ja sitten hän näki vanhan kartanon, ja sinne koira juoksi sillan yli, joka oli vanha ja heikko. Lancelot herra tuli isoon halliin ja keskellä hallia hän näki makaamassa kuolleen ritarin, jalonnäköisen miehen, ja koira nuoli hänen haavojansa.

Silloin astui halliin muuan lady itkien ja väännellen käsiänsä.

"Oi ritari", hän huusi, "liian paljon murhetta sinä olet minulle tuottanut!"

"Miksi te niin sanotte?" Lancelot herra virkkoi. "Minä en ole tälle ritarille koskaan tehnyt mitään pahaa, sillä tänne toi minut tuo koira verisiä jälkiä pitkin. Sentähden jalo lady, älkää olko minulle vihoissanne, sillä minä olen suuresti suruissani teidän murheenne tähden."

"Totisesti, herra", nainen virkkoi, "minä tiedän että te ette ole minun puolisoani surmannut, sillä se, joka teki sen teon, on vaikeasti haavoitettuna eikä arvattavasti koskaan parane, — siitä minä olen pitävä huolta."

"Mikä oli teidän puolisonne nimi?" Lancelot herra kysyi.

"Herra", nainen virkkoi, "häntä kutsuttiin Gilbert herraksi ja hän oli parhaimpia ritareita maan päällä, enkä minä tiedä sen nimeä, joka hänet surmasi."

"Jumala teitä lohduttakoon ja auttakoon", Lancelot herra virkkoi, ja niin hän lähti.

Sitten hän meni taas metsään ja siellä hän kohtasi erään neidon, joka tunsi hänet hyvin.

"Mikä onnellinen kohtaaminen, jalo herra!" sanoi neito, "minä pyydän ja rukoilen sinua ritariutesi nimessä, auta minun veljeäni, joka on vaikeasti haavoitettuna. Sillä tänä päivänä hän taisteli Gilbert herran kanssa ja surmasi hänet rehellisessä taistelussa ja siinä minun veljeni vaikeasti haavoittui. Ja tässä läheisessä linnassa asuu muuan lady, velhonainen, ja hän sanoi minulle tänä päivänä että minun veljeni haavat eivät parane, ennenkuin minä tapaan ritarin, joka suostuu menemään Vaarojen kappeliin, ja sieltä hän löytää miekan ja verisen vaipan, johon Gilbert herra oli käärittynä. Ja tuo miekka ja tuon vaipan palanen parantaisivat minun veljeni haavat."

"Tämäpä on ihmeellistä", Lancelot virkkoi, "mutta mikä on teidän veljenne nimi?"

"Herra", neito sanoi, "Meliot de Logres on hänen nimensä."

"Se surettaa minua", Lancelot virkkoi, "sillä hän on Pyöreän pöydän ritareita, ja häntä auttaakseni teen kaikki mitä voin."

"Silloin, herra", virkkoi neito, "seuratkaa tätä valtatietä, niin se vie teidät Vaarojen kappeliin, ja minä odotan tässä, kunnes Jumala lähettää teidät takaisin; ja jos te ette onnistu, niin minä en tiedä ainoatakaan ritaria maan päällä, joka saattaisi suorittaa tämän seikkailun."

Niin Lancelot herra lähti, ja kun hän saapui Vaarojen kappelille, niin hän hyppäsi maahan ja sitoi ratsunsa pieneen porttiin.

Heti kun hän astui kirkkopihaan, niin hän näki useita komeita kilpiä alassuun maassa, ja useita niistä kilvistä Lancelot herra oli ennen nähnyt ritarien kantavan.

Silloin hän näki ympärillään seisovan kolmekymmentä isoa ritaria, jokainen kolmea jalkaa pitempi kuin kukaan, jonka hän oli nähnyt, ja kaikki ne kiristelivät hampaitansa ja irvistivät Lancelot herralle. Kun hän näki heidän käytöksensä, niin häntä pelotti suuresti ja hän nosti kilpensä eteensä ja otti miekan käteensä ja valmistautui taistelemaan. Ja kaikki nuo ritarit olivat puetut mustiin haarniskoihin ja kilvet olivat koholla ja miekat paljastettuina. Mutta kun Lancelot herra lähti kulkemaan heidän keskitsensä, niin he väistyivät molemmin puolin ja antoivat hänelle tietä, ja siitä hänen rohkeutensa taas kasvoi ja hän astui kappeliin.

Siellä hän ei nähnyt mitään muuta valoa kuin himmeän lampun palavan, ja sitten hän huomasi kuolleen ruumiin, joka oli käärittynä silkkivaippaan.

Lancelot herra kumartui ja leikkasi kappaleen vaipasta, ja silloin hänestä tuntui kuin maa olisi vavahtanut, ja siitä hän pelästyi. Sitten hän näki kauniin miekan kuolleen ritarin vieressä, ja hän otti miekan käteensä ja meni ulos kappelista.

Tuskin oli hän astunut ulos kappelin pihalle, kun kaikki ritarit alkoivat julmistuneina puhua:

"Ritari, Lancelot herra, pane pois tuo miekka kädestäsi, taikka sinä olet kuoleman oma!"

"Joko elän tai kuolen", Lancelot virkkoi, "niin suuret sanat eivät saa minua siitä luopumaan. Taistelkaa siitä, jos tahdotte!" Ja niin hän tunkeusi heidän lävitsensä.

Kappelin pihan ulkopuolella kohtasi hän kauniin neidon, joka virkkoi:

"Lancelot herra, heitä tuo miekka taaksesi, taikka sinä olet kuoleman oma!"

"Ei pyynnöt eikä rukoukset saa minua siitä luopumaan", Lancelot virkkoi.

"Vai ei", neito virkkoi, "jos sinä olisit heittänyt pois tuon miekan, niin sinä et enää ikinä olisi saanut nähdä Guinevere kuningatarta."

"Sittenhän olisin hullu, jos sen heittäisin", Lancelot virkkoi.

"No, ritari kulta", neito virkkoi, "anna minulle edes yksi suudelma."

"Enpä toki", Lancelot virkkoi, "siitä Jumala minua varjelkoon!"

"No niin, herra", neiti virkkoi, "jos sinä olisit suudellut minua, niin sinun viimeinen hetkesi olisi lyönyt. Mutta voi minua", hän virkkoi, "nyt olen hukkaan nähnyt kaiken tämän vaivan. Sillä minä laitoin tuon kappelin sinun tähtesi. Ja tiedä nyt, Lancelot herra, että minä olen sinua rakastanut seitsemän vuotta, mutta ei kenenkään naisen ole suotu saada sinun rakkauttasi, paitsi Guinevere kuningattaren. Ja koska minä en voinut saada sinua elävänä, niin minulla ei ollut suurempaa iloa tässä maailmassa kuin saada sinun kuollut ruumiisi. Minä olisin sen balsamoinut ja säilyttänyt sitä ja pitänyt sitä luonani kaiken elämäni ajan, ja joka päivä minä olisin sinua suudellut Guinevere kuningattaren kiusalla."

"Hyvin sinä puhut", Lancelot herra virkkoi. "Jumala varjelkoon minua sinun kavaloista vehkeistäsi!"

Ja samalla hän otti ratsunsa ja lähti.

Ja kun Lancelot herra oli lähtenyt, niin tuo neito vaipui niin suureen suruun, että hän kuoli ennenkuin kaksi viikkoa oli kulunut. Ja hänen nimensä oli Hellawes, ja hän oli velho ja Nigramousin linnan lady.

Pian Lancelot herra tapasi Meliot herran sisaren ja kun tyttö näki hänet, niin hän taputti käsiänsä ja itki ilosta, ja sitten he ratsastivat läheiseen linnaan, jossa Meliot herra makasi.

Heti kun Lancelot herra näki hänet, niin hän tunsu hänet Arthur kuninkaan ritariksi, mutta Meliot herra oli kalmankalpea paljosta veren vuotamisesta. Silloin Lancelot juoksi hänen luokseen ja kosketti hänen haavojaan Gilbert herran miekalla ja pyyhki niitä sen vaipan kappaleella, johon Gilbert herra oli ollut käärittynä, ja heti Meliot herra parani ja nousi ylös terveempänä ja voimakkaampana kuin hän koskaan elämässään oli ollut.

Sitten iloittiin ja riemuuttiin ja Lancelot herraa kestittiin parhaan mukaan. Ja kun Lancelot seuraavana aamuna lähti, niin hän käski Meliot herran kiirehtimään Arthur kuninkaan hoviin, sillä helluntaijuhla läheni, ja siellä hän oli tapaava Meliot herran, jos Jumala niin salli.

Haukan kavaluus.

Sitten Lancelot herra ratsasti läpi monen oudon seudun, yli soiden ja halki laaksojen, kunnes hän sattumalta saapui kauniille linnalle, ja kun hän kulki linnan ohi, niin hän luuli kuulleensa kahden kellon soivan. Silloin hän huomasi haukan, joka tuli lentäen hänen päänsä yläpuolella. Se lensi korkeaa jalavaa kohden, ja sen koipien ympärille oli kiedottu pitkät nauhat, ja kun se lensi jalavaan, niin nauhat takertuivat jalavan haaraan. Ja kun se olisi taas lähtenyt lentoon, niin se jäi riippumaan kiinni koivistansa, ja Lancelot herra näki kuinka se riippui, ja häntä säählitti tuo kaunis haukka.

Sillävälän tuli muuan lady linnasta ja huusi:

"Voi Lancelot, Lancelot, sinä joka olet kaikkien ritarien kukka, auta minua saamaan takaisin haukkani, sillä jos minun haukkani hukkuu, niin minun herrani surmaa minut. Sillä minä pidin tuota haukkaa, ja se livahti minun käsistäni, ja jos minun mieheni saa sen tietää, niin hän kiivaudessaan tappaa minut."

"Mikä on teidän miehenne nimi?" Lancelot virkkoi.

"Herra", nainen virkkoi, "hänen nimensä on Phelot herra, ja hän on Pohjois-Walesin kuninkaan ritareita."

"No niin, jalo rouva, koska te tunnette minun nimeni ja pyydätte minua ritariuteni nimessä teitä auttamaan, niin tahdon tehdä voitavani saadakseni kiinni teidän haukkanne. Mutta minä olen huono kiipeejä ja tuo puu on sangen korkea ja vain harvoista oksista minulla on apua."

Sitten Lancelot herra hyppäsi maahan ja sitoi ratsunsa kiinni samaan puuhun ja pyysi ladyä auttamaan varuksia hänen päältään. Ja kun Lancelot herra oli saanut yltään kaikki aseensa, niin hän riisui kaikki vaatteensakin, paitsi paidan ja housut, ja voimakkein ottein ja taitavasti hän kiipesi haukan luo ja sitoi nauhat ison lahon oksan ympärille ja heitti sen ja haukan maahan.

Silloin lady heti otti haukan käsiinsä. Ja yht'äkkiä karkasi metsiköistä esiin Phelot herra, hänen miehensä, aseissa kiireestä kantapäähän asti ja paljastettu miekka kädessä.

"Oi ritari, Lancelot, nyt olen sinut saanut käsiini, niinkuin tahdoin", hän huusi ja pysähtyi puun juurelle iskeäkseen häntä miekallansa.

"Voi lady", Lancelot herra virkkoi, "minkätähden te minut petite?"

"Hän teki vain niinkuin minä hänen käskin tehdä", Phelot herra virkkoi, "eikä nyt mikään sinua auta, vaan nyt sinun hetkesi on tullut, sillä sinun pitää kuoleman."

"Se olisi sinun häpeäsi", Lancelot herra virkkoi, "sinäkö asetettu ritari kavalasti surmaisit aseettoman miehen!"

"Ei tässä armotkaan auta", Phelot herra virkkoi, "auta sentähden itseäsi jos voit."

"Totisesti", Lancelot virkkoi, "itsellesi sinä sillä häpeätä tuotat. Mutta koska sinä et tahdo toisin tehdä, niin anna minulle edes varukseni ja ripusta miekkani puun oksaan, niin että sen siitä saan, ja tee sitten parastasi ja surmaa minut jos voit."

"Enpä toki", Phelot herra sanoi, "sillä minä tunnen sinut paremmin kuin luuletkaan. Sentähden sinä et saa mitään aseita, jos minä vain voin sen estää."

"Voi!" Lancelot herra huudahti, "että ritarin täytyy kuolla aseetonna!"

Sitten hän katsoi yllensä ja allensa, ja päänsä päällä hän näki ison lehdettömän oksan, josta haaraantui muita oksia, ja sen hän katkaisi puun rungosta. Sitten hän tuli alemmaksi ja tarkasti missä hänen ratsunsa seisoj ja yht'äkkiä hän hyppäsi sen taakse. Phelot herra tavoitti häntä kiivaasti miekallaan ja luuli osanneensa häneen. Mutta Lancelot herra väisti iskun puun oksalla ja läimäytti sillä Phelot herraa pään seuduille, niin että hän vaipui tainnoksissa maahan. Silloin Lancelot otti Phelot herran miekan tämän kädestä ja löi poikki hänen päänsä.

"Voi, miksi sinä surmasit minun mieheni?" huusi lady.

"Ei minussa ole syytä", Lancelot virkkoi, "sillä viekkaudella ja kavaluudella te koetit minua surmata ja nyt olette saaneet rangaistuksenne molemmat."

Silloin lady vaipui tainnoksiin ja oli kuin kuollut.

Lancelot herra otti kaikki varuksensa niin hyvin kuin taisi ja pani joutuin ylleen, sillä hän pelkäsi uutta päällekkarkausta, kun ritarin linna oli niin lähellä. Ja niin nopeasti kuin suinkin hän otti ratsunsa ja lähti, kiittäen Jumalaa, että oli selvinnyt siitä seikkailusta.

Kaksi päivää ennen helluntaijuhlaa hän palasi kotia, ja kuningas ja koko hovi riemuitsi suuresti hänen tulostansa. Kun ne neljä ritaria, joiden kanssa hän oli

metsässä taistellut, näkivät hänen tulevan Kay herran varuksissa, niin he heti tunsivat, että hän se heidät oli yhdellä ainoalla peitsellä maahan syössyt, ja he hymyilivät ja naureskelivat kovin keskenään. Ja kaikki ritarit, joita Turquine herra oli pitänyt vankeudessa, saapuivat joukottain kotiin, ja kaikki he ylistivät ja kunnioittivat Lancelot herraa. Kun Gaheris herra kuuli heidän puhuvan, niin hän sanoi: "Minä näin koko taistelun alusta loppuun saakka", ja hän kertoi Arthur kuninkaalle, kuinka se oli käynyt ja kuinka Turquine herra oli väkevin ritari mitä hän milloinkaan oli nähnyt, Lancelot herraa lukuunottamatta. Ja lähes kuusikymmentä ritaria kantoi siellä Lancelot herralle kiitostansa.

Sitten Kay herra kertoi kuninkaalle, kuinka Lancelot herra oli pelastanut hänet, kun hän oli joutumaisillaan surman suuhun yön pimeydessä sen kartanon ulkopuolella, jossa Lancelot herra oli yötä; ja kuinka tämä oli käskennyt ritarien antautua Kay herralle eikä itsellensä. Ja siinä nuo ritarit olivat, kaikki kolme, ja kantoivat kiitostansa.

"Ja kautta kunniani", Kay herra virkkoi, "koska Lancelot herra otti minun haarniskani ja jätti minulle omansa, niin minä sain ratsastaa rauhassa, eikä kukaan tahtonut koskea minuun."

Sitten saapuivat myös nuo kolme ritaria, jotka taistelivat pitkällä sillalla Lancelotia vastaan, ja he tahtoivat antautua Kay herralle. Mutta Kay ei ottanut heidän antautumistaan vastaan, vaan sanoi ettei hän koskaan ollut heidän kanssaan taistellut.

"Mutta minä tahdon keventää teidän mieliänne", hän virkkoi; "tuolla on Lancelot herra, joka teidät voitti."

Ja kun he sen kuulivat, niin he riemastuivat.

Sitten Meliot de Logres tuli kotiin ja kertoi Arthur kuninkaalle, kuinka Lancelot herra oli pelastanut hänet kuolemasta uhmaamalla ennen tuntemattomia vaaroja ja Vaarojen kappelin ilkeitä taikoja.

Ja kaikki hänen tekonsa tulivat tunnetuiksi, — kuinka neljä kuningatarta, jotka olivat ilkeitä velhoja, pitivät häntä vankeudessa ja kuinka Bagdemagus kuninkaan tytär hänet pelasti. Samoin kerrottiin kaikki ne aseteot, jotka Lancelot herra oli tehnyt niissä turnajaisissa, joissa taistelivat nuo molemmat kuninkaat, nimittäin Pohjois-Walesin kuningas ja Bagdemagus kuningas.

Niin että siihen aikaan Lancelot herralla oli mainioin nimi kaikkien ritarien joukossa maan päällä, ja sekä ylhäiset että alhaiset pitivät häntä kaikkein suurimmassa kunniassa.

METSÄN RITARI TRISTRAM

Tristramin lapsuus.

"Poika", hän virkkoi, "sun nimes' olkoon surun;
Tristram se olkoon mun kuoloni tähden."
Niin hän virkkoi ja metsään synkkään kuoli.
Murheeseen mustaan puolison jätti.

Oli kerran kuningas nimeltä Meliodas, ja hän oli Lyonessen maan valtias, ja tämä kuningas Meliodas oli niin jalo ritari kuin kukaan siihen aikaan elävistä. Hänen vaimonsa oli Cornwallin kuninkaan Markin sisar; hänen nimensä oli Elizabeth, ja hän oli sekä hyvä että kaunis. Siihen aikaan hallitsi Arthur kuningas ja hän oli koko Englannin, Walesin ja Skotlannin ja monen muun valtakunnan kuningas. Monessa seudussa oli kyllä monta kuningasta, mutta he olivat kaikki saaneet maansa Arthur kuninkaalta. Sillä Walesissa oli kaksi kuningasta ja pohjoisessa oli monta kuningasta; ja Cornwallissa ja lännessä oli kaksi kuningasta; samoin Irlannissa oli kaksi tai kolme kuningasta; mutta kaikki he olivat Arthur kuninkaan vasalleja.

Meliodas kuninkaan vaimo oli hyvä ja lempeä nainen, ja hän rakasti suuresti puolisoansa, ja tämä samoin häntä, ja he elivät sangen onnellisina yhdessä. Mutta siinä maassa oli muuan lady, joka oli kovasti kiukuissaan, sillä hän olisi itse jo aikoja sitten tahtonut päästä Meliodas kuninkaan puolisoiksi, vaikk'ei tämä

koskaan ollut häntä rakastanut. Eräänä päivänä kun kuningas meni metsästämään, tuo lady saattoi hänen taikojensa avulla ajamaan takaa hirveä, kunnes hän saapui eräälle vanhalle linnalle, ja siellä kuningas joutui tuon häijyn ladin vangiksi.

Kun Elizabeth kuningattaren puoliso ei palannut, niin hän oli aivan tulla hulluksi surusta, ja hän otti erään kamarirouvan mukaansa ja riensi metsään kuningasta etsimään.

Ja siellä, keskellä tuota kylmää ja kolkkoa metsää, syntyi pieni poika, mutta kuolema tuli äitiraukan luo. Ja kun kuningatar näki ettei mikään auttanut, vaan että hänen täytyi kuolla ja jättää tämä maailma, niin hän kävi kovin surulliseksi.

"Kun te näette minun puolisoni, Meliodas kuninkaan, niin sulkekaa minut hänen suosionsa", hän sanoi kamarirouvallensa, "ja kertokaa hänelle, mitä minä täällä rakkaudesta häneen olen kärsinyt ja kuinka minun täytyy tänne kuolla keneltäkään apua saamatta. Ja ilmoittakaa hänelle, että minua suuresti surettaa että minun täytyy jättää tämä maailma ja hänet, älköön hän sentähden minua unhoittako. Ja näyttäkää nyt minulle pieni lapseni, jonka vuoksi minä olen kaiken tämän tuskan kärsinyt." Ja kun hän näki lapsen, niin hän sanoi hellästi leikkiä laskien: "voi pikku poikani, sinä olet tappanut äitisi, ja senvuoksi sinusta, joka olet murhaaja niin nuorena, varmaankin tulee miehekäs mies aikoinasi." Sitten hän käski kamarirouvaa hartaasti pyytämään, että Meliodas kuningas antaisi lapselle nimeksi "Tristram" — se merkitsee niin paljon kuin: "surussa syntynyt."

Ja sen sanottuaan kuningatar kuoli.

Kamarirouva pani hänet suuren puun varjoon ja peitti lapsen niin hyvin kuin taisi kylmää vastaan. Sillä hetkellä saapuivat paikalle paroonit, jotka olivat lähteneet kuningatarta hakemaan, ja kun he näkivät että hän oli kuollut, ja kuvittelivat mielessään että kuningaskin oli saanut surmansa, niin muutamat heistä tahtoivat tappaa lapsenkin, niin että he olisivat päässeet Lyonessen maan herroiksi.

Mutta kamarirouva rukoili niin kauniisti lapsen puolesta, että useimmat paroonit eivät siihen suostuneet.

Sitten he kantoivat kuningatarvainajan kotiin, ja suuresti häntä murehdittiin.

Sillävälin Merlin, tuo suuri tietäjä, vapautti Meliodas kuninkaan vankeudesta

kuningattaren kuoleman jälkeisenä aamuna, ja kun kuningas palasi kotia, niin useimmat paroonit iloitsivat. Mutta sitä surua, mihin kuningattaren kuolema kuninkaan saattoi, sitä ei yksikään kieli voi kertoa.

Kuningas piti hänelle komeat maahanpaniaiset, ja sitten hän kastatti lapsen, niinkuin hänen vaimonsa ennen kuolemaansa oli määrännyt; ja hän antoi sille nimeksi "Tristram" — lapsi, joka on surussa syntynyt.

Seitsemän vuotta Meliodas kuningas murehti vaimoansa, ja koko sen ajan pientä Tristramia hoidettiin hyvin.

Mutta sitten tapahtui, että Meliodas kuningas nai Brittanyn herttuan Howellin tyttären. Ennen pitkää uusi kuningatar sai itsekin lapsia, ja hänessä herätti kateutta ja häntä suututti, että hänen omat lapsensa eivät saisi omistaa Lyonessen maata, ja senvuoksi hän mietti miten hän saisi surmatuksi nuoren Tristramin. Niin hän pani myrkkyä hopeamaljaan ja asetti sen siihen huoneeseen, jossa Tristram ja hänen lapsensa yhdessä leikkivät, siinä tarkoituksessa että Tristram joisi siitä kun hänen tulisi jano. Mutta kävikin niin että kuningattaren oma pieni poika huomasi myrkkymaljan ja luuli että siinä oli hyvää juotavaa, ja janoissaan kun oli, hän tyhjensi sen suurella halulla ja kuoli äkkiä siihen paikkaan.

Kun kuningatar kuuli poikansa kuolemasta, niin voitte mielessänne kuvitella kuinka surulliseksi hän kävi. Mutta kuningas ei ensinkään aavistanut puolisonsa kavaluutta. Mutta lapsensa kuolemastakaan huolimatta kuningatar ei sentään tahtonut luopua ilkeästä aikeestaan, vaan uudestaan hän otti enemmän myrkkyä ja pani maljaan.

Sattumalta Meliodas kuningas silloin näki tuon myrkytetyn viinin, ja kun hän oli kovin janoissaan, niin hän otti maljan juodakseen siitä. Mutta juuri kun hän oli juomaisillaan, kuningatar huomasi sen ja hän juoksi kuninkaan luokse ja tempasi äkkiä maljan hänen kädestänsä.

Kuningas ihmetteli kovin, miksi hän niin teki, ja muisti sitten kuinka hänen poikansa oli äkkiä kuollut myrkystä. Silloin hän otti kuningatarta kädestä ja virkkoi:

"Sinä kavala petturi, sinun pitää sanoa minulle, mitä lajia juomaa tämä on, taikka minä lyön sinut kuoliaaksi." Ja niin sanoessaan hän paljasti miekkansa.

"Voi armoa, herrani", kuningatar huusi, "minä kerron teille kaikki."

Sitten hän kertoi, kuinka hän olisi tahtonut tappaa Tristramin, niin että hänen omat lapsensa olisivat saaneet periä maan.

"Vai niin", kuningas virkkoi, "tästä laki teitä rangaiskoon."

Paroonien kokouksessa tuo häijy kuningatar tuomittiin poltettavaksi, ja iso rovio rakennettiin. Mutta kun kuningatar jo oli roviolla ja hänen piti kärsiä rangaistuksensa, niin nuori Tristram polvistui Meliodas kuninkaan eteen ja pyysi, että tämä lupaisi hänelle yhden asian.

"Mielelläni sen teen", kuningas virkkoi.

"Antakaa siis minulle", nuori Tristram sanoi, "äitipuoleni, kuningattaren, henki."

"Sitä pyytäessäsi et tee oikein, sillä sinun pitäisi oikeutta myöten häntä vihaaman, sillä hän olisi sinut surmannut, jos hän vain olisi saanut tahtonsa täytetyksi; ja sinun tähtesi on kaikkein viisainta että hän kuolee."

"Herra", Tristram virkkoi, "minä rukoilen teitä, antakaa hänelle armossanne anteeksi, ja mitä minuun tulee, niin Jumala antakoon hänelle anteeksi, niinkuin minä olen antanut! Ja koska teidän korkeutenne suvaitsi suostua minun pyyntööni, niin minä rukoilen teitä Jumalan rakkauden tähden pitämään lupauksenne."

"Koska niin on asianlaita, niin tahdon antaa hänen henkensä teidän käsiinne", kuningas virkkoi. "Minä annan hänet teille. Menkää roviolle ja ottakaa hänet ja tehkää hänelle mitä tahdotte."

Niin Tristram meni roviolle ja pelasti kuninkaan määräyksestä kuningattaren kuolemasta.

Pitkään aikaan Meliodas kuningas ei tahtonut olla missään tekemisissä kuningattaren kanssa, mutta viimein nuoren Tristramin hyvästä vaikutuksesta hän teki sovinnon vaimonsa kanssa. Eikä kuningatar koskaan unhoittanut, kuinka hyvä Tristram oli ollut häntä kohtaan, vaan rakasti hellästi Tristramia senjälkeen.

Kuninkaallinen ritari.

Kun Meliodas kuningas oli sopinut kuningattarensa kanssa, niin hän hankki opettajan, joka oli viisas ja oppinut, ja hänen hoivassaan hän lähetti nuoren Tristramin Ranskaan oppimaan sen maan kieltä ja tapoja ja asetekoja. Ja opettajansa Gouvernailin keralla Tristram oli siellä enemmän kuin seitsemän vuotta. Kun hän osasi puhua hyvin maan kieltä ja kun hän oli oppinut kaikki mitä hän saattoi oppia siinä maassa, niin hän palasi takaisin isänsä Meliodas kuninkaan luo. Ja sitten Tristram opetteli soittamaan harppua ja voitti siinä taidossa kaikki muut, niin ettei mistään maasta löydetty hänen vertaistansa. Siten hän nuoruudessaan opetteli soittamaan harppua ja kaikkia soittimia, ja myöhemmin kun hän kasvoi voimassa ja väkevyudessa, hän harrasti ajometsästystä ja haukkajahtia enemmän kuin koskaan kenenkään aatelismiehen on kuultu harrastaneen. Hän saattoi käytäntöön hyviä menettelytapoja kaikkinaisten isojen ja pienten metsäeläinten pyydystämisessä ja hän keksi kaikki ne sanat, joita käytetään ajometsästyksessä ja haukkajahdissa. Senvuoksi Metsästyskirjaa, jossa neuvotaan pyydystystä, ajometsästystä ja haukkajahtia, sanotaankin Tristram herran kirjaksi. Ja sentähden kaikkien aatelismiesten, jotka kantavat aseita, tulee hyvällä syyllä kunnioittaa Tristram herraa, sillä hän opetti sellaisia metsästyssanoja, joita aatelismiehet käyttävät vielä tänäkin päivänä, niin että kaikki saattavat eroittaa aatelismiehen halpasukuisesta miehestä. Sillä se, joka on jalosukuinen, seuraa toisten ylhäissyntyisten tapoja.

Tristram pysyi poissa, kunnes hänestä oli tullut iso ja väkevä ja hän oli täyttänyt yhdeksäntoista vuotta. Kun hän palasi kotia, niin Meliodas kuningas iloitsi suuresti pojastansa ja samoin hänen puolisonsa, kuningatar. Sillä senjälkeen kun Tristram oli pelastanut kuningattaren roviolla kuolemasta, tämä rakasti häntä koko elämänsä ajan ja antoi hänelle paljon kalliita lahjoja. Ja minne ikinä Tristram meni, niin kaikki hänestä pitivät.

Pian senjälkeen kun Tristram oli palannut Ranskasta, tapahtui että Irlannin kuningas Anguish lähetti hakemaan Cornwallin kuninkaalta Markilta sitä veroa, jota Cornwall monta talvea oli maksanut Irlannille. Mutta seitsemään vuoteen Mark kuningas ei ollut sitä maksanut, ja nyt hän ja hänen parooninsa vastasivat Irlannin lähettiläälle, etteivät he maksaisikaan mitään.

"Sanokaa herrallenne", he virkkoivat, "että jos hän yhä edelleenkin tahtoo saada veroa Cornwallista, niin lähettäköön hän jonkun uljaan ritarin taistelemaan

oikeutensa puolesta, ja me hankimme toisen ritarin puolustamaan omaa oikeuttamme."

Sen vastauksen lähettiläs vei Irlantiin.

Anguish kuningas suuttui kovin siitä vastauksesta, ja hän kutsui luokseen Marhaus herran, tuon oivan ritarin, joka oli tunnettu uljuudestaan ja joka kuului Pyöreään pöytään ja oli Irlannin kuningattaren veli.

"Jalo veli", hän virkkoi, "pyydän että te menisitte Cornwalliin ja taistelisitte meidän veromme puolesta, joka oikeutta myöten on meille tuleva; ja kulukoon teiltä kuinka paljon tahansa, niin te olette saapa enemmän kuin kylliksi tarpeisiinne."

Marhaus herra suostui mielellänsä ja valmistautui kaikessa kiireessä matkalle, ja lähti Irlannista ja saapui Cornwalliin lähelle Tintagelin linnaa.

Mark kuningas oli suuresti suruissansa, kun hän kuuli että tuo uljas ja jalo Marhaus herra oli saapunut taistelemaan Irlannin puolesta, sillä hän ei tietänyt ketään ritaria, joka olisi uskaltanut taistella hänen kanssaan, sillä siihen aikaan Marhaus herra oli maailman mainioimpia ja kuuluisimpia ritareita.

Niin Marhaus herra odotti laivassaan Cornwallin edustalla, ja joka päivä hän lähetti Mark kuninkaalle sanan, että tämä maksaisi veron, joka oli maksamatta seitsemältä vuodelta, taikka toimittaisi jonkun ritarin taistelemaan hänen kanssansa. Ja Cornwallin kansa julisti joka paikassa, että se ritari, joka tahtoo taistella pelastaakseen Cornwallin veronmaksusta, saisi sellaisen palkinnon, että hänelle riittäisi rikkautta koko loppuiäkseen.

Muutamit paroonit neuvoivat Mark kuningasta lähettämään sanan Arthurin hoviin ja pyytämään Järven herraa Lancelotia, jota siihen aikaan pidettiin koko maailman merkillisimpänä ritarina. Mutta muut paroonit kielsivät kuningasta siihen suostumasta ja sanoivat, että se olisi turhaa vaivaa, sillä Marhaus herra oli Pyöreän pöydän ritari ja senvuoksi toiset ritarit eivät mielellänsä rupeisi taistelemaan häntä vastaan, paitsi jos ehkä joku omasta halustaan tahtois taistella valepuvussa ja tuntemattomana. Niin kuningas ja kaikki hänen parooninsa päättivät, ettei kannattanut lähettää hakemaan ketään Pyöreän pöydän ritaria.

Sillävälin huhu oli saapunut Meliodas kuninkaan hoviin, kuinka Marhaus herra

odotteli Tintagelin linnan edustalla ja kuinka Mark kuningas ei saattanut löytää minkäänlaista ritaria taistelemaan puolestansa.

Kun nuori Tristram kuuli sen, niin hän vihastui ja häpesi kovin, ettei ainoakaan Cornwallin ritari uskaltanut taistella Irlannin Marhaus herraa vastaan. Ja niin hän meni isänsä Meliodas kuninkaan luokse ja kysyi häneltä, mitä Mark kuninkaan tulisi tehdä, jotta hän saisi pitää veronsa, sillä suuri häpeä olisi, jos Marhaus herra saisi lähteä pois ilman että kenkään olisi hänen kanssaan taistellut.

"Mitä siihen asiaan tulee", Meliodas virkkoi, "niin tiedä, Tristram poikani, että Marhaus herraa pidetään yhtenä maailman parhaimmista ritareista, ja hän on Pyöreän pöydän ritari. En tiedä tässä maassa ketään ritaria, joka kykenisi häntä vastaan taistelemaan."

Silloin Tristram valitti, ettei häntä vielä oltu tehty ritariksi, ja pyysi isältään lupaa mennä Mark kuninkaan luokse, jotta tämä tekisi hänet ritariksi. Meliodas kuningas suostui mielellänsä, ja niin Tristram valmistautui matkalle ja ratsasti Cornwalliin. Ja kun hän saapui sinne, niin hän kuuli sanottavan, ettei kukaan ritari tahtonut taistella Marhaus herran kanssa. Silloin hän meni Mark kuninkaan luokse ja sanoi: "Herra, jos te annatte minulle ritarin arvon, niin minä tahdon taistella Marhaus herran kanssa."

"Kuka te olette ja mistä tulette?" sanoi kuningas.

"Herra, minä tulen Meliodas kuninkaan luota, jolla oli puolisona teidän sisarenne; ja että minä olen jalosukuinen, sen te hyvin tiedätte."

Mark kuningas katsoi Tristramia ja näki, että tämä oli vielä vallan nuori, mutta erinomaisen roteva ja jalomuotoinen.

"Jalo herra", kuningas virkkoi, "mikä on teidän nimenne ja missä olette syntynyt."

"Herra", hän virkkoi, "Tristram on minun nimeni ja Lyonessen maassa minä olen syntynyt."

"Hyvin puhuttu", sanoi kuningas, "ja jos te tahdotte taistella tämän taistelun, niin minä teen teidät ritariksi."

"Juuri sen vuoksi, enkä minkään muun, minä tulinkin luoksenne",

Tristram virkkoi, ja silloin Mark kuningas teki hänet ritariksi.

Marhaus herra kuuli, että Cornwallin kuningas oli löytänyt ritarin, joka oli valmis taistelemaan hänen kanssaan viimeiseen saakka. "Hyvä on", hän sanoi sanansaattajalle, "mutta sanokaa Mark kuninkaalle, että minä en taistele kenenkään ritarin kanssa, jollei hän ole kuninkaallista sukua, se on joko kuninkaan tai kuningattaren poika, taikka syntynyt prinssistä tai prinsessasta."

Mark kuningas lähetti hakemaan Tristramia ja kertoi hänelle, mitä Marhaus herra oli sanonut.

"Ilmoittakaa hänelle", Tristram virkkoi, "että minä olen sekä isän että äidin puolelta yhtä jaloa verta kuin hänkin. Sillä minä olen Meliodas kuninkaan poika, syntynyt teidän omasta sisarestanne, Elizabeth ladystä, joka kuoli metsään minun syntyessäni."

"Oi, armas sisarenpoikani", Meliodas kuningas huusi, "tervetultuasi luokseni."

Silloin Mark kuningas kaikessa kiireessä toimitti Tristram herralle parhaimman ratsun ja parhaimmat varukset mitä kullalla ja hopealla voitiin saada, ja hän lähetti sanan Marhaus herralle, että korkeampisukuinen mies kuin hän oli valmiina taistelemaan hänen kanssansa.

Oli sovittu, että taistelu taisteltaisiin eräällä saarella, jonka luona Marhaus herran laiva oli ankkurissa. Niin Tristram herra pantiin alukseen, sekä hän että hänen ratsunsa, ja mukaan pantiin kaikkea mikä oli tarpeellista heille molemmille. Ja kun Mark kuningas ja hänen parooninsa näkivät, kuinka nuori Tristram herra lähti taistelemaan Cornwallin oikeuksien puolesta, niin ei ollut sitä arvon miestä eikä naista, jonka silmä ei olisi vettynyt nähdessään niin nuoren ritarin antautuvan vaaraan heidän tähtensä.

Kun Tristram herra saapui saarelle, niin hän katsoi sen toiselle puolelle ja näki siellä kuusi laivaa ankkurissa ja maalla laivojen varjossa näkyi jalo ritari, Irlannin Marhaus herra. Silloin Tristram herra käski palvelijansa Gouvernailin viedä hänen ratsunsa maihin ja auttaa häntä asestautumaan, ja kun hän istui aseissaan satulassa, kilpi valmiina olallaan, niin hän käski Gouvernailin mennä takaisin alukseen.

"Sulje minut enoni Mark kuninkaan suosioon", hän virkkoi, "ja pyydä häntä hautaamaan minun ruumiini niinkuin parhaaksi näkee, jos kaatuisin taistelussa,

ja tietäköön hän, että minä en ikinä pelkuruudesta antaudu. Jos kaadun enkä pakene, silloin he eivät menetä mitään veroa minun tähteni, ja jos niin kävisi, että pakenisin tai antautuisin voittajan armoille, niin älköön enoni minulle ikinä suoko kristillistä hautausta. Ja henkesi uhalla pysy sinä loitolla tältä saarelta, kunnes näet että olen lyöty, tai saanut surmani, taikka että minä olen voittanut tuon toisen ritarin." Niin he erkanivat haikeasti itkien.

Kun Marhaus herra näki Tristramin ja kuinka nuori hän oli, niin hän surkutteli hänen uhkarohkeuttaan ja kehoitti häntä palaamaan laivaansa. Sillä Englannin ja koko maailman parhaimmat ritarit olivat Marhaus herran kanssa koetelleet voimiansa ja hän oli ne kaikki voittanut.

Mutta Tristram herra vastasi, että hän ei voinut luopua aseleikistä, jonka vuoksi hänet oli tehty ritariksi. Hän oli kuninkaan poika ja kuningattaren synnyttämä ja hän oli luvannut enolleen Mark kuninkaalle taistella viimeiseen saakka ja vapauttaa Cornwallin tuosta vanhasta verosta.

"Ja tiedä, Marhaus herra, sepä juuri minua yllyttääkin taistelemaan kanssasi, että sinua kutsutaan maailman uljaimmaksi ritariksi, ja sinun suuri maineesi se juuri kiihoittaa minua koettelemaan voimiani sinua vastaan, sillä en ole vielä kenenkään kunnon ritarin kera otellut. Ja koska minä tänään sain ritariarvon, niin kiitän onneani, joka suo minun taistella niin uljasta ritaria vastaan kuin sinä olet. Ja tiedä, Marhaus herra, että minä koetan voittaa kunniaa sinun kauttasi, ja vaikka en ole vielä voimiani koettanut, niin toivon saavani niitä kohta näyttää sinun ruumiisi päällä ja vapauttavani Cornwallin maan ikuisiksi ajoiksi kaikista veronmaksuista Irlannille."

Kun Tristram oli sanonut sanottavansa, niin Marhaus herra taas puhui tähän tapaan:

"Jalo ritari, koska sinä minun kauttani kunniaa haluat voittaa, niin ilmoitan sinulle, että sinä et mitään menetä, jos sinä kestät kolme iskua minun puoleltani; sillä monasti koeteltujen ja nähtyjen urotekojeni tähden Arthur kuningas minut koroitti Pyöreän pöydän ritariksi."

Sitten he laskivat peitsensä tanaan ja törmäsivät niin rajusti yhteen, että he syöksivät kumpikin toisensa maahan, ratsuineen päivineen. Marhaus herra iski ison haavan Tristramin kylkeen peitsensä kärjellä, ja irtautuen ratsuistaan he paljastivat miekkansa ja työnsivät kilvet eteensä ja sivaltelivat toisiaan kuin rajut

ja rohkeat miehet ainakin. Mutta kun he olivat taistelleet ison aikaa, niin Tristram herra oli vereksempi ja väkevämpi, ja mahtavalla iskulla hän löi miekkansa Marhaus herran päähän, niin että se tunki läpi hänen kypärinsä ja teräspäähineensä ja halkaisi hänen aivokoppansa, ja miekka jäi kiinni kypäriin, niin että kolmasti Tristram herran täytyi sitä tempaista, ennenkuin hän sen sai irti. Ja Marhaus herra lankesi maahan polvillensa, Tristramin säilän kärki aivokopassaan. Sitten hän äkkiä hoipersi hänen jalkojensa juureen, ja heittäen miekkansa ja kilpensä luotaan hän juoksi hoippuen laivoilleen ja pakeni. Ja Tristram herralle jäi Marhaus herran miekka ja kilpi.

Niin Marhaus herra seurueineen lähti Irlantiin. Ja heti kun hän saapui lankonsa Anguish kuninkaan luokse, hän tutkitutti haavansa. Ja hänen päästään löytyi kappale Tristram herran miekasta, eivätkä ketkään haavurit eivätkä lääkärit saaneet sitä sieltä pois, niin että Marhaus herra kuoli. Mutta hänen kuolemansa jälkeen hänen sisarensa, Irlannin kuningatar, säilytti aina luonaan sitä miekan kappaletta, sillä hän oli päättänyt kostaa, milloin ikinä vain voisi.

Kaunis Iseult.

Tristram herra oli myös vaikeasti haavoittunut, ja taistelun jälkeen hän vaipui pienelle kummulle ja saattoi tuskin hievahtaakaan. Silloin Gouvernail saapui laivoineen, ja Mark kuningas ja hänen parooninsa saapuivat juhlakulussa, ja kun he palasivat Cornwalliin, niin kuningas otti Tristramin syliinsä, ja hän ja Dinas herra kantoivat Tristramin Tintagelin linnaan. Siellä häntä hoivattiin miten parhaiten taidettiin ja pantiin vuoteeseen. Ja kun Mark kuningas näki hänen haavansa, niin hän itki katkerasti, ja niin tekivät kaikki hänen parooninsakin.

"Jumala minua auttakoon", kuningas virkkoi, "ennen luopuisin kaikista maistani, kuin soisin sisarenpoikani kuolevan."

Niin Tristram herra makasi kuukauden ja enemmänkin, ja yhä näytti siltä kuin hän kuolisi siitä iskusta, jonka Marhaus herra hänelle peitsellään antoi. Sillä peitsen pää oli myrkytetty.

Mark kuningas ja kaikki hänen parooninsa olivat ylen murheellisia, sillä he luulivat että Tristram herra ei ikinä paranisi haavoistaan. Kuningas lähetti

hakemaan kaikenlaisia tohtoreita ja haavureita, sekä miehiä että naisia, mutta ei yksikään niistä saattanut luvata että Tristram jäisi eloon.

Silloin saapui linnaan muuan lady, joka oli sangen viisas ja ymmärtäväinen nainen, ja hän sanoi suoraan Mark kuninkaalle ja Tristramille ja kaikille parooineille, että Tristram ei ikinä parane, ell'ei hän mene siihen maahan, josta myrkkyy oli kotoisin, ja siinä maassa hän saisi apua, taikka ei sitten ollenkaan.

Kun Mark kuningas sen kuuli, niin hän määräsi kauniin, hyvin varustetun laivan Tristram herraa varten, ja sairas ritari pistettiin siihen ja Gouvernail hänen mukaansa, ja Tristram herra otti harppunsa kerallaan. Niin he laskivat aavalle merelle Irlantia kohti, ja onnellinen sattuma vei heidät Irlantiin juuri lähelle sitä linnaa, jossa kuningas ja kuningatar asuivat; ja maihin laskiessaan Tristram istui ja soitti vuoteessaan harpullaan iloista laulua, jommoista ei Irlannissa koskaan oltu kuultu sitä ennen.

Kun kuningas ja kuningatar kuulivat kerrottavan ritarista, joka oli niin taitava harpunsoittaja, niin kuningas lähetti heti häntä hakemaan ja tarkastutti hänen haavansa ja kysyi sitten hänen nimeään.

"Minä olen Lyonessen maasta, ja minun nimeni on Tramtrist ja minä haavoituin taistelussa puolustaessani erään ladyn oikeuksia", Tristram vastasi.

"Totisesti", Anguish kuningas virkkoi, "teidän pitää saaman tässä maassa kaikkea sitä apua, mitä saatavissa on. Mutta minä ilmoitan teille, että Cornwallissa minä kärsin suurimman tappion, kuin koskaan kuningasta kohdata saattaa, sillä siellä minä menetin maailman parhaimman ritarin, ja Marhaus oli hänen nimensä — kerrassaan jalo mies ja vielä Pyöreän pöydän ritari." Ja hän kertoi Tristramille, kuinka Marhaus oli saanut surmansa.

Tristram herra koetti näyttää surulliselta, mutta hän tiesi paremmin kuin kuningas, kuinka asian laita oli. Hän pelkäsi ilmaista oikeaa nimeänsä, ja niin hän yhä edelleen sanoi sen olevan "Tramtrist".

Tramtrist pääsi niin Anguish kuninkaan suosioon, että tämä toimitti hänet tyttärensä hoitoon ja huomaan, sillä neito oli taitava haavain parantaja. Hän huomasi että haavassa oli myrkkyyä, ja ennen pitkää hän sai haavan paranemaan. Silloin Tristram oppi suuresti rakastamaan tuota kaunista Iseult prinsessaa, sillä tämä oli siihen aikaan maailman ihanin impi ja lady. Ja Tristram opetti häntä soittamaan harppua, ja Kaunis Iseult alkoi tuntea suurta kiintymystä Tristramiin.

Siihen aikaan oli siinä maassa muuan saraseenilaisritari, josta kuningas ja kuningatar paljon pitivät. Palamides herra oli kovin ihastunut Kauniiseen Iseultiin ja hän antoi hänelle paljon lahjoja, sillä hän rakasti häntä ylen paljon. Kaiken sen Tristram herra näki, ja hän tiesi sangen hyvin, että Palamides herra oli uljas ritari ja mahtava mies. Ja Tristram vihasi suuresti Palamidesta, sillä Iseult oli kertonut hänelle, että tuo Saraseeni suostuisi tulemaan kristityksikin hänen tähtensä. Niin vallitsi vihaa ja kateutta Tristramin ja Palamides herran välillä.

Sitten tapahtui, että Anguish kuningas julisti pidettäväksi tjostit ja turnajaiset erään lady'n kunniaksi, jota kutsuttiin "Ketojen ladyksi", ja hän oli kuninkaan läheinen serkku. Sen miehen, joka hänet voitti, piti naida hänet kolmen päivän kuluttua, ja hän oli saapa kaikki tuon lady'n maat haltuunsa. Tämä julistus julistettiin Englannissa, Walesissa, Skotlannissa ja myös Ranskassa ja Britannyssa.

Eräänä päivänä Kaunis Iseult tuli Tristramin luokse ja kertoi hänelle noista turnajaisista.

"Jalo lady", Tristram virkkoi, "minä olen vain heikko ritari ja hiljattain olisin kuollut, jollei teidän armonne olisi minua hyvytydessään pelastanut. Mutta mitä te nyt tahdotte että minä tässä asiassa tekisin? Te tiedätte kyllä että minä en voi tjostata."

"Oi Tramtrist", Kaunis Iseult virkkoi, "kuinka te ette ottaisi osaa noihin turnajaisiin? Minä tiedän että Palamides herrakin tulee sinne panemaan parastansa, ja sentähden, Tramtrist, täytyy teidänkin sinne tulla, taikka muutoin Palamides herra varmasti voittaa palkinnon."

"Neiti", Tristram virkkoi, "jos hän sen saa, niin saakoon, sillä hän on koeteltu ritari ja minä olen vasta nuori ja hiljattain ritariksi tehty, ja ensimmäisessä taistelussa, jonka taistelin, minulla oli niin huono onni, että haavoituin näin vaikeasti, niinkuin näette. Mutta jos te rupeatte minun ladykseni, niin minä menen noihin turnajaisiin sillä ehdolla, että te pidätte sen salassa, ettekä ilmaise kenellekään luodulle olennolle, että minä olen tjostaava, paitsi itsellenne ja niille, joita vaaditte salaisuuttanne säilyttämään. Vähäpätöisen itseni minä uhraan teidän tähtenne, ja sen Palamides herra ehkä saa tietää, kun minä tulen."

"Pankaa parastanne", Kaunis Iseult virkkoi, "minä varustan teille ratsun ja

aseet."

"Niinkuin te tahdotte, niin tapahtukoon", Tristram herra virkkoi, "minä olen teidän käskettävänänne."

Turnajaispäivänä saapui Palamides herra mustine kilpineen, ja hän voitti monta ritaria, niin että kaikki kansa ihmetteli häntä. Kaikki ritarit pelkäsivät Palamides herraa hänen suuren uljuutensa tähden ja monet nimittivät häntä "Mustan kilven ritariksi." Niin että sinä päivänä Palamides herra sai suurta kunniaa.

Silloin Anguish kuningas tuli Tristramin luokse ja kysyi, miksi hän ei tahtonut tjoistata.

"Herra", Tristram virkkoi, "siitä on vasta vähän aikaa kun minä sain vamman taistelussa, enkä minä uskalla vielä antautua vaaraan", sillä hän ei tahtonut ilmaista kuninkaalle, että hän juuri oli menossa taisteluun.

Seuraavana aamuna Palamides herra taas tuli turnajaiskentälle niinkuin edellisenä päivänäkin. Ja hän paiskasi maahan "Sadan ritarin kuninkaan" ja Skotlannin kuninkaan.

Kaunis Iseult oli hankkinut Tristramille valkoisen ratsun ja valkoiset varukset, ja kun Tristram oli valmis, niin hän päästi hänet ulos salaisesta takaportista, ja tehden leveän kaarroksen Tristram ajaa karautti taistelutantereelle.

Heti Palamides herra huomasi hänet, ja samassa hän suuntasi peitsensä Tristramia kohden ja Tristram samoin häntä kohden. Ja silloin Tristram herra syöksi Palamides herran tantereeseen.

Silloin nousi aika hälinä. Toiset sanoivat, että Palamides herra oli kaatunut, toiset että "Mustan kilven ritari" oli kaatunut. Ja voitte kuvitella mielessänne, että Kaunis Iseult oli ylen iloinen.

Sen perästä ei enää kukaan tahtonut taistella Tristramin kanssa, vaan kaikki väistyivät hänen tieltään.

Palamides herraa hävetti haikeasti, että hän oli kaatunut, ja niin huomaamatta kuin suinkin hän koetti poistua tantereelta. Mutta Tristram herra huomasi tämän kaiken, ja ajoi nopeasti Palamides herran perään ja saavutti hänet ja käski hänen kääntyä takaisin, sillä hän tahtoi vielä paremmin koetella voimiaan hänen

kanssaan, ennenkuin hän saisi lähteä. Silloin Palamides kääntyi takaisin, ja molemmat iskivät toisiaan miekoillaan. Mutta ensi lyönnillä jo Tristram kaatoi Palamides herran ja antoi hänelle sellaisen iskun päähän, että Palamides tupertui maahan. Silloin Tristram käski hänen antautua ja tehdä mitä hän käski, taikka muuten hän saisi surmansa.

Kun Palamides näki hänen elkeensä, niin hän pelkäsi niin kovin hänen iskujaan, että hän suostui kaikkeen, mitä Tristram vaati. Tristram pakoitti hänet lupaamaan, että hän kokonaan lakkaisi Kaunistä Iseultia tavoittelemasta ja ettei hän vuoteen ja päivään kantaisi aseita eikä sotakoristuksia.

"Lupaa minulle tämä, taikka sinä olet kuoleva", Tristram virkkoi.

"Voi", sanoi Palamides, "minä olen iäksi häväisty!" Mutta hän vannoi tekevänsä niinkuin Tristram käski, ja kiukuissaan hän hakkasi varuksensa palasiksi ja heitti ne luotaan.

Sitten Tristram ratsasti salaa takaportille, jossa Kaunis Iseult oli odottamassa, ja siellä hänet otettiin hyvin vastaan, ja Kaunis Iseult kiitti Jumalaa hänen menestyksestensä.

Pian kuningas ja kuningatar saivat tietää, että Tristram se Palamides herran oli tantereeseen paiskannut, ja silloin häntä pidettiin vielä suuremmassa arvossa kuin ennen.

Lohjennut miekka.

Sillä tapaa Tristram herra viipyi Irlannissa ison aikaa, ja hyvin häntä kuningas ja kuningatar ja Kaunis Iseult pitivät rakkaana. Mutta eräänä päivänä, hänen poissa ollessaan tapahtui, että kuningatar ja Iseult menivät hänen huoneeseensa, ja siellä kuningatar näki hänen miekkansa, joka oli heitettynä vuoteelle. Kuningatar veti miekan tupesta ja katseli sitä, ja sekä hänen että Iseultin mielestä se oli ylen kaunis. Mutta puolentoista jalan päässä kärjestä oli iso pala lohjennut terästä.

Kun kuningatar huomasi tuon kolon miekassa, niin hän muisti sitä miekan kappaletta, joka oli löytynyt hänen veljensä Marhaus herran aivoista.

"Voi", hän huusi tyttärelleen, "hän se on, se petturi ritari, joka surmasi minun veljeni, sinun enosi."

Iseult oli aivan joutua suunniltaan, kun hän sen kuuli, sillä hän rakasti Tristram herraa ylen paljon ja hyvin hän tunsu äitinsä, kuningattaren, julmuuden.

Kuningatar meni äkkiä omaan kamariinsa ja otti arkustaan sen miekan kappaleen, joka oli löytynyt Marhaus herran päästä, ja juoksi tuo rautakappale kädessään vuoteella olevan miekan luo. Ja kun hän pisti sen puuttuvan palasen miekan terään, niin oli aivan kuin olisi se siitä juuri lohjennut.

Kuningatar vihastui niin kovin tästä keksinnöstään, että hän sieppasi julmistuneena miekan käteensä ja karkasi kaikista voimistaan Tristram herraa kohden, joka istui aseetonna. Ja hän olisi siinä paikassa työntänyt miekan hänen lävitsensä, joll'ei Tristramin asemies, Hebes herra, olisi siepannut häntä syliinsä ja temmannut miekkaa hänen kädestänsä. Kun hänet näin estettiin ilkiteostaan, niin hän juoksi puolisonsa Anguish kuninkaan luo.

"Voi herrani", hän huusi, langeten polvilleen hänen eteensä, "täällä te pidätte talossanne tuota petturiritaria, joka surmasi minun veljeni ja teidän palvelijanne, jalon Marhaus herran."

"Kuka se on? Ja missä hän on?" kuningas virkkoi.

"Herra", kuningatar sanoi, "se on Tramtrist, sama ritari, jonka tyttäreni paransi."

"Voi", kuningas virkkoi, "olen siitä suuresti murheissani, sillä hän on jaloimpia ritareita, mitä koskaan olen nähnyt taistelutantereella. Mutta minä käsken teitä, älkää enää ruvetko mihinkään tekemisiin hänen kanssaan, vaan antakaa minun selvittää tämä asia."

Sitten kuningas meni kamariin Tristram herran luo ja tapasi hänet aseissa kiireestä kantapäähän asti, valmiina nousemaan ratsulleen.

"Ei, Tramtrist", kuningas virkkoi, "ei sinua hyödytä vaatia minua taisteluun. Koska sinä olet minun hovissani, niin ei minulla olisi mitään kunniaa sinun surmaamisestasi. Senvuoksi saat sinä turvassa lähteä tästä hovista, sillä ehdolla, että sinä ilmoitat minulle, kuka oli sinun isäsi ja mikä on sinun nimesi ja surmasitko sinä kuningattaren veljen, Marhaus herran."

Silloin Tristram kertoi kuninkaalle koko jutun, ja sen kuultuaan kuningas virkkoi:

"Totisesti, minä en voi muuta sanoa, kuin että te menettelitte ritarin tavoin, ja teidän etunne vaati teitä taistelemaan parhaanne mukaan ja enentämään mainettanne niinkuin ritarin tuleekin. Mutta minun kunniani ei salli, että te jätte tähän maahan, sillä minun paroonini siitä suuttuisivat ja puolisoni ja hänen sukunsa."

"Herra", Tristram virkkoi, "minä kiitän teitä siitä suuresta ystävällisyydestä, jota olen täällä saanut osakseni ja siitä suuresta hyvyydestä, jota teidän tyttärenne, minun ladyni, on minulle osoittanut. Ja saattaa tapahtua, että te voitatte enemmän siitä, että olette antanut minun elää, kuin minun kuolemastani, sillä ehkäpä minä jossain Englannin kolkassa vielä saatan olla teille hyödyksi, niin että te saatte iloita siitä, että piditte minua kunniassa. Lisäksi lupaan minä, niin totta kuin olen rehellinen ritari, että joka paikassa olen pysyvä armollisen ladyni, teidän tyttärenne, uskollisena palvelijana ja ritarina, sekä oikeassa että väärässä, enkä koskaan ole jättävä tekemättä, mitä ritari vain tehdä voi. Vielä pyydän minä teiltä sitä suurta suosiota, että sallisitte minun ottaa jäähyväiset tyttäreltänne ja kaikilta parooneilta ja ritareilta."

"Mielelläni", Anguish kuningas virkkoi. Silloin Tristram meni Kauniin Iseultin luo ja otti häneltä jäähyväiset.

"Voi jalo ritari", Iseult virkkoi, "suuren surun valtaan minut jätätte, sillä en ole ketään toista miestä tavannut, josta niin suuresti olisin pitänyt." Ja niin sanoessaan hän itki katkerasti.

"Neito", Tristram herra virkkoi, "nyt ilmoitan teille, että nimeni on Lyonessen Tristram, Meliodas kuninkaan ja hänen kuningattarensa poika. Ja minä lupaan teille, kautta kunniani, että olen teidän ritarinne kaiken elämäni ajan."

"Suuri kiitos", sanoi Kaunis Iseult. "Ja minä lupaan teille, että ensitulevina seitsemänä vuotena en mene naimisiin, muuten kuin teidän luvallanne. Ja jolle te tahdotte, hänelle menen avioksi, jos hän huolii minusta."

Sitten Tristram antoi Iseultille sormuksen, ja Iseult antoi Tristramille toisen, ja niin Tristram lähti hänen luotaan ja jätti hänet suureen suruun ja murheeseen.

Senjälkeen hän meni suoraan hoviin, jossa kaikki paroonit olivat, ja hän otti

heiltä jäähyväiset kaikilta, sekä suurimmilta että pienimmiltä, ja puhui avomielisesti heille kaikille:

"Jalot herrat, nyt on niin laita että minun täytyy lähteä. Jos täällä on joku teidän joukossanne, jota olen loukannut tai joka kantaa kaunaa minua vastaan, niin tulkoon hän tähän minun eteeni ja tehköön valituksensa, ennenkuin minä lähden, ja minä koetan sovittaa rikkomukseni, mikäli se on minun vallassani. Ja jos joku tahtoo tehdä minulle vääryyttä taikka puhua minusta pahaa selkäni takana, niin tehköön hän sen nyt heti, taikka ei koskaan, ja tässä minä olen vaatimassa hyvitystä, mies miestä vastaan."

Ja he seisoivat kaikki ääneti; eikä ollut yhtäkään, joka olisi tahtonut sanoa ainoatakaan sanaa häntä vastaan, vaikka ritareista olivat monet kuningattaren heimolaisia ja Marhaus herran sukua.

Kuinka Tristram herra tuli Camelotiin.

Niin Tristram herra lähti Irlannista ja purjehti pitkin merta ja suotuista tuuli toi hänet Tintageliin Cornwalliin. Sanoma saapui Mark kuninkaalle, että Tristram oli palannut ja että hän oli parantunut haavoistansa, ja siitä Mark kuningas iloitsi suuresti ja kaikki hänen parooninsa. Tristram jatkoi samaa menoa matkaansa isänsä Meliodas kuninkaan luo, ja kuningas ja kuningatar, hänen äitipuolensa, ottivat hänet mitä sydämellisimmin vastaan ja lahjoittivat hänelle paljon maitaan ja aarteitaan.

Viivyttyään jonkun aikaa kotona, Tristram taas jätti isänsä hyvästi ja palasi Cornwalliin Mark kuninkaan hoviin, ja siellä hän ison aikaa eli ilossa ja riemussa, kunnes viimein suuri mustasukkaisuus ja viha rikkoi hänen ja Mark kuninkaan välit, sillä he rakastivat molemmat samaa ladyä.

Eräänä päivänä, kun Tristram oli matkalla tuota ladyä tervehtimään, yht'äkkiä kolme ritaria karkasi hänen kimppuunsa, ja vaikka hän voitti heidät kaikki ja haavoitti heidät vaikeasti, niin hän sentään itsekin sai pahoja vammoja kahakassa.

Mark kuningas oli yksi noista päällekkäajista, mutta hän ei tahtonut, että se

olisi tullut tunnetuksi, ja Tristram herra taas ei ensinkään tiennyt kuninkaan kanssa tapelleensa. Kuninkaan hoviherrat tulivat Tristramia lohduttamaan, kun hän makasi sairaana vuoteessansa, sillä tuo viekas kuningas oli olevinaan suruissansa sisarenpoikansa tähden. Niin kului monta päivää ja viikkoa, ja kaikki näytti olevan unohdettu ja anteeksi annettu.

Mutta koko elinaikanaan ei Mark kuningas enää sen perästä rakastanut Tristramia. Vaikka sanat olivat kauniit, niin rakkautta ei ollut. Kuningas mietti yhä mielessään, kuinka hän saisi sisarenpoikansa pois päiviltä. Silloin hänen mieleensä juolahti, että hänen piti lähettää Tristram Irlantiin kosimaan Kaunista Iseultia. Sillä Tristram herra oli niin suuresti ylistänyt hänen kauneuttaan ja hyvyttään, että Mark kuningas sanoi tahtovansa naida neidon ja käski sentähden Tristramin mennä Irlantiin hänen lähettiläänään. Ja kaikkea tätä kuningas suunnitteli siinä tarkoituksessa että Tristram saisi surmansa, sillä hän tunsı Anguish kuninkaan vihamielisyyden.

Mutta kun hänen enonsa sitä halusi, niin Tristram herra ei tahtonut kieltäytyä asiaa toimittamasta, ei niiden vaarojenkaan uhalla, jotka saattoivat häntä kohdata, vaan hän valmistautui lähtemään matkalle niin komeassa asussa kuin ikinä ajatella saattoi.

Hän otti mukaansa jaloimmat ritarit mitä hovista saattoi löytää ja he olivat puetut mitä loistavimpiin ja kallisarvoisimpiin pukuihin, kuten sen ajan tapa oli.

Niin Tristram herra lähti ja laski aavalle merelle kaikkine joukkoineen. Mutta kohta kun he olivat tulleet ulapalle, joutuivat he ankaran myrskyn käsiin, joka ajoi heidät takaisin Englannin rannikolle, ja niin he joutuivat lähelle Camelotia, ja hyvin iloissaan he olivat että hengissä pääsivät rannalle. Kun he olivat nousseet maihin, niin Tristram herra pystytti telttansa Camelotin alueelle ja ripusti kilpensä teltan sivuun.

Juuri siihen aikaan kaksi ritaria, jotka olivat veljekset, Ganisin herra Blamor ja Bleoberis herra, Järven herran Lancelotin serkut, olivat molemmat käskemässä Irlannin kuningasta Anguishia Arthurin hoviin Arthur kuninkaan suosion menettämisen uhalla. Ja jos Irlannin kuningas ei määräpäivänä saapuisi, niin hän menettäisi maansa.

Silloin tapahtui, että tuona määrättynä päivänä ei Arthur kuningas eikä Lancelot herra voineet olla saapuvilla asiaa ratkaisemassa, sillä Arthur kuningas oli

Lancelot herran kera Ilojentarhan linnassa. Senvuoksi Arthur kuningas määräsi Carados kuninkaan ja Skotlantilaisten kuninkaan menemään Camelotiin siksi ratkaisupäiväksi, ja kun he olivat siellä, niin Irlannin kuningas Anguish tuli tiedustelemaan mistä häntä syytettiin.

Silloin Ganisin Blamor syytti Irlannin kuningasta petturuudesta, että hän oli kavalasti surmannut englantilaisen ritarin serkun hovissaan Irlannissa.

Anguish kuningas oli suuresti suruissaan ja hämmästynyt tästä syytöksestä. Hän oli tullut Arthur kuninkaan käskemänä eikä tietänyt ennen Camelotiin saapumistaan edes minkä vuoksi hänet sinne oli haettu. Kun hän kuuli mitä Blamor herralla oli sanottavana, niin hän ymmärsi täysin, ettei ollut muuta neuvoa kuin vastata hänelle ritarin tavoin. Sillä siihen aikaan oli tapana, että jos jotakuta oli syytetty petoksesta tai murhasta, niin hänen tuli taistella mies miestä vastaan, taikka sitten hankkia joku toinen ritari taistelemaan edestänsä. Kaikellaisia murhia nimitettiin siihen aikaan "petokseksi".

Anguish kuningas oli aivan allapäin, kun hän sai tietää tuon syytöksen, sillä hän tiesi että Blamor herra oli uljas ritari ja polveutui uljaista ritareista. Tuomarit soivat hänelle kolme päivää aikaa antaakseen vastauksensa. Niin Anguish kuningas lähti asuntoonsa.

Sillävälän Tristram herran ollessa teltassaan Camelotin luona, hänen asemiehensä Gouvernail tuli ja kertoi hänelle kuinka Anguish kuningas oli saapunut sinne Irlannista ja kuinka hän oli joutunut suureen hätään ja kuinka häntä oli syytetty ja vedetty edesvastaukseen murhasta.

"Totisesti", Tristram herra virkkoi, "nuopa ovat parhaita uutisia mitä minä seitsemään viime vuoteen olen saanut, sillä nytpä Irlannin kuningas tarvitsee minun apuani, sillä uskallanpa sanoa, ettei tässä maassa eikä Arthur kuninkaan hovissa ole ainoatakaan ritaria, joka uskaltaisi antautua taisteluun Blamor herran kanssa. Voittaakseni Irlannin kuninkaan suosion tahdon ruveta taisteluun, ja senvuoksi tulee sinun, Gouvernail, viedä minut kuninkaan luo."

Gouvernail meni siis Anguish kuninkaan luo ja tervehti häntä kauniisti. Kuningas toivotti hänet tervetulleeksi ja kysyi mitä hän halusi.

"Herra", Gouvernail virkkoi, "täällä on lähitienoilla muuan ritari, joka haluaisi puhua teidän kanssanne. Hän käski minun teille ilmoittamaan, että hän tahtoo teitä auttaa."

"Kuka ritari se on?" kuningas kysyi.

"Herra", Gouvernail virkkoi, "Lyonessen herra Tristram se on; palkitakseen teille sitä hyvyttä, jota osoititte hänelle valtakunnassanne, hän nyt tahtoo teitä auttaa tässä maassa."

"Tule pian kanssani, hyvä mies", kuningas virkkoi, "ja vie minut Tristram herran luo."

Niin Anguish kuningas otti pienen ratsastushevosen ja vain muutamia seuralaisia ja tuli Tristram herran teltalle.

Kun Tristram herra näki kuninkaan, niin hän juoksi häntä vastaan ja tahtoi kannattaa hänen jalustintaan. Mutta kuningas hyppäsi ketterästi ratsunsa selästä ja he syleilivät toisiaan molemmat.

"Minun armollinen herrani", Tristram virkkoi, "suuri kiitos kaikesta hyvydestänne, jota minulle osoititte kun olin maassanne. Lupasin teille silloin, että teitä auttaisin, koska ikinä vain voisin."

"Jalo ritari", kuningas virkkoi, "nyt teitä kovin tarvitsen. En milloinkaan ole niin kovin kenenkään ritarin apua tarvinnut."

"Kuinka niin, hyvä herrani?" Tristram kysyi.

"Kerron sen teille", kuningas virkkoi. "Minut on vaadittu tulemaan tänne maastani ja minua syytetään erään ritarin kuolemasta, joka oli sukua tuolle uljaalle Lancelot herralle, ja senvuoksi Ganisin herra Blamor, Bleoberis herran veli on vaatinut minua taistelemaan kanssansa, taikka sitten hankkimaan sijastani jonkun toisen ritarin. Ja minä tiedän hyvin että ne, jotka polveutuvat Ban kuninkaan suvusta, niinkuin Lancelot herra ja nuo toiset, ovat ylen jaloja ritareita ja heitä on niin vaikea voittaa taistelussa, etten tiedä ketään heidän kaltaistaan."

"Herra", Tristram virkkoi, "koska te osoititte minulle niin suurta kunniaa Irlannissa, ja teidän tyttärenne, minun ladyni, Kauniin Iseultin tähden minä tahdon teidän puolestanne taistella, sillä ehdolla että lupaatte minulle kaksi asiaa, että vannotte olevanne oikeassa ja että ette ollut antanut suostumustanne tuon ritarin surmaan. Sitten kun olen taistellut tämän taistelun ja jos Jumala antaa minun onnistua, te saatte antaa minulle palkinnon, mitä hyvänsä kohtuullista teiltä pyydän."

"Totisesti", kuningas virkkoi, "te olette saapa mitä ikinä pyydätte."

Ennemmin kuolema kuin häpeä.

"Antakaa nyt vastauksenne että teidän puolustajanne on valmis", Tristram herra virkkoi Anguish kuninkaalle, "sillä minä ennemmin kuolen tässä ottelussa kuin antaudun armoille."

"Minä en ensinkään epäile teitä", kuningas virkkoi, "en, vaikkapa teidän pitäisi taistella itse Järven Lancelotia vastaan."

"Herra", Tristram virkkoi, "mitä Lancelot herraan tulee, niin häntä kutsutaan maailman jaloimmaksi ritariksi, ja tietäkää, että hänen sukuaan olevat ritarit ovat jaloja miehiä ja kammovat häpeää. Mitä taas tulee Bleoberis herraan, Blamor herran veljeen, niin hänen kanssaan olen ollut ottelussa ja siksipä, kautta kunniani, saatan sanoa ettei ole häpeä kutsua häntä oivaksi ritariksi."

"Kerrotaan, että Blamor herra on sitä vankempi ritari", Anguish kuningas virkkoi.

"Herra, mitä siihen tulee, niin olkoon vain, minä en kieltäydy taistelemasta hänen kanssaan, vaikka hän olisi paras ritari, joka nykyään kantaa peistä tai kilpeä."

Anguish kuningas lähti Carados kuninkaan ja niiden muiden kuninkaiden luo, jotka silloin olivat tuomareina, ja ilmoitti heille että hän oli löytänyt puolustajan. Silloin lähetettiin kuninkaiden käskystä hakemaan Tristram herraa ja Blamor herraa kuulemaan mitä heidän tuli tehdä.

Kun he saapuivat tuomarien eteen, niin kuninkaat ja ritarit katselivat kovin Tristramia, ja puhelivat keskenään hänestä, koska hän oli lyönyt Marhaus herran, tuon oivan ritarin, ja voittanut turnajaisissa jalon saraseenin, Palamides herran.

Saatuaan määräyksensä taistelijat lähtivät valmistautumaan taisteluun.

Silloin Bleoberis herra virkkoi veljelleen Blamor herralle: "Rakas veli, muista

mitä sukua olemme ja mikä mies on Järven Lancelot, emme etäisempiä emmekä lähempiä kuin veljesten lapsia. Ei koskaan ole kenkään meidän suvustamme joutunut häpeään taistelussa — vaan on ennemmin kärsinyt kuoleman, kuin antautunut häpeään!"

"Veli", Blamor virkkoi. "älä epäile minua, sillä minä en ole koskaan tuottava häpeää suvulleni, vaikkakin tiedän että tuota toista ritaria mainitaan ylen oivalliseksi ritariksi, ja sanotaan että hän on parhaimpia tämän ajan ritareista. Kuitenkaan en ole ikinä tunnustava itseäni voitetuksi, enkä lausuva tuota vihattua sanaa 'antaudun'. Paiskatkoon hän minut vain tantereeseen suurella ritarillisella voimallaan ja väellään, mutta ennen hän saa minut surmata, kuin minä hänen armoillensa antaudun."

"Jumala sinua auttakoon", virkkoi Bleoberis, "sillä sinä tapaat hänessä mahtavimman ritarin, minkä kanssa koskaan olet ollut tekemisissä; minä tunnen hänet, sillä minä olen hänen kanssaan voimiani koetellut."

"Jumala minua auttakoon!" virkkoi Blamor.

Sitten hän hyppäsi ratsulleen aitauksen toisessa päässä ja Tristram herra toisessa, ja niin he kohottivat peitsensä ja ryntäsivät vastatusten kuin ukkosen jyrinä, ja suurella voimallaan Tristram herra silloin syöksi Blamor herran ja hänen ratsunsa tantereeseen.

Blamor herra irrottautui nopeasti hevosestaan, paljasti miekkansa ja työnsi kilven eteensä ja käski Tristramin astua alas satulasta.

"Sillä vaikka ratsu ei minua kannattanut, niin luulen sentään maaperän kestävän", hän huusi.

Tristram herra astui maahan ja siinä he sitten ankarasti mittelivät miekkoja, iskien monta rajua iskua, niin että kuninkaat ja ritarit ihmettelivät suuresti. Sillä he taistelivat kuin riivatut, ei koskaan oltu ritarien nähty hurjemmin taistelevan. Blamor herra kävi päälle niin kiivaasti, ettei hän hetkeksikään hellittänyt, ja kaikki ihmettelivät että he jaksoivat pysyä pystyssä. Viimein Tristram herra antoi Blamor herralle sellaisen iskun kypäriin, että hän kaatui kyljelleen, ja Tristram herra seiso i ja katseli häntä.

Kun Blamor herra saattoi puhua, sanoi hän näin:

"Lyonessen herra Tristram, minä pyydän sinua niin totta kuin olet jalo ritari, ja parhain ritari, minkä koskaan olen tavannut, että surmaat minut saman tien; en tahtois enää elää, vaikka minusta tehtäisiin koko maailman herra sillä minä tahdon ennemmin kuolla kunnialla, kuin elää häpeällä. Sinun täytyy surmata minut, Tristram herra, taikka muutoin et ikinä voita taisteluasi, sillä minä en koskaan sano tuota vihattua sanaa. Senvuoksi, jos uskallat surmata minut, niin surmaa minut heti, minä pyydän ja rukoilen sinua!"

Kun Tristram herra kuuli hänen puhuvan niin ritarillisesti, niin hän ei tietänyt mitä tehdä hänen suhteensa. Hän mietti asiaa puolelta ja toiselta — mistä suvusta Blamor herra polveutui ja kuinka hän jo Lancelot herran vuoksi oli kerrassaan haluton häntä surmaamaan. Mutta toisaalta hän ei saattanut valita, vaan antaa Blamor herran voittaa taikka sitten surmata hänet.

Sillä sellainen oli turnajaisten laki.

Niin Tristram meni niiden kuninkaiden luo, jotka olivat tuomareina, ja polvistui heidän eteensä ja pyysi heitä oman kunniansa ja Arthur kuninkaan ja Lancelot herran vuoksi ottamaan tämän asian käsiinsä.

"Sillä, jalot herrat", Tristram virkkoi, "olisi synti ja häpeä, jos noin jalo ritari kuin tuo, joka makaa tuolla tantereella, saisi surmansa, sillä niinkuin olette kuulleet, häpeään hän ei tahdo joutua, ja minä rukoilen Jumalaa, ettei hän minun kauttani tulisi häpeään eikä surmaansa saisi. Ja mitä tulee siihen kuninkaaseen, jonka puolesta minä taistelen, niin tahdon häneltä pyytää, niin totta kuin olen hänen rehellinen puolustajansa ja rehellinen ritari taistelussa, että hän armahtaisi tuota oivaa ritaria."

"Totisesti", Anguish kuningas virkkoi Tristramille, "minä annan johtaa itseäni, minne tahdotte, sillä minä tiedän että te olette minun rehellinen ritarini. Ja senvuoksi minä kaikesta sydämestäni tahdon pyytää, että nuo kuninkaat, jotka ovat täällä tuomareina, ottaisivat asian käsiinsä."

Silloin kuninkaat kutsuivat Bleoberis herran luoksensa ja kysyivät hänen mielipidettänsä.

"Herrani", Bleoberis virkkoi, "vaikka veljeni on lyöty, ja asevoimalla lannistettu, niin uskallan vakuuttaa, että vaikka Tristram herra on voittanut hänen ruumiinsa, niin hän ei ole masentanut hänen rohkeuttansa. Ja, Jumalan kiitos, hän ei ole tänä päivänä joutunut häpeään. Ja ennemmin kuin että hänet saatetaan häpeään, minä

pyydän ja rukoulen teitä, että annatte Tristram herran hänet suoraa päätä surmata."

"Niin ei saa tapahtua", kuninkaat sanoivat, "sillä vastustajien puolella sekä Irlannin kuningas että hänen puolustajansa säälivät Blamor herran ritarikuntaa."

"Herrani", Bleoberis sanoi, "minä suostun kaikkeen mitä hyvänsä te tahdotte."

Silloin kuninkaat kutsuivat luokseen Irlannin kuninkaan ja huomasivat että hän oli hyvä ja myöntyväinen. Heidän neuvonsa mukaan Tristram herra ja Bleoberis herra nostivat Blamor herran maasta, ja nuo molemmat veljekset tekivät sovinnon Anguish kuninkaan kanssa ja suutelivat toisiaan ja rupesivat ystäviksi ainiaaksi.

Samoin Blamor herra ja Tristram herra suutelivat toisiaan, ja siinä he vannoiivat sellaiset valat, etteivät he ikinä kumpikaan veljeksistä taistelisi Tristram herraa vastaan, ja Tristram herra vannoi samalla tapaa, ettei hänkään ikinä taistelisi heitä vastaan.

Ja tuon jalon taistelun tähden koko Lancelot herran suku alati rakasti Tristramia.

Sitten Anguish kuningas ja Tristram herra ottivat jäähyväiset ja purjehtivat Irlantiin suuressa riemussa ja jaloutensa loistossa. Kun he saapuivat Irlantiin, niin kuningas teki kautta koko maan tietyksi, kuinka ja millä tapaa Tristram herra oli häntä auttanut, ja kuningatar ja kaikki, jotka siellä olivat, osoittivat Tristramille niin suurta kunniaa kuin vain voivat.

Mutta Kauniin Iseultin riemua Tristram herran saapuessa ei kieli saata kertoa, sillä kaikista maallisista miehistä hän rakasti Tristramia enimmän.

Taikajuoma.

Silloin yhtenä päivänä Anguish kuningas kysyi Tristramilta, miksei tämä pyytänyt lahjaansa, sillä mitä hän kerran oli luvannut Tristramille, sen hän myös aivan varmaan saisi.

"Herra", Tristram sanoi, "nyt on aika anoa, että annatte minulle Kauniin Iseultin, tyttärenne, ei minulle itselleni, vaan enolleni Markille, joka on saapa hänet puolisoikseen, sillä niin minä olen hänelle luvannut."

"Voi", kuningas virkkoi, "mieluisempaa kuin kaikkien maitteni omistaminen, olisi minulle että te itse hänet naisitte."

"Herra, jos minä niin tekisin, niin joutuisin ainiaaksi häpeään tässä maailmassa ja lupaukseni rikkojaksi. Senvuoksi", Tristram herra sanoi, "minä pyydän teitä pitämään lupauksenne, jonka minulle annoitte. Sillä tämä on toivoni — että annatte minulle Kauniin Iseultin viedäkseen hänet Cornwalliin enolleni Mark kuninkaalle avioksi."

"Silloin", Anguish kuningas sanoi, "te saatte hänet mukaanne tehdäkseen hänen suhteensa mitä tahdotte, se on, jos te suvaitsette naida hänet itse, niin se olisi minulle kaikista mieluisinta; ja jos te tahdotte antaa hänet enollenne Mark kuninkaalle, niin voitte sen tehdä, jos hyväksi näette."

Niin Kaunis Iseult valmistettiin matkalle lähteäkseen Tristram herran kera, ja Bragwaine neiti lähti hänen kanssaan hänen ylikamarirouvakseen ja monta muuta ladyä.

Ennenkuin he lähtivät, antoi kuningatar, Iseultin äiti, Bragwaine neidille ja Gouvernailille, Tristram herran seuralaiselle, taikajuoman ja pani heidän sydämellensä että sinä päivänä kuin Mark kuningas nai, heidän tuli antaa se juoma hänelle, niin että Mark kuningas joisi Kauniin Iseultin maljan. "Ja silloin", kuningatar sanoi, "minä takaan että he molemmat rakastavat toisiansa koko elämänsä ajan."

Niin juoma annettiin Bragwaine neidolle ja Gouvernailille, ja heti senjälkeen Tristram herra lähti Kauniin Iseultin kera merelle.

Silloin tapahtui, kun he olivat hytissään, että heitä alkoi janottaa, ja he näkivät lähellään pienen kultaisen maljan ja väristä ja mausta päättäen siinä näytti olevan jaloa viiniä. Tristram herra otti maljan käteensä ja sanoi:

"Iseult neito, tässä on parasta juotavaa mitä milloinkaan olette juonut, jota Bragwaine, teidän kamarineitonne, ja minun palvelijani Gouvernail ovat säästäneet itseänsä varten."

Silloin he nauroivat ja pitivät hauskaa ja joivat kumpikin toistensa maljat viattomasti ilakoiden. Eivätkä he mielestään olleet koskaan elämässään juoneet niin hyvää ja suloista juomaa.

Mutta kun he olivat juoneet sen taikajuoman, niin he rakastivat toisiaan niin suuresti, ettei heidän rakkautensa koskaan senjälkeen haihtunut, ei onnessa eikä onnettomuudessa.

Ja tällä tapaa rakkaus ensiksi syttyi Tristram herran ja Kauniin Iseultin välille, joka rakkaus ei koskaan haihtunut koko heidän elämänsä aikana.

Niin he purjehtivat edelleen, kunnes sattumalta tulivat lähelle erästä linnaa, ja sinne he pysähtyivät lepäämään, ajatellen että siellä saisivat hyvän asunnon. Mutta heti kun he olivat tulleet sisälle linnaan, otettiin heidät vangiksi, sillä sen linnan tapa oli sellainen, että kuka hyvänsä ratsasti siitä ohi ja kuljetti ladyä mukanaan, niin hänen täytyi taistella linnan herran kanssa, jonka nimi oli Brennor. Ja jos Brennor voitti taistelun, niin hän pisti kuoliaaksi sen muukalaisen ritarin ja hänen ladynsä, keitä hyvänsä he olivatkin. Mutta jos vieras ritari voitti taistelun, niin Brennor herran ja hänen ladynsä tuli molempien kuolla.

Tämä oli monta talvea ollut tapana, ja senvuoksi linnaa nimitettiin "Itkujen linnaksi."

Kun Tristram herra ja Iseult olivat vankilassa, niin muuan ritari ja lady tulivat heitä lohduttamaan.

"Minä ihmettelen", Tristram sanoi, "mikä siihen on syynä, että tämän linnan lordi pitää meitä vankeudessa. Sellaista ei ole ollut tapana missään kunniallisessa paikassa, missä minä olen ollut, että kun ritari ja lady pyytävät suojaa, niin isäntä ottaa heidät vastaan ja sitten tappaa ne, jotka ovat hänen vierainaan."

Ritari kertoi silloin Tristram herralle, että se oli sen linnan vanha tapa, että kun sinne tuli joku ritari, niin hänen täytyi taistella linnan lordin kanssa, ja sen joka oli heikompi, täytyi menettää päänsä. Ja kun se oli tehty, niin jos hänen ladynsä, jonka hän oli tuonut mukanaan, oli vähemmän kaunis kuin linnan lordin vaimo, niin silloin hänen piti menettää päänsä; ja jos vieraan ritarin lady huomattiin ihanammaksi kuin linnan lady, niin silloin linnan lady täytyi menettää päänsä.

"Vai niin", Tristram herra virkkoi, "sepä on ruma ja häpeällinen tapa. Mutta yksi etu minulla on", hän lisäsi. "Minulla on lady, joka on kylliksi kaunis, kauniimpaa

en koskaan ole nähnyt koko elämäni aikana, enkä minä pelkää, että hän kauneuden puutteesta menettää päänsä. Ja ennemmin kuin menettäisin pääni minä tahdon siitä taistella avonaisella tantereella. Senvuoksi, herra ritari, minä pyydän teitä sanomaan herrallenne, että minä ladyineni olen huomenna valmis taisteluun, jos niin on että minä saan ratsuni ja varukseni."

"Herra", ritari sanoi, "minä takaan, että teidän toivomuksenne on toteutuva. Levätkää ja katsokaa, että olette ajoissa ylhäällä, sillä teiltä ei ole puuttuva mitään, mikä tarpeellista on."

Varhain aamulla sama ritari tuli taas Tristram herran luokse ja nouti hänet ja Kauniin Iseultin pois vankeudesta, ja toi hänelle hänen oman ratsunsa ja varukset ja käski hänen valmistautua taisteluun, sillä kaikki sen lordikunnan kansa oli valmiina katselemaan tuomiota ja taistelua.

Silloin tuli Brennor herra, Itkujen linnan lordi, taluttaen kädestä ladyänsä, jonka kasvot oli peitetty, ja hän kysyi Tristram herralta, missä hänen ladynsä oli. Sillä sen heistä, joka oli vähemmän kaunis, täytyi menettää päänsä.

"Herra", Tristram sanoi, "tämä on raaka ja hirvittävä tapa, ja ennemmin kuin antaisin ladyni menettää päänsä, menettäisin mieluummin omani."

"Ei, ei", sanoi Brennor herra, "ensiksi on ladyjä näytettävä yhdessä, ja toisen tulee saada tuomionsa."

"Ei, minä en sitä tahdo", Tristram herra sanoi, "sillä täällä ei ole ketään, jotka voisivat oikeudenmukaisesti tuomita. Mutta en minä epäilekään, ettei minun ladyni ole kauniimpi kuin sinun, ja sen minä tahdon osoittaa ja todeksi näyttää kädelläni. Ja jos joku sanoo vastaan, olkoon ken hyvänsä, niin minä näytän sen toteen hänen päänsä kautta."

Ja samassa Tristram herra näytti Kauniin Iseultin ja käänsi hänet kolmasti ympäri pitäen paljastettua miekkaa kädessään. Ja Brennor herra teki samoin ladylleen. Mutta kun Brennor näki Kauniin Iseultin, niin hän ajatteli, ettei hän koskaan ollut nähnyt suloisempaa ladyä. Ja kaikki kansa joka oli siellä läsnä, lausui sen tuomion, että Kaunis Iseult oli kaikkein ihanin.

"Totisesti", Brennor sanoi, "sinun ladysi on kauniimpi kuin minun, ja senvuoksi minä kovasti kadun. Nyt täytyy minun lodyn kuolla, ja sitten ei ole epäilemistäkään että minä lyön sinut ja nain sinun ladysi."

"Sinun pitää saaman hänet niin kalliilla hinnalla, kuin koskaan kenkään ritari on lodyn saanut", Tristram herra sanoi.

Sitten he ottivat ratsunsa ja syöksyivät yhteen kuin ukkosen jyrinä, ja sillä tapaa he taistelivat hurjasti iskien toinen toistaan lähemmäs kahden tunnin ajan, ja molemmat haavoittuivat vaikeasti. Mutta viimein Tristram herra syöksi Brennor herran suinpäin maahan ja tappoi hänet, ja se oli sen julman ja jumalattoman ritarin loppu.

Senjälkeen kokoontui kaikki kansa, joka kuului linnaan, Tristramin luo ja kunnioitti häntä herranansa ja pyysi häntä jäämään sinne vähäksi aikaa poistaakseen tuon ilkeän tavan. Ja siihen Tristram herra suostui.

Morgan le Fayn juomasarvi.

Kun he olivat saattaneet asiat oikein päin Itkujen linnassa, niin Tristram herra ja Kaunis Iseult lähtivät taas merelle, ja tulivat Cornwalliin, jossa kaikki paroonit olivat heitä vastassa. Ja Mark kuningas ja Kaunis Iseult naitettiin komeasti ja suurella loistolla.

Mutta sen taikajuoman tähden, jonka he olivat juoneet, Tristram herra ja Kaunis Iseult yhä rakastivat hellästi toisiaan, ja kaiken elämänsä ajan Tristram herra pysyi Iseult kuningattaren uskollisena ritarina ja aina valmiina tekemään hänen laillista palvelustaan.

Kerran kun Kauniin Iseultin vanha vihamies, saraseeniritari Palamides vei hänet pois, eikä kukaan muu Markin hovissa ollut kylliksi voimakas häntä pelastamaan, niin Tristram herra ratsasti heidän peräänsä ja vapautti Kauniin Iseultin linnasta, jonne hänet oli suljettu vankeuteen, ja olisi tappanut Palamides herran, jollei Kaunis Iseult olisi pyytänyt häntä säästämään tämän henkeä. Sillä Palamides herra ei ollut kääntynyt kristinuskoon, ja Kaunis Iseult ei tahtonut että

hän kuolisi saraseenina. Kauniin Iseultin tähden Tristram lakkasi taistelemasta, ja sen sijaan että hänet olisi tapettu, Palamides herra käskettiin lähtemään maasta, minkä hän tekikin, vaikka kovin vastoin tahtoansa.

Kun tuo pakanaritari oli sangen raskaalla mielellä lähtenyt, niin Tristram otti kuningattaren ja vei hänet takaisin Mark kuninkaalle, ja suuri oli siellä ilo ja riemu kuningattaren takaisin tulosta. Ketäpä silloin pidettiin hyvänä, jollei Tristram herraa! Sillä tapaa ison aikaa kaikki oli pelkkää iloa ja riemua.

Mutta Mark kuninkaan hovissa oli muuan Tristram herran läheinen serkku, nimeltä Andred herra, ilkeä ja häijy mies. Hän kadehti ja vihasi Tristram herraa, koska tämä viimeksimainittu oli niin uljas ja jalo ritari, että jokainen häntä rakasti. Andred herra ei uskaltanut julkisesti riidellä hänen kanssaan, mutta hän väijyi ja vaani häntä alinomaa saadakseen hänet kiinni jostain salaisesta hairahduksesta, niin että hän saattaisi panetella häntä hänen enolleen. Ja Mark kuningas oli liiankin halukas uskomaan Tristramista kaikkea pahaa, sillä hän oli mustasukkainen sisarenpojalleen eikä ollut unhoittanut sitä vanhaa vihaa, jota hän kantoi häntä vastaan.

Niin tapahtui eräänä päivänä, että Tristram herra puheli Iseult kuningattaren kanssa, ja Andred herra huomasi heidät, ja toivoen saavansa vahinkoa aikaan hän meni ja kertoi sen kuninkaalle. Silloin Mark kuningas tuli kauheasti raivoissaan, miekka kädessä, ja kutsui Tristramia "kavalaksi petturiksi" ja olisi lyönyt hänet siinä paikassa kuoliaaksi. Mutta Tristram oli liian lähellä ja väisti miekan ja tempasi sen kuninkaan kädestä.

"Missä ovat minun ritarini ja minun mieheni?" kuningas sanoi. "Minä käsen teitä tappamaan tuon petturin!"

Mutta ei yksikään heistä liikahtanut.

Kun Tristram herra näki ettei yksikään noussut häntä vastaan, niin hän oli iskevinään kuningasta miekalla, jonka tähden Mark pakeni. Silloin Tristram meni pois ja asesti itsensä ja ottaen ratsunsa ja miehensä hän lähti metsään.

Mark kuningas lähetti monta ritaria hänen peräänsä, mutta Tristram herra tappoi kaksi ja haavoitti vielä enemmän, eikä yksikään heistä voinut voittaa häntä. Silloin Mark kuningas kutsui neuvoskuntansa kokoon ja kysyi parooneiltaan neuvoa, mitä olisi paras tehdä Tristram herran suhteen.

"Herra", paroonit sanoivat, ja varsinkin Dinas herra, hovimestari, "me neuvomme teitä haetuttamaan Tristram herran metsästä, sillä me tahtoisimme saada teidän tietoonne, että moni mies menee Tristram herran puolelle, jos häntä kovin ahdistetaan. Teidän tulee tietää, herra, että Tristramia pidetään voittamattomana ja verrattomana kaikkien kristittyjen ritarien joukossa, ja voimassa ja rohkeudessa ei ole ketään hänen kaltaistaan, jollei ehkä Järven herra Lancelot. Jos hän lähtee teidän hovistanne ja menee Arthur kuninkaan hoviin, niin, huomatkaa tarkoin, hän löytää sieltä sellaisia ystäviä, että vähät hän välittää teidän ilkeydestänne. Sentähden, herra, me neuvomme teitä ottamaan hänet suosioonne."

"Suostun mielelläni siihen, että häntä lähetetään hakemaan, että meistä taas tulisi ystävät", kuningas sanoi.

Silloin paroonit lähettivät hakemaan Tristramia varman suojelussaattueen turvissa. Kun ritari palasi hoviin, niin hänet lausuttiin tervetulleeksi; ei puhuttu mitään siitä, mitä oli tapahtunut, ja pantiin toimeen urheiluja ja huvituksia; kuningas ja kuningatar menivät metsästämään ja Tristram meni heidän mukaansa.

Siihen aikaan Morgan le Fay, tuo Arthur kuninkaan häijy sisar, lähetti lahjan veljelleen. Se oli kaunis, kullalla kirjaeltu juomasarvi ja sillä luultiin olevan jokin taikavoima, niin että ei kukaan lady eikä aatelisnainen voinut siitä juoda, jollei hän uskollisesti rakastanut miestänsä; jollei hän rakastanut miestänsä, niin silloin kaikki juoma läikähti maahan. Koska Morgan le Fay vihasi Guinevere kuningatarta, niin hän oli lähettänyt tämän maljan Arthur kuninkaalle, toivoen saavansa ilkeillä taikakeinoillaan jotain pahaa aikaan.

Lähettiläs, joka kantoi sarvea, sattui kohtaamaan erään Mark kuninkaan ritarin, Lamorak herran, jonka Tristram herra oli äskettäin kaatanut jossain turnajaisissa ja joka halusi saada kostaa. Kun hän tunsikin Mark kuninkaan vihan Tristram herraa kohtaan ja hänen kateutensa sen vuoksi että kaikki Tristramia rakastivat, niin Lamorak herran mielestä oli oiva tuuma anastaa sarvi ja lähettää se Mark kuninkaalle ja saada hänet koettamaan sitä keinoa Iseult kuningattaren suhteen. Hän uhkasi tappaa lähettilänsä, jollei tämä tottelisi hänen käskyänsä, ja noiduttu sarvi annettiin senvuoksi Mark kuninkaalle.

Kuningas pani Iseult kuningattaren juomaan siitä, ja samoin sata hovin ladyä, ja vain neljä heistä saattoi juoda maahan läikäyttämättä. Silloin tuo julma kuningas

vannoi raivoissaan sellaisen valan, että Iseult ja kaikki toiset ladyt piti poltettaman kuoliaaksi.

Mutta paroonit kokoontuivat yhteen ja sanoivat suoraan, etteivät he salli polttaa noita ladyjä noituudella tehdyn juomasarven takia, jonka oli lähettänyt ilkein velhonainen mitä maa päällään kantoi. Sillä tuo sarvi ei tehnyt suinkaan mitään hyvää, vaan sai alinomaan aikaan riitaa ja toraa, ja koko ikänsä Morgan le Fay oli ollut kaikkien rehellisten ja hyvänsuopain ihmisten vihollinen. Ja monet ritarit vakuuttivat, että jos he vain koskaan kohtaisivat Morgan le Fayn, niin he osoittaisivat hänelle kaikkea muuta kuin kohteliaisuutta.

Tristram herrakin oli hyvin suutuksissaan siitä että Lamorak herra oli lähettänyt sarven Mark kuninkaalle, sillä hän arvasi että sillä oli aiottu tuottaa hänelle ikävyyksiä.

Brittanyn Iseult.

Andred herra oli sillävälin yhä varuillaan ja odotti, kuinka hän voisi yllättää Tristram herran, ja viimein sopiva tilaisuus tulikin. Eräänä päivänä hän karkasi kahdentoista ritarin kera äkkiarvaamatta Tristram herran kimppuun ja sitoi hänen kätensä ja jalkansa. Mark kuninkaan suostumuksella Tristram sitten vietiin pieneen rantakalliolla olevaan kappeliin kuulemaan tuomiotansa, ja hänet kuljetettiin sinne sidottuna neljänkymmenen ritarin keskellä.

Kun Tristram herra näki, ettei ollut pakenemisen mahdollisuutta, vaan että hänen täytyisi kuolla, niin hän sanoi:

"Jalot lordit, muistakaa mitä minä olen tehnyt Cornwallin maalle, ja missä vaarassa minä olen ollut teidän kaikkien hyväksenne. Sillä siihen aikaan, kun minä taistelin Marhaus herraa vastaan Cornwallin veron maksun tähden, kun te kaikki kieltäydyitte rupeamasta taisteluun hänen kanssaan, minulle luvattiin parempi palkinto. Senvuoksi, niin totta kuin te olette rehellisiä ritareita, älkää antako minun näin häpeällisesti kuolla, sillä se on häpeäksi koko ritarisäädylle, että minua näin kohdellaan. Sillä minä uskallan sanoa, etten vielä koskaan ole tavannut ketään ritaria, jonka arvoinen en olisi ollut, tai parempikin."

"Hyi häpeä sinä katala petturi kerskattuinesi", huusi Andred herra. "Sillä kaikesta ylvästelyistäsi huolimatta sinun pitää tänä päivänä kuoleman."

"Andred, Andred", Tristram herra sanoi, "sinun pitäisi olla minun sukulaiseni, ja nyt sinä käyttäydyt minua kohtaan kuin vihollinen! Mutta jollei meitä olisi muita kuin sinä ja minä, niin sinä et minua saisi surmatuksi."

"En!" virkkoi Andred herra, ja samassa hän tempaisi miekkansa ja aikoi lyödä Tristramin kuoliaaksi.

Kun Tristram herra näki tuon uhkaavan liikkeen, niin hän katsoi molempia käsiään, jotka olivat lujasti sidotut kahteen ritariin, ja äkkiä hän vetäisi ne itseänsä kohden ja kiskaisi ne irti. Sitten hän hypähti Andred serkkunsa luo ja tempaisi miekan hänen kädestään ja paiskasi hänet maahan. Ja niin hän taisteli, kunnes hän oli tappanut kymmenen ritaria. Sitten hän meni sisälle kappeliin ja puolusti sitä uljaasti.

Mutta huuto ja kiljuna oli suuri, ja joukottain kansaa — toista sataa — virtaili Andred herran luo. Kun Tristram herra näki kansajoukon lähestyvän, niin hän muisti olevansa ilman aseita, ja hän pani kiinni kappelin oven ja katkaisi ikkunan rautatangot, ja niin hän hyppäsi alas ja putosi merestä kohoavalle karikolle. Ja silloin ei Andred herra eikä kukaan hänen tovereistaan päässyt häneen käsiksi.

Sillä välin Gouvernail ja kaksi Tristram herran miestä olivat isäntäänsä hakemassa. Kun he kuulivat että hän oli päässyt pakoon, niin he iloitsivat suuresti, ja karikolta he hänet löysivät ja nostivat ylös.

Tristram kysyi, missä kaunis Iseult oli, sillä hän luuli että Andred herran joukko oli vienyt hänet pois. Mutta Gouvernail vastasi, että kuningatar oli pantu pieneen hirveään hökkeliin, joka oli rakennettu erilleen sairaita varten ja oli vaarallisen tartunnan pesä.

"Voi", Tristram herra sanoi, "se on kurja paikka sellaisen ladyn oltavaksi, ja jos vain on minun vallassani niin hän ei ole siellä kauan oleva." Ja niin hän meni miehinensä ja nouti pois Iseult kuningattaren ja vei hänet metsään kauniiseen kartanoon, ja sinne Iseult jäi oleskelemaan, sillä häntä peloitti palata puolisonsa Mark kuninkaan luo.

Eräänä päivänä Tristram herra meni metsään hiukan urheilemaan, ja niin tapahtui että hän vaipui siellä uneen. Ja muuan mies, jonka veljen Tristram

jonkun aikaa sitten oli surmannut, tuli sitä tietä, ja kun hän näki Tristramin nukkuvan, niin hän ampui nuolen hänen olkansa läpitse.

Sillä välin oli kerrottu Mark kuninkaalle, kuinka Tristram herra oli vienyt Iseult kuningattaren pois hökkelistä ja majoittanut hänet kartanoon, ja niin pian kuin kuningas sen kuuli, niin hän tuli sinne monen ritarin kanssa tappamaan Tristram herraa. Mutta hän saapui sinne silloin kun Tristram oli poissa metsässä ja niin hän otti Kauniin Iseultin mukaansa kotia, ja piti häntä sen perästä niin tarkasti teljettynä, ettei Iseult millään vallassaan olevilla keinoilla voinut lähettää sanaakaan Tristramille, eikä Tristram liioin hänelle.

Kun Tristram herra palasi metsästä sinne vanhaan kartanoon, niin hän näki monien hevosten jälkiä ja siitä hän arvasi että hänen ladynsä oli mennyt. Silloin hän kävi sangen surulliseksi ja ison aikaa hän sai kärsiä kovia tuskia, sillä se nuoli, joka häntä oli haavoittanut, oli myrkytetty.

Viimein erään ladin kautta, joka oli Bragwaine neidin serkku, Iseult kuningatar sai lähetetyksi sanan Tristram herralle. Hän ilmoitti Tristramille, ettei häntä millään keinoin voitu parantaa Cornwallissa. Senvuoksi Iseult pyysi häntä rientämään Brittanyyn Howell kuninkaan luo, ja siellä hän tapaisi tämän tyttären, Valkokätisen Iseultin, ja häneltä Tristram saisi apua.

Niin Tristram herra ja Gouvernail astuivat laivaan ja purjehtivat Brittanyyn. Howell kuningas oli suuresti iloissaan, kun hän kuuli että Lyonessen herra Tristram oli saapunut. Tristram sanoi tulleensa hänen maahansa saamaan apua hänen tyttäreltään, sillä hänelle oli sanottu ettei kukaan muu voisi häntä parantaa.

Ja lyhyessä ajassa Brittanyn Iseult paransi Tristram herran vammastaan.

Tapahtuipa että siihen aikaan Brittanyssä oli muuan Grip niminen jaarli, joka kävi suurta sotaa Howell kuningasta vastaan ja pani hänet sangen ahtaalle ja piiritti häntä. Ja kerran kun kuninkaan poika Kehydius herra hyökkäsi ulos kaupungista, niin Grip herra haavoitti hänet vaikeasti, melkein hengenvaarallisesti.

Silloin Gouvernail meni kuninkaan luo ja sanoi:

"Herra, minä neuvon teitä pyytämään minun herraltani, Tristramilta apua

hädässänne."

"Minä teen niinkuin neuvotte", kuningas sanoi. Ja niin hän meni Tristram herran luokse ja pyysi tätä auttamaan sodassa, kun hänen poikansa Kehydius ei voinut tulla taistelutantereelle.

"Herra", Tristram sanoi, "minä tulen taistelutantereelle ja teen mitä voin."

Hän hyökkäsi ulos kaupungista kaikkine joukkoineen, jotka hän oli saanut kokoon ja teki sellaisia tekoja, että koko Brittany puhui hänestä. Ja viimein hän suurella voimallaan ja väkevyydellään surmasi omin käsin Grip jaarlin ja useita tämän ritareita.

Palatessaan kaupunkiin Tristram herra otettiin vastaan suurilla kunnianosoituksilla ja juhlasaatolla. Howell kuningas syleili häntä ja sanoi:

"Tristram herra, kaiken valtakuntani minä tahdon luovuttaa sinulle."

"Jumala varjeltkoon", sanoi Tristram herra, "sillä minä olen velvollinen tekemään teidän edestänne mitä voin, teidän tyttärenne tähden."

Silloin Howell kuningas ja hänen poikansa Kehydius tuumailivat, kuinka hyvä olisi, jos Tristram herra naisi Valkokätisen Iseultin. Ja suuri mieltymys syntyi Tristramin ja Iseultin välille, sillä tuo lady oli sekä hyvä että kaunis, ja jalosukuinen ja jalomielinen nainen. Ja kun Tristram herraa pidettiin niin hyvänä ja kestiteltiin ja huviteltiin kaikella tavalla, niin hän vähäksi aikaa melkein unhoitti Kauniin Iseultin, joka oli rakastanut häntä jo kauan aikaa.

Niin hän suostui naimaan Brittanyn Iseultin, ja viimein heidät naitettiin ja häät vietettiin suurella loistolla ja komeudella.

Kummien seikkailujen metsä.

Kun Iseult kuningatar kuuli, että Tristram herra oli nainut Brittanyn Iseultin, niin hän lähetti kamarineidillään Bragwainella kirjeen Tristramille, jossa hän sanoi, että jos Tristramia haluttaisi tulla hänen hoviinsa ja ottaa Valkokätinen Iseult

mukaansa, niin heitä kohdeltaisiin oikein hyvin.

Tristram herran mielestä ei ollut hyvä ottaa vaimoansa mukaansa Cornwalliin, sillä hän ei tietänyt, mitä saattaisi tapahtua Mark kuninkaan vihamielisyyden vuoksi. Mutta hän kutsui luokseen lankonsa, Kehydius herran ja kysyi, tahtoisiko tämä tulla hänen kanssaan. Kehydius herra vastasi olevansa valmis koska hyvänsä. Niin pieni laiva varustettiin pikaisesti, ja siihen he menivät, — Tristram herra, Kehydius, Bragwaine neiti ja Gouvernail, Tristram herran asemies.

Kun he olivat merellä, niin vastatuuli vei heidät Pohjois-Walesin rannalle, lähelle Vaarallista linnaa. Silloin Tristram sanoi Bragwaine neidille: "Odottakaa täällä minua kymmenen päivää, ja jääköön Gouvernail, minun asemieheni, teidän seuraanne. Ja jos niin käy että minua ei kuulu sen ajan kuluttua, niin kulkekaa lähintä tietä Cornwalliin, sillä olen kuullut sanottavan, että tässä metsässä saa kohdata monta kummaa seikkailua ja minä haluan koetella muutamia, ennenkuin jatkan matkaani. Ja niin pian kuin voin, tahdon rientää teidän jälkeenne."

Tristram herra ja Kehydius herra ottivat ratsunsa ja jättivät seuralaisensa ja ratsastivat pitkin metsää penikulman ja enemmänkin. Ja siellä heille tuli vastaan muuan vaeltava ritari, jonka kanssa he tjostrasivat, mutta ensi törmäyksessä Kehydius herra suistui maahan ja haavoittui vaikeasti. Niin Tristram herra ja se toinen ritari, jonka nimi oli Walesin Lamorak, asettivat hänet kilvelle ja kantoivat hänet keskellään erään metsänvartijan asuntoon, jonka mieleen he teroittivat, että Kehydius herraa oli hyvin hoidettava. Kolmen päivän perästä nuo molemmat toiset ritarit ottivat ratsunsa, ja tien risteyksessä he erosivat.

Kun Tristram herra ratsasti tietänsä yksinään, niin sattui että hän kohtasi Kay herran, hovimestarin. Kay herra kysyi Tristram herralta, mistä maasta hän oli; ja jälkimäinen vastasi olevansa Cornwallin maasta.

"Niinpä saattaa ollakin", sanoi Kay herra pilkallisesti, "sillä eipä Cornwallista ole koskaan kuulunut tulleenkaan ketään kelpo ritaria."

"Sepä on pahasti puhuttu", Tristram herra sanoi, "mutta minä pyydän teitä ilmoittamaan minulle nimenne."

"Herra, minun nimeni on Kay herra, hovimestari."

"Sekö teidän nimenne on", Tristram herra sanoi; "tietäkääpä sitten, että teitä

kutsutaan pahasuisimmaksi kaikista nyt elävistä ritareista; teitä sanotaan kyllä uljaaksi ritariksi, mutta häijyksi ja kaikkein ilkeäkielisimmäksi."

Sitten he ratsastivat yhdessä, kunnes tulivat eräälle sillalle, ja siellä seisoivat muuan ritari, joka ei tahtonut antaa heidän mennä ohi, ennenkuin jompikumpi heistä oli tjoistannut hänen kanssaan. Niin ritari tjoistasi Kay herran kanssa ja syöksi hänet maahan; sen ritarin nimi oli Tor herra, Lamorak herran velipuoli, ja he olivat Pellinoren poikia, sen saman ritarin, jonka kanssa Arthur kuningas kerran oli otellut. Sitten Tristram herra ja Kay herra ratsastivat majapaikkaansa, ja siellä he tapasivat erään toisen ritarin, jota nimitettiin Brandiles herraksi, ja Tor herra tuli sinne pian jäljessä.

Kun nuo neljä ritaria istuivat illallisella, niin kolme heistä puhui kaikkea pahaa Cornwallin ritareista. Tristram kuuli mitä he sanoivat, ja hän puhui vain vähän, mutta ajatteli sitä enemmän, eikä hän sillä kertaa ilmaissut heille nimeään.

Aamulla hän otti ratsunsa ja kulki heidän kanssaan. Matkalla Brandiles herra tarjoutui taistelemaan hänen kanssaan, ja Tristram herra paiskasi hänet maahan, ratsuineen päivineen. Sitten Tor herra karautti Tristram herraa vastaan, ja Tristram herra paiskasi maahan hänetkin. Sitten hän ratsasti yksinään; Kay herra tuli hänen perässään, mutta Tristram ei huolinut hänen seurastansa.

"Tahtoisinpa mielelläni tietää, mikä tuon ritarin nimi on", virkkoi Brandiles herra, ajaen Kay herran luokse.

"Tulkaa minun kanssani", Kay herra sanoi, "pyytäkäämme häntä ilmoittamaan meille nimensä."

Sitten he ratsastivat yhdessä, kunnes tulivat lähelle Tristramia ja näkivät kuinka hän istui lähteen reunalla ja oli ottanut kypärin päästänsä juodakseen lähteestä. Kun hän näki heidän tulevan, niin hän sitoi kiinni kypärinsä ja otti ratsunsa ja tarjoutui tjoistaamaan heidän kanssansa.

"Älkäähän toki", Brandiles herra sanoi, "äskenhän juuri tjoistasimme teidän kanssanne, emme tule siinä tarkoituksessa. Vaan me tulemme pyytämään, että ritarillisuudesta ilmoittaisitte meille nimenne."

"Jalot ritarit, koska se on teidän toivomuksenne ja koska se teitä huvittaa, niin tietäkää sitten, että minun nimeni on Lyonessen Tristram, Cornwallin kuninkaan Markin sisarenpoika."

"Ajallansa kaikki tapahtuu", Brandiles herra sanoi. "Tietäkää, että me olemme oikein iloisia, että olemme tavanneet teidät, ja me kuulumme ritariseurueeseen, joka oikein iloitsisi teidän kumppanuudestanne. Sillä te olette se ritari, jota Pyöreän pöydän ritarikunta kaikkein hartaimmin joukkoonsa haluaa."

"Minä kiitän heitä heidän suuresta hyvyydestänsä", Tristram herra sanoi, "mutta tähän asti olen tuntenut, etten ole ollut mahdollinen heidän joukkoonsa kuulumaan. Sillä minä en ole tehnyt sellaisia ansiokkaita tekoja, jotta voisin kuulua moiseen ritarikuntaan."

"Oh", sanoi Kay herra, "jos te olette Lyonessen Tristram, niin te olette se mies, jota tätä nykyä pidetään kaikkein miehuullisimpana, lukuunottamatta Järven Lancelotia. Sillä sitä miestä ei ole elävien joukossa, ei kristittyä eikä pakanaa, joka voisi näyttää toisen sellaisen ritarin, jonka miehuutta ja taitoa ja sen lisäksi uskollisuutta niin saattaisi ylistää. Sillä vielä ei ole yksikään voinut kertoa hänestä mitään kunniatonta, eikä todistaa sitä todeksi."

Sillä tapaa he puhelivat ison aikaa, ja sitten he erkanivat toisistaan ja lähtivät ratsastamaan kukin sitä tietä, joka näytti hänestä parhaimmalta.

Mutta tähän aikaan muuan ilkeä velhonainen, nimeltä Anna lady, oli kauniilla sanoilla ja kavalalla viekkaudella houkutellut Arthur kuninkaan ratsastamaan kanssansa Vaaralliseen metsään. Anna lady oli suuri noita ja hän oli kauan aikaa rakastanut Arthur kuningasta, ja senvuoksi hän oli tullut siihen maahan. Kun Arthur kuningas oli lähtenyt tuon lady'n keralla, ja kun hänen ritarinsa huomasivat, että hän oli poissa, niin useat heistä lähtivät kuninkaan jälkeen, niinkuin Lancelot herra, Brandiles ja monet muut.

Velhonainen vei Arthur kuninkaan linnaansa ja toivoi voittavansa hänen rakkautensa, mutta kuningas muisti omaa ladyänsä, Guinevere kuningatarta, eikä suostunut rakastamaan tuota noitanaista, vaikka tämä olisi käyttänyt mitä taikakeinoja tahansa. Silloin Anna lady lähetti hänet joka päivä ratsastelemaan tuohon metsään omien ritariensa kera, siinä tarkoituksessa, että hän olisi siellä saanut surmansa. Sillä kun tämä Anna lady ei saanut tahtoansa täytetyksi, niin hän koetti kaikilla kavalilla keinoilla saada Arthur kuninkaan surmatuksi ja tapetuksi.

Mutta Järven neito — jonka nimi oli Nimue — joka yhä vieläkin oli ystävällismielinen Arthur kuningasta kohtaan, sai ovelilla taikakeinoillaan tietää,

että kuningas oli suuressa vaarassa, ja senvuoksi hän tuli Vaaralliseen metsään hakemaan Lancelot herraa tai Tristram herraa Arthur kuninkaan avuksi. Sillä Järven lady tiesi että sinä samana päivänä Arthur kuningas oli surmansa saava, jollei hän saisi apua jommaltakummalta noista molemmista ritareista.

Niin hän ratsasti edestakaisin, kunnes hän kohtasi Tristram herran, ja heti kun hän näki Tristramin, niin hän tunsu hänet.

"Oi, Tristram herra", hän sanoi, "olkaa tervetullut ja siunattu olkoon se hetki, jona teidät kohtasin! Sillä juuri tänä päivänä ja näiden kahden tunnin kuluessa tulee tapahtumaan häpeällisin teko, mitä koskaan on tehty tässä maassa."

"Oi, jalo neito", Tristram herra sanoi, "voinko minä sitä estää?"

"Seuratkaa minua", neito sanoi, "ja niin nopeasti kuin vain voitte, sillä te saatte nähdä maailman kunnianarvoisimman ritarin suuressa hädässä."

Silloin Tristram herra sanoi: "Minä olen valmis auttamaan sellaista jaloa miestä."

"Se ei ole kenkään parempi eikä huonompi kuin itse Arthur kuningas", sanoi Järven neito.

"Jumala varjelkoon häntä koskaan sellaiseen hätään joutumasta", sanoi Tristram herra.

He ratsastivat yhdessä täyttä karkua, kunnes saapuivat pienelle linnalle, ja tuon linnan juurella he näkivät erään ritarin seisovan ja taistelevan kahta ritaria vastaan. Tristram herra tarkasteli niitä, ja viimein hän näki kuinka nuo molemmat ritarit paikasivat tuon yhden ritarin maahan ja toinen niistä irroitti hänen kypärinsä lyödäkseen hänet kuoliaaksi. Ja Anna lady sai Arthur kuninkaan miekan käteensä katkaistakseen sillä hänen kaulansa.

Silloin Tristram herra ryntäsi eteenpäin kaikella voimallaan ja väellään ja huusi: "Kavala nainen, kavala nainen, anna olla!" Ja nopeasti hän kaatoi toisen ritarin toisen perään, niin että ne molemmat vaipuivat kuoliaina maahan.

Sillä välin Järven neito huusi Arthur kuninkaalle: "Älkää antako tuon kavalan naisen päästä pakoon!" Ja Arthur kuningas sieppasi äkkiä tuon ilkeän noidan kiinni, ja sillä samalla miekalla, jota tuo ilkeä noita piti kädessään, Arthur kuningas löi poikki hänen päänsä.

Tristram herra asetti Arthur kuninkaan ratsun selkään ja ratsasti pois hänen kerallaan, mutta hän varoitti Järven neitoa sillä kertaa vielä ilmaisemasta hänen nimeänsä. Kun kuningas oli noussut ratsun selkään, kiitti hän sydämellisesti Tristram herraa ja pyysi saada tietää hänen nimensä, mutta Tristram ei tahtonut sanoa hänelle muuta kuin että hän oli muuan seikkailuilla kulkeva ritariparka. Ja niin hän teki kuninkaalle seuraa, kunnes tämä kohtasi muutamia omia ritareitaan.

Penikulman kuljettuaan he kohtasivat Ector herran, joka ei tuntenut Arthur kuningasta eikä Tristram herraa ja halusi tjostata heistä toisen kanssa. Tristram herra suostui hänen tarjoukseensa, ja työnsi hänet ykskaks alas satulasta. Sen tehtyään hän palasi taas kuninkaan luo ja sanoi:

"Herrani, tuolla on yksi teidän ritareistanne, hän voi tehdä teille seuraa, ja kerran te vielä tulette ymmärtämään, että minä tahdoin teitä palvella."

"Voi", sanoi Arthur kuningas, "ilmoittakaa minulle, ken te olette."

"En tällä kertaa", sanoi Tristram herra. Niin hän lähti ja jätti Arthur kuninkaan Ector herran seuraan.

Metsän kurja mies.

Määräpäivänä Tristram herra palasi sinne metsävirtijan asuntoon, jonne Kehidius herra oli jätetty paranemaan haavoistansa, ja he ratsastivat laivalle, jossa Bragwaine neiti ja Gouvernail olivat odottamassa, ja niin he kaikki yhdessä purjehtivat Cornwalliin.

Iseult kuningatar iloitsi enemmän kuin kieli saattaa kertoa, kun hän taas sai nähdä Tristram herran, mutta Tristram ei voinut jäädä Tintagelin linnaan, sillä Mark kuningas vihasi häntä yhä ja olisi surmannut hänet, jos vain olisi voinut. Niin Tristram herra otti ratsunsa ja varuksensa ja ratsasti metsään, ja siellä hän vietti monta päivää yksinäisyydessä ja katkerassa surussa. Eikä yksikään tietänyt minne hän oli joutunut. Muuan hovineiti meni häntä etsimään, mutta ei mikään, mitä hän sanoi tai teki, voinut lohduttaa Tristram herraa, eikä Tristram herra tahtonut syödäkään mitään ruokaa eikä juoda, kun hovineiti sitä hänelle toi. Silloin tapahtui että Tristram herra kuljeskellessaan tuli lähelle sitä samaa linnaa,

jossa hän ja Palamides herra olivat taistelleet, silloin kun Kaunis Iseult eroitti heidät. Ja neiti meni linnan rouvan luokse ja kertoi hänelle Tristram herran onnettomuudesta.

"Voi", lady sanoi, "missä sitten on minun herrani Tristram?"

"Tässä aivan teidän linnan vieressä", sanoi neiti.

"Hyvään aikaanpa hän tulikin", lady sanoi, "hänen pitää saada ruokaa ja juomaa parasta mitä on, ja minulla on hänen harppunsa, jolla hän opetti minua soittamaan — sillä hyvässä harpunsoitossa hän vie voiton kaikista muista."

Ja niin tuo lady ja neiti veivät Tristramille ruokaa ja juomaa, mutta hän söi vain vähän. Hän ajoi pois ratsunsa luotansa ja riisui yltään varuksensa ja vaelsi metsän jylhimpiin osiin. Toisinaan hän katkoi puita ja oksia, ja toisina aikoina taas, kun hän sai käsiinsä sen harpun, jonka lady oli hänelle lähettänyt, niin silloin hän usein soitti sitä ja itki. Ja toisinaan kun Tristram herra harhaili metsässä, eikä linnan lady tietänyt, missä hän oli, niin lady istui soittamaan harppua; silloin Tristram usein tuli sitä kuuntelemaan ja toisinaan hän saattoi soittaa itsekin.

Sellaista kesti monta kuukautta, mutta lopulta Tristram herra lähti tiehensä, eikä linnan lady tietänyt, minne hän oli joutunut.

Nyt alkoi vaikea aika Tristram herra raukalle. Hän murehti niin syvästi ja niin kauan tuossa autiossa ja kolkossa metsässä, että hänen muistinsa vallan katosi ja hän unhoitti kaikki ritarilliset asiat. Hänen vaatteensa putoilivat repaleina hänen päältään ja hän kävi laihaaksi ja kuivaksi: ja niin hän joutui paimenten ja lampurien seuraan, ja joka päivä he antoivat hänelle ruokaa ja juomaa, ja he keritsivät häntä lammassaksilla ja kohtelivat häntä kuin hullua.

Mutta vaikka hän oli menettänyt kaiken muistinsa, niin hän oli sentään vahva ruumiiltaan ja rohkea mieleltään. Kerrankin kun hänen ystäviään paimenia ahdisti Dagonet herra, Arthur kuninkaan hovinarri, ja kaksi asemiestä, niin Tristram herra riensi paimenten avuksi, voitti Dagonetin, surmasi toisen asemiehen ja ajoi toisen pakoon.

Sillä välin hänen ilkeä serkkunsa Andred herra levitteli kaikkialle sitä huhua, että Tristram oli kuollut. Hän sai erään lady'n kertomaan Mark kuninkaan hovissa sen valheellisen jutun, että hän oli Tristram herran luona silloin kun tämä kuoli, ja

että hän oli haudannut hänet erään lähteen lähelle ja että Tristram herra oli kuollessaan pyytänyt, että Mark kuningas tekisi hänen serkkunsa Andred herran Lyonessen maan kuninkaaksi, jonka maan hallitsija Tristram herra oli. Kaiken tämän Andred herra teki sen vuoksi, että hän tahtoi saada Tristram herran maat haltuunsa.

Mark kuningas itki ja oli kovasti surevinaan, kun hän kuuli että Tristram herra oli kuollut. Mutta kun tämä sanoma saapui Iseult kuningattaren kuuluviin, niin hän murehti niin että hän oli aivan menettää järkensä; hän sairastui surusta ja makasi kauan aikaa sairaana, melkein kuoleman kielissä.

Mutta siinä maassa oli jättiläinen nimeltä Tauleas. Peläten Tristramia hän ei yli seitsemään vuoteen ollut uskaltanut paljoa liikuskella, vaan pysytteli enimmäkseen eräässä lujassa linnassa, joka oli hänen omansa. Mutta kun Tauleas kuuli tuon Markin hovista levitetyn jutun, että Tristram oli kuollut, niin hän alkoi taas käydä joka päivä ulkona. Niin tapahtui yhtenä aamuna, että hän metsässä kuljeskellessaan tuli paimenten parveen ja istui lepäämään lähteen reunalle.

Hänen siinä istuessaan tuli muuan cornwallilainen ritari nimeltä Dinant herra, joka kuljetti mukanaan erästä ladyä. Kun jättiläinen näki ritarin, lähti hän pois paimenten luota ja piiloittautui puun alle; ja ritari tuli lähteelle ja astui alas ratsunsa selästä lepäämään.

Tuskin oli ritari hypännyt maahan, kun Tauleas jättiläinen tuli ritarin ja tämän ratsun väliin ja otti ratsun ja hyppäsi sen selkään. Sitten hän ratsasti Dinant herraa vastaan, tarttui häneen kaulurista, nosti hänet eteensä ja aikoi lyödä poikki hänen päänsä.

"Auttakaa tuota ritaria!", huusivat silloin paimenet Tristram herralle.

"Auttakaa häntä itse!" Tristram sanoi.

"Emme me uskalla", paimenet sanoivat. Silloin Tristram näki ritarin miekan makaavan maassa ja hän juoksi ja otti sen käteensä ja löi poikki pään jättiläiseltä, ja palasi sitten taas paimenten luo.

Palattuaan hoviin Dinant herra kertoi Mark kuninkaalle siitä seikkailusta, joka oli sattunut hänelle metsässä ja kuinka muuan hullu mies oli pelastanut hänet kauhean Tauleas jättiläisen käsistä.

"Missä teille sattui se seikkailu", kysyi Mark kuningas.

"Teidän metsässänne sen kauniin lähteen luona, jossa monet seikkailuhaluiset ritarit tapaavat toisensa", Dinant herra virkkoi, "ja siellä on se hullu mies."

"Vai niin", Mark kuningas sanoi, "tahdonpa nähdä tuon hullun miehen."

Niin päivän tai parin kuluttua Mark kuningas antoi ritareilleen ja metsästäjilleen määräyksen, että heidän piti seuraavana aamuna olla valmiit metsästämään, ja aamulla hän meni metsään. Ja kun hän tuli lähteelle, niin hän näki siellä komean miehen makaavan nukuksissaan maassa, miekka vieressään. Kuningas käski ritareitansa nostamaan hänet varovaisesti maasta ja viemään hänet Tintagelin linnaan, jonka he tekivätkin. Ja siellä hänet pestiin ja kylvetettiin ja hänelle annettiin lämmintä ruokaa, niin että Tristram herra kohta sai kadotetun muistinsa kokonaan takaisin.

Mutta koko tänä aikana ei ainoakaan olento tuntenut Tristram herraa, eikä mikä mies hän oli.

Sattuipa silloin yhtenä päivänä että kuningatar, Kaunis Iseult, sai kuulla tuosta metsän eriskummaisesta miehestä ja kuinka kuningas oli tuonut hänet kotia hoviin. Silloin Iseult kuningatar kutsui Bragwaine neidin luokseen ja sanoi: "Tulkaa minun kanssani, sillä minä tahdon mennä katsomaan tuota miestä, jonka minun herrani toi metsästä." Niin he menivät ulos ja kysyivät, missä se sairas mies oli. Muuan asemies ilmoitti silloin kuningattarelle, että hän oli puutarhassa lepäämässä auringon paisteessa.

Kun kuningatar katsoi Tristram herraa, niin hän ei muistanut kuka hän oli, mutta kuitenkin hän sanoi Bragwainelle: "Minusta tuntuu kuin olisin nähnyt hänet monasti tätä ennen."

Mutta heti kun Tristram herra näki Iseultin, niin hän tunsu hänet sangen hyvin ja käänsi pois päänsä ja itki.

Kuningattarella oli aina mukanaan pieni koira, jonka Tristram herra oli hänelle antanut kaikkein ensimmäisenä aikana hänen Cornwalliin tulonsa jälkeen, eikä tuo pieni koira jättänyt koskaan kuningatarta, paitsi kun Tristram herra itse oli lähettyvillä.

Heti kun tuo pieni koira tuli lähelle Tristramia, niin se hyppäsi hänen päälleen ja

nuoli hänen poskiaan ja korviaan ja vinkui ja hyppeli hänen ylitsensä.

"Voi, valtiattareni", sanoi Bragwaine neiti Kauniille Iseultille.

"Oi voi!" kuningatar huusi, "minä näen, että se on minun oma herrani Tristram!" ja senjälkeen vaipui hän tainnoksiin ja makasi kauan aikaa tiedotonna, sillä hän pelästyi nähdessään Tristram herran elävänä, pidettyään häntä niin kauan aikaa kuolleena. Vähitellen, sen mukaan kuin hän saattoi puhua, hän sanoi: "Minun herrani Tristram, ylistetty olkoon Jumala, että olette hengissä! Minä olen varma, että teidät tunnetaan tämän pienen koiran avulla, sillä sitä ei mitenkään saa lähtemään teidän luotanne. Mutta minä olen myös varma siitä, että kun minun herrani Mark kuningas tuntee teidät, niin hän karkoittaa teidät Cornwallin maasta, taikka sitten hän surmaa teidät. Tehkää sentähden niinkuin Mark kuningas tahtoo ja menkää Arthur kuninkaan hoviin, sillä sinne teitä halutaan. Ja milloin vain voin, minä lähetän teille sanomia, ja te saatte tulla minua katsomaan koska vain haluatte, ja kaikkina aikoina, myöhään ja varhain, minä olen teidän käskettävänänne ja tahdon elää niin kurjaa elämää kuin koskaan kenkään kuningatar tai lady on elänyt."

"Oi rouva", huusi Tristram herra, sydän surun ja säälin repelemänä, "jättäkää minut, minä pyydän, sillä paljon tuskaa ja vaaroja minä olen kärsinyt teidän tähtenne."

Silloin kuningatar lähti, mutta pieni koira ei tahtonut jättää Tristram herraa.

"Lancelot herran tähden!"

Heti Iseult kuningattaren lähdettyä tuli Mark kuningas, ja pieni koira hyökkäsi hänen kimppuunsa ja haukkui heitä kaikkia. "Herra, tämä mies on Tristram herra, minä näen sen koirasta", virkkoi Andred herra.

"Eipä suinkaan", kuningas sanoi, "sitä ei saata uskoa", ja hän pyysi Tristramin totuudenmukaisesti sanomaan kuka hän oli ja mikä oli hänen nimensä.

"Totisesti", ritari sanoi, "minun nimeni on Lyonessen Tristram, ja tehkää nyt

minulle mitä haluatte."

"Ah", Mark kuningas sanoi, "olen pahoillani, että olette joutunut käsiini." Ja hän kutsui parooninsa kokoon tuomitakseen hänet kuolemaan.

Mutta monet paroonit eivät tahtoneet suostua siihen, ja niin kaikkien heidän neuvostaan Tristram herra karkoitettiin maasta kymmeneksi vuodeksi. Siten hänet pakoitettiin lähtemään Cornwallista, ja useat paroonit astuivat hänen kanssaan hänen laivaansa, ja niistä olivat toiset hänen ystäviensä ja toiset hänen vihollisiansa.

Sillä välin tuli muuan Arthur kuninkaan ritari, jonka nimi oli Dinadan, ja hänen tulonsa tarkoituksena oli hakea Tristram herraa. Silloin hänelle näytettiin, missä Tristram herra hampaisiin asti varustettuna seiso, valmiina lähtemään laivallansa.

"Kuulkaapa, uljas ritari", Dinadan sanoi, "ennenkuin lähдете tästä hovista, vaadin teitä tjoistaamaan kanssani."

"Varsin mielelläni", Tristram sanoi, "jos nämä herrat antavat minulle luvan."

Paroonit suostuivat siihen, ja niin molemmat ritarit hyökkäsivät toisiansa vastaan, ja Tristram herra paiskasi Dinadan herran maahan. Silloin Dinadan pyysi lupaa saada tulla hänen kanssaan.

"Te olette sangen tervetullut", Tristram herra sanoi. Niin he ottivat ratsunsa ja ratsastivat yhdessä laivoillensa.

Kun Tristram herra oli laivalla, niin hän kääntyi ja puhui parooneille, jotka olivat tulleet häntä saattamaan.

"Tervehtikää Mark kuningasta ja kaikkia minun vihamiehiäni", hän sanoi, "ja sanokaa heille että minä tulen takaisin kun vain voin. Ja hyvin minua on palkittu siitä, että taistelin Marhaus herran kanssa ja vapautin kaiken tämän maan orjuudesta, ja hyvin minua on palkittu siitä, että noudin Kauniin Iseultin Irlannista ja kestin vaaroja kaiken aikaa ja että kotimatalla pelastin Iseult kuningattaren Itkujen linnasta! Ja hyvin minua on palkittu siitä, että taistelin Blamor herran kanssa Anguist kuninkaan, Kauniin Iseultin isän puolesta. Ja hyvin minua on palkittu siitä, että Mark kuninkaan pyynnöstä paiskasin maahan tuon jalon ritarin Walesin Lamorak herran! Ja hyvin minua on palkittu siitä, että

taistelin Sadan ritarin kuningasta ja Pohjois-Walesin kuningasta vastaan, jotka tahtoivat molemmat ottaa hänen maansa orjuuteen, ja saatoin heidät kuritukseen! Ja hyvin minua on palkittu siitä, että surmasin tuon mahtavan Tauleas jättiläisen! Ja monta muuta tekoa minä olen tehnyt hänen hyväksensä, ja nyt olen saanut palkkani! — Sanokaa Mark kuninkaalle, että monet jalot Pyöreän pöydän ritarit ovat säästäneet tämän maan parooneita minun vuokseni. Hyvinhän minua on palkittu siitäkin, kun taistelin uljaan Palamides ritarin kanssa ja pelastin Iseult kuningattaren hänen käsistensä? Ja silloin Mark kuningas sanoi kaikkien paroonien edessä, että minun olisi pitänyt saada parempi palkka."

Ja heti sen sanottuaan Tristram herra lähti purjehtimaan merelle.

Ensi kertaa senjälkeen maihin laskeutuaan Tristram herra ja Dinadan kohtasivat lähellä meren rantaa kaksi ritaria, Marisin Ector herran ja Ganisin Bors herran, jotka vaativat heitä voimien koetteluun. Ector herra tjostasi Dinadan herran kanssa ja syöksi hänet ja hänen ratsunsa maahan, ja Tristram herra olisi tahtonut tjostata Bors herran kanssa, mutta Bors herra sanoi, ettei hän tahtonut tjostata kenenkään cornilais-ritarin kanssa, sillä niitä ei pidetty kunnian miehinä.

Juuri silloin saapui paikalle kaksi muuta ritaria, joista toinen, Bleoberin herra, tarjoutui tjostaamaan Tristram herran kanssa, joka ensi iskulla työnsi hänet maahan niinkuin ei mitään.

Silloin sanoi Ganisin Bors herra: "Enpä ole koskaan nähnyt ketään Cornilais-ritaria, niin miehuullista ja uljasta, kuin tuo ritari, joka kantaa kruunuilla kirjailtuja koristuksia."

Sen jälkeen Tristram herra ja Dinadan herra jättivät heidät ja ratsastivat metsään, ja siellä kohtasi heidät muuan neiti, joka oli Lancelot herran vuoksi tullut hakemaan joitakuuta jaloja Arthur kuninkaan hovin ritareita pelastamaan Lancelot herraa. Sillä kuningatar Morgan le Fay, tuo ilkeä velho, oli päättänyt petoksella surmata Lancelot herran ja sitä varten hän asetti kolmekymmentä ritaria häntä väijymään. Tämä neiti tiesi tuosta petoksesta ja siitä syystä hän oli tullut hakemaan joitakuuta jaloja ritareita Lancelot herran avuksi. Sillä sinä iltana taikka seuraavana päivänä Lancelot herran piti tulla sinne, missä nuo kolmekymmentä ritaria olivat väijymässä.

Neiti kohtasi ensiksi Bors herran, Bleoberis herran, Ector herran ja Driant herran, ja hän kertoi heille kaikille neljälle Morgan le Fayn petoksesta. He

lupasivat hänelle, että he olisivat lähettyvillä, kun Lancelot herra kohtaisi nuo kolmekymmentä ritaria, ja jos niin kävisi, että nämä hyökkäisivät hänen päällensä, niin he auttaisivat häntä niin hyvin kuin voisivat. Jätettyään nuo neljä ritaria, neiti sitten sattumalta tapasi Tristram herran ja Dinadan herran ja näille hän myös puhui siitä petoksesta, mitä oli suunniteltu Lancelot herraa vastaan.

"Jalo neiti", Tristram herra virkkoi, "viekää minut sille paikalle, missä he odottavat tapaavansa Lancelot herran."

"Mitä aiotte tehdä?" Dinadan herra sanoi. "Eihän meidän sovi taistella kolmekymmentä ritaria vastaan, ja tietäkää, että minä en aio niin tehdä. Pitää puoliansa yhtä ritaria, taikka kahta, kolmea vastaan on kylliksi, jos he ovat miehiä. Mutta ryhtyä vastarintaan viittätoista ritaria vastaan, siihen en ikinä rupea."

"Hyi hävetkää", Tristram herra sanoi, "tehkää vain tehtävänne."

"En", Dinadan sanoi, "paitsi jos te lainaatte minulle kilpenne; sillä te kannatte cornwallilaista kilpeä, ja sen pelkurimaisuuden tähden, josta Cornwallin ritarit ovat mainittuja, teitä tuota kilpeä kantaessanne aina vältetään."

"Ei, minä en tahdo erota kilvestäni hänen tähtensä, joka sen minulle antoi", Tristram sanoi. "Mutta yhden asian minä lupaan sinulle, Dinadan herra, joll'et sinä jää odottamaan minun kanssani, niin lyön sinut kuoliaaksi siihen paikkaan. Sillä minä en pyydä sinulta enempää, kuin että sinä vastustat yhtä ritaria, ja jollei sinun rohkeutesi anna sitä myöden, niin seiso vieressä ja katsele minua ja heitä."

"Herra", sanoi Dinadan pelkuri, "minä lupaan teille, että jään katselemaan ja teen voitavani pelastaakseni itseni, mutta minä toivon etten olisi teitä kohdannut."

Kohta senjälkeen nuo kolmekymmentä ritaria lähestyivät noita neljää ritaria, ja he huomasivat kaikki toinen toisensa. Mutta nuo kolmekymmentä ritaria antoivat noiden neljän ritarin mennä, koska heidän oli käsketty ahdistaa vain Lancelot herraa; ja nuo neljä ritaria antoivat niiden kolmenkymmenen ritarin mennä, jotta näkisivät mitä he tekisivät Lancelot herralle.

Niin nuo kolmekymmentä ritaria ratsastivat ohi ja tulivat Tristram herran ja Dinadan herran luo. Ja kun he lähestyivät, niin Tristram herra huusi korkealla äänellä:

"Kas tässä on ritari teitä vastassa Lancelot herran puolesta!"

Ja siinä paikassa hän kaatoi kaksi ritaria yhdellä peitsellä ja kymmenen miekallansa; ja silloin Dinadan rohkaisi mielensä ja ryntäsi taistelun tuoksinaan ja teki tehtävänsä erittäin hyvin.

Niin noista kolmestakymmenestä ritarista pääsi vain kymmenen pois, ja ne pakenivat.

Ganisin Bors herra ja hänen kolme kumppaniansa katselivat tätä ottelua, ja he näkivät kyllä että se oli sama ritari, joka oli tjostannut heidän kanssaan meren rannalla. Silloin he ottivat ratsunsa ja ratsastivat Tristram herra luo ja ylistivät häntä ja kiittivät häntä niiden hyvien tekojen tähden, joita hän oli tehnyt. Ja he pyysivät kaikki Tristram herraa tulemaan heidän kerallaan heidän majapaikkaansa.

Mutta Tristram sanoi 'ei', hän ei tahtonut tulla mihinkään majapaikkaan.

Silloin kaikki nuo neljä ritaria pyysivät Tristramia ilmoittamaan heille nimensä.

"Jalot herrat", Tristram sanoi, "tällä hetkellä en tahdo teille nimeäni sanoa."

Morgan le Fayn kavala petos.

Tristram herra ja Dinadan herra jatkoivat matkaansa, ja kulkiessaan heillä oli monta seikkailua. Mutta Dinadan valitteli kaiken aikaa, että hän oli joutunut Tristram herran seuraan. Sillä jokainen ritari, jonka he kohtasivat, tahtoi tjostata heidän kanssaan, eikä Dinadan herra pitänyt niin paljosta taistelemisesta, ja sitäpaitsi hän suistui monta kertaa maahan.

"Te käyttäydytte kuin hullu", hän sanoi Tristram herralle, "ja kuin mies, joka on menettänyt järkensä ja tahtoo syöstä itsensä perikatoon. Minä kiroan sitä hetkeä, jolloin teidät tapasin. Sillä koko maailmassa ei ole kahta ritaria, jotka olisivat niin hurjia kuin Lancelot herra ja te. Sillä kerran minä jouduin Lancelot herran seuraan, niinkuin nyt olen joutunut teidän seuraanne, ja hän pani minut sellaiseen työhön, että neljänneksen vuotta olin senjälkeen vuoteessa. Varjelkoon

minua kahdesta sellaisesta ritarista ja varsinkin *teidän* seurastanne!"

He saivat asunnon siksi yötä erään kunnon miehen luona muutamassa luostarissa, jossa heitä kohdeltiin hyvin. Aamulla Tristram herra taas lähti ja jätti Dinadan herran luostariin, sillä tämä jälkimäinen oli niin väsynyt ja niin kovin kolhittu, että hän ei saattanut ratsastaa. Seuraavana päivänä Tristram herra tapasi airueita, jotka ilmoittivat hänelle, että oli julistettu pidettäväksi suuret turnajaiset Skotlannin kuninkaan Caradosin ja Pohjois-Walesin kuninkaan välillä ja että heidän piti tjostata toinen toisensa kanssa Neitojen linnalla. Nämä airueet olivat etsiskelemässä ympäri maata hyviä ritareita, ja varsinkin Carados kuningas haki Lancelot herraa ja Pohjois-Walesin kuningas haki Lyonessen Tristramia.

Niin Tristram herra päätti mennä niihin turnajaisiin.

Samana päivänä hän tapasi erään neidon, joka kertoi hänelle, että hän voittaisi suurta mainetta, jos hän surmaisi erään seikkailijaritarin, joka teki paljon pahaa siinä maassa. Kun Tristram herra kuuli neidon niin puhuvan, niin hän lähti iloisena hänen mukaansa. He olivat ratsastaneet noin kuusi penikulmaa, kun Gawaine herra kohtasi heidät. Tämä tunsu heti tuon neidon yhdeksi ilkeään Morgan le Fayn hovineidoksi.

"Jalo ritari", Gawaine herra sanoi, "minne te ratsastatte tämän neidon keralla?"

"Herra", Tristram sanoi, "minä en tiedä, minne minun tulee ratsastaa, tämä neito ohjaa minua."

"Herra", Gawaine sanoi, "älkää ratsastako hänen kanssansa, sillä hän ja hänen valtiattarensa eivät koskaan ole tehneet hyvää, pahaa vain." Sitten hän paljasti miekkansa ja sanoi: "Neito, jollet sinä minulle heti ilmoita, mistä syystä sinä kuljetat tätä ritaria mukanas, niin minä surmaan sinut siihen paikkaan. Minä tunnen kyllä kaikki sinun ja valtiattaresi kavalat juonet ja metkut."

"Armoa, Gawaine herra!" neito huusi, "jos säästätte minun henkeni, niin kerron teille kaikki."

"Anna kuulua, niin saat pitää henkesi", Gawaine virkkoi.

"Herra, kuningatar Morgan le Fay, minun valtiattareni, on käsenyt kolmekymmentä neitoa hakemaan ja väijymään Lancelot herraa tai Tristram herraa, ja sen, joka ensiksi tapaa jommankumman näistä ritareista, tulee kääntää

heidät Morgan le Fayn linnaa kohden ja sanoa että heillä on siellä urhotekoja tehtävänä. Ja jos jompikumpi noista molemmista ritareista tulee sinne, niin siellä on kolmekymmentä ritaria väijymässä eräässä tornissa ja odottamassa Lancelot herraa tai Tristram herraa."

"Hyi häpeä", Gawaine herra sanoi, "että tuollaista kavalaa petosta tekee ja harjoittaa kuningatar, kuninkaan sisar ja kuninkaan ja kuningattaren tytär."

Silloin Gawaine herra ja Tristram herra päättivät ratsastaa sinne linnalle, jossa Morgan le Fay oli, ja uhmata noiden kolmenkymmenen ritarin ilkeyttä. Ja Gawaine herra ajatteli ajattelemistaan, että hänen kumppaninsa varmaankin oli Lyonessen Tristram, sillä hän oli kuullut kerrottavan, kuinka kaksi ritaria oli taistellut kolmekymmentä ritaria vastaan ja voittanut ne.

Kun he tulivat linnan edustalle, niin Gawaine herra huusi korkealla äänellä:

"Kuningatar Morgan le Fay, lähettäkää ulos ne ritarinne, jotka olette pannut väijymään Lancelot herraa ja Tristram herraa! Minä tiedän ja tunnen teidän kavalat aikeenne, ja kaikkialla missä kuljen, olen kertova teidän petollisuudestanne. Ja kuulkaapa, te kolmekymmentä ritaria, näyttäkää Gawaine herralle, uskallatteko tulla ulos linnastanne!"

Silloin kuningatar ja nuo kolmekymmentä ritaria puhuivat ja sanoivat:

"Sinun on hyvä puhua, Gawaine herra. Mutta me tiedämme kyllä, miksi uskallat olla niin kopea. Sillä monet meistä tuntevat hyvin sen ritarin, joka on sinun seurassasi, ja tiedä, Gawaine herra, että enemmän hänen tähtensä kuin sinun, me olemme tulematta ulos tästä linnasta. Sen ritarin, joka kantaa cornwallilaisia aseita, me kyllä tunnemme ja mitä hän on miehiään."

Kun Gawaine herra ja Tristram herra näkivät, että Morgan le Fay ja hänen ritarinsa olivat liiaksi pelkureita uskaltaakseen tulla rehelliseen otteluun, niin he lähtivät linnalta ja matkasivat edelleen päivän pari yhdessä.

He eivät olleet vielä ratsastaneet kauaksi, kun he näkivät erään julman ritarin ajavan takaa muuatta naista surmatakseen hänet, sillä hän oli jo surmannut naisen seuralaisen. Tuota ritaria kutsuttiin nimellä "Herra Breuse Säälimätön."

"Pysykää hiljaa", Gawaine herra sanoi, "älkääkä hiiskuko mitään, niin saatte nähdä että minä maksan tuolle katalalle ritarille. Sillä jos hän huomaa teidät, niin

hänellä on niin hyvä ratsu, että hän pääsee pakoon."

Sitten Gawaine herra ajaa karautti Breuse herran ja tuon naisen väliin ja huusi: "Katala ritari, jätä se nainen rauhaan ja tule tekemään tuttavuutta minun kanssani!"

Kun Breuse herra ei nähnyt muuta kuin Gawaine herran, niin hän kohotti peitsensä ja Gawaine herra teki samoin, ja silloin Breuse herra työnsi Gawaine herran satulasta. Ja Gawaine herran maatessa maassa, Breuse herra ratsasti monta kertaa hänen ylitsensä. Mutta kun Tristram herra näki hänen halpamaisen menettelynsä, niin hän karkasi Breuse herran kimppuun.

Heti kuin Breuse herra näki cornwallilaisen kilven, niin hän arvasi, että hänen ahdistajansa oli Tristram herra, ja hän lähti pakoon minkä kerkesi ja Tristram herra hänen perässään. Breuse herralla oli niin hyvä ratsu että hän pääsi pakoon, mutta Tristram ajoi häntä takaa ison aikaa, sillä hän olisi sangen halusta tahtonut kostaa hänelle.

Ajettuaan häntä takaa jonkun matkaa, Tristram herra näki kauniin lähteen ja sinne hän ratsasti huokaamaan. Hän hyppäsi satulasta ja sitoi ratsunsa puuhun, ja sitten hän otti pois kypärinsä ja pesi kasvonsa ja kätensä, ja vaipui kohta uneen.

Sillä aikaa tuli muuan neito, joka oli hakenut Tristram herraa monta päivää ja monelta suunnalta. Kun hän tuli lähteelle, niin hän katsoi tuota nukkuvaa ritaria, mutta hän ei olisi tuntenut häntä Tristram herraksi, jollei hän olisi nähnyt hänen ratsuaan "Passe-Brewelia." Siitä hän tunsikin hänet; sillä kun Tristram herra oli hulluna metsässä, niin Fergus herra, muuan Mark kuninkaan hoviin kuuluva ritari, piti huolta hänen ratsustaan, ja siellä tämä lady, joka ei ollut kukaan muu kuin Bragwaine neito, oli usein nähnyt sen.

Bragwaine neito odotti hiljaa, kunnes Tristram heräsi ja sitten hän tervehti Tristramia ja Tristram häntä takaisin, sillä he olivat vanhastaan tuttavina. Bragwaine kertoi Tristram herralle, kuinka hän oli hakenut häntä läheltä ja kaukaa ja kuinka hänellä oli kirjeitä Cornwallin kuningattarelta Iseultilta. Tristram luki ne heti ja suuresti hän iloitsi että oli saanut ne.

"Bragwaine neito", hän sitten sanoi, "te saatte ratsastaa minun kanssani, kunnes Neitojen linnalla pidettävät turnajaiset ovat ohi; ja sitten te saatte viedä kirjeitä ja terveisiä takaisin Iseult kuningattarelle."

Neitojen linnalla.

Noiden suurten turnajaisten ensimmäisenä päivänä Tristram herra kunnosti niin itseänsä ja voitti niin monta ritaria, että Arthur kuningas ja kaikki kuninkaat ja lordit, jotka olivat tuomareina, antoivat hänelle palkinnon, vaikka eivät tunteneetkaan häntä, vaan nimittivät häntä "Mustan kilven ritariksi."

Aamulla Palamides herra, joka oli taistellut Pohjois-Walesin kuninkaan puolella, jätti hänet ja ratsasti Arthur kuninkaan puolelle, jossa oli Carados kuningas ja Irlannin kuningas ja Lancelot herran ja Gawaine herran sukulaiset. Ja paremmin salatakseen itseään, Lancelot herra ja kaksi neljättä hänen heimolaisritariaan olivat ottaneet cornwallilaiskilvet. Palamides herra lähetti erään neidon sanansaattajana Tristram herran luo kysymään, kuka hän oli ja mikä oli hänen nimensä.

"Sen asian suhteen", Tristram herra sanoi, "saatte ilmoittaa Palamides herralle, että tällä hetkellä hän ei saa sitä tietää, eikä ennenkuin minä olen katkaissut häneen kaksi keihästä. Mutta sanokaa hänelle suoraan, että olkoon hän puolella millä hyvänsä, niin minä olen aina vastakkaisella puolella."

"Herra", neito sanoi, "teidän tulee tietää, että Palamides herra on Arthur kuninkaan puolella, missä kaikki maailman jaloimmat ritarit ovat."

"Silloin minä tahdon olla Pohjois-Walesin kuninkaan puolella", Tristram herra sanoi, "koska Palamides herra on Arthur kuninkaan puolella; muuten en niin tekisi kuin hänen tähtensä."

Kun Arthur kuningas saapui, niin torvensoittajat puhalsivat turnajaiset alkaneiksi, ja silloin nousi ankara ottelu. Carados kuningas tjostasi Pohjois-Walesin kuninkaan kanssa ja suistui tantereeseen, ja sen jälkeen heti joukko toisia Arthur kuninkaan ritareita syöksyi taisteluun ja löi takaisin Pohjois-Walesin kuninkaan ritarit. Silloin Tristram herra karautti kentälle ja alkoi taistella niin äärettömällä vimmalla, ettei kukaan voinut häntä vastustaa, ja sillä tapaa hän taisteli ison aikaa. Mutta viimein Tristram joutui keskelle Ban kuninkaan joukkoa, ja häntä alkoi ahdistaa Bors herra, Blamor herra ja Ector herra ja moni muu ritari. Tristram herra iski oikealle ja iski vasemmalle, niin että lordit ja ladyt puhuivat hänen urhoteoistaan. Mutta lopulta hänen olisi käynyt huonosti, jollei "Sadan ritarin" kuningas olisi saapunut seuralaisineen ja pelastanut Tristram herran ja vienyt hänet pois niiden ritarien keskeltä, jotka kantoivat Cornwallin

kilpiä.

Senjälkeen Tristram herra näki toisen joukon, noin neljäkymmenen ritarin suuruisen, ja Kay herra, Arthur kuninkaan hovimestari, oli niiden johtajana. Tristram herra karautti niitä vastaan ja työnsi Kay herran alas ratsun selästä, ja niin hän temmelsi noiden ritarien keskellä kuin vinttikoiraa kaniiniparvessa.

Sillävälän Lancelot herra näki erään ritarin, joka oli saanut vaikean haavan päähänsä. Hän kysyi häneltä, kuka sen oli tehnyt.

"Herra", ritari sanoi, "sen teki eräs ritari, joka kantaa mustaa kilpeä. Kirottu olkoon se hetki, jolloin hänet kohtasin, sillä hän on itse piru, eikä ihminen."

Lancelot herra jätti hänet, ja toivoen tapaavansa Tristram herran hän ratsasti pitkin kenttää hakien häntä miekka paljastettuna kädessään; viimein hän huomasi hänet, ja näki kuinka hän ryntäsi sinne ja tänne, ja melkein jokaisella iskulla Tristram herra työnsi ritarin maahan.

"Oh armahtakaa", sanoi Arthur kuningas, "siitä asti kuin kannan aseita, en ole vielä ikinä nähnyt kenenkään ritarin tuollaisia ihmeteltäviä tekoja tekevän."

"Ja jos minä ryntäisin tuon ritarin kimppuun", Lancelot herra sanoi itsekseen, "niin minä saattaisin itseni häpeään." Ja niin sanoen hän pisti miekkansa tuppeen.

"Sadan ritarin" kuningas joukkoineen ja vielä sata Pohjois-Walesin miestä hyökkäsi nyt niiden kahdenkymmenen ritarin kimppuun, jotka olivat Lancelot herran heimoa, ja nuo kaksikymmentä ritaria pysyivät koko ajan yhdessä eikä kukaan tahtonut jättää toista vaaralle alttiiksi. Kun Tristram herra näki noiden kahdenkymmenen ritarin jalouden, niin hän ihmetteli heidän uljuuttaan, sillä hän näki heidän olennostaan ja käytöksestään, että he ennemmin kaatuisivat viimeiseen mieheen, kuin peräytyisivät taistelusta.

"Mahtaapa se olla uljas ja täynnä miehuullisuutta, jolla on noin jaloja ritareita sukulaisinaan", Tristram herra sanoi, "ja varmaankin on se jalo mies, joka on heidän johtajansa ja päämiehensä!" Tällä hän tarkoitti Järven Lancelotia.

Kun Tristram herra oli katsellut heitä pitkän aikaa, niin hänen mielestään oli suuri häpeä että kaksi sataa ritaria hakkasi kahtakymmentä, ja niin hän ratsasti Pohjois-Walesin kuninkaan luo ja sanoi:

"Herra, lakatkaa taistelemasta noita kahtakymmentä ritaria vastaan, sillä te ette sillä suinkaan voita mainetta, teitä kun on niin monta ja heitä niin vähän. Ja tietäkää, että he eivät peräydy taistelutantereelta, sen minä näen heidän käytöksestään; ettekä te kunniaa suinkaan sillä saavuta, jos heidät surmaatte. Lakatkaa senvuoksi taistelemasta heitä vastaan, taikka kunniani vaatii minua ratsastamaan noiden kahdenkymmenen ritarin joukkoon ja auttamaan heitä kaikella voimallani ja väelläni."

"Ei", Pohjois-Walesin kuningas sanoi, "älkää niin tehkö. Kun nyt näen kuinka rohkea ja ritarillinen te olette, niin teidän mieliksenne tahdon kutsua pois ritarini, sillä kunnon ritari tahtoo aina tehdä toisen mielen mukaan, ja niin metsä vastaa kuin sinne huudetaan."

Sitten Pohjois-Walesin kuningas kutsui pois ritarinsa. Koko tämän ajan ja jo kauan ennenkin Lancelot herra oli pitänyt silmällä Tristram herraa siinä tarkoituksessa, että olisi saanut hänestä seuraa. Mutta äkkiä Tristram herra, Dinadan herra ja Gouvernail, hänen asemiehensä, ajaa karauttivat metsään, niin ettei yksikään huomannut minne he joutuivat.

Sitten Arthur kuningas puhalsi taistelun lakanneeksi ja antoi palkinnon Pohjois-Walesin kuninkaalle, koska Tristram herra oli ollut hänen puolellansa. Lancelot herra ratsasti pitkin kenttää kuin kiljuva jalopeura, koska hän oli joutunut pois Tristram herran jäljiltä, mutta hänen oli palattava ilman Tristramia Arthur kuninkaan luo. Silloin nousi kentällä suuri huuto, niin että myötätuuleen saattoi kuulla kahden penikulman päähän, kuinka lordit ja ladyt huusivat:

"Mustan kilven ritari on voittanut taistelun!"

"Voi", Arthur kuningas sanoi, "minne tuo ritari on joutunut? On häpeäksi kaikille taistelijoille, että hänen niin annettiin livahtaa tiehensä, sensijaan että olisitte ritarillisesti ja kohteliaasti tuoneet hänet minun luokseni Neitojen linnaan."

Sitten tuo jalo Arthur kuningas meni ritariensa luo ja lohdutti heitä parhaiten minkä taisi siitä että olivat joutuneet tappiolle sinä päivänä. Monet olivat loukkaantuneet ja vaikeasti haavoittuneet, mutta monet olivat myös haavoittumatta.

"Urheat ritarini", kuningas sanoi, "älkää pelästykö, vaikka menetittekin tänään taistelun. Katsokaa että olette huomenna hyvissä voimissa, sillä minä tahdon taistella teidän kanssanne ja kostaa teidän puolestanne vihollisillenne."

Turnajaisten kolmas päivä.

Sitten seuraavana aamuna torvet kutsuivat kolmanneksi päiväksi turnajaisiin.

Pohjois-Walesin kuningas ja "Sadan ritarin" kuningas taistelivat Carados kuninkaan ja Irlannin kuninkaan kanssa; ja "Sadan ritarin" kuningas syöksi maahan Carados kuninkaan ja Pohjois-Walesin kuningas syöksi maahan Irlannin kuninkaan. Palamides herra tuli silloin aika kyytiä noiden kaatuneitten ritarien avuksi ja sai aikaan suurta häiriötä, sillä hänet tunnettiin hyvin uurrereunaisesta kilvestään. Silloin Arthur kuningas yhtyi häneen ja teki suuria asetekoja ja pani Pohjois-Walesin kuninkaan ja "Sadan ritarin" kuninkaan aivan ahtaalle. Mutta Tristram herra mustine kilpineen tuli näiden avuksi ja hyökkäsi äkkiä Palamides herraa vastaan ja syöksi voimallaan ja taidollaan Palamides herran suin päin maahan.

Silloin Arthur kuningas huusi: "Mustan kilven ritari, valmistaudu taistelemaan minun kanssani!" Ja samalla tapaa Tristram herra työnsi maahan Arthur kuninkaankin.

Ritariensa avulla Arthur kuningas ja Palamides herra nousivat taas ratsujensa selkään ja temmaten kiihkeästi keihään käteensä kuningas sysäsi Tristram herran sivulta päin ratsun yli maahan. Ja kiukkuisesti karkasi toiselta sivulta Palamides herra Tristram herraa kohden, aikoen ratsastaa hänen ylitsensä, mutta Tristram herra huomasi hänen aikeensa ja hyppäsi syrjään, ja vimmoissaan hän tarttui Palamides herraa käsivarteen ja veti hänet alas ratsun selästä.

Palamides herra nousi ketterästi pystyyn, ja he iskivät toisiansa kiukkuisesti miekoillaan, ja monta kuningasta, kuningatarta ja lordia seisoivat heitä katselemassa. Viimein Tristram herra löi kolme voimakasta iskua Palamides herran kypäriin, ja joka kerta kuin hän iski hän huusi: "Tämän saat Tristram herran puolesta!" Silloin Palamides herra vaipui suin päin maahan.

Sitten tuli "Sadan ritarin" kuningas ja toi Tristram herralle ratsun, ja niin hän nousi taas satulaan. Sitten hän huomasi Arthur kuninkaan, joka piti paljastettua miekkaa kädessään, ja keihäs sojossa Tristram herra syöksyi Arthur kuningasta

kohden; mutta kuningas odotti häntä rohkeana ja ylväänä ja löi miekallaan keihään kahtia. Siitä Tristram herra niin ällistyi, että Arthur kuningas ennätti antaa hänelle kolme neljä aimo iskua ennenkuin hän sai miekkansa esille, mutta viimein Tristram herra sai vedetyksi miekkansa ja hyökkäsi kuningasta kohden ja ahdisti häntä ankarasti.

Mutta nyt tuo suuri ihmisjoukko eroitti heidät. Silloin Tristram herra ratsasti edestakaisin ja taisteli sellaisella vimmallalla, että yksitoista uljasta ritaria Ban kuninkaan suvusta, jotka olivat Lancelot herran heimoa, suistui sinä päivänä Tristram herran kaatamina tantereeseen. Ja kaikki kansa, kaiken säätyiset ja arvoiset, ihmettelivät kovin hänen suuria tekojansa ja kaikki tervehtivät huudoilla "Mustan kilven ritaria".

Melu oli niin suuri, että Lancelot herra kuuli sen, ja ottaen suuren keihään käteensä hän tuli huutoa kohden.

"Mustankilven ritari", hän huusi, "valmistaudu tjoistaamaan minun kanssani!"

Kun Tristram herra kuuli hänen huutonsa, niin hän otti keihään käteensä ja molemmat painoivat päänsä nojoon ja jysähtivät yhteen kuin ukkonen. Tristram herran keihäs katkesi kappaleiksi ja kovaksi onneksi Lancelot herra pisti Tristram herran kylkeen syvän, melkein tappavan haavan. Mutta Tristram herra ei jättänyt satulaansa, ja niin keihäs katkesi; ja vaikka Tristram herra oli vaikeasti haavottunut, niin hän sentään tempaisi miekkansa ja syöksyi Lancelot herraa vastaan ja antoi hänelle kolme ankaraa iskua kypäriin, niin että kipunoita lenteli ja Lancelot herra painoi päänsä alas satulansa kaareen. Ja samalla Tristram herra lähti pois taistelukentältä, sillä hän tunsu itsensä niin vaikeasti haavoittuneeksi, että luuli kuolevansa.

Dinadan herra näki hänen menevän ja seurasi häntä metsään. Kun he olivat kulkeneet jonkun matkaa, niin Tristram herra laskeutui alas satulasta ja riisui haarniskansa ja satoi haavansa. Silloin Dinadan herra pelkäsi, että hän siihen paikkaan kuolisi.

"No, no, Dinadan, älä suotta pelkää", Tristram herra sanoi, "minun mieleni ei ole mustunut, ja tästä haavasta minä Jumalan armollisella avulla kyllä pian paranen."

Kun Tristram herra lähti metsään, niin Lancelot herra yhä jatkoi taistelua kuin vimmatu, ja silloin oli monta jaloa ritaria häntä vastassa. Kun Arthur kuningas näki Lancelot herran tekevän sellaisia ihmeellisiä asetekoja, niin hän aestautui

ja otti ratsunsa ja varuksensa ja ratsasti taistelukentälle Lancelot herraa auttamaan, ja monta muutakin ritaria tuli sinne Arthur kuninkaan muassa. Ja lyhyesti kertoaksemme, lopuksi voitettiin sekä Pohjois-Walesin kuningas että "Sadan ritarin" kuningas, ja koska Lancelot herra yhä taisteli ja jäi viimeiseksi kentälle, niin palkinto annettiin hänelle.

Mutta Lancelot herra ei tahtonut ottaa vastaan palkintoa, ei kuninkaan, kuningattaren eikä ritarien mieliksi; mutta kaikkialla pitkin kenttää huudettiin siitä huolimatta: "Lancelot herra, Lancelot herra on tänä päivänä voittanut taistelun!" Silloin Lancelot herra pani huutamaan päinvastaista huutoa: "Tristram herra on voittanut taistelun! Sillä hän alkoi ensimmäisenä ja viimeiseksi hän kesti! Ja niin hän teki ensimmäisenä päivänä ja toisena ja kolmantena!"

Kymmenen ritaria etsimässä.

Silloin kaikki sekä ylhäiset että alhaiset ylistivät suuresti Lancelot herraa sen kunnioituksen vuoksi, jota hän osoitti Tristram herralle, ja sen Tristram herralle osoittamansa kunnioituksen tähden häntä mainittiin ja kiitettiin paljon enemmän, kuin jos hän olisi lyönyt viisisataa ritaria. Ja kaikki kansa, yksinomaan tämän hänen ritarillisuutensa vuoksi, ensin jalosukuiset, suuret ja pienet, ja sitten kaikki rahvaskin, huusi yhdestä suusta: "Lancelot herra on voittanut taistelun, väittäköön vastaan kuka hyvänsä!" Se suututti ja hävetti Lancelot herraa ja hän ratsasti Arthur kuninkaan luo.

"Voi", kuningas sanoi, "me olemme kaikki peloissamme, kun Tristram herra sillä tapaa lähti meidän luotamme. Totisesti hän on jaloimpia ritareita, joiden koskaan olen nähnyt pitävän miekkaa tai keihästä kädessään."

Arthur kuningas ja Lancelot herra ottivat ratsunsa lähteäkseen hakemaan Tristram herraa, mutta kun he tulivat sille teltalle, jossa hän oli nukkunut yön ennen turnajaisia niin hän ja Dinadan herra olivat jo menneet. Kuningas ja Lancelot herra olivat suuresti suruissaan, kun eivät löytäneet häntä, ja palasivat neitojen linnalle, valittaen kovasti Tristram herran haavoittumista ja hänen äkkinäistä lähtöään.

"Totisesti", Arthur kuningas sanoi, "minä olen enemmän murheissani siitä etten

saa tavata häntä, kuin kaikista niistä vammoista, joita ritarini ovat saaneet näissä turnajaisissa."

Juuri silloin tuli Gaheris herra ja kertoi Arthur kuninkaalle, että sen jälkeen kuin Tristram herra oli haavoittunut, Palamides herra oli lähtenyt hänen jälkeensä metsään ja vaatinut häntä tjoistaamaan kanssansa ja että Tristram herra oli siellä syössyt hänet maahan.

"Voi", Arthur kuningas sanoi, "se oli suuri häpeä Palamides herralle, koska Tristram herra oli vaikeasti haavoittunut, ja nyt sanokaamme me kaikki, kuninkaat, ritarit ja arvon miehet, että Tristram herraa on kutsuttava jaloksi ritariksi ja yhdeksi parhaimmista ritareista, mitä koskaan elonpäivinäni olen nähnyt. Sillä minä tahdon, että te kaikki tiedätte, että minä en milloinkaan ole nähnyt kenenkään ritarin tekevän niin ihmeellisiä tekoja, kuin hän näinä kolmena päivänä on tehnyt; sillä hän oli ensimmäinen, joka alkoi ja pisimmän aikaa hän kesti, paitsi tänä viimeisenä päivänä. Ja vaikka hän haavoittuikin taistelussa, niin se tapahtui kahden jalon ritarin miehuullisessa ottelussa; ja kun kaksi uljasta miestä ryntää toisiansa vastaan, niin täytyy jommankumman joutua tappiolle, niinkuin Jumala kulloinkin sallii."

"Ja minä", Lancelot herra sanoi, "ennemmin olisin minä luopunut kaikista maistani, jotka isäni on jättänyt minulle perinnöksi, kuin olisin tahtonut haavoittaa Tristram herraa, jos olisin hänet sillä hetkellä tuntenut. Että minä haavoitin häntä, tapahtui senvuoksi, että minä en nähnyt hänen kilpeänsä, sillä jos minä olisin nähnyt hänen mustan kilpensä, niin en minä mistään hinnasta olisi puuttunut häneen, sillä hiljattain hän teki minulle niin suuren hyvän työn, ettei kenkään ritari koskaan voi suurempaa tehdä. Ja tunnettuahan on, että hän otteli kolmenkymmenen ritarin kanssa ja ilman muuta apua kuin Dinadan herran. Ja yhden asian minä lupaan, — Palamides herra saa katua sitä epäystävällistä tekoaan, että hän ajoi takaa sitä jaloa ritaria, jonka minä tapaturmassa haavoitin." Niin Lancelot herra ylisteli ja kiitteli Tristram herraa.

Sitten Arthur kuningas piti suuret pidot kaikille, jotka tahtoivat tulla, ja pidoissa hän sanoi Lancelot herralle:

"Jollei teitä olisi ollut, emme olisi menettäneet Tristram herraa, sillä hän oli täällä joka päivä siihen hetkeen asti kun te hänet tapasitte, ja pahana hetkenä te hänen kanssaan ottelitte."

"Arthur, valtiaani", Lancelot virkkoi, "te soimaatte minua vikapääksi hänen lähtöönsä. Totisesti se oli vastoin minun tahtoani. Mutta kun miehet kuumenevat aseleikissä, niin he usein haavoittavat ystäviään yhtähyvin kuin vihamiehiäänkin; ja, valtiaani, teidän tulee ymmärtää, että Tristram herra on mies, jota minä en suinkaan ole halukas vahingoittamaan, sillä hän on tehnyt minun hyväkseni enemmän, kuin minä tähän asti olen ikinä tehnyt hänen hyväksensä."

Sitten Lancelot herra tuotatti paikalle kirjan, ja sanoi:

"Tässä meitä on kymmenen ritaria, jotka vannomme kirjan päällä, ettemme koskaan näinä kahtenatoista kuukautena jää toiseksi yötä sinne, missä olemme yhden yön levänneet, kunnes olemme löytäneet Tristram herran. Ja minä puolestani lupaan tämän kirjan päällä, että jos vain hänet kohtaan, niin keinoilla millä tahansa tuon hänet tähän hoviin, taikka muutoin henkeni menköön."

Niiden kymmenen ritarin nimet, jotka lähtivät etsimään, olivat seuraavat: Ensiksi oli Lancelot herra; sitten Ector herra, Ganisin Bors herra, Bleoberis ja Blamor herrat; Lucan juomanlaskija; Uwayne herra, Galihud herra, Lionel herra ja Galiodin herra.

Nämä kymmenen jaloa ritaria lähtivät Arthur kuninkaan hovista, ja he ratsastivat yhdessä, kunnes tulivat erääseen tienristeykseen, josta lähti neljä valtatieä; ja siinä seurue hajaantui neljään osaan Tristram herraa hakemaan.

Sillävälän Tristram herra ja Dinadan herra pitivät asuntoa erään vanhan, Darras herra nimisen ritarin linnassa.

Jouduttuaan metsässä tappiolle Palamides herra oli melkein joutua pois suunniltaan kiukusta ja vihasta Tristram herraa kohtaan, ja niin hän päätti ajaa häntä takaa. Tullessaan eräälle joelle, hän koetti hurjapäissään saada ratsunsa hyppäämään sen yli, mutta hänen ratsunsa astui harhaan ja putosi jokeen, ja silloin Palamides herra pelkäsi hukkuvansa. Kuitenkin hän pääsi irralleen hevosesta ja ui rannalle, mutta hevonen upposi.

Kun Palamides herra saapui rantaan, niin hän riisui yltään varuksensa ja istui maahan ja ulvoi ikäänkuin olisi menettänyt järkensä. Juuri silloin muuan neito ratsasti Palamides herran ohi, ja he puhuivat toisilleen sanoja, jotka eivät olleet heidän kumpaisenkaan mieleen; niin neito jatkoi matkaansa kunnes hän tuli siihen paikkaan, jossa Tristram herra asui erään vanhan ritarin luona, ja siellä

hän kertoi, kuinka hän sattumalta oli kohdannut hulluimman ritarin, mitä hän koskaan ennen oli nähnyt.

"Mitä hänellä oli kilvessään?" Tristram herra sanoi.

"Se oli mustan ja valkoisen juovainen", neito sanoi.

"Ah, se on Palamides herra", Tristram herra virkkoi, "hän on uljas ritari, sillä minä tiedän että hän on yksi parhaimpia ritareita, joita on tässä valtakunnassa."

Sitten tuo vanha ritari otti pienen hevosen ja ratsasti hakemaan Palamides herraa ja toi hänet omaan kartanoonsa.

Joka kerta kun Palamides herra sattui näkemään Tristram herran, niin hän katseli häntä tarkasti, sillä vaikkei hän tuntenut häntä, niin hänestä tuntui kuin hän olisi nähnyt hänet ennen. Sitten hän tapasi sanoa Dinadan herralle: "Jos koskaan kohtaan Tristram herran, niin eipä hän ole pääsevä käsistäni."

"Minua ihmetyttää", Dinadan herra sanoi, "että te pöyhkeillette Tristram herran selän takana, sillä vasta hiljattainhan hän oli teidän käsissänne ja te hänen käsissänne. Miksi ette pitänyt häntä kiinni, kun hän teillä oli? Sillä minä näin itse pari kolme kertaa, että Tristram herra piteli teitä jokseenkin kovakouraisesti."

Silloin Palamides herra häpesi.

Siten he asustivat jonkun aikaa linnassa tuon vanhan ritarin, Darras herran, luona. Mutta yhtenä päivänä tuli muuan neito, joka kertoi Darras herralle, että kolme hänen pojistaan oli surmattu Neitojen linnan turnajaisissa, ja kaksi oli tullut kauheasti haavoitetuiksi, niin että luultavasti he eivät koskaan paranisi, ja kaiken tämän oli tehnyt muuan jalo ritari, joka kantoi mustaa kilpeä. Silloin joku sanoi, että se sama ritari, joka kantoi sitä mustaa kilpeä, oli juuri Darras herran linnassa. Darras herra meni Tristramin huoneeseen, ja sieltä hän löysi hänen kilpensä ja näytti sitä neidolle.

"Oi herra", neito sanoi, "se sama mies, joka kantoi tätä kilpeä, se teidän poikanne surmasi."

Viipymättä Darras herra silloin heitti Tristram herran, Palamides herran ja Dinadan herran ankaraan vankeuteen, ja siellä Tristram herra kävi niin sairaaksi, että hän oli vähällä kuolla. Ja joka päivä Palamides herra tapasi soimata Tristram

herraa sen vanhan vihan tähden, joka oli heidän välillään, mutta Tristram herra puhui kauniisti ja vain vähän. Mutta kun Palamides herra näki Tristram herran sairastuvan, niin se suretti häntä ja hän lohdutti Tristram herraa parhaiten kuin taisi.

Sitten tuli Darras herran luo neljäkymmentä ritaria, jotka olivat hänen omaa sukuansa, ja he olisivat tahtoneet surmata Tristram herran ja hänen molemmat kumppaninsa; mutta Darras herra ei kuitenkaan tahtonut siihen suostua, vaikka hän pitikin heitä yhä vankeudessa; ja heillä oli kylliksi syömistä ja juomista.

Mutta Tristram herra kärsi siellä kovaa tuskaa, sillä sairaus yllätti hänet, ja se on suurin vaiva mikä vankia saattaa kohdata. Sillä niin kauan kuin vangilla on ruumiinsa terveys, niin hän voi kestää, Jumalan avulla ja vapautuksen toivossa; mutta kun sairaus rupeaa vangin ruumiiseen, niin silloin saattaa vanki sanoa, että kaikki onni on häneltä viety, ja silloin hänellä on syytä itkeä ja valittaa. Ja niin teki Tristram herra, kun sairaus yllätti hänet, sillä silloin hänen oli niin vaikea olla, että hän melkein oli surmata itsensä.

Morgan le Fayn kummallinen kilpi.

Kun Tristram herra sairastui, niin Dinadan herra ja Palamides herra surivat suuresti, ja yhtenä päivänä tuli muuan neito ja tapasi heidät valittamassa. Niin hän meni Darras herran luo ja kertoi hänelle kuinka se mahtava ritari, joka kantoi mustaa kilpeä, oli kuolemaisillaan.

"Se ei saa tapahtua", Darras herra sanoi, "sillä Jumala varjeltoon, että minä antaisin niiden kuolla vankeudessa luonani, jotka ovat tulleet minulta apua saamaan. Tuokaa tuo ritari ja hänen kumppaninsa minun eteeni." Ja kun hän näki Tristramin, niin hän sanoi: "Herra ritari, minua surettaa sinun sairautesi, sillä sinua kutsutaan jaloksi ritariksi, ja siltä sinä näytätkin. Ja tiedä, ettei koskaan kenkään saa sanoa, että Darras herra on antanut sellaisen jalon ritarin kuin sinä menehtyä vankeudessa, vaikka sinä oletkin surmannut kolme minun poikaani, josta minä olin suuresti murheissani. Mutta nyt sinä saat mennä ja sinun kumppanisi; teidän varuksianne ja ratsujanne on hyvin hoidettu ja pidetty puhtaina, ja te saatte mennä minne haluatte — sillä ehdolla että sinä, ritari, lupaat minulle että tahdot olla minun molempien vielä elossa olevien poikieni

hyvä ystävä ja että sinä myöskin ilmoitat minulle nimesi."

"Herra", Tristram sanoi, "minun nimeni on Lyonessen Tristram ja Cornwallissa minä synnyin ja minä olen Mark kuninkaan sisarenpoika. Ja mitä tulee teidän poikienne kuolemaan, niin minä en voinut sitä auttaa, sillä vaikka he olisivat olleet minun lähimpiä sukulaisiani, niin en olisi voinut tehdä toisin. Jos minä olisin surmannut heidät kavaluuden tai petoksen kautta, niin minä olisin ansainnut kuoleman."

"Niin minäkin ajattelen", Darras herra sanoi, "että kaikki mitä te teitte tapahtui ritariuden pakosta ja sen lakien mukaan, ja senpä vuoksi minä en tahtonutkaan teitä tappaa. Mutta koska te olette Tristram herra, se jalo ritari, niin minä pyydän sydämestäni, että te rupeisitte hyväksi ystäväksi minulle ja minun pojilleni."

"Herra", Tristram sanoi, "minä lupaan teille kautta kunniani, että tahdon palvella teitä niin kauan kuin elän, sillä te olette kohdellut meitä ainoastaan ritarin tavalla."

Tristram herra viipyi linnassa, kunnes hänen sairautensa parani, ja kun hän taas oli terve ja voimissaan, niin nuo kolme kumppanusta valmistautuivat lähtemään; kukin ritari otti ratsunsa, ja niin he lähtivät, ratsastaen yhdessä, kunnes tulivat tienristeykseen, josta he kukin lähtivät kulkemaan eri tietä.

Silloin tapahtui sattumalta, että Tristram herra tuli kysymään asuntoa erästä linnasta, jossa Morgan le Fay oli, ja siellä häntä sinä iltana kestitettiin, syötettiin ja juotettiin. Mutta aamulla kun hän tahtoi lähteä, sanoi kuningatar hänelle:

"Pankaa mieleenne, te ette helposti pääse lähtemään täältä, sillä te olette täällä vankina."

"Jumala varjelkoon", sanoi Tristram herra, "sillä juuri vastahan minä pääsin vankeudesta."

"Jalo ritari", kuningatar sanoi, "teidän tulee viipyä minun luonani, kunnes saan tietää, mitä te olette miehiänne ja mistä te tulette. Sanokaa minulle nimenne, ja minä sallin teidän lähteä koska tahdotte."

"Sillä ehdolla tahdon sanoa teille nimeni — minä olen Lyonessen Tristram."

"Ah", sanoi Morgan le Fay, "jospa olisin sen tietänyt, niin ette te olisi päässyt niin pian lähtemään, mutta koska minä kerran olen luvannut, niin minä tahdon pitää sanani sillä ehdolla, että te lupaatte viedä erään kilven, jonka minä annan teille, Kovan kallion linnaan, jossa Arthur kuningas on julistanut pidettäväksi suuret turnajaiset; ja minä pyydän teitä menemään sinne ja tekemään minun puolestani niin paljon asetevoja, kuin voitte. Sillä Neitojen linnalla, Tristram herra, te teitte ihmeellisempiä asetevoja, kuin koskaan olen kuullut kenenkään ritarin tekevän."

"Hyvä rouva", Tristram sanoi, "näyttäkää minulle tuo kilpi, jota minun tulee kantaa."

Niin kilpi tuotiin esille, ja se oli kultainen, ja siihen oli maalattu kuningas ja kuningatar ja ritari, joka seisoi heidän yläpuolellaan, toinen jalka kuninkaan ja toinen kuningattaren pään päällä.

"Hyvä rouva", Tristram sanoi, "tämä on kaunis kilpi ja komea; mutta mitä tarkoittaa tämä kuningas ja tämä kuningatar ja tuo ritari, joka seisoo heidän molempien päitensä päällä?"

"Sanonpa teille", sanoi Morgan le Fay; "se tarkoittaa Arthur kuningasta ja Guinevere kuningatarta ja erästä ritaria, joka vallitsee heitä molempia."

"Kuka on se ritari?" Tristram kysyi.

"Sitä ette juuri vielä saa tietää", kuningatar sanoi.

Mutta se oli vain ilkeä juoni, jolla Morgan le Fay tahtoi tuottaa ikävyyksiä Lancelot herralle, kostonhimosta vain, kun Lancelot ei koskaan ollut suostunut hänen rakkauteensa eikä milloinkaan tehnyt mitään mitä hän oli pyytänyt. Morgan le Fay toivoi, että Arthur kuningas saisi nähdä kilven ja suuttuisi Lancelot herraan sen maalauksen tähden, joka siinä oli.

Tristram herra otti kilven ja lupasi kantaa sitä Kovan kallion linnalla pidettävissä turnajaisissa. Hän ei tietänyt silloin, että se kilpi oli aiottu saamaan aikaan ikävyyksiä Lancelot herralle, mutta myöhemmin hän sen sai tietää. Hän sanoi hyvästit kuningattarelle ja ratsasti Kovan kallion linnalle, jossa hän näki viisisataa telttaa. Skotlantilaisten kuningas ja Irlannin kuningas taistelivat Arthur kuninkaan ritareita vastaan, ja siellä oli ankara tappelu. Tristram herra ryntäsi taistelun tuoksinaan ja teki ihmeellisiä asetevoja, paiskaten maahan useita

ritareita. Ja kaikkialla taistelun mylläkässä loisti etumaisena tuo kummallinen kilpi.

Kun kuningas näki sen, niin hän ihmetteli kovin, missä tarkoituksessa se oli tehty, mutta Guinevere kuningatar arvasi, mitä se tarkoitti, ja senvuoksi hän tuli raskaalle mielelle. Muuan Morgan le Fayn hovineiti oli sattumalta läsnä siinä huoneessa, josta kuningas katseli turnajaisia, ja kun hän kuuli kuninkaan puhuvan kilvestä, niin hän sanoi suoraan:

"Herra kuningas, tietäkää, että tämä kilpi oli aiottu teitä varten, saattamaan teitä häpeän ja pilkan alaiseksi", ja sitten hän hiipi varkain pois, niin ettei kukaan tiennyt minne hän joutui.

Arthur kuningas suuttui ja kiukustui hänen sanoistansa ja kysyi, mistä se neito oli, mutta siellä ei ollut ketään, joka olisi häntä tuntenut tai tietänyt minne hän oli mennyt.

Kaiken tämän aikaa kuningas piti silmällä Tristram herraa, joka teki niin ihmeellisiä asetekoja, että kuningas ihmetteli, kuka hän mahtoi olla, sillä hän tiesi, ettei se ritari ollut Lancelot herra. Hänelle oli kerrottu että Tristram herra oli Britannyssä puolisonsa, Valkokätisen Iseultin luona, ja Arthur arveli että jos Tristram olisi ollut Englannissa, niin Lancelot herra tai joku hänen kumppaneistaan, jotka olivat menneet Tristram herraa etsimään, olisivat jo ennättäneet löytää hänet. Niin Arthur kuningas ihmetteli, mikä ritari tämä saattoi olla, ja katseli katselemistaan kilpeä.

Ja Tristram herra paiskoi maahan ritareita, niin että sitä oli ihana katsella, oikealle vain ja vasemmalle hän heitä pyöräytteli, ja tuskin kukaan saattoi häntä vastustaa. Mutta Skotlannin kuningas ja Irlannin kuningas alkoivat vetäytyä takaisin. Kun Arthur näki sen, niin hän päätti ettei tuon ritarin, jolla oli se kummallinen kilpi, pitäisi päästä hänen käsistänsä. Sentähden hän huusi luokseen Uwayne herran ja käski hänen asestautua; ja sitten he äkkiä ilmestyivät Tristram herran eteen ja vaativat häntä ilmoittamaan heille, mistä hän oli saanut sen kilven.

"Herra", tämä sanoi, "minä sain sen kuningatar Morgan le Faylta, Arthur kuninkaan sisarelta."

"Vai niin, no, voitteko sanoa, mitä kilpenne merkitsee. Muuten ei teidän sovi sitä kantaa."

"Tämän kilven antoi minulle sitä pyytämättäni kuningatar Morgan le Fay", Tristram herra vastasi, "enkä minä tiedä mitä tämä ase merkitsee, eikä se minuun kuulukaan; mutta kuitenkin luulen kantavani kunnialla tätä kilpeä."

"Totisesti", Arthur kuningas sanoi, "teidän ei pitäisi kantaa mitään aseita, jollette tiedä mitä kannatte. Mutta minä pyydän teitä, ilmoittakaa minulle nimenne."

"Minkä vuoksi?" Tristram herra kysyi.

"Senvuoksi että minä haluan tietää sen", Arthur kuningas virkkoi.

"Herra, te ette saa sitä tietää tällä hetkellä."

"Silloin täytyy teidän ja minun taistella keskenämme", sanoi Arthur kuningas.

"Miksi te tahdotte taistella minun kanssani, jollen sano teille nimeäni?" Tristram sanoi. "Tuskinpa te niin tekisitte, jos olisitte kunnian mies, sillä te olette nähnyt, että minulla on tänään ollut kova työ; senvuoksi te olette arvoton ritari, kun vaaditte minua taisteluun. Kuitenkaan minä en tahdo kieltäytyä, älkääkään te luulotelkokaan, että minä teitä pelkäisin; vaikka te mielestänne olettekin nyt minua voimallisempi ja käytätte tilaisuutta hyväksenne, niin minä näytän että sentään sangen hyvin voin pitää puoliani."

Samassa Arthur kuningas kohotti kilpensä ja peitsensä ja Tristram herra teki samoin ja he syöksyivät niin kiivaasti yhteen, että Arthur kuningas katkaisi keihäänsä kappaleiksi Tristram herran kilpeä vastaan. Mutta Tristram herra iski Arthur kuningasta takaisin niin, että ratsu ja mies kaatui maahan; ja kuningas sai haavan vasempaan kylkeensä, ison haavan ja vaarallisen.

Kun Uwayne herra näki hallitsijansa Arthurin makaavan maassa vaikeasti haavoitettuna, niin hän tuli sangen apealle mielelle. Sitten hän ojensi keihäänsä ja kilpensä ja huusi kovalla äänellä Tristramille: "Puolustaudu, ritari!" He iskivät yhteen kuin ukkosen jyrinä, ja Uwayne herra katkaisi keihäänsä kappaleiksi Tristram herran kilpeä vastaan. Ja Tristram herra iski häntä yhä kovemmin ja kiivaammin sellaisella voimalla, että hän työnsi Uwayne herran satulasta maahan.

Silloin Tristram herra kääntyi ympäri ja sanoi: "Jalot ritarit, minun ei olisi tarvinnut tjustata teidän kanssanne, sillä minulla on ollut kylliksi tekemistä tänä päivänä."

Silloin Arthur nousi ja meni Uwayne herran luo ja sanoi Tristram herralle:

"Meidän on käynyt niinkuin me olemme ansainneet, sillä kopeudessamme me vaadimme teitä taisteluun, emmekä vieläkään tiedä teidän nimeänne."

"Totisesti", Uwayne herra sanoi, "kautta kunniani, olipa se väkevä ritari, väkevämpi kuin kenkään, jonka kanssa tähän saakka olen otellut."

Hautakivi Camelot virran rannalla.

Voitettuaan Arthur kuninkaan ja Uwayne herran Tristram lähti Kovan kallion linnasta; kaikkialla minne hän tuli hän kysyi Lancelot herraa, mutta missään paikassa hän ei voinut saada tietoja hänestä, oliko hän kuollut vaiko elossa, ja senvuoksi Tristram herra suri ja murehti suuresti. Kun hän ratsasti muutaman metsän kautta, niin hän näki kauniin linnan, suo toisella puolella ja viheriäinen niitty toisella puolella, ja siellä hän näki kymmenen ritaria taistelevan toisiansa vastaan. Kun hän tuli lähemmäksi, niin hän näki, kuinka yksi ritari se vain pitikin puoliansa yhdeksää vastaan, ja se yksinäinen ritari taisteli niin ihmeellisen urhokkaasti, että Tristram ihmetteli kovin, kuinka yksi ritari saattoi tehdä sellaisia asetekoja. Hänen tuli tuota ritaria suuresti sääli, ja hänen kilvestään hän päätti että hän varmaankin oli Palamides herra.

Niin Tristram herra ratsasti ritarien luo ja huusi heille ja käski heidän lakata taistelemasta, sillä he tekivät itselleen suurta häpeätä, kun taistelivat niin moni ritari yhtä vastaan. Olisi synti, hän sanoi, jos niin hyvä ritari niin kunnottomasti surmattaisiin, ja senvuoksi hän kielsi heitä, taikka muuten hän tulisi tuon ritarin avuksi kaikella voimallansa.

Joukon päällikkö, jota nimitettiin "Breuse Säälimättömäksi", kaikkein ilkein ja jumalattomin silloisista ritareista, ei välittänyt Tristram herran sanoista, mutta kun hänen miehensä saivat kokea Tristram herran iskuja, niin he pakenivat kaikki linnan torniin, ja vaikka Tristram herra seurasi täyttä karkua heidän perässään, miekka paljastettuna, niin he sentään pääsivät pakoon hänen käsistänsä ja sulkivat hänet portin ulkopuolelle.

Tristram herra palasi pelastamansa ritarin luo ja tapasi hänet istumassa puun alla,

vaikeasti haavoitettuna.

"Suuri kiitos teille hyvydestänne", ritari sanoi, "sillä te olette pelastanut minun henkeni."

"Mikä on teidän nimenne?" Tristram sanoi.

Hän vastasi, että se oli Palamides.

"Oho", Tristram herra sanoi, "sinä olet saanut suuren suosionosoituksen minulta tänä päivänä, koska minä pelastin sinun henkesi, ja sinä olet kuitenkin se mies maan päällä, jota minä kaikkein enimmäen vihaan! Mutta valmistaudu nyt, sillä minä tahdon taistella sinun kanssasi."

"Mikä on teidän nimenne?" Palamides sanoi.

"Minun nimeni on Tristram herra, sinun verivihollisesi."

"Saattaa niin olla", Palamides sanoi, "mutta te olette tehnyt liian paljon hyvää minulle tänä päivänä, että minä saattaisin taistella teitä vastaan; sillä koska te olette pelastanut minun henkeni, niin ei teille olisi kunniaksi ruveta nyt ahdistamaan minua, sillä te olette terve, mutta minä olen vaikeasti haavoitettu. Senvuoksi, jos te välttämättä tahdotte taistella minun kanssani, niin määrätäkää päivä, ja silloin minä varmasti tulen teitä tapaamaan."

"Oikein puhuttu", sanoi Tristram herra. "Minä määrään siis, että te tulette minua tapaamaan tästä päivästä kahden viikon taa, Camelot virran rannalla olevalle niitylle, sinne mihin Merlin on asettanut hautakiven."

"Minä en ole teitä pettävä", sanoi Palamides herra.

Siten he sopivat asiasta ja niin he erosivat, lähtien kumpikin omalle tahollensa.

Määräpäivänä Tristram herra ratsasti suorinta tietä Camelotiin sille haudalle, jonka Merlin oli tehnyt kauan aikaa sitten sille paikalle, mihin uljas ritari Lanceor ja hänen ihana ladynsä Columbe olivat molemmat haudattuina saman kiven alle. Ja silloin Merlin ennusti, että sillä paikalla oli taisteleva kaksi parhainta ritaria, kuin ikinä eläisi Arthur kuninkaan aikoina.

Kun Tristram herra tuli haudalle, johon Lanceor ja hänen ladynsä olivat

haudattuina, niin hän katseli, näkyikö missään Palamides herraa. Silloin hän huomasi komean ritarin, joka tuli ratsastaen häntä kohden, kokonaan valkoiseen puettuna, peitetty kilpi kädessään. Kun hän tuli lähelle, niin Tristram herra huusi: "Olkaa tervetullut, herra ritari, ja hyvin ja rehellisesti te olette pitänyt lupauksenne".

Sitten he ojensivat keihäänsä ja kilpensä ja syöksyivät yhteen kaikella ratsujensa voimalla. He ryntäsivät toisiansa vastaan niin rajusti, että sekä ratsut että ritarit kaatuivat maahan, mutta he irtautuivat ratsuistaan niin nopeasti kuin suinkin voivat ja iskivät toisiaan kirkkailla miekoilla, ja kumpikin haavoitti toisensa vaarallisesti. Sillä tapaa he taistelivat pitkän aikaa ja monen ison kappaleen he hakkasivat irti toistensa varuksista, mutta ei kumpainenkaan virkkanut puoltakaan sanaa.

Viimein valkeaan puettu ritari puhui ja sanoi:

"Ritari, sinä taistelet ihmeellisen hyvin, paremmin kuin koskaan olen nähnyt kenenkään ritarin taistelevan, sano senvuoksi, ole niin hyvä, minulle nimesi."

"Herra", Tristram virkkoi, "minun ei haluta sanoa nimeäni kenellekään."

"Totisesti", vieras ritari sanoi, "koska vain minulta nimeäni tiedusteltaisiin, en koskaan olisi haluton sitä sanomaan."

"Hyvin puhuttu", Tristram virkkoi; "silloin minä pyydän teitä sanomaan minulle nimenne."

"Jalo ritari", vieras virkkoi, "minun nimeni on Järven Lancelot."

"Voi", Tristram sanoi, "mitä olen minä tehnyt? Sillä te olette se mies maan päällä, jota minä kaikkein enimmäkseen rakastan."

"Jalo ritari", Lancelot herra sanoi, "sanokaa minulle nimenne."

"Totisesti, minun nimeni on Tristram!"

"Oh", Lancelot herra sanoi, "mikä seikkailu on minulle sattunut!" Ja samalla hän polvistui ja tarjosi miekkansa Tristram herralle. Mutta Tristram polvistui myöskin ja tarjosi miekkaansa Lancelot herralle, siten kumpikin teki toisellensa kunniaa.

Sitten he menivät heti hautakivelle ja istuivat sille ja ottivat pois kypärinsä ja suutelivat toisiansa. Ja senjälkeen he ratsastivat Camelotiin.

Sitä lähestyessään he tapasivat Gawaine herran ja Gaheris herran, jotka olivat luvanneet Arthur kuninkaalle, etteivät ikinä palaisi, ennenkuin toisivat Tristram herran mukansa.

"Palatkaa takaisin", Lancelot sanoi, "sillä teidän etsintänne on suoritettu, minulla on mukani Tristram herra. Katsokaa, tässä hän on!"

Silloin Gawaine herra riemastui. "Te olette tervetullut", hän sanoi Tristramille, "sillä te olette päästänyt minut suuresta vaivasta. Minkä vuoksi te tulitte tähän hoviin?"

"Jalo herra", Tristram sanoi, "minä tulin tähän maahan Palamides herran tähden, sillä hän ja minä olimme päättäneet taistella tänä päivänä keskenämme sen hautakiven luona, joka on Camelot virran rannalla olevalla niityllä. Ja sillä tapaa sattumalta minun herrani Lancelot herra ja minä kohtasimme toisemme."

Sillä hetkellä tuli Arthur kuningas, ja kun hän sai tietää että Tristram herra oli löytynyt, niin hän juoksi hänen luoksensa ja otti häntä kädestä ja sanoi: "Tristram herra, te olette tervetullempi, kuin kukaan ritari, joka koskaan on tullut tähän hoviin", ja niin hän vei hänet Pyöreän pöydän luo.

Sitten tuli Guinevere kuningatar ja monta ladyä hänen kanssansa, ja kaikki ladyt sanoivat yhteen ääneen: "Tervetultuanne, Tristram herra!"

"Tervetultuanne!" sanoivat neidot. "Tervetultuanne!" sanoivat ritarit.

"Tervetultuasi", sanoi Arthur, "sinä, joka olet maailman parhaimpia ja jaloimpia ritareita ja mies, jolla on suurin maine maan päällä! Sillä kaikenlaatuisessa metsästyksessä sinä olet taitavin; ja sinä olet kaikkien metsästyksen ja haukanjahtiin kuuluvien sanojen keksijä; ja kaikkien soittimien soittamisessa sinä olet ensimmäinen. Sentakia, jalo ritari", Arthur sanoi, "sinä olet tervetullut tähän hoviin! Vielä pyydän sinua, suostu erääseen pyyntööni."

"Teen niinkuin käskette", Tristram sanoi.

"Hyvä", Arthur sanoi, "minä pyydän sinua jäämään hoviini."

"Herra", Tristram sanoi, "minä en ole halukas niin tekemään, sillä minulla on tekemistä monessa maassa."

"Älä puhu niin", Arthur sanoi, "sinä olet luvannut, sinä et voi kieltäytyä."

"Herra, tahdon tehdä niinkuin käskette", Tristram sanoi.

Arthur meni Pyöreän pöydän luo ja katseli kaikkia istuimia, joista puuttui ritareita. Silloin kuningas näki Marhaus herran istuimessa kirjaimia, jotka sanoivat:

"Tämä on jalon ritarin, Tristram herran istuin."

Niin Arthur kuningas teki suurella komeudella ja loistolla Tristram herran Pyöreän pöydän ritariksi.

PYHÄN GRAALIN ETSINTÄ

Vaarallinen istuin.

Nyt jätämme Lyonessen Tristram herran ja alamme puhua Järven herrasta Lancelotista ja Galahad herrasta, Lancelot herran pojasta.

Ennen sitä aikaa, jolloin Galahad syntyi, tuli muuan erakko Arthur kuninkaan luo helluntaipäivänä, kun ritarit istuivat Pyöreän pöydän ympärillä. Mutta Pyöreän pöydän ääressä oli yksi istuin, joka aina oli tyhjänä, ja sitä kutsuttiin "Vaaralliseksi istuimeksi". Kun erakko näki tämän istuimen, niin hän kysyi kuninkaalta ja kaikilta ritareilta, minkävuoksi se oli tyhjänä.

"Kenkään ei saa sillä istuimella istua turmioon joutumatta, paitsi yksi ainoa", oli vastaus.

"Tiedättekö, ken se on?" erakko kysyi.

"Emme", sanoi Arthur ja kaikki ritarit, "me emme tiedä, kuka siinä on istuva."

"Sitten minä tiedän", erakko sanoi. "Se joka siinä on istuva, ei ole vielä syntynyt; ja tänä vuonna se syntyy, joka Vaarallisella istuimella istuva on. Ja hän on näkevä Pyhän Graalin."

Tämän sanottuaan erakko lähti Arthur kuninkaan hovista.

Tämän juhlan jälkeen Lancelot ratsasti seikkailuillaan, kunnes hän yhtenä päivänä tuli kulkeneeksi yli Corbinin sillan, ja siellä hän näki kauneimman linnan, mitä hän ikinä oli nähnyt, ja sen juurella oli kaunis kaupunki täynnä kansaa; ja kaikki kansa, miehet ja naiset, huusivat heti:

"Tervetultuasi, Järven herra Lancelot, kaiken ritarisäädyn kukka, sillä sinä meidät päästät pälkähästämme."

Lancelot herra kysyi miksi he sillä tapaa häntä tervehtivät, ja kansa vastasi, että muuan ihana lady oli julmasti suljettu kuumaan huoneeseen linnantorniin, eikä kukaan muu kuin Lancelot herra voinut häntä vapauttaa. Lancelot herra meni silloin linnaan, ja kun hän tuli sen kammion edustalle, jossa lady oli, niin rautaovet aukenivat itsestään. Hän astui huoneeseen, joka oli kuuma kuin uuni ja siellä hän näki ihanan lady ja tarttui hänen käteensä. Noitakeinoillaan kuningatar Morgan le Fay ja Pohjois-Walesin kuningatar olivat pistäneet lady raukan tuohon kuumaan huoneeseen, syystä että häntä oli kutsuttu sen maan ihanimmaksi naiseksi. Siellä hän oli ollut viisi vuotta, eikä voinut päästä vaivastansa ennenkuin maailman paras ritari ottaisi häntä kädestä.

Kun lady näki olevansa pelastettu, niin hän pyysi Lancelot herraa tulemaan kanssansa kirkkoon kiittämään Jumalaa hänen pelastuksestansa. Kun tämä oli tehty ja kun kaikki kansa, oppineet ja oppimattomat, olivat kantaneet kiitoksensa, sanoivat he Lancelotille: "Herra ritari, koska te olette vapauttanut tämän lady, niin vapauttakaa meidätkin käärmeestä, joka asuu täällä eräässä haudassa."

Lancelot herra otti kilpensä ja sanoi: "Viekää minut sinne, ja mitä minä voin tehdä Jumalan kunniaksi ja teidän hyväksenne, sen minä teen."

Kansa vei hänet haudalle, ja siinä hän näki kultakirjaimilla kirjoitettuna nämät sanat:

"Tänne on tuleva pantteri kuninkaallista sukua ja hän on tappava tämän käärmeen, ja pantterille on syntyvä poika, leijona, tässä vieraassa maassa; ja se leijona on voittava kaikki muut ritarit."

Lancelot herra nosti ylös hautakiven ja ulos syöksähti sieltä kauhea lohikäärme, sylkien tulta suustansa. Lohikäärme lensi Lancelot herran päälle, mutta ritari kävi sen kimppuun miekallansa ja viimein pitkän taistelun perästä hän sai sen suurella vaivalla tapetuksi.

Silloin saapui Pelles kuningas, tuo hyvä ja jalo ritari, ja tervehti Lancelot herraa ja tämä häntä takaisin.

"Jalo ritari", kuningas sanoi, "mikä on teidän nimenne?"

"Herra, minun nimeni on Järven herra Lancelot."

"Ja minun nimeni", kuningas sanoi, "on Pelles, tämän maan kuningas; ja minä olen Josef Arimatialaisen huonetta."

Silloin kumpikin osoitti suurta kunnioitusta toisellensa ja niin he menivät linnaan aterioimaan. Ja heti lensi ikkunasta sisään kyyhkynen ja sillä näytti olevan nokassansa pieni kultainen suitsutusastia; ja siitä levisi sellainen tuoksu huoneeseen, kuin jos siellä olisi ollut kaikki maailman mausteet ja hyvät hajut, ja sitten ilmestyi pöydälle ruokaa ja juomaa kaikellaista, mitä vain ajatella saattoi.

Sitten astui sisään neito, erinomaisen nuori ja ihana, ja hän kantoi kultaista maljaa käsiensä välissä. Kuningas polvistui hartaasti ja saneli rukouksensa, ja niin tekivät kaikki, jotka siellä olivat.

"Mitä tämä mahtaa tarkoittaa?" Lancelot herra sanoi.

"Tämä on kaikkein kallisarvoisin kapine, mitä kenelläkään kuolevaisella olla saattaa", sanoi Pelles kuningas. "Ja kun tämän kapineen maine leviää maailmaan, niin Pyöreä pöytä joutuu häpeään. Tietäkää, että te olette nähnyt Pyhän Graalin."

Pelles kuninkaalla oli tytär, niin ihana lady ja nuori ja viisas kuin kukaan siihen aikaan elävistä; hänen nimensä oli Elaine. Kun Lancelot herra tappoi lohikäärmeen, niin Pelles kuningas ymmärsi, että ne sanat toteutuisivat, jotka kultakirjaimilla olivat hautakiveen kirjoitetut. Sillä "kuninkaallista sukua oleva pantteri", joka tuli vieraaseen maahan, tarkoitti Lancelot herraa itseä; ja "leijona", joka oli voittava kaikki muut ritarit, oli Galahad herra, joka ei ollut kukaan muu, kuin Järven herran Lancelotin ja Pelles kuninkaan tyttären, Elaine lady, poika.

Kuinka Galahad tehtiin ritariksi.

Viisitoista vuotta oli kulunut siitä helluntaipäivästä, jolloin Arthur kuningas ja hänen ritarinsa pitivät pitoja Camelotissa ja erakko oli ennustanut, kuka Vaarallisella istuimella oli istuva. Ja kaikki nämä vuodet oli Vaarallinen istuin seisonut tyhjänä.

Oli taas helluntaiaatto, jolloin koko Pyöreän pöydän ritarikunta oli saapunut Camelotiin uudistamaan juhlalliset lupauksensa ja ottamaan osaa pyhään palvelukseen. Pöydät oli jo asetettu valmiiksi juhlaa varten, kun suoraapäätä ratsasti saliin muuan vallasnainen, joka oli ajanut täyttä karkua, sillä hänen hevosensa oli märkänä hiestä.

Hän astui satulasta ja tuli Arthur kuninkaan eteen ja tervehti häntä; ja kuningas sanoi: "Neito, Jumala sinua siunatkoon!"

"Herra", neito sanoi, "minä pyydän teitä sanomaan minulle, missä Lancelot herra on."

"Tuolla hänet näette", sanoi kuningas.

Sitten neito meni Lancelotin luokse ja sanoi: "Lancelot herra, minä tervehdin teitä Pelles kuninkaan puolesta ja pyydän teitä tulemaan kanssani tähän läheiseen metsään."

Lancelot herra kysyi häneltä, kenen hovissa hän asui.

"Minä asun Pelles kuninkaan hovissa", neito vastasi.

"Mitä te minusta tahdotte?" kysyi Lancelot herra.

"Saatte tietää, kun tulette metsään."

"Hyvä", Lancelot sanoi, "minä tulen mielelläni teidän mukanne."

Niin Lancelot herra käski asemiehensä satuloida ratsun ja tuoda aseet, ja mies teki niinkuin käskettiin.

Sitten tuli Guinevere kuningatar Lancelotin luo ja sanoi: "Tahdotteko te jättää meidät tänä suurena juhlapäivänä?"

"Rouva", vallasnainen sanoi, "huomenna päivällisen aikaan hän on taas teidän

luonanne."

"Jos en tietäisi että hän huomenna taas on täällä meidän kerallamme", sanoi kuningatar, "niin en mielisuosiolla laskisikaan häntä lähtemään."

Sitten Lancelot herra lähti tuon vallasnaisen keralla. He ratsastivat, kunnes saapuivat metsään ja suureen laaksoon, jossa he näkivät nunnaluostarin. Asemies oli valmiina avaamassa portteja, ja he ratsastivat pihaan ja astuivat alas ratsujensa selästä, ja kaunis joukkue tuli Lancelot herran ympärille ja toivotti hänet tervetulleeksi.

He veivät hänet abbedissan kammioon ja riisuivat häneltä aseet ja varukset, ja siellä Lancelot herra tapasi kaksi orpanaanansa Bors herran ja Lionel herran, jotka olivat suuresti iloissaan ja kummastuksissaan, kun hänet näkivät.

"Herra", virkkoi Bors herra, "mikä seikkailu sinut tänne toi, sillä me luulimme tapaavamme sinut huomenna Camelotissa?"

"Totisesti", Lancelot herra sanoi, "eräs vallasnainen toi minut tänne, mutta mistä syystä en tiedä."

Kun he siten seisoivat puhellen keskenänsä, tuli kaksitoista nunnaa, jotka toivat mukanaan noin viisitoista vuotiaan pojan, niin kauniin ja solakan, että tuskin mistään maailmasta saattoi löytää hänen vertaistansa. Ja kaikki naiset itkivät.

"Herra", he sanoivat, "me tuomme tässä teille tämän lapsen, Galahadin, jota me olemme kasvattaneet ja vaalineet, ja me pyydämme teitä lyömään hänet ritariksi; sillä ansiokkaamman miehen kädestä hän ei voi ritariarvoa saada."

Lancelot herra katseli tuota nuorta asemiestä ja näki että hän oli hyvän ja hurskaan näköinen kuin kyyhkynen ja kaikin puolin hyvin muodostunut, niin ettei hän mielestään ollut koskaan nähnyt sen ikäistä miestä niin kaunista kasvoilta ja vartalolta.

Silloin Lancelot herra sanoi: "Onko tämä hänen oma toivomuksensa?"

Ja poika ja kaikki nunnat sanoivat: "On!"

"Sitten hän on saapa ritariuden korkean arvon huomenna suuren juhlan kunniaksi", Lancelot sanoi.

Sinä iltana kestittiin Lancelot herraa ylenpalttisen hyvin ja aamun koittaessa hän Galahadin pyynnöstä löi tämän ritariksi.

"Jumala tehköön teistä hyvän miehen", Lancelot herra sanoi, "sillä kauneutta ei teiltä suinkaan puutu. No, jalo herra, tahdotteko tulla minun kanssani Arthur kuninkaan hoviin?"

"En", sanoi poika, "en tällä hetkellä voi tulla teidän kanssanne."

Niin Lancelot herra lähti luostarista ja otti molemmat orpanansa mukaansa ja he tulivat Camelotiin kello yhdeksän aikaan helluntaipäivän aamuna. Sillä hetkellä kuningas ja kuningatar olivat menneet tuomiokirkkoon jumalanpalvelusta kuulemaan. Kun kuningas ja kaikki ritarit tulivat takaisin, niin paroonit näkivät että kaikkiin Pyöreän pöydän istuimiin oli kirjoitettu kultakirjaimia — tuossa tuli yhden istua, ja tuossa toisen.

Siten he kulkivat pitkin tuoliriviä, kunnes tulivat Vaaralliselle istuimelle, missä he näkivät kultakirjaimia, äskettäin kirjoitettuja, jotka sanoivat:

"Kun neljäsataa ja neljäkuudetta vuotta on kulunut meidän Herramme Jesuksen Kristuksen kärsimyksestä, on tämä istuin täyttyvä."

Silloin sanoivat kaikki: "Tämäpä on ihmeellistä."

"Totisesti perin ihmeellistä", sanoi Lancelot herra; ja sitten hän laski kirjoituksen mainitseman ajanjakson meidän Herramme kuolemasta siihen päivään saakka. "Minusta näyttää", hän sanoi, "että juuri tänä päivänä tämän istuimen pitäisi täyttyä, sillä tänä helluntaijuhlana tulee neljäsataa ja neljäkuudetta vuotta kuluneeksi. Ja jos se on kaikkien mieleen, niin minä neuvoisin ettei näytettäisi yhtäkään näistä kirjaimista, kunnes se tulee, joka on tällä istuimella istuva." Sitten he määräisivät tuotavaksi silkkivaatteen noiden Vaarallisen istuimen kirjainten peitteeksi, ja sen jälkeen Arthur kuningas käski heidän kiirehtiä päivälliselle.

Silloin sanoi Kay herra, hovimestari, kuninkaalle: "Herra, jos te menette nyt aterialle, niin te rikotte hovinne vanhaa tapaa vastaan. Sillä teillä ei ole ollut tapana istua pöytään tänä päivänä, ennenkuin olette nähnyt jonkun seikkailun."

"Se on totta", kuningas sanoi, "mutta minä iloitsin niin suuresti Lancelot herrasta ja hänen orpanoistaan, jotka ovat terveinä ja reippaina saapuneet hoviin, että

minä en ollenkaan muistanut vanhaa tapaani."

Kun he siinä seisoivat puhelemassa, niin sisään astui muuan asemies.

"Herra", hän sanoi kuninkaalle, "minä tuon teille kummia sanomia."

"No, mitä sitten?" kuningas sanoi.

"Herra, täällä lähellä Camelot joessa näin minä ison kiven kelluvan veden päällä ja siihen oli miekka pistettynä."

"Tahdonpa nähdä sen kumman", kuningas sanoi.

Niin kaikki ritarit menivät hänen kerallansa, ja kun he tulivat joelle, niin ne näkivät siinä kiven kelluvan, ikäänkuin se olisi ollut punaista marmoria, ja siihen oli pistettynä kaunis ja komea miekka, jonka kahvassa oli jalokiviä ja tasaisilla kultakirjaimilla kirjoitettuja sanoja.

Sitten paroonit lukivat sen kirjoituksen, joka sanoi tähän tapaan:

"Kenkään ei ole minua tästä ottava, paitsi se, jonka sivulla minun on määrä riippua, ja hänestä on tuleva maailman paras ritari."

Kun Arthur kuningas näki tämän kirjoituksen, niin hän sanoi Lancelot herralle:

"Jalo ritari, tämä miekka tulee teidän saada, sillä minä olen varma siitä, että te olette maailman paras ritari."

Mutta Lancelot herra vastasi juhlallisesti:

"Totisesti, herra, se ei ole minun miekkani; enkä minä rohkene siihen kädelläni ruveta, sillä se ei ole minun sivullani riippumaan aiottu. Ja se, joka koettaa ottaa tuota miekkaa, eikä onnistu, se saa siitä haavan, josta hän ei pitkien aikojenkaan perästä parane. Ja minä tahdon että te panette merkille, että juuri tänään Pyhän Graalin seikkailu on alkava."

Ihmeitä, yhä suurempia ihmeitä.

Silloin Arthur kuningas kehoitti veljenpoikaansa Gawaine herraa koettamaan vetää miekkaa kivistä. Mutta Gawaine herra sanoi, ettei hän siihen kykene. Mutta kuningas käski häntä yrittämään.

"Herra", Gawaine sanoi, "koska te käskette minua, niin tahdon totella." Ja hän tarttui samassa miekan kahvaan, mutta hän ei voinut sitä liikahuttaa.

"Kiitän teitä", kuningas sanoi.

"Gawaine herra", Lancelot sanoi, "tietäkää nyt, että tämä miekka on teitä satuttava niin vaikeasti, että te toivotte, ett'ette ikinä olisi siihen kättänne pannut, vaikka olisitte saanut parhaimman linnan tässä valtakunnassa."

"Enhän voinut vastustaa enoni tahtoa ja käskyä", Gawaine herra virkkoi.

Kun Arthur kuningas kuuli sen, niin hän katui kovasti sitä mitä hän oli tehnyt, mutta pyysi kuitenkin Percival herraakin sitä koettamaan.

"Vallan halusta, tehdäkseni seuraa Gawaine herralle", vastasi Percival herra, ja samalla hän laski kätensä miekkaan ja veti sitä voimakkaasti, mutta hän ei saanut sitä liikkumaan. Ja sitten siellä oli vielä muitakin, jotka uskalsivat olla niin rohkeita että tarttuivat siihen käsillänsä.

"Nyt te saatte mennä päivällisellenne", Kay herra sanoi kuninkaalle, "sillä te olette nyt nähnyt ihmeellisen seikkailun."

Niin kuningas ja kaikki palasivat palatsiin, ja jokainen ritari tunsu oman paikkansa ja istui siihen, ja nuoret miehet, jotka olivat ritareita, palvelivat heitä.

Kun kaikki olivat saaneet ruokaa ja istuimet olivat täytetyt, paitsi Vaarallinen istuin, niin äkkiä sattui kummallinen tapaus — kaikki ovet ja ikkunat sulkeutuivat. Mutta sali ei kuitenkaan paljoa pimennyt, ja he hämmästyivät kovasti joka ainoa.

Arthur kuningas alkoi ensiksi puhua.

"Jalot toverit ja lordit", hän sanoi, "me olemme tänä päivänä nähneet ihmeitä, mutta minä luulen että ennen iltaa saamme nähdä vielä suurempia ihmeitä."

Sillävälän tuli sisään muuan vanhus, sangen iäkäs, kokonaan valkoiseen

puettuna, eikä kukaan ritari tietänyt mistä hän tuli. Hän toi mukanaan nuoren ritarin, joka myöskin kulki jalkaisin, punaisissa varuksissa, ilman miekkaa tai kilpeä, vain huotra riippumassa hänen sivullaan.

"Rauha olkoon teille, lordit!" vanhus sanoi. Sitten Arthurille: "Herra, minä tuon tässä nuoren ritarin, joka on kuninkaallista syntyperää ja Josef Arimatialaisen sukua, ja tämän kautta tämän hovin ja vieraiden valtakuntien ihmeet lopullisesti täytetään."

Kuningas ihastui suuresti hänen sanoistansa ja sanoi vanhukselle: "Herra, te olette sangen tervetullut, ja samoin se nuori ritari, joka on teidän kanssanne."

Vanhus antoi silloin nuoren ritarin riisua varuksensa ja niiden alla hänellä oli punaiset silkkivaatteet ja vanhus pani hänen hartioilleen kärpännahalla vuoratun viitan. Sitten hän sanoi nuorelle ritarille: "Herra, seuraa minua", ja vei hänet suoraan Vaaralliselle istuimelle, jonka vieressä istui Lancelot herra. Vanhus nosti pois silkkivaatteen ja sen alla hän näki kirjaimia, jotka sanoivat näin:

"Tämä on korkean ruhtinaan, Galahadin istuin."

"Herra, tietäkää että tämä paikka on teidän", vanhus sanoi ja asetti hänet vakavasti istumaan istuimelle.

Sitten nuori ritari sanoi vanhukselle: "Herra, te saatte nyt palata, sillä te olette hyvin tehnyt sen mitä teidän oli käsketty tehdä. Ja sulkekaa minut isoisäni Pelles kuninkaan suosioon ja sanokaa hänelle minun puolestani, että minä tulen häntä katsomaan niin pian kuin vain saatan."

Niin tuo kunnon mies lähti, ja häntä oli odottamassa kaksikymmentä jaloa asemiestä ja he ottivat ratsunsa ja menivät menojaan.

Kaikki Pyöreän pöydän ritarit ihmettelivät suuresti Galahadia, kun hän oli uskaltanut istua Vaaralliselle istuimelle ja oli niin hento iältänsä. He eivät tietäneet mistä hän oli tullut, muuta kuin että Jumala oli hänet lähettänyt, ja he sanoivat:

"Tämän ritarin kautta Pyhän Graalin seikkailu suoritetaan, sillä ei ikinä kukaan muu, paitsi hän, ole istunut tuolla paikalla ilman että hänen on käynyt huonosti."

Mutta Lancelot herra katseli poikaansa ja iloitsi hänestä suuresti.

"Niin totta kuin elän, tuo nuori ritari on pääsevä suureen kunniaan",
Bors herra sanoi kumppaneilleen.

Kaikkialla palatsissa nousi suuri hälinä, niin että uutiset saapuivat Guinevere kuningattarenkin kuuluviin. Hän ihmetteli kuka ritari saattoi uskaltaa istua Vaarallisella istuimella. Silloin hänelle sanottiin, että tuo ritari oli hyvin Lancelot herran näköinen.

"Voin sangen hyvin mielessäni kuvitella", kuningatar sanoi, "että hän on Lancelot herran ja Pelles kuninkaan tyttären poika ja hänen nimensä on Galahad. Tahtoisinpa halusta nähdä häntä, sillä hän on varmaankin jalo mies, sillä sellainen on hänen isänsä."

Kun ateria oli syöty ja Arthur kuningas ja kaikki muut ritarit nousseet pöydästä, niin kuningas meni Vaarallisen istuimen luo ja nosti peitteen ja näki siinä Galahadin nimen. Hän näytti sitä Galahad herralle ja sanoi:

"Jalo orpana, nyt on joukossamme Galahad herra, joka on tuottava kunniaa meille kaikille; ja totisesti hän on saavuttava Pyhän Graalin, niinkuin Lancelot herra on meille sanonut."

Sitten Arthur kuningas meni Galahadin luo ja sanoi: "Herra te olette tervetullut, sillä te olette saava monta uljasta ritaria lähtemään Pyhän Graalin etsintään, ja te olette tekevä sen mitä ei yksikään ritari ole voinut." Sitten kuningas otti häntä kädestä ja astui alas palatsin portaita näyttääkseen Galahadille joessa uiskentelevan kiven.

Kun Guinevere kuningatar sen kuuli, niin hän tuli perässä useiden ladyjen kanssa ja näytti heille kiven, joka kellui vedessä.

"Tässä näette niin suuren kumman, etten koskaan ole nähnyt vertaa", Arthur kuningas sanoi Galahadille, "oikein hyvät ritarit ovat koettaneet vetää miekkaa kivistä, vaan se ei ole heille onnistunut."

"Herra", Galahad sanoi, "se ei ole mikään ihme, sillä tämä miekka ei ole heidän, vaan minun, ja kun varmasti tiesin tämän miekan minua odottavan, en tuonut mitään mukaan; sillä tässä minun sivullani riippuu huotra." Hän laski kätensä miekalle ja vähällä vaivaa hän sen veti kivistä ja pisti huotran. "Nyt se on tekevä parempia tekoja, kuin ennen."

"Jumala lähettää teille kilvenkin", kuningas sanoi.

"Nyt minulla on se miekka, jota kerran kantoi uljas ritari, Balin Raju", Galahad sanoi, "ja hän oli ylen taitava mies. Tällä miekalla hän surmasi veljensä Balanin, jota hän ei tuntenut, ja se oli kovin surkeata, sillä Balan oli hyvä ritari; ja kumpikin he surmasivat toisensa, tietämättä että olivat veljiä, sen tuskia tuottavan haavan vuoksi, jonka Balan iski minun isoisääni Pelles kuninkaaseen, joka ei ole vieläkään parantunut eikä paranekaan, ennenkuin minä hänet parannan."

Sillä hetkellä kuningas ja kaikki ritarit näkivät naisen, joka valkoisen hevosen selässä ratsastaen tuli pitkin joen vartta heitä kohden. Nainen tervehti kuningasta ja kuningatarta ja kysyi, oliko Lancelot herra heidän joukossaan. Hän vastasi itse: "Täällä olen, jalo neito."

Silloin nainen sanoi itkien:

"Kuinka teidän korkea asemanne onkaan muuttunut tämän päivän aamun jälkeen!"

"Neiti, miksi te niin sanotte?" Lancelot virkkoi.

"Minä sanon totuuden", neito sanoi, "sillä tänä aamuna te olitte vielä maailman paras ritari; mutta joka nyt niin sanoisi, se valhettelisi, sillä nyt on ilmestynyt toinen parempi kuin te. Ja sen on kyllä todeksi näyttänyt se ihmeellinen miekka, johon ette uskaltanut käydä käsiksi; ja tästä teidän nimenne alkaa himmetä. Senvuoksi minä pyydän teitä muistamaan, että te ette täst'edes enää saa luulla olevanne maailman paras ritari."

"Vai niin", sanoi Lancelot herra, "mutta minä olen aina tietänyt, etten koskaan ole ollut parhain."

"Kyllä olette ollut", neito sanoi, "ja olette vieläkin paras kaikista syntisistä ihmisistä. Ja, herra kuningas, Nacien erakko lähettää sinulle sanan, että sinulle on tapahtuva suurin kunnia kuin koskaan on tullut kenenkään Britannian kuninkaaseen osaksi. Ja minä sanon sinulle miksi. Tänä päivänä Pyhä Graal on ilmestyvä sinun huoneeseesi ja ravitseva sinua ja kaikkea Pyöreän pöydän ritarikuntaa."

Niin neito lähti ja palasi samaa tietä kuin oli tullutkin.

Viimeiset turnajaiset.

"No nyt", Arthur kuningas sanoi, "te Pyöreän pöydän ritarit varmaankin kaikki lähдете Pyhän Graalin etsintään, enkä minä saa enää koskaan nähdä teitä kaikkia yhdessä. Senvuoksi minä tahdon nähdä teidän kaikkien vielä kerran yhdessä turnailevan ja tjostaavan Camelotin rantaniityllä, niin että teidän kuolemanne jälkeen vielä mainitaan, kuinka Pyöreän pöydän ritarit olivat kaikki koossa sinä päivänä."

Tähän kuninkaan pyyntöön he kaikki suostuivatkin ja pukivat ylleen tjostaamiseen kuuluvat varuksensa. Mutta kuningas teki tämän siinä tarkoituksessa että saisi nähdä Galahadin näyttävän taitoaan, sillä kuningas arveli, ettei hän hevillä palaisi hoviin sieltä lähdettyään.

Niin he kaikki kokoontuivat rantaniitylle, ja kuningatar oli kaikkine naisineen eräässä tornissa katselemassa turnajaisia. Silloin Galahad kuninkaan hartaasta pyynnöstä puki uljaan rautapaidan ylleen ja pani kypärin päähänsä, mutta kilvestä hän ei huolinut ainoastakaan, vaikka kuningas kuinka hartaasti pyysi.

Gawaine herra ja muut ritarit pyysivät häntä ottamaan peitsen käteensä ja sen hän tekikin. Sitten hän asettui keskelle niittyä ja alkoi katkoa keihäitä niin ihmeellisesti, että kaikki kummastelivat. Sillä hän voitti kaikki muut ritarit ja vähässä ajassa hän oli kaatanut maahan monta uljasta Pyöreän pöydän ritaria. Mutta Lancelot herraa ja Percival herraa hän ei voittanut.

Guinevere kuningattaren pyynnöstä Arthur kuningas käski hänen hypätä alas ratsultaan ja irroittaa kypärinsä, että kuningatar näkisi hänen kasvonsa. Ja kun kuningatar näki hänet, niin hän sanoi: "Totisesti uskallan vakuuttaa, että Lancelot herra on hänen isänsä, sillä ei milloinkaan ole kaksi miestä ollut enemmän toistensa näköisiä; senpä vuoksi ei ole ihme, jos hänestä tulee miehuullinen ja mahtava ritari."

Muuan lady, joka seisoi kuningattaren vieressä, sanoi:

"Rouva, tuleeko hänestä oikeuden mukaan niin hyvä ritari?"

"Tulee, totisesti", kuningatar sanoi, "sillä sekä isänsä että äitinsä puolelta hän polveutuu maailman parhaimmista ritareista ja korkeimmasta suvusta. Minä uskallan vakuuttaa, että Lancelot herra ja Galahad herra ovat maailman jaloimmat miehet."

Sitten kuningas ja kaikki arvon herrat palasivat kotiin Camelotiin, ja oltuaan iltamessussa suuressa tuomiokirkossa, he menivät illalliselle; ja kukin ritari istui omalla paikallaan, niinkuin he olivat ennenkin tehneet.

Äkkiä he kuulivat ukkosen jyrinää ja rätinää, ikäänkuin se paikka, jossa he olivat, olisi haljennut. Ja tuon jyryn ja rätinän keskeltä valahti huoneeseen auringonsäde, seitsemän kertaa kirkkaampi, kuin he koskaan olivat päivällä nähneet, ja kaikkien heidän kasvonsa paistoivat taivaallisesta valosta. Silloin alkoivat ritarit katsella toinen toistaan ja joka-ainoa näytti kauniimmalta, kuin koskaan ennen oli näyttänyt. Ei yksikään ritari saanut pitkään aikaan puhutuksi ainoatakaan sanaa ja niin he katselivat vain toisiaan, ikäänkuin olisivat olleet mykkiä.

Silloin tuli saliin Pyhä Graal, valkoisella sametilla peitettynä, mutta ei kenkään voinut sitä nähdä eikä kuka sitä kantoi. Ja koko sali täyttyi hyvillä tuoksuilla ja jokainen ritari sai sellaista ruokaa ja juomaa, mistä hän enimmän piti; ja kun Pyhä Graal oli kannettu läpi salin, niin tuo pyhä astia poistui taas äkkiä, niin ettei kenkään tietänyt, minne se joutui.

Sen mentyä kaikki taas uskalsivat hengähtää ja ruveta puhumaan, ja Arthur kuningas kiitti Jumalaa siitä suuresta armonosoituksesta, jonka hän oli heille lähettänyt.

"Niin", Gawaine herra sanoi, "meitä on tänä päivänä ravittu kaikenlaisella ruualla ja juomalla, mitä olemme ajatella saattaneet, mutta yksi asia meiltä on puuttunut — me emme ole saaneet nähdä Pyhää Graalia, se oli sellaisella huolella peitettynä. Senvuoksi tahdon minä tehdä tässä pyhän lupauksen, että huomenna olen viipymättä lähtevä Pyhän Graalin etsintään. Vuoden ja päivän olen kulkeva ja enemmänkin, jos tarvitaan, enkä koskaan ole palaava takaisin tähän hoviin, ennenkuin olen saanut nähdä pyhän astian selvemmin, kuin se

täällä nähtiin."

Kun Pyöreän pöydän ritarit kuulivat, mitä Gawaine herra sanoi, niin useimmat heistä nousivat seisomaan ja tekivät samallaisen pyhän lupauksen kuin Gawaine herra oli tehnyt.

Arthur kuningas oli tästä suuresti mielipahoissaan, sillä hän tiesi varsin hyvin, ettei hän voinut heitä kieltää.

"Oi voi", hän sanoi Gawaine herralle, "te melkein viette minulta hengen sillä lupauksella ja valalla, jonka olette tehnyt. Sillä sen kautta te riistätte minulta jaloimman veljeskunnan ja uskollisimmat ritarit, mitä koskaan on missään maailman valtakunnassa yhdessä nähty. Sillä kun minun ritarini lähtevät täältä, niin olen varma, etten enää koskaan tässä maailmassa heitä kaikkia yhdessä näe, sillä monet heistä menettävät henkensä Pyhän Graalin etsinnässä. Ja minä suren sitä, sillä minä olen rakastanut heitä niinkuin omaa henkeäni, ja senvuoksi tämän veljeskunnan hajoaminen minua suuresti murehduttaa."

Ja niin sanoessaan hänen silmänsä täyttyivät kyynelillä.

"Oi Gawaine, Gawaine", hän sanoi, "suureen suruun te olette minut saattanut. Sillä minä pelkään kovin, ettei minun uskollinen ritarikuntani enää milloinkaan ole täällä kokoontuva."

"Malttakaa mielenne", Lancelot sanoi, "sillä jos kuolemmekin Pyhän Graalin etsinnässä, niin se on oleva meille suureksi kunniaksi, paljo suuremmaksi kuin jos me kuolisimme jossain muussa toimessa; sillä varhain tai myöhään, kuolema meidät kuitenkin varmasti tapaa."

"Ah, Lancelot", kuningas sanoi, "se suuri rakkaus, jota minä olen tuntenut teitä kohtaan kaikkina elämäni päivinä, saattaa minut täten valittamaan. Sillä ei milloinkaan ole kenelläkään kristityllä kuninkaalla ollut niin useita arvon miehiä pöytänsä ääressä, kuin minulla on tänä päivänä ollut Pyöreän pöydän ympärillä, ja se on minun suuri suruni."

Kun kuningatar, ladyt ja vallasnaiset saivat tietää nämä uutiset, niin he tulivat niin raskaalle mielelle, ettei sitä voi kieli kertoa, sillä nuo ritarit olivat heitä rakastaneet ja pitäneet kunniassa. Mutta kaikista enimmän suri Guinevere kuningatar.

"Minua ihmetyttää", hän sanoi, "että minun herrani kuningas sallii heidän lähteä luotansa."

Niin koko hovi oli suruissaan noiden ritarien lähdön vuoksi. Mutta muutamat ladyt, jotka rakastivat ritareita, tahtoivat lähteä puolisojensa ja rakastajiensa keralla, ja olisivat tehneetkin niin, jollei muuan iäkäs, hengelliseen pukuun puettu ritari olisi tullut heidän luoksensa.

"Jalot lordit, jotka olette vannoutuneet Pyhän Graalin etsintään", hän sanoi, "Nacien erakko lähettää teille täten sanan, että älköön kenkään viekö ladyä tai vallasnaista mukanaan, sillä se on vaikea ja korkea toimitus. Ja sitäpaitsi sanon teille suoraan, että se, joka ei ole puhdas synneistä, ei saa näitä salattuja asioita nähdä."

Tämän jälkeen kuningatar meni Galahadin luo ja kysyi, mistä hän oli ja mistä maasta. Galahad sanoi sen hänelle.

"Ja Lancelotin poikako?" kuningatar kysyi; mutta siihen Galahad ei vastannut mitään.

"Totisesti", kuningatar sanoi, "isäanne teidän ei tarvitse hävetä, sillä hän on upein ritari ja polveutuu maailman parhaimmista suvuista, molemmin puolin kuninkaallisesta huoneesta. Senvuoksi pitää teistäkin tulla kunnon mies ja oiva ritari, — ja olette todellakin suuresti hänen näköisensä."

Galahad tuli hieman hämilleen ja sanoi:

"Rouva, koska te sen varmaan tiedätte, niin miksi te kysytte? Se, joka on minun isäni, tulee ajallansa yleisesti tunnetuksi."

Sitten he menivät kaikki levolle. Ja suuren ja korkean sukuperänsä vuoksi Galahad vietiin Arthur kuninkaan huoneeseen ja hän lepäsi kuninkaan omassa vuoteessa.

Heti kun päivä koitti nousi kuningas, sillä hän ei ollut koko yön saanut surultansa levätyksi. Sitten hän meni Gawainen ja Lancelot herran luo, jotka olivat nousseet mennäkseen kirkkoon.

"Oi, Gawaine, Gawaine", kuningas sanoi, "te olette pettänyt minut. Sillä koskaan ei ole minun hovini entiseen loistonsa tuleva." Ja kyöneleet alkoivat valua

pitkin hänen poskiansa. "Oi, ritari Lancelot", hän sanoi, "minä pyydän teitä neuvomaan minua, sillä minä soisin että tämä etsintä jäisi tekemättä, jos se vain olisi mahdollista."

"Herra", Lancelot sanoi, "te näitte eilen niin monen arvon ritarin siihen vannoutuvan, että he eivät millään tavalla voi jättää sitä tekemättä."

"Sen tiedän varsin hyvin", kuningas sanoi, "mutta minua surettaa heidän lähtönsä niin kovin, etten saa mistään lohdutusta."

Sitten kuningas ja kuningatar menivät tuomiokirkkoon.

Lancelot ja Gawaine antoivat miehilleen käskyn tuoda heidän aseensa ja kun he olivat täysissä aseissa, paitsi kilpeä ja kypäriä, niin he olivat valmiit menemään tuomiokirkkoon jumalanpalvelusta kuulemaan.

Jumalanpalveluksen jälkeen kuningas halusi tietää, kuinka moni oli päättänyt lähteä Pyhän Graalin etsintään; ja kun laskettiin, niin heitä saatiin sata ja viisikymmentä, ja kaikki olivat Pyöreän pöydän ritareita.

Sitten he panivat kypärit päähänsä ja lähtivät ja sulkeutuivat kaikki kuningattaren suosioon, ja suuri oli itku ja suru. Ja Guinevere kuningatar meni kammioonsa, niin ettei kukaan näkisi hänen suurta murhettansa.

Lancelot herra kaipasi kuningatarta ja meni häntä hakemaan kammiosta, ja kun kuningatar näki hänet, niin hän parkaisi:

"Oi, Lancelot herra, te hylkääte meidät! Te viette minulta hengen, kun sillätapaa jätätte kuninkaanne!"

"Armollinen rouva", Lancelot sanoi, "minä pyydän, ett'ette surisi, sillä minä palaan takaisin niin pian kuin kunniani sallii."

"Voi", kuningatar sanoi, "että minä koskaan teitä näin! Mutta Hän, joka ristipuulla kärsi kuoleman kaiken ihmiskunnan edestä, Hän johtakoon ja suojelkoon teitä, ja samoin kaikkia teidän kumppaneitanne!"

Kohta sitten Lancelot herra lähti ja tapasi kumppaninsa odottamassa. He nousivat ratsuillensa ja ratsastivat läpi Camelotin katujen, ja kovasti itkivät sekä

rikkaat että köyhät, ja kuningas kääntyi pois päin, eikä saanut itkultaan puhutuksi.

Niin Pyöreän pöydän ritarit ratsastivat pois Pyhän Graalin etsintään.

Sinä yönä he lepäsivät eräässä Vagon nimisessä linnassa, jonka herra oli hyvä vanhus ja kestitsi heitä parhaansa mukaan. Aamulla he päättivät kaikki erota toisistaan. Ja niin he lähtivät seuraavana päivänä ja kukin ritari lähti kulkemaan sitä tietä, mikä hänestä näytti parhaimmalta.

Galahad herran valkoinen kilpi.

Galahad oli yhä vielä ilman kilpeä ja hän ratsasti neljä päivää ilman seikkailuja.

Neljäntenä päivänä iltamessun jälkeen hän tuli valkoisten veljesten luostariin, ja siellä hänet otettiin suurella kunnioituksella vastaan ja vietiin erääseen kammioon ja riisuttiin hänen varuksensa. Silloin hän huomasi pari Pyöreän pöydän ritaria, toinen oli Bagdemagus kuningas ja toinen oli Uwayne herra; ja he olivat sangen mielihyvissään hänet nähdessään.

"Herrat", virkkoi Galahad, "mikä seikkailu toi teidät tänne?"

"Olemme kuulleet", he vastasivat, "että tässä luostarissa on sellainen kilpi, että kuka vaan sitä kantaa kaulallaan, se joutuu kolmen päivän kuluessa surman suuhun tai tulee raajarikoksi koko elämänsä ajaksi."

"Mutta minäpä kannan sitä huomenna koetteeksi", sanoi Bagdemagus Galahadille; "ja jollen minä siitä kunnialla suoriudu, niin te saatte ottaa sen kaulallenne, sillä teille se varmaan onnistuu."

"Tehdään niin", Galahad sanoi, "sillä minulla ei ole kilpeä."

Aamulla he nousivat, ja kuunneltuaan jumalanpalvelusta kysyi Bagdemagus kuningas, missä tuo kummallinen kilpi oli. Muuan munkki vei hänet heti alttarin taakse, missä kilpi riippui. Se oli valkoinen kuin lumi, mutta keskellä oli punainen risti.

"Herra", munkki virkkoi, "tämän kilven ei ole määrä riippua kenenkään ritarin kaulalla, paitsi sen, joka on maailman parhain ritari; senvuoksi minä kehoitan teitä tarkoin miettimään, ennenkuin siihen koskette."

"Hyvä on", virkkoi Bagdemagus kuningas, "tiedän kyllä, etten ole maailman paras ritari, mutta sentään tahdon koettaa sitä kantaa."

Ja hän kantoi kilven ulos luostarista ja sanoi Galahadille: "Jos sallitte, niin pyydän teitä odottamaan täällä, kunnes saatte tietää, kuinka minun käy."

"Tahdon odottaa teitä täällä", virkkoi Galahad.

Bagdemagus kuningas otti mukaansa asemiehen, jotta tämä heti toisi Galahadille tiedon, kuinka kävi. Kun he olivat ratsastaneet lähes kaksi penikulmaa, he tulivat kauniiseen laaksoon erakon asumuksen edustalle, ja sieltä he näkivät tulevan upean ritarin, joka oli ratsuineen päivineen valkoisissa varuksissa. Hän tuli niin vinhaan kuin hänen ratsunsa vain saattoi, peitsi tanassa, ja Bagdemagus kuningas suuntasi peitsensä häntä kohden ja katkaisi sen valkoista ritaria vastaan. Mutta tuo toinen iski häntä niin kovaa, että hän murskasi panssarin, ja pisti häntä oikean olan läpi, sillä juuri siinä kilpi ei häntä suojannut, ja heitti hänet maahan.

Sitten ritari hyppäsi ratsunsa selästä ja otti valkoisen kilven Bagdemagukselta, sanoen:

"Ritari, sinä olet menetellyt sangen rikollisesti, sillä tätä kilpeä ei pidä kenenkään muun kantaman kuin sen, jolla ei ole vertaistaan elävien joukossa."

Sitten hän tuli Bagdemagus kuninkaan asemiehen luo ja virkkoi: "Vie tämä kilpi Galahad herralle, jonka jätit luostariin, ja tervehdi häntä minulta."

"Herra", asemies sanoi, "mikä on teidän nimenne?"

"Älä sinä huoli minun nimestäni", ritari virkkoi, "sillä sinun ei sitä tarvitse tietää, eikä kenenkään muunkaan kuolevaisen."

"Mutta jalo herra", virkkoi asemies, "sanokaa minulle taivaan tähden, minkä vuoksi tätä kilpeä ei saa kukaan kantaa turmioon joutumatta."

"Koska sinä minua siten vannotat", ritari sanoi, "niin tätä kilpeä ei saa kantaa kukaan muu kuin Galahad herra."

Asemies meni Bagdemagus kuninkaan luo ja kysyi, oliko hän vaikeasti haavoittunut vai eikö.

"Olen totta tosiaankin", tämä vastasi, "tuskinpa henkiin jään."

Asemies nouti hänen ratsunsa ja vei hänet suurella vaivalla erääseen luostariin. Siellä riisuttiin varovasti hänen varuksensa ja hänet pantiin vuoteeseen ja hänen haavansa tarkastettiin. Ja siellä hän makasi pitkän aikaa ja tuskinpa hän eloon jäi.

Asemies vei kilven Galahadille ja sanoi hänelle ritarin tervehdykset.

"Kiitetty olkoon Jumala ja sallimus", Galahad virkkoi. Sitten hän otti varuksensa ja nousi ratsulleen ja ripusti valkoisen kilven kaulalleen ja sanoi heille hyvästi. Uwayne herra sanoi haluavansa tehdä hänelle seuraa, jos hän sallisi, mutta Galahad vastasi, ettei hän voinut sitä sallia, sillä hänen tuli kulkea yksin, lukuunottamatta asemiestä, joka kulkisi hänen mukanaan.

Kotvan perästä Galahad herra saapui erakon asumukselle, ja siellä oli valkoinen ritari häntä odottamassa. Kumpikin tervehti kohteliaasti toinen toistansa ja sitten tuo outo ritari kertoi hänelle valkoisen kilven tarinan.

Sen oli tehnyt yli neljäsataa vuotta sitten Josef Arimatialainen eräälle Evelake nimiselle kuninkaalle, joka oli sodassa saraseenien kanssa. Erään suuren taistelun aattona Josef Arimatialainen meni Evelake kuninkaan luo ja selitti hänelle kristinuskon oikean mielen, ja silloin Evelake suostui kaikesta sydämestään kristinuskoon. Sitten tämä kilpi tehtiin Evelake kuninkaalle, ja sen kautta hän sai voiton vihollisistaan. Sillä kun hän meni taisteluun, niin kilpi oli verhottu vaatteella, ja kun hän näki olevansa suurimmassa vaarassa, niin hän veti pois vaatteen ja silloin hänen vihollisensa näkivät ristin, ja masentuivat.

Sen jälkeen tapahtui kummallinen ihme, sillä kilven risti katosi, niin ettei kenkään tiennyt minne se joutui.

Sodan loputtua Evelake kuningas kastettiin, ja samoin suurin osa hänen kaupunkinsa kansaa. Ja kun Josef Arimatialainen lähti, niin Evelake kuningas tahtoi välttämättä lähteä hänen kanssansa. Niin tapahtui että he tulivat tähän maahan, jota siihen aikaan kutsuttiin Suureksi Britanniaksi.

Ei kauan sen jälkeen Josef Arimatialainen sairastui ja oli kuolemaisillaan.

Evelake kuningas oli syvästi murheissaan ja pyysi häntä jättämään jotain muistomerkkiä.

"Sen tahdon mielelläni tehdä", virkkoi tuo pyhä mies, ja hän käski hänen tuoda kilven, joka nyt oli aivan valkoinen. Sitten omalla verellään Josef Arimatialainen piirsi siihen punaisen ristin.

"Nyt teillä on muistomerkki siitä, että minä teitä rakastan", hän virkkoi, "sillä te ette milloinkaan näe tätä kilpeä ilman että minua ajattelette. Ja se on pysyvä aina yhtä tuoreena kuin se nyt on. Eikä konsanaan ole tätä kilpeä kukaan katumatta kaulallaan kantava, kunnes se aika tulee, jolloin Galahad, tuo hyvä ritari, ja viimeinen minun sukuani, sitä on kantava ja tekevä monta ihmeellistä mainetyötä."

Silloin virkkoi Evelake kuningas: "Minne minä nyt panen tämän kilven, että se jalo ritari sen saisi?"

"Teidän tulee viedä se sinne, minne Nacien erakko haudataan kuolemansa jälkeen. Sillä sinne se jalo ritari on tuleva viidentenä päivänä sen jälkeen, kun hän on ritariarvon saanut."

"Ja se päivä, jonka hän määräsi, on tämä päivä, jolloin te olette saanut kilven", ritari sanoi Galahadille. "Ja siinä samassa luostarissa lepää Nacien erakko. Ja te olette tyttären poika Pelles kuninkaalle, joka on Josef Arimatialaisen sukua."

Ja sen sanottuaan valkoinen ritari katosi.

Kummallinen kultakruunu.

Heti kun asemies kuuli, mitä valkoinen ritari sanoi Galahadille, hyppäsi hän alas hevosensa selästä ja polvistui Galahadin jalkojen juureen ja pyysi että hän saisi kulkea hänen kerallaan, kunnes Galahad olisi tehnyt hänet ritariksi. "Ja sitä arvoa olen Jumalan avulla kunniassa pitävä", hän lisäsi. Niin Galahad herra suostui hänen anomukseensa. Sitten he palasivat siihen luostariin, josta olivat tulleet, ja suuresti iloittiin Galahad herrasta, ja siellä he lepäsivät sen yötä.

Aamulla Galahad ritaroitsi asemiehen, ja kysyi hänen nimeänsä ja mistä suvusta hän polveusi.

"Herra", tämä virkkoi, "ihmiset kutsuvat minua Saaren Meliaaksi ja minä olen Denmarkin kuninkaan poika."

"Vai niin, jalo herra", Galahad virkkoi, "koska te polveudutte kuninkaista ja kuningattarista, niin katsokaa että kunnialla kannatte ritariarvoa, sillä teistä pitää tulla kaiken ritariuden esikuva."

"Herra, te puhutte totta", Melias virkkoi. "Mutta koska te olette tehnyt minut ritariksi, niin teidän pitää suostua minun ensimmäiseen pyyntööni, jos se on kohtuullinen."

"Se on totta", Galahad sanoi.

"Sallitteko sitten minun ratsastaa kerallanne Pyhää Graalia etsimään?" kysyi Melias.

Ja Galahad suostui siihen.

Melias herralle tuotiin sitten varukset, peitsi ja ratsu, mutta Galahad herra ja hän saivat ratsastaa koko viikon, ennenkuin kohtasivat mitään seikkailuja.

Eräänä maanantaina aamulla varhain, lähdettyään erästä luostarista, he tulivat ristille, josta lähti kaksi tietä, ja siinä ristissä oli kirjoitus, joka kuului näin:

"Te vaeltavat ritarit, jotka etsitte seikkailuja, tässä näette kaksi tietä: toista tietä kielletään kulkemasta, sillä kenkään ei ole siltä tieltä palaava, jollei hän ole hyvä mies ja uljas ritari; ja se joka kulkee tätä vasemmalla kädellä olevaa tietä, ei myöskään helposti voita mainetta, sillä pian tälläkin tiellä häntä koetellaan."

"Herra", Melias sanoi Galahadille, "sallitteko minun kulkea tätä vasemmalla kädellä olevaa tietä, sillä minä tahtoisin koetella voimiani?"

"Olisi parempi, jos ette sitä tietä ratsastaisi", Galahad virkkoi, "sillä minusta tuntuu, että minä selviäisin siitä paremmin kuin te."

"Ette suinkaan, herrani, minä pyydän, että te antaisitte minun mennä sitä tietä."

"No, menkää sitten Jumalan nimessä", virkkoi Galahad.

Silloin Melias ratsasti vanhaan metsään, ja sen kautta hän matkasi kaksi päivää ja enemmänkin, kunnes hän saapui eräälle vehmaalle niitylle, jossa oli kaunis oksista tehty maja. Ja hän näki majassa tuolin, jolla oli erittäin hienosti tehty kultainen kruunu. Siellä oli myös pöytäliinoja levitetty maahan, ja niille oli asetettu monta herkkua ruokalajia.

Melias herra katseli sitä kummaa ja ihmetteli. Hänen ei ollut nälkä, mutta hänen teki kovasti mielensä kultakruunua, ja niin hän kumartui, otti sen käteensä ja ratsasti tiehensä. Mutta pian hän näki ritarin, joka tuli ratsastaen hänen perässään ja huusi:

"Ritari, heittäkää käsistänne se kultakruunu, joka ei ole teidän, ja puolustautukaa!"

"Hurskas taivaan Herra, auta ja varjele juuri lyötyä ritariasi!" rukoili Melias.

Sitten he hoputtivat ratsujaan, ja tuo toinen ritari pisti keihäänsä Melias herran panssaripaidan ja vasemman kyljen läpi, niin että tämä vaipui henkitoreissaan maahan. Ritari otti kultakruunun ja meni tiehensä, ja Melias herra jäi maahan makaamaan eikä voinut liikahtakaan.

Silloin sattui kaikeksi onneksi Galahad herra tulemaan sitä tietä ja hän näki Meliaan makaavan maassa kuoleman kielissä.

"Oi Melias, kuka teidät on haavoittanut?" hän virkkoi. "Olisi ollut parempi ratsastaa toista tietä."

"Herra, älkää Jumalan tähden jättäkö minua tähän metsään kuolemaan", Melias sanoi, "vaan viekää minut tuonne läheiseen luostariin, että voisin ripittää itseni ja saisin taivaallista lohdutusta."

"Se on tapahtuva", virkkoi Galahad, "mutta missä on se, joka teidät haavoitti?"

Sillä hetkellä Galahad herra kuuli läpi puiden äänekkään huudon:

"Ritari, pysy loitolla minusta!"

"Oi, herra, varjelkoon!" Melias virkkoi, "tuo se on, joka minut löi tantereeseen."

"Herra ritari, tulkaa turmioonne!" Galahad herra vastasi.

Sitten he kumpikin kannustivat hevosiaan ja syöksyivät yhteen, ja Galahad työnsi peitsensä niin rajusti vieraaseen ritariin, että se meni läpi tämän toisen olan ja vei hänet maahan ratsun selästä ja siinä putoomuksessa Galahadin peitsi katkesi. Samassa ryntäsi toinen ritari esiin puiden takaa ja katkaisi peitsensä Galahadiin, ennenkuin tämä oli ennättänyt kääntyäkään. Silloin Galahad paljasti miekkansa ja löi poikki ritarin vasemman käsivarren, ja silloin ritari pakeni.

Ajettuaan häntä takaa jonkun matkaa, Galahad herra palasi Meliaan luo ja asetti hänet varovasti ratsulleen, hyppäsi hänen taakseen ja piti häntä sylissään ja vei hänet luostariin. Siellä hänen haavaansa huolellisesti hoidettiin, ja muuan vanha munkki, joka oli entisaikaan ollut ritarina, sanoi Galahadille, että hän toivoi haavan paranevan noin kuudessa viikossa. Galahad herra oli iloinen sen kuullessaan ja sanoi että hän jäisi luostariin kolmeksi päivää.

Kolmen päivän kuluttua hän sanoi: "Nyt minä tahdon lähteä, sillä minulla on paljon tekemistä; moni oiva ritari näkee sangen paljo vaivaa sen asian tähden, ja tämä ritari ja minä olimme myös Pyhää Graalia etsimässä."

"Syntiensä vuoksi hän sillä tapaa haavoittui", virkkoi muuan vanhus. "Ja ihmettelenpä", hän lisäsi Meliaalle, "kuinka te uskalsitte ottaa vastaan ritariuden korkean arvon, ripittämättä itseänne synneistänne, ja se juuri oli syynä siihen, että niin ankarasti haavoituitte. Sillä oikealla kädellä oleva tie osoittaa meidän Herramme Jesuksen Kristuksen valtatietä ja hurskaasti ja hyvin elävän ihmisen tietä. Ja se toinen tie osoittaa syntisten ja harhauskoisten tietä. Ja kun perkele näki teidän ylpeytenne ja röyhkeys vietteli teidät Pyhän Graalin etsintään, niin sen tähden te jouduitte häviöön, sillä sitä työtä ei saa suorittaa kukaan muu kuin jaloavuinen ihminen."

"Niin myöskin ristin kirjoitus tarkoitti taivaallisia tekoja ja ritarillisia tekoja Jumalan töissä, eikä ritarillisia tekoja maailmallisissa töissä; ja ylpeys on kaikkien kuolemansyntien pää, joka saattoi sinun, Melias, lähtemään pois Galahad herran seurasta. Ja kun sinä otit kultakruunun, niin sinä teit ahneuden ja varkauden synnin. Ne eivät olleet ritarillisia tekoja. Ne molemmat ritarit, joita vastaan Galahad, tuo pyhä ritari, taisteli, tarkoittivat niitä molempia kuolemansyntejä, ylpeyttä ja ahneutta, jotka asustivat Melias herrassa, ja he eivät voineet vastustaa Galahad herraa, sillä hän on ilman kuolemansyntejä."

Nyt Galahad herra lähti heidän luotansa ja sanoi heille kaikille hyvästi.

"Herrani Galahad", Melias virkkoi, "niin pian kuin vain voin ratsastaa, olen etsivä teidät."

"Jumala suokoon teille terveyttä", virkkoi Galahad, ja otti ratsunsa ja lähti.

Neitojen linna.

Galahad herra teki monta päivämatkaa edes ja takaisin, niinkuin sattuma johti häntä, ja viimein hän eräänä päivänä tuli vuorelle, jolla hän näki vanhan kappelin eikä ketään siellä sisällä, sillä kaikki oli autiota. Sitten hän polvistui alttarin eteen ja rukoili hyvää neuvoa, ja rukoillessaan hän kuuli äänen, joka sanoi: "Mene Neitojen linnaan, sinä seikkailunhaluinen ritari, ja poista sieltä ne ilkeät tavat."

Kun Galahad kuuli sen, niin hän kiitti Jumalaa ja otti ratsunsa. Hän oli ratsastanut vain puolen penikulmaa, kun hän näki eräässä laaksossa edessään vahvan linnan syvine kaivantoineen; ja sen vieressä virtasi kaunis joki, Severn nimeltä, ja siellä hän kohtasi oikein vanhan ukon. Kumpainenkin tervehti toistaan, ja Galahad kysyi häneltä linnan nimeä.

"Hyvä herra", hän virkkoi, "se on Neitojen linna."

"Se on kirottu linna", virkkoi Galahad, "ja kaikki ne, jotka ovat sen yhteydessä, sillä kaikki armeliaisuus on sen ulkopuolella ja kaikki julkeus ja ilkikuri sen sisällä."

"Senpä vuoksi minä neuvon teitä, herra ritari, kääntymään takaisin."

"Herra, tietäkää että minä en saa takaisin kääntyä", sanoi Galahad herra.

Sitten hän tarkasti aseitaan, ettei mitään häneltä puuttunut, ja asetti kilpensä eteensä, ja silloin tuli häntä vastaan seitsemän ihanaa neitoa.

"Herra ritari", he sanoivat, "te ratsastatte tänne suuressa hulluudessa, sillä teidän on kuljettava virran yli."

"Miksipä en kulkisi virran yli?" Galahad virkkoi. Ja niin hän ratsasti heidän luotansa.

Sitten tuli häntä vastaan muuan asemies, joka sanoi:

"Herra, tämän linnan ritarit vaativat sinua taisteluun ja kieltävät sinua menemästä edemmäksi, ennenkuin saavat tietää, mitä sinä haluat."

"Hyvä herra, minä tulen hävittämään tämän linnan ilkeitä tapoja."

"Herra, jos sinä pysyt siinä aikomuksessasi, niin saatpa paljon tekemistä."

"Menkää te vain", Galahad virkkoi, "ja ilmoittakaa heti isännillenne, mitä minä aion tehdä."

Silloin asemies astui linnaan. Ja kohta tuli linnasta ulos seitsemän ritaria, jotka olivat kaikki veljeksiä. Kun he näkivät Galahadin, he huusivat: "Ritari, ole varoillasi, sillä hengestäsi me sinut varmasti päästämme!"

"Kuinka, aiotteko te kaikki yhdellä haavaa käydä minun kimppuuni?" Galahad virkkoi.

"Aiomme niinkin", he vastasivat, "siitä saat olla varma."

Galahad syöksyi heitä kohden peitsi tanassa ja sysäsi etumaisen maahan, niin että hän melkein katkaisi kaulansa, ja sen perästä iskivät toiset veljet Galahadin kilpeen niin rajusti peitsensä, että ne katkesivat. Silloin Galahad paljasti miekkansa ja ahdisti heitä niin kiivaasti, että oli oikein ihmeellistä sitä katsella, ja sillä tapaa hän suurella voimallaan pakoitti heidät pakenemaan taistelutantereelta. Ja hän ajoi heitä takaa, mutta he ennättivät hänen edellään linnan sisään ja ajaa karauttivat suoraan läpi linnan, ja pääsivät pakoon toisesta portista.

Siellä Galahad herra silloin kohtasi erään hengelliseen pukuun puetun vanhuksen, joka sanoi: "Herra, tässä saat linnan avaimet." Sitten Galahad avasi portit ja silloin paljon kansaa tungskeili hänen ympärilleen, niin ettei hän voinut laskeakaan, kuinka monta niitä oli.

"Herra", sanoivat he kaikki, "te olette tervetullut, sillä kauan me olemme täällä vapautustamme odottaneet."

Sitten tuli hänen luokseen muuan vallasnainen. "Nuo ritarit ovat kyllä paenneet", hän virkkoi, "mutta he tulevat tänä yönä takaisin ja alottavat taas ilkeitä tapojansa."

"Mitä te tahdotte minua tekemään?" kysyi Galahad.

"Että te lähetätte hakemaan tänne kaikki ne ritarit, jotka ovat tämän linnan vasalleja ja vannotatte heitä, että he taas ottavat käytäntöön ne tavat, joita täällä entisaikaan harjoitettiin."

"Sen teen mielelläni", Galahad virkkoi.

Nainen toi hänelle norsunluisen torven, joka oli runsaasti kullalla koristeltu, ja virkkoi: "Herra, puhaltakaa tätä torvea; sen ääni kuuluu kahden penikulman päähän linnan ympäristöön."

Kun Galahad oli puhaltanut torvea, niin hän meni lepäämään, ja silloin hänen luokseen tuli muuan pappi, joka kertoi hänelle linnan tarinan:

"Siitä on juuri seitsemän vuotta", hän virkkoi, "kun nämä seitsemän veljestä tähän linnaan tulivat ja asettuivat asumaan Lianor herttuan luokse, joka oli kaiken tämän maan herra. Kun he näkivät herttuan tyttären, joka oli sangen kaunis nainen, niin he olisivat tahtoneet kaikki hänet naida ja lopulta he joutuivat kiivaaseen kahakkaan keskenänsä. Herttua olisi hyvytydessään eroittanut heidät, mutta kiukuissaan nämä löivät hänet ja hänen vanhimman poikansa kuoliaaksi. Sitten he anastivat tytön ja kaikki linnan aarteet. Senjälkeen he suurella voimallaan pitivät kaikkia tämän linnan ritareita ankarassa kurissa ja kiristyksessä ja sen ohella he ryöstivät ja rosvosivat rahvas raukalta kaikki mitä sillä oli. Niin tapahtui yhtenä päivänä, että herttuan tytär sanoi: 'Te olette tehneet minulle suurta vääryyttä, kun surmasitte minun oman isäni ja minun veljeni ja pidätte tällä tapaa meidän maitamme hallussanne. Mutta te ette saa pitää tätä linnaa monta vuotta, sillä tulee ritari, joka teidät on voittava.' Siten hän ennusti seitsemän vuotta sitten. 'Vai niin', sanoivat nuo seitsemän ritaria, 'koska te niin sanotte, niin ei yksikään lady eikä ritari saa kulkea tämän linnan ohi, vaan on heidän jääminen tänne vastoin tahtoansa, taikka sitten kuoleminen, kunnes se ritari tulee, jonka kautta me tämän linnan menetämme.' Senvuoksi tätä linnaa kutsutaan Neitojen linnaksi, sillä moni kaunis lady on täällä perikatoon joutunut."

"Vai niin", virkkoi Galahad, "onko täällä myös se neito, jonka tähden tämä linna

menetettiin?"

"Ei ole", pappi virkkoi, "hän kuoli ennenkuin kolme yötä oli kulunut tuon ennustuksen jälkeen. Ja siitä asti nuo ritarit ovat pitäneet vankeudessa hänen nuorempaa sisartansa, joka monen muun lady'n kanssa täällä kärsii suurta vaivaa ja kidutusta."

Sillä aikaa maan ritarit olivat saapuneet. Silloin Galahad pani heidät tunnustamaan valtiaakseen herttuan nuoremman tyttären, joka vielä oli elossa, ja vannomaan hänelle uskollisuudenvalan, ja hän tyynnytti ja rohkaisi suuresti heidän mieliään. Ja seuraavana aamuna muuan mies toi viestejä että Gawaine, Gareth ja Uwayne olivat surmanneet nuo seitsemän veljestä.

"Hyvin tehty!" Galahad virkkoi ja otti varuksensa ja ratsunsa ja sanoi hyvästi Neitojen linnalle.

Näky metsäkappelissa.

Jätettyään Neitojen linnan Galahad herra ratsasti, kunnes hän saapui avaraan metsään, ja siellä hän kohtasi Lancelot herran ja Percival herran, mutta he eivät tunteneet häntä, sillä hän oli äsken muuttanut pukua. Lancelot herra ratsasti oikopäätä häntä kohden ja katkaisi peitsensä häneen ja Galahad herra iski häntä niin ankarasti takaisin että ratsu ja mies kaatuivat maahan. Sitten hän veti huotrasta miekkansa ja kääntyi Percival herraan päin ja iski häntä kypäriin, niin että se halkesi teräslakkiin asti; jollei miekka olisi luiskahtanut syrjään, niin Percival herra olisi saanut surmansa; iskun voimasta hän nyt suistui maahan.

Tämä aseleikki tapahtui erään luostarin edustalla, jossa asui muuan erakkonainen, joka oli Percival herran oikea täti, vaikkei hän sitä sillä hetkellä tietänyt. Kun erakkonainen näki Galahadin, niin hän sanoi: "Jumala olkoon sinun kanssasi, maailman paras ritari! Oi, aivan varmaan", hän sanoi kovalla äänellä, niin että Lancelot ja Percivalkin sen saattoivat kuulla, "jos nuo molemmat ritarit olisivat tunteneet sinut niin hyvin kuin minä, niin he eivät olisi hyökänneet sinun päällesi."

Kuullessaan hänen siten puhuvan, Galahad pelkäsi kovin tulevansa tunnetuksi ja

ratsasti senvuoksi äkkipikaa pois. Silloin molemmat ritarit huomasivat, että heidän voittajansa oli Galahad, ja he hyppäsivät ratsuilleen ja karauttivat kiivaasti hänen peräänsä, mutta hän oli jo poissa näkyvistä. Niin he kääntyivät takaisin apein mielin.

"Kyselkäämme jotain tietoja tuolta erakkonaiselta", Percival virkkoi.

"Tehkää niin, jos teitä haluttaa", Lancelot virkkoi, mutta kun Percival meni erakon asuntoon, niin hän jatkoi matkaansa yksinään. Ristiin ja rastiin hän ratsasti jylhässä metsässä, eikä seurannut mitään polkua, vaan kulki sattuman varassa. Viimein hän saapui jyrkälle ristille, joka osoitti kahta erämaahan vievää tietä; ristin vieressä oli kivi, joka oli marmoria, mutta oli niin pimeä, että Lancelot herra ei voinut sitä oikein nähdä.

Lancelot herra katseli ympärilleen, ja lähettyvillä hän näki vanhan kappelin, jossa toivoi tapaavansa väkeä. Hän sitoi ratsunsa puuhun ja otti kypärin päästänsä ja ripusti oksaan. Sitten hän meni kappelin ovelle, mutta näki että se olikin autio ja tyhjä. Ja katsoessaan sisään hän näki kauniin alttarin, joka oli komeasti koristeltu pelkällä silkillä, ja alttarilla seisoj loistava kynttilänjalka, jossa oli kuusi isoa kynttilää, ja kynttilänjalka oli hopeasta.

Kun Lancelot herra näki tuon valon, niin hänen teki kovasti mielensä mennä kappeliin, mutta hän ei löytänyt paikkaa, johon olisi astunut, ja se suretti ja ihmetytti häntä suuresti. Hän palasi ratsunsa luo, otti pois satulan ja suitset ja antoi sen mennä syömään; sitten hän irroitti kypärinsä ja riisui vyöltään miekkansa ja paneutui maata kilvelleen marmoriristin eteen.

Niin hän vaipui uneen ja puoleksi valveilla puoleksi unissaan hän näki näyn.

Hän näki kulkevan ohitsensa kaksi hevosta, sangen kaunista ja valkoista, jotka kantoivat paaria ja paareilla makasi sairas ritari. Tultuaan lähelle ristiä parit seisahtuivat, ja Lancelot herra kuuli ritarin sanovan:

"Oi, laupias Jumala, koska pääsen minä tästä vaivasta? Ja koska se pyhä astia on näyttäytynyt, jonka kautta minä armon saan? Sillä kauan olen minä tätä saanut kärsiä pienen hairahduksen takia."

Sillä tapaa ritari kotvan aikaa valitteli, ja Lancelot herra kuunteli häntä.

Sitten Lancelot herra näki kynttilänjalan kuusine vahakynttilöineen tulevan

marmoriristin eteen, eikä hän nähnyt ketään, joka sitä kantoi. Samoin tuli sinne hopeainen pöytä ja Pyhän Graalin pyhitetty astia, jotka Lancelot oli entisaikaan nähnyt Pelles kuninkaan huoneessa.

Samassa sairas ritari nousi ja kohotti molemmat kätensä ja rukoili Jumalaa ja polvistuen hän suuteli pyhää astiaa ja hetikohta hän parani.

"Herra Jumala, minä kiitän sinua, sillä minä olen parantunut tästä sairaudesta", hän virkkoi.

Ja kun Pyhä Graal oli ollut ulkona pitkän aikaa, se meni taas kappeliin kynttilänjalkoineen ja kynttilöineen, niin ettei Lancelot herra tietänyt, minne se joutui. Sillä hän oli oman synnillisyytensä tunnon painama, eikä hänellä ollut voimaa nousta seuratakseen pyhää astiaa.

Silloin sairas ritari nousi ja suuteli ristiä ja asemies toi hänelle hänen varuksensa ja kysyi, kuinka herransa jaksoi.

"Totisesti, Jumalan kiitos, oikein hyvin", tämä vastasi, "pyhä astia paransi minut. Mutta minä ihmettelen suuresti tuota nukkuvaa ritaria, jolla ei ollut voimaa herätä, kun tämä pyhä astia tänne tuotiin."

"Uskallanpa varmasti vakuuttaa", virkkoi asemies, "että hänessä asuu jokin kuoleman synti, jota hän ei koskaan ole katunut."

"Kautta kunniani", ritari virkkoi, "ken hän lieneekin, onneton hän on; minusta näyttää, että hän on Pyöreän pöydän ritareita, jotka ovat lähteneet Pyhän Graalin etsintään."

"Herra", virkkoi asemies, "kas tässä ovat kaikki teidän aseenne paitsi kypäriänne ja miekkaanne, ja senvuoksi te minun mielestäni voisitte nyt ottaa tuon ritarin kypärin ja miekan."

Niin ritari teki sen; ja kun hän oli täysissä aseissa, niin hän otti myös Lancelot herran ratsun, sillä se oli parempi kuin hänen omansa. Ja niin hän ja hänen seuralaisensa lähtivät ristiltä.

Lancelot herran katumus.

Silloin Lancelot herra heräsi heti ja nousi ja mietti mielessään, mitä hän oli nähnyt ja oliko se unta vai ei. Samassa hän kuuli äänen, joka sanoi:

"Lancelot, sinä olet kovempi kuin kivi ja kitkerämpi kuin on puu ja paljaampi ja kuivempi kuin on viikunapuu! Lähde senvuoksi täältä ja poistu tästä pyhästä paikasta."

Kun Lancelot herra kuuli sen, niin hänen mielensä kävi kovin apeaksi, eikä hän tietänyt mitä tehdä; niin hän nousi katkerasti itkien ja kirosi sitä hetkeä, jolloin oli syntynyt, sillä hän luuli, ettei hän koskaan enää pääsisi kunniaan. Sillä nuo sanat tunkivat hänen sydämeensä, ja viimein hän ymmärsi, miksi häntä siten oli nimitetty.

Hän meni hakemaan kypäriänsä, miekkaansa ja ratsuansa, mutta huomasi, että ne kaikki oli viety pois. Silloin hän kutsui itseään kurjaksi raukaksi ja onnettomimmaksi kaikista ritareista. "Syntini ja pahuuteni ovat minut saattaneet suureen häpeään", hän virkkoi. "Sillä kun minä etsin maallisia seikkailuja maallisia haluja tyydyttääkseni, niin minä ne aina sain suoritetuiksi ja pääsin joka paikassa voitolle enkä koskaan missään ottelussa joutunut tappiolle, oli se sitten oikea tai väärä. Ja nyt minä rupesin etsimään pyhiä seikkailuja, mutta minä näen ja ymmärrän, että minun vanha syntini esti minua ja saattoi minut häpeään, niin ettei minulla ollut voimaa liikahtaa eikä puhua, kun tuo pyhä astia ilmestyi minun eteeni."

Sillä tapaa hän murehti, kunnes päivä koitti ja hän kuuli pienen linnun laulavan; silloin hän sai hiukan lohdutusta.

Mutta kun Lancelot herra oli kadottanut ratsunsa ja aseensa, niin hän tajusi, että Jumala oli häneen tyytymätön. Hän lähti ristiltä jalkaisin metsään ja saapui aamun sarastaessa korkealle kukkulalle, jolla muuan erakko asui. Lancelot tapasi erakon juuri aamuhartauttaan alkamassa ja polvistui hänen kanssaan ja huusi Herralta armoa pahojen tekojensa tähden. Kun heidän rukouksensa oli päättynyt, niin Lancelot puhui erakolle ja pyysi häntä kristillisestä rakkaudesta kuulemaan hänen elämänsä tarinaa.

"Varsin mielelläni", virkkoi erakko. "Ettekö te ole Arthur kuninkaan hovista ja Pyöreän pöydän ritareita?"

"Olen kyllä ja minun nimeni on Järven Lancelot, josta on sangen paljon puhuttu, ja nyt minun hyvä onneni on muuttunut, sillä minä olen kaikkein kurjin mies maailmassa."

Erakko katsoi häneen ja ihmetteli, miksi hän oli niin alakuloinen.

"Herra", erakko virkkoi, "teidän tulisi kiittää Jumalaa enemmän kuin kenenkään muun, sillä Hän on antanut teidän saada enemmän maallista kunniaa, kuin kenenkään muun ritarin maan päällä. Mutta teidän röyhkeytenne, kun te, vaikka vielä vaelsitte kuoleman synnissä, uskalsitte katsella Hänen pyhää kalkkiansa, oli syynä, ett'ette saanut nähdä sitä maallisilla silmillä. Sillä Hän ei näyttäydy siellä, missä on moisia syntisiä, muuten kuin heidän turmiokseen ja suureksi häpeäkseen. Eikä ole ketään ritaria maan päällä, jonka tulisi kantaa Jumalalle sellaista kiitosta, kuin teidän. Sillä Hän on antanut teille kauneutta ja komean ulkomuodon ja suurta väkevyyttä, enemmän kuin kenellekään muulle ritarille, ja senvuoksi te olette enemmän velvollinen, kuin kukaan muu, Jumalaa rakastamaan ja Häntä pelkäämään; sillä vähä teitä auttaa voimanne ja miehuutenne, jos Jumala on teitä vastaan."

Silloin Lancelot herra itki suuresti murheissaan ja virkkoi: "Minä tunnen ja tiedän kyllä, että te minulle totta puhutte."

"Herra", virkkoi tuo hyvä mies, "älkää salatko minulta yhtäkään vanhaa syntiänne."

"Totisesti, tuiki haluton olen niitä tunnustamaan", Lancelot herra sanoi. "Sillä neljääntoista vuoteen en ole mitään tunnustanut ja senvuoksi minä nyt valitan häpeääni ja onnettomuuttani."

Silloin Lancelot herra kertoi erakolle koko elämänsä ja kuinka hän rakasti kuningatarta yli kaiken määrän ja oli rakastanut kauemmin, kuin hän saattoi vuosia laskea.

"Ja kaikki suuret asetekoni, joita minä olen tehnyt, tein minä enimmästä päästä kuningattaren vuoksi ja hänen tähtensä minä taistelinkin, oli se sitten väärin tai oikein; enkä minä milloinkaan taistellut vain Jumalan kunniaksi, vaan voittaakseni itselleni kunniaa ja mainetta; ja vähä taikka en ensinkään minä siitä kiitin Jumalaa." Sitten Lancelot herra sanoi: "Minä pyydän teitä neuvomaan minua."

"Tahdon neuvoa teitä", erakko virkkoi, "jos te lupaatte minulle, ett'ette ikinä mene tuon kuningattaren lähetyville, jos vain voitte sitä välttää."

Silloin Lancelot herra lupasi hänelle lujasti, ettei hän menisi.

"Katsokaa että teidän sydämenne ja suunne sitä noudattaa", virkkoi tuo hyvä mies, "ja minä vakuutan teille, että saatte enemmän kunniaa, kuin teillä konsanaan on ollut."

"Minä ihmettelen, mikä se ääni oli, joka sanoi minulle nuo kummalliset sanat, mitkä teille kerroin", virkkoi Lancelot herra.

"Älä ihmettele", erakko virkkoi, "sillä näkyy kyllä, että Jumala sinua rakastaa. Ihmiset saattavat tuntea, että kivi on kova ja toinen laji kovempi kuin toinen, — sillä tarkoitetaan *sinua*, Lancelot herra. Sillä sinä et tahtonut luopua synnistäsi, vaikka Jumala oli suonut sinulle niin paljon hyvyttä; sen vuoksi sinä olet kovempi kuin kivi; etkä sinä tahtonut pehmetä, et vedellä etkä tulella, — ja senvuoksi Pyhä Henki ei voinut astua sinun sydämeesi. Huomaa nyt tarkoin; koko maailmassa ei ole yhtäkään ritaria, jolle meidän Herramme olisi osoittanut niin suurta armoa, kuin hän on sinulle osoittanut. Sillä Hän on antanut sinulle kauneutta ja komean ulkomuodon; Hän on antanut sinulle ymmärrystä eroittaa hyvän pahasta; Hän on antanut sinulle miehuutta ja rohkeutta; ja on antanut sinun otella niin uljaasti, että sinä joka kerta olet päässyt voitolle taisteluissa. Ja nyt meidän Herramme ei tahdo enää kärsiä sinua enempää, vaan sinä olet tunteva Hänen kätensä lepäävän raskaana päälläsi, jos tahdot taikka et.

"Ja miksi tuo ääni kutsui sinua kitkerämmäksi kuin puu; — missä sangen paljon syntiä asustaa, siellä saattaa olla vain vähä makeutta, ja senvuoksi sinua verrataan vanhaan lahoon puuhun. Nyt olen selittänyt sinulle, minkä vuoksi sinä olet kovempi kuin kivi ja kitkerämpi kuin puu.

"Nyt selitän sinulle, minkä vuoksi sinä olet paljaampi ja kuivempi kuin viikunapuu. Tapahtui, että meidän Herramme palmusunnuntaina saarnasi Jerusalemissa, ja siellä Hän näki kansassa kaikellaista kovasydämisyyttä, ja siellä Hän ei koko kaupungissa löytänyt ainoatakaan, joka olisi antanut Hänelle yösijaa. Silloin Hän meni kaupungin ulkopuolelle ja näki keskellä tietä viikunapuun, joka oli varsin kaunis ja runsailla lehdillä varustettu, mutta siinä ei ollut yhtäkään hedelmää. Silloin meidän Herramme kiroi sen puun, joka ei kantanut hedelmää, — ja viikunapuulla tarkoitettiin Jerusalemiä, joka kantoi

lehtiä, mutta ei hedelmiä. Niin sinäkin, Lancelot herra; kun Pyhä Graal tuotiin sinun eteesi, niin Se ei löytänyt sinussa yhtään hedelmää eikä hyvää aivoitusta, vaan sinä olit synnin saastuttama."

"Totisesti", Lancelot herra virkkoi, "kaikki mitä te olette puhunut, on totta; ja tästä lähtien minä aion Jumalan avulla elää paremmin kuin tähän asti olen elänyt ja noudattaa ritarillisuutta ja tehdä asetevoja."

Silloin tuo hyvä mies määräsi Lancelot herran suorittamaan sellaisen katumusteon kuin hän saattoi tehdä ja käski hänen noudattaa ritarillisuutta; ja niin hän antoi hänelle siunauksensa ja pyysi Lancelot herraa viipymään luonansa koko sen päivän.

"Mielelläni sen teen", Lancelot herra virkkoi, "sillä minulla ei ole kypäriä, eikä ratsua eikä miekkaa."

"Älkää sitä huolehtiko", tuo hyvä mies virkkoi, "ennen huomispäivän iltaa hankin teille ratsun ja kaikki mitä tarvitsette."

Ja Lancelot herra katui kovasti kaikkia entisiä rikoksiaan.

Huone, jonka ovi oli suljettu.

Niiden Pyöreän pöydän ritarien joukossa, jotka lähtivät Pyhän Graalin etsintään, oli, paitsi Galahad herraa ja päällikköä Lancelot herraa, vielä seuraavat ritarit: hyvä ritari Percival; Ector herra, Lancelot herran veli; Bors herra ja Gawaine herra. Monet ja merkilliset olivat ne seikkailut, joihin he joutuivat, ja ihmeelliset olivat ne näyt, joita he näkivät, mutta kertaakaan he eivät saaneet Pyhää Graalia näkyviinsä. Sillä Galahad herraa ja Percival herraa lukuunottamatta ei ketäkään ritaria pidetty kelvollisena tuota taivaallista näkyä näkemään.

Mutta katumuksensa jälkeen ja monta pitkää kuukautta vaellettuaan Lancelot herran viimein melkein onnistui suorittaa tuo suuri tehtävä. Sillä yhtenä yönä ollessaan lähellä merta, hän näki unissaan näyn, joka käski hänen astua ensimmäiseen laivaan, mikä hänen eteensä sattuisi. Kun hän kuuli nämä sanat, niin hän hypähti pystyyn ja näki suuren kirkkauden ympärillään, ja hän otti

varuksensa ja valmistautui lähtemään; ja kun hän tuli meren rannalle, niin hän näki laivan, joka oli ilman purjeita ja airoja. Heti laivaan päästyään hän tunsu suurinta suloisuutta, mitä koskaan oli tuntenut, ja iloa, joka voitti kaiken maallisen ilon, mitä hän koskaan oli kokenut. Ja tällä laivalla hän viipyi kuukauden tai enemmänkin taivaallisen armon ravitsemana.

Eräänä päivänä tuli sinne muuan ritari ratsun selässä. Saavuttuaan laivalle laskeutui tämä alas ratsultaan. Silloin Lancelot herra näki, että se oli hänen poikansa Galahad, eikä yksikään kieli saata kertoa, kuinka suuresti he iloitsivat toistensa tapaamisesta.

He kertoivat toinen toiselleen kaikki seikkailut ja ihmeet, joita heille kummallekin oli tapahtunut sen perästä, kuin he lähtivät Arthur kuninkaan hovista.

Lancelot ja Galahad oleskelivat siinä laivassa puolen vuotta ja palvelivat Jumalaa päivin ja öin kaiken kykynsä mukaan. Ja usein he joutuivat kauaksi ihmisistä saarille, joilla ei löytynyt muuta kuin julmia petoja, ja he suorittivat monta merkillistä seikkailua ja vaarallista urhotyötä.

Yhtenä päivänä tapahtui, että heidän laivansa saapui metsän laitaan, ja siellä he näkivät ritarin, joka oli kokonaan valkoisissa varuksissa ja oikealla kädellään talutti komeasti satuloitua valkoista hevosta. Hän tuli laivalle ja tervehti molempia ritareita ja sanoi:

"Galahad, te olette ollut kylliksi kauan isänne seurassa; tulkaa ulos laivasta ja hypätkää tämän ratsun selkään ja menkää, minne seikkailut teitä vievät Pyhää Graalia etsimään."

Silloin Galahad meni isänsä luo ja suuteli häntä hellästi ja sanoi:

"Hyvä armas isä, en tiedä saanko teitä enää nähdä, ennenkuin olen nähnyt Pyhän Graalin."

"Minä pyydän sinua", Lancelot virkkoi, "rukoilemaan taivaallista Isää, että Hän pitäisi minua palveluksessaan."

Niin Galahad otti ratsunsa ja silloin he kuulivat äänen, joka sanoi:

"Koettakaa hyvin käyttäytyä, sillä toinen ei ole enää konsanaan toista näkevä

ennen hirmuista tuomiopäivää."

"Galahad poikani", Lancelot virkkoi, "koska meidän tulee erota, emmekä enää milloinkaan saa nähdä toisiamme, niin rukoilen taivaallista Isää suojelemaan sekä itseäni että sinua."

"Herra", Galahad virkkoi, "ei mikään rukous ole niin vaikuttava kuin teidän", ja samassa hän ratsasti pois metsään.

Silloin tuuli nousi ja ajeli enemmän kuin kuukauden Lancelotia pitkin merta, mutta hän nukkui vain vähän laivallansa, ja rukoili Jumalaa, että hän saisi jotain tietoja Pyhästä Graalista.

Tapahtuipa muutamana yönä, keskiyön aikaan, että hän saapui linnan edustalle, joka takaapäin oli kaunis ja komea. Takaportti aukeni merta kohden, ja se oli avoinna ilman mitään vartioita, paitsi että kaksi leijonaa vartioi sisäänkäytävää, ja kuu paistoi kirkkaasti.

Silloin Lancelot kuuli äänen, joka sanoi:

"Lancelot, astu ulos tästä laivastasi ja mene tuohon linnaan, missä sinä olet näkevä suuren osan siitä mitä halajat."

Niin hän juoksi ja asestautui ja tuli portille ja näki leijonat ja silloin hän tarttui miekkaansa ja paljasti sen. Mutta äkkiä tuli kääpiö ja löi häntä käsivarteen niin kiivaasti, että miekka putosi hänen kädestänsä.

"Sinä huono- ja heikkouskoinen mies!" hän kuuli äänen sanovan, "miksikä sinä luotat enemmän aseisiisi kuin Luojaasi? Sillä Hän, jonka palvelukseen sinä olet pantu, saattaa sinua enemmän auttaa kuin sinun varuksesi."

Silloin Lancelot virkkoi: "Minä kiitän sinua, Herra Kristus, suuresta armostasi, että Sinä minua väärinteostani nuhtelet. Nyt minä näen että Sinä pidät minua palvelijanasia."

Sitten hän otti taas miekkansa, pisti sen tuppeensa, teki otsaansa ristinmerkin ja lähestyi leijonia, ja ne näyttivät tahtovan tehdä hänelle pahaa. Kuitenkin hän pääsi vahingoittumatta niiden ohitse ja lähestyi linnan päärakennusta, missä kaikki linnan asujamet näyttivät olevan. Silloin Lancelot astui täysissä aseissaan sisään, sillä kaikki portit ja ovet olivat avoinna. Ja viimein hän näki kammion,

jonka ovi oli suljettu; hän laski kätensä ovelle avatakseen sen, mutta ei voinut, vaikka hän pani liikkeelle viimeisetkin voimansa saadakseen oven auki.

Sitten hän kuunteli ja kuuli äänen laulavan niin suloisesti, ettei se tuntunut maalliselta ääneltä; ja hänen mielestään ääni lausui: "Ylistys ja kunnia olkoon Taivaalliselle Isälle!"

Silloin Lancelot polvistui kammion oven eteen, sillä hän ymmärsi, että Pyhä Graal oli tuossa huoneessa, ja hän rukoili Jumalaa, että jos hän milloinkaan oli tehnyt mitään Hänelle otollista, että Hän armahtaisi häntä ja näyttäisi hänelle jotakin siitä, mitä hän etsi.

Silloin kammion ovi aukeni ja sieltä tuli ulos suuri kirkkaus, niin että rakennus oli niin valoisa, kuin jos siellä olisi ollut kaikki maailman soihdut ja kynttilät. Lancelot meni ovelle ja aikoi astua sisään, mutta äkkiä ääni virkkoi:

"Pakene, Lancelot, äläkä astu siihen kammioon, sillä jos sinä sinne astut, niin sinä sitä katuva olet."

Niin Lancelot vetäytyi takaisin, sangen raskaalla mielellä.

Sitten hän katsoi kammioon ja näki keskellä kammiota hopeapöydän ja pyhän astian punaisella sametilla peitettynä ja monta enkeliä sen ympärillä, ja yksi piti palavaa vahakynttilää kädessään. Pyhän astian edessä hän näki papin puvussa olevan miehen, ja näytti siltä, kuin paraillaan olisi pidetty juhlallista jumalanpalvelusta. Kolme miestä seisoi lähellä, ja Lancelotista näytti kuin pappi olisi nostanut ylös nuorimman niistä ikäänkuin näyttääkseen häntä kansalle. Lancelot ihmetteli kovin, sillä se taakka oli papille niin raskas, että hän oli aivan vaipumaisillaan maahan. Kun Lancelot näki, ettei kukaan lähellä olevista aikonut auttaa pappia, niin hän juoksi nopeasti ovelle.

"Herra Kristus", hän virkkoi, "älä pidä sitä syntinä, vaikka minä autan tuota miestä, sillä hän on suuressa avun tarpeessa."

Samassa hän astui kammioon ja meni hopeapöytää kohden; ja kun hän pääsi lähelle, niin hän tunsu tulevan vastaansa tuulenviiman, joka oli ikäänkuin tulella sekoitettu, ja se syöksähti niin rajusti hänen kasvoihinsa, että se näytti aivan polttavan hänet, ja samassa hän kaatui maahan eikä kyennyt nousemaan. Silloin hän tunsu ympärillään monta kättä, jotka nostivat hänet ylös ja kantoivat hänet ulos huoneesta ja jättivät hänet, niinkuin näytti, kuolleena makaamaan. Ja

aamulla linnan väki hänet löysi kammion oven ulkopuolelta.

Neljäkolmatta päivää Lancelot herra makasi kuin kuolleena, mutta viidentenäkolmatta päivänä hän avasi silmänsä. Silloin hänelle kerrottiin, että se linna kuului Pelles kuninkaalle, missä hän kauan aikaa sitten oli nähnyt Pyhän Graalin ilmestyksen ensi kertaa. Kaikki kansa ihmetteli, kun he huomasivat että tämä muukalainen oli Lancelot, tuo hyvä ritari, ja he lähettivät sanan Pelles kuninkaalle, joka tuli sängen iloiseksi sen uutisen kuullessaan ja meni häntä katsomaan ja riemuitsi suuresti hänen tulostansa. Ja kuningas kertoi Lancelotille, että hänen ihana tyttärensä Elaine, Galahadin äiti, oli kuollut. Ja Lancelot oli ylen suruissaan sen sanoman kuultuansa.

Neljä päivää Lancelot herra viipyi linnassa ja sitten hän otti Pelles kuninkaalta jäähyväiset. Hän käsitti nyt, että hänen etsimisensä oli päättynyt, ja ettei hän milloinkaan saisi nähdä enempää Pyhästä Graalista, kuin hän oli nähnyt. Niin hän lupasi palata valtakuntaansa Logrisiin, jota hän ei ollut nähnyt puoleentoista vuoteen.

Kun hän saapui Camelotiin, niin hän näki, että muutamat Pyöreän pöydän ritarit olivat palanneet kotia, mutta että monet heistä — enemmän kuin puolet — olivat kaatuneet tai saaneet surmansa.

Arthur kuningas, Guinevere kuningatar ja koko hovi tulivat ylen iloisiksi nähdessään taas Lancelot herran, ja kuningas kyseli häneltä uutisia hänen pojastaan Galahadista.

Lancelot kertoi kuninkaalle kaikki seikkailut, mitä hänelle oli tapahtunut sen jälkeen kuin hän oli lähtenyt Arthurin hovista, ja myös, mitä hän tiesi Galahadin, Percivalin ja Borsin seikkailuista.

"Suokoon Jumala", virkkoi kuningas, "että he kaikki kolme pian olisivat täällä!"

"Niin ei ole tapahtuva", virkkoi Lancelot, "sillä kahta heistä te ette enää koskaan saa nähdä. Mutta yksi heistä on tuleva takaisin."

Kuinka Galahad herra näki Pyhän Graalin.

Jätettyään Lancelot herran, Galahad ratsasti turhaan monta päivänmatkaa. Minne hän vain meni, niin kummallisia merkkejä ja ihmeitä seurasi häntä, mutta vielä hän ei kuitenkaan ollut nähnyt Pyhän Graalin ilmestystä.

Tapahtuipa eräänä päivänä, että kun hän ratsasti ulos suuresta metsästä, hänet yllätti Percival herra, joka oli seurannut häntä viisi päivää, ja kohta sen jälkeen he muutamassa tienristeyksessä tapasivat Bors herran. Ei tarvitse kysyä, ilostuivatko he. He kertoivat kukin toisilleen seikkailunsa ja ratsastivat kaikki yhdessä eteenpäin.

Sillä tapaa he matkasivat pitkän aikaa, kunnes saapuivat siihen samaan Pelles kuninkaan linnaan, missä Lancelot herra jo oli käynyt, ja heti kun he astuivat linnaan, niin Pelles kuningas tunsu heidät. Silloin nousi suuri ilo, sillä kaikki kansa käsitti heidän saapuessaan, että he olivat saattaneet loppuun Pyhän Graalin etsinnän.

Hiukan ennen iltaa, kun he olivat kokoontuneina salissa, kuului ääni heidän joukossansa, ja se sanoi: "Ne, joiden ei tule istua Jeesuksen Kristuksen pöytään, nouskoot, sillä nyt ravitaan vain todellisia ritareita." Niin jokainen meni pois, paitsi Pelles kuningas ja Eliazar, hänen poikansa, jotka olivat pyhiä miehiä, ja muuan neito, joka oli hänen sisarensa tytär; nämä kolme ja ne kolme ritaria sinne jäi, ei enempää.

Pian he näkivät yhdeksän ritaria, kaikki aseissa, tulevan sisään salin ovesta ja riisuvan kypärinsä ja varuksensa.

"Herra", he virkkoivat Galahadille, "me olemme sangen kovin rientäneet, saadaksemme istua teidän kanssanne tässä pöydässä, missä pyhä ateria jaetaan."

Silloin hän sanoi: "Te olette tervetulleita, mutta mistä kaukaa te tulette?"

Kolme heistä sanoi tulevansa Gaulista ja kolme sanoi olevansa Irlannista ja muut kolme sanoivat olevansa Denmarkista.

Silloin ääni lausui: "Kaksi on teidän joukossanne, jotka eivät kuulu Pyhän Graalin etsintään; poistukoot he senvuoksi." Niin Pelles kuningas ja hänen poikansa poistuivat.

Ne ritarit, jotka jäivät, näkivät nyt hopeapöydän, jolla Pyhä Graal oli, ja heistä näytti, kuin enkeleitä seisoi ympärillä ja että juhlallinen toimitus oli alkamassa.

He istuutuivat pöydän ääreen suuren pelon vallassa ja alkoivat rukoilla. Silloin saapui Eräs, niinkuin heistä näytti, Herran Kristuksen haahmossa ja Hän sanoi:

"Minun ritarini ja palvelijani ja minun uskolliset lapseni, jotka olette tulleet kuolevaisesta elämästä henkiseen elämään, minä en silleen teillä tahdo kätkeytyä, vaan te saatte nähdä Minun salaisuuksiani ja Minun kätkeytyä asioitani; pitäkää ja vastaanottakaa nyt se korkea ateria, jota olette niin suuresti halanneet." Sitten Hän otti itse pyhän astian ja tuli Galahadin luo, joka polvistui ja otti vastaan pyhän ravinnon, ja hänen jälkeensä ottivat kaikki hänen kumppaninsa samalla tapaa; ja heidän mielestään se oli niin suloista, että sitä oli ihmeellistä kertoa.

Silloin Hän sanoi Galahadille: "Poikani, tiedätkö sinä, mitä minä pidän käsissäni?"

"En", Galahad vastasi, "ellet Sinä sitä minulle ilmoita."

"Tämä on", Hän sanoi, "se pyhä kallio, mistä minä söin lampaan viimeisellä Ehtoollisellani. Ja nyt sinä olet saanut nähdä sen, mitä sinä kaikkein enimmän olet nähdä halannut, mutta vielä sinä et ole sitä nähnyt niin avoimena, kuin sinä sen näkevä olet Sarrasin kaupungissa. Senvuoksi sinun täytyy lähteä täältä ja viedä mukanasasi tämä pyhä astia, sillä tänä yönä se on poistuva Logrisin valtakunnasta, eikä sitä enää konsanaan täällä nähtämän pidä. Ja tahdotko tietää miksi? Siksi että tämän maan kansa on kääntynyt huonoon elämään, sentähden minä otan heiltä pois sen kunnian perinnön, jonka minä heille annoin. Menkää senvuoksi, te kolme, huomenna merelle, siellä te löydätte laivanne valmiina, — te ja Percival herra ja Bors herra, eikä ketään muita teidän kanssanne. Ja kaksi teistä on kuoleva Minun palveluksessa, mutta yksi teistä on jälleen palaava Camelotiin ja vievä sanomia."

Sitten Hän siunasi heitä ja katosi heidän näkyvistänsä. Niin Galahad, Percival ja Bors jättivät Pelles kuninkaan linnan. Ratsastettuaan kolme päivää he tulivat meren rannalle, missä he löysivät saman laivan, jossa Galahad oli oleskellut Lancelotin kanssa; ja kun he astuivat laivaan, niin he näkivät sen keskellä hopeapöydän ja Pyhän Graalin, joka oli peitetty punaisella sametilla. Silloin he iloitsivat, että heillä oli sellaisia kapineita muassaan.

Niin he purjehtivat eteenpäin, kunnes tulivat Sarrasin kaupunkiin, jonne he laskivat maihin ja ottivat hopeapöydän mukaansa. Kun he astuivat sisään kaupungin portista, niin he näkivät vanhan koukkuselkäisen ukon istumassa, ja Galahad kutsui häntä ja pyysi häntä auttamaan heitä raskaan pöydän kantamisessa.

"Totisesti", vanhus virkkoi, "kymmeneen vuoteen en ole saattanut käydä muuten kuin kainalosauvoilla."

"Vähät siitä", virkkoi Galahad, "nouse vain pystyyn ja näytä hyvää tahtoasi."

Vanhus koetti nousta, ja hetikohta hän huomasi olevansa terveempi kuin koskaan. Silloin hän juoksi pöydän luo ja tarttui sen yhteen syrjään Galahadin kantaessa vastakkaisesta syrjästä.

Tämän parannuksen maine kulki kautta kaupungin, ja kun kaupungin kuningas näki nuo kolme ritaria, niin hän kysyi, mistä he tulivat, ja mikä kapine se oli, jonka he olivat tuoneet hopeapöydällä. He kertoivat hänelle Pyhän Graalin totuuden ja minkä voiman Jumala oli siihen pannut sairaita parantamaan.

Mutta tuo kuningas oli tyranni ja polveutui pakanallisesta suvusta, ja hän otti nuo kolme ritaria ja pisti heidät vankeuteen, syvään kuiluun. Mutta koko ajan kun he olivat vankeudessa, taivaan pyhä armo ylläpiti heitä.

Vuoden lopulla tapahtui, että kuningas kävi sairaaksi ja tunsu että hänen piti kuoleman. Silloin hän lähetti hakemaan noita kolmea ritaria ja kun he tulivat hänen eteensä, niin hän pyysi heiltä anteeksi kaikkea sitä, mitä hän oli heille tehnyt, ja mielellään he antoivat hänelle anteeksi, ja niin hän kuoli.

Kun kuningas oli kuollut, niin koko kaupunki pelästyi, eivätkä he tietäneet, kuka saattaisi tulla heidän kuninkaaksensa. Silloin juuri, kun he parhaillaan olivat neuvottelussa, kuului ääni heidän joukossansa ja käski heidän valita nuorimman

noista kolmesta ritarista kuninkaaksensa. Niin Galahad tehtiin koko kaupungin suostumuksella kuninkaaksi.

Kun Galahad oli tarkastanut maan, niin hän rakennutti hopeapöydän ympärille kullasta ja kalliista kivistä laatikon, joka peitti pyhän astian, ja joka aamu varhain nuo kolme ritaria tapasivat tulla sen eteen ja lausua rukouksensa.

Vuoden lopulla samana päivänä, jona Galahadille annettiin kultakruunu, hän nousi aikaisin, hän ja hänen kumppaninsa, ja menivät palatsiin pyhän astian ääreen. Siellä he näkivät edessänsä miehen polvillaan ja hän oli piispan näköinen; ja ylt'ympäri oli suuri enkelien joukko.

"Tule vain tänne, Galahad, Jeesuksen Kristuksen palvelija", hän virkkoi, "ja sinä saat nähdä sen, mitä sinä kauan olet nähä halannut."

Silloin Galahad alkoi vapista, sillä hän sai nähdä hengellisiä asioita maallisilla silmillänsä; ja pitäen käsiään kohotettuina taivasta kohden, hän virkkoi:

"Herra, minä kiitän Sinua, sillä nyt minä näen sen, mikä on ollut minun halunani kauan aikaa. Nyt, pyhä Herra, en tahtoisi enää elää, jos se olisi Sinulle otollista, Herra!"

Sitten tuo hyvä mies otti pyhän ruoan ja tarjosi sitä Galahadille, ja hän otti sen vastaan iloisena ja nöyränä.

Kun se oli tehty, niin Galahad meni Percival herran ja Bors herran luo ja suuteli heitä ja jätti heidät Jumalan haltuun. Ja Bors herralle hän sanoi: "Hyvä herra, tervehtikää minun isääni, Lancelot herraa, ja heti kun tapaatte hänet, niin pyytäkää hänen muistamaan tämän maailman katoavaisuutta."

Sitten hän polvistui pöydän eteen ja lausui rukouksensa, ja kohta hänen sielunsa lähti Jeesuksen Kristuksen tykö.

Silloin näytti noista molemmista ritareista, että käsi tuli taivaasta ja vei pois tuon pyhän astian. Ja sen ajan perästä ei kenkään ole rohjennut sanoa Pyhää Graalia nähneensä.

Kun Percival ja Bors näkivät, että Galahad oli kuollut, niin he surivat niin suuresti, kuin kaksi miestä ikinä surra saattoi, ja joll'eivät he olisi olleet hyviä miehiä, niin he olisivat helposti joutuneet epätoivoon. Ja kaupungin ja maan

kansa oli kovin raskaalla mielellä. Heti kun Galahad oli haudattu, niin Percival herra vetäytyi erakkomajaan ja siellä hän vuoden ja kaksi kuukautta eli täysin pyhää elämää, ja sitten hän lähti pois.

Bors herra oli Percival herran luona niin kauan kun tämä eli, mutta kun hän kuoli, niin Bors herra otti laivan ja palasi Logrisin valtakuntaan, ja niin hän tuli Camelotiin, missä Arthur kuningas oli. Suuresti iloittiin hänen tulostansa hovissa, sillä he luulivat kaikki, että hän varmaankin oli kuollut, kun hän oli ollut niin kauan poissa hovista. Bors herra kertoi heille kaikki Pyhän Graalin seikkailut ja Lancelot herralle hän sanoi Galahadin tervehdyksen.

"Lancelot herra", hän virkkoi, "Galahad pyytää teitä ajattelemaan tämän maailman katoavaisuutta, niinkuin te hänelle lupasitte, kun enemmän kuin puoli vuotta olitte yhdessä."

"Se on totta", Lancelot virkkoi. "Nyt minä uskon ja luotan, että hänen rukouksensa auttaa minua."

ARTHURIN KUOLEMA

Lancelot herran lähtö.

Senjälkeen kun Pyhän Graalin etsintä oli loppuun suoritettu ja kaikki ritarit, jotka olivat jääneet eloon, olivat palanneet Pyöreän pöydän ääreen, pidettiin hovissa suurta iloa, ja varsinkin Arthur kuningas ja Guinevere kuningatar riemuitsivat ja olivat ylen iloisia Lancelot herran ja Bors herran tähden. Ja jonkun aikaa kaikki kävi hyvin ja paljon juhlittiin ja iloittiin.

Mutta Lancelot herra unhoitti erakolle antamansa lupauksen, että hän niin vähä kuin mahdollista katselisi Guinevere kuningatarta, ja koska häntä kuningas ja kuningatar ja kaikki kansa piti niin suuressa kunniassa, niin muutamat muista ritareista kadehtivat häntä ja koettivat tehdä hänelle kaikkea pahaa, mitä taisivat.

Häijyin ja ilkein Arthur kuninkaan hovissa olevista ritareista oli Mordred herra. Hän oli Arthur kuninkaan sisaren, Orkneyn kuninkaan Lotin puolison nuorin poika, ja häntä Merlin tarkoitti, ennustaessaan, että toukokuun ensimmäisenä päivänä syntynyt lapsi tuottaisi turmiota Arthur kuninkaalle. Hän oli jalojen ritarien Gawainen, Gaherisin ja Garethin velipuoli, mutta ei ensinkään heidän kaltaisensa luonnoltaan. Ainoa veli, joka häntä hiukankin muistutti, oli Agrivaine herra, ja juuri noiden molempien ritarien panettelujen tähden nousi se vihan ja kiukun myrsky, joka ei asettunut, ennenkuin kaiken maailman ritariuden kukka oli lyöty ja surmattu.

Herttaisena toukokuuna, kun jokainen jalo sydän hehkuu elämää — kun maa levittää silmiemme eteen ihanintaan ja loistoisintaan, ja kaikki miehet ja naiset iloitsevat ja riemuitsevat, koska suvi on tulossa heloittavine kukkineen — ihanana toukokuuna nuo molemmat ritarit Agrivaine ja Mordred panivat toimeen ilkityönsä. Julkisessa kokouksessa monien ritarien läsnäollessa he puhuivat loukkaavia puheita Lancelot herrasta ja Guinevere kuningattaresta ja kehoittivat toistamaan niitä kuninkaalle. Silloin virkkoi Gawaine herra:

"Veljeni, Agrivaine herra", hän sanoi, "minä pyydän ja vaadin teitä, älkää puhuko enää tuollaista minun läsnäollessani, sillä tietäkää, että minä en tahdo ottaa osaa teidän vehkeisiinne."

"Totisesti", virkkoivat Gaheris ja Gareth herra, "emme mekään tahdo olla osallisina teidän vehkeissänne."

"Sittenpä tahdon minä", Mordred virkkoi.

"Sen saatan kyllä uskoa", sanoi Gawaine herra, "sillä missä vain pahuutta tapahtuu, niin teillä on siinä osanne, veljeni Mordred herra; mutta minä toivoisin että jättäisitte tämän, ettekä tekisi itsestänne sellaista juonittelijaa, sillä minä tiedän, mitä siitä tulee."

"Tulkoon mitä tahansa", virkkoi Agrivaine herra, "minä puhun kuninkaalle."

"Ette ainakaan minun neuvostani", sanoi Gawaine herra, "sillä jos nousee sota ja hävitys Lancelot herran ja meidän välillämme, niin huomattaa tarkoin, veli, moni kuningas ja mahtava lordi on pitävä Lancelot herran puolta. Minä puolestani en ikinä nouse Lancelot herraa vastaan, sillä hän vapautti minut Tuskien tornin kuninkaan Caradosin käsistä ja surmasi hänet ja pelasti minun henkeni. Niinikään, Agrivaine veli ja Mordred veli, samalla tapaa Lancelot herra vapautti teidät molemmat ja kolme kertaa kaksikymmentä ritaria Turquine herran käsistä. Minun mielestäni sellaisia hyviä tekoja ja ystävällisyyttä pitäisi muistettaman."

"Tehkää kuten tahdotte", virkkoi Agrivaine herra, "minä en tahdo sitä kauempaa salata."

Sillä hetkellä lähestyi Arthur kuningas.

"Nyt, veljet, hiljentäkää hälinänne", Gawaine sanoi.

"Sitä emme tahdo", virkkoivat Agrivaine ja Mordred.

"Ettekö tahdo?" Gawaine sanoi; "silloin Jumala teitä armahtakoon, sillä minä en tahdo kuulla teidän juttujanne enkä tietää teidän ilkituumistanne."

"Enkä liioin minäkään", virkkoi Gareth herra ja samoin Gaheris herra, "sillä me emme ikinä tahdo puhua pahaa tuosta miehestä."

Ja niin nuo kolme ritaria lähtivät kokouksesta.

"Oi", virkkoi Gawaine ja Gaheris, "nyt on tämä valtakunta turmion partaalla ja Pyöreän pöydän jalo veljeskunta hajalla."

Niin he lähtivät pois sangen murheellisina. Sillä hetkellä Arthur kuningas saapui heidän luokseen ja kysyi, mitä melua siellä pidettiin, ja silloin Agrivaine ja Mordred olivat vain liiankin valmiit toistamaan häijyt panettelunsa. Kun kuningas ei oikein tahtonut uskoa mitä he sanoivat, niin he panivat toimeen kavalan juonen, saadakseen Lancelot herran ansaan. Paetessaan väijyjiensä kynsistä Lancelot herra löi Agrivaine herran ja kaksitoista hänen kumppaniaan kuoliaaksi. Mordred herran onnistui päästä pakoon, ja ratsastaen verissään ja haavoitettuna kuninkaan luo hän kertoi hänelle jutun omalla tavallaan.

"Oi", Arthur kuningas virkkoi, "kovasti suren että Lancelot herran koskaan piti nousta minua vastaan. Nyt on aivan varmaan Pyöreän pöydän jalo veljeskunta ikipäiviksi murrettu, sillä hänen puoltaan on pitävä moni jalo ritari."

Kaikki kävi niinkuin kuningas ja Gawaine herra olivat aavistaneet. Siitä päivästä alkaen oli alituinen sota Englannissa, toiset ritarit kun puolsivat Lancelot herraa ja toiset kuningasta, ja molemmiin puolin hukkaantui monta uljasta henkeä. Ikävän onnettomuuden kautta Lancelot herran puolue surmasi tapaturmaisesti jalot ritarit Gaheris herran ja Gareth herran, jotka sillä hetkellä olivat ilman aseita, ja sen perästä Gawaine herrasta, joka siihen asti oli kieltäytynyt taistelemasta Lancelot herraa vastaan, tuli hänen katkerin vihamiehensä. Monta kertaa kuningas ja Lancelot herra olisivat tehneet rauhan, mutta Gawaine herra yllytti kuningasta yhä uuteen taisteluun ja kehoitti häntä olemaan kuuntelematta mitään sovinnon yrityksiä, vaikka Lancelot herra teki mitä jaloimpia katumuksen tarjouksia ja ilmaisi mitä syvintä surua Gaheris ja Gareth herrojen tapaturmaisen surmaamisen vuoksi.

Viimein paavi lähetti käskyn että taistelemisen oli lopetettava, ja juhlallinen

neuvottelu tapahtui kuninkaan ja Lancelot herran välillä Carlislessa. Siellä Lancelot herra puhui niin yleviä sanoja, että kaikki ritarit ja ladyt, jotka olivat läsnä, itkivät häntä kuullessaan, ja kyyneleet vuotivat pitkin Arthur kuninkaan poskia. Mutta tyydyttääkseen Gawaine herran kostonhalua veljiensä menettämisestä kuningas oli jo luvannut, että Lancelot herra oli karkoitettava maasta, ja sen sijaan että olisi suostunut hänen katumustarjouksiinsa ja hyvän tahtonsa osoituksiin, hän antoi nyt Gawaine herran julistaa Lancelot herralle tämän maanpakotuomion, ja että hänet kiellettiin oleskelemasta Englannissa kauempaa kuin viisitoista päivää.

Silloin Lancelot herra huokasi ja kyyneleet vuotivat pitkin hänen poskiansa.

"Voi, sinä jaloin kristillinen valtakunta", hän virkkoi, "jota minä olen rakastanut yli kaikkien muiden valtakuntien, sinussa olen minä saavuttanut suuren osan kunniaani ja nyt minun täytyy lähteä tällä tavalla! Totisesti kadun, että koskaan tulin tähän valtakuntaan, koska minut näin häpeällisesti karkoitetaan, syyttömästi ja ansaitsemattani! Mutta onni on niin vaihteleva ja pyörä niin liikkuva, ei ole pysyväistä asuinsijaa, ja sen saattaa todeksi näyttää moni vanha aikakirja jalon Hektorin ja Troilus uroon ja Aleksanderin, tuon mahtavan valloittajan, suhteen ja vielä monen muunkin suhteen. Kun he olivat korkeimmillaan mahtavuudessaan, niin he putosivat syvimmälle, ja niin on käynyt minunkin", Lancelot herra virkkoi, "sillä tässä valtakunnassa minä olin suuressa kunniassa, ja minun ja heimolaisritarieni kautta Pyöreä pöytä kasvoi enemmän maineessa kuin kenenkään muun kautta."

Sitten Lancelot herra lausui jäähyväiset Guinevere kuningattarelle kuninkaan ja heidän kaikkien kuullen.

"Rouvani", hän virkkoi, "nyt minun täytyy jättää teidät ja tämä jalo veljeskunta ainiaaksi, ja koska niin on laita, niin pyydän teitä hartaasti rukoilemaan puolestani ja puhumaan minusta hyvää. Ja jos kavalat kielet teitä kovin ahdistavat, niin lähettäkää minulle sana, ja jollei kenenkään ritarin kädet voi teitä vapauttaa taistelun kautta, niin minä teidät vapautan."

Ja samalla Lancelot herra suuteli kuningatarta, ja sitten hän sanoi julkisesti:

"Nyt tulkoon tälle paikalle jokainen, joka uskaltaa sanoa, ettei kuningatar ole ollut uskollinen minun herralleni Arthurille! Saammepa nähdä, kuka tahtoo puhua, jos uskaltaa puhua!"

Sen sanottuaan hän vei kuningattaren kuninkaan luo ja sitten Lancelot herra otti hyvästit ja lähti. Eikä ollut kuningasta, herttuaa eikä kreiviä, ei paroonia eikä ritaria, ei ladyä taikka vallasnaista, joka ei olisi valittanut, vaan kaikki he itkivät ikäänkuin olisivat olleet pois suunniltansa. Ja kun jalo Lancelot herra otti ratsunsa ja ratsasti pois Carlislesta, niin itkettiin ja nyyhkytettiin pelkästä surusta hänen lähtiessään. Niin hän suuntasi kulkunsa Ilojen puisto nimiseen linnaansa, ja sen perästä hän nimitti sitä aina Surujen puistoksi.

Ja niin lähti Lancelot herra Arthur kuninkaan hovista ainiaaksi.

Kun Lancelot herra tuli Ilojen puistoon, niin hän kutsui kokoon ritarijoukkonsa ja kysyi heiltä, mitä he tahtoivat tehdä. He vastasivat kaikki yhteen ääneen, että he tahtoivat tehdä, mitä hän teki.

"Jalot kumppanit", Lancelot herra virkkoi, "minun täytyy lähteä tästä kaikkein jaloimmasta valtakunnasta, ja suuresti minua surettaa, että minun nyt täytyy lähteä, sillä minä en lähde kunnialla. Sillä karkoitettu mies ei koskaan lähde kunnialla mistään valtakunnasta, ja se on minun suruni syy, sillä alati minä pelkään että minusta kirjoitetaan aikakirjoihin, että minut karkoitettiin tästä maasta."

Silloin puhui moni jalo ritari ja sanoi:

"Herra, jos teitä haluttaa oleskella tässä maassa, niin me emme teitä jätä, ja jos te ette näe hyväksi täällä oleskella, niin ei yksikään täällä olevista kunnan ritareista ole teitä jättävä. Koska me halusta otimme osaa teidän kärsimyksiinne ja vastuksiinne tässä valtakunnassa, niin tietäkää, että me samoin menemme halusta teidän kerallanne muihinkin maihin ja teemme siellä sellaisia tekoja kuin te."

"Jalot herrat", Lancelot virkkoi, "ymmärrän teidät hyvin ja kiitän teitä, niinkuin voin. Ja teidän tulee tietää, että kaiken sen elannon, minkä minä olen perinyt, sen minä luovutan teille tällä tapaa — minä tahdon nimittäin jakaa kaikki elantoni ja maani vapaaehtoisesti teidän keskenne, ja minä itse tahdon omistaa yhtä vähän kuin kukaan teistä; ja minä uskon ja luotan, että Jumala antaa teidän tulla toimeen minun maillani, niin hyvin kuin koskaan ketkään ritarit ovat toimeen tulleet."

Silloin puhuivat kaikki ritarit yhdellä haavaa: "Häpeä sille, joka teidät jättää! Sillä me käsitämme kaikki, että nyt ei tässä valtakunnassa ole rauhaa oleva, vaan

alinomaa riitaa ja taistelua, nyt kun Pyöreän pöydän veljeskunta on hajonnut. Sillä Pyöreän pöydän jalo veljeskunta tuki Arthur kuningasta ja heidän uljuutensa kautta kuningas ja koko hänen valtakuntansa oli levossa ja rauhassa. Ja suureksi osaksi, sen sanoi jokainen, se tapahtui teidän jaloutenne vuoksi."

"Totisesti", Lancelot herra virkkoi, "minä kiitän teitä kaikkia hyvistä sanoistanne, vaikka minä hyvin tiedän, ettei tämän valtakunnan lujuus ollut minun ansiokseni luettava. Mutta mikäli voin, tein velvollisuuteni ja monen kapinoitsijan minä aikoinani kukistin. Ja minä luulen että saamme niistä nyt taas kuulla, ja se se minua suuresti surettaa. Sillä minä pelkään kovasti, että Mordred herra saa aikaan ikävyyksiä, sillä hän on ylenpalttisen kade ja antautuu ilkitöihin."

Niin kaikki ritarit päättivät lähteä Lancelot herran kanssa, ja kokonaista sata miestä lähti hänen mukanaan, ja he vannoivat, etteivät ikinä häntä jättäisi, ei myötä- eikä vastoinkäymisessä.

Niin he astuivat laivaan Cardiffissa ja purjehtivat Bayonneen Ranskan maalle, jossa Lancelot herra oli monen maa-alueen haltia.

Gawaine herran kosto.

Arthur kuningas ja Gawaine herra eivät tyytyneet Lancelot herran karkoitukseen, vaan kokosivat suuren sotajoukon ja valmistautuivat ajamaan häntä takaa ja astuivat laivaan Cardiffissa. Poissaolonsa aikana Arthur kuningas määräsi veljensä pojan, Mordred herran, kaiken Englannin päähallitusmieheksi ja asetti Guinevere kuningattaren hänen valvontansa alle. Niin hän kulki meren yli ja laski maihin Lancelot herran alueelle, ja siellä hän Gawaine herran kostonhalun vaikutuksesta poltti ja hävitti kaikki mitä saattoi.

Kun sana tuotiin Lancelot herralle, että Arthur kuningas ja Gawaine herra olivat nousseet maihin ja parhaillaan hävittivät hänen alueitaan, niin hänen ritarinsa kehoittivat häntä lähtemään taisteluun, mutta hän vastasi olevansa peräti haluton vuodattamaan kristityn verta, niin että hän ensin tahtoi lähettää sanansaattajan Arthur kuninkaan luo katsomaan, saataisiinko sovinto aikaan, sillä rauha oli aina parempi kuin sota. Niin Lancelot lähetti erään neidon Arthur kuninkaan luo

pyytämään, että hän lakkaisi sotimasta hänen maitansa vastaan.

Neito lähti matkalle hevosen selässä, ja kun hän tuli Arthur kuninkaan teltalle, niin hän laskeutui alas satulasta, ja häntä oli vastassa muuan kunnan ritari, Lucan herra, juomanlaskija.

"Jalo neito, tuletteko Järven herran Lancelotin lähettämänä?"

"Tulen, herra", hän virkkoi, "tulen tänne puhumaan herrani kuninkaan kanssa."

"Oi", Lucan herra virkkoi, "herrani kuningas rakastaisi kyllä Lancelotia, mutta Gawaine herra ei tahdo sitä sallia." Ja sitten hän lisäsi: "Minä rukoilen Jumalaa, neito, että te onnistuisitte hyvin, sillä kaikki me kuninkaan seuralaiset soisimme, että Lancelot herra tekisi parempia aseteikoja kuin kukaan muu ritari."

Niin sanoen Lucan vei neidon Arthur kuninkaan luo, joka istui Gawaine herran seurassa, kuullakseen mitä neito sanoisi. Kun tämä oli sanonut sanottavansa, niin kyyneleet täyttivät kuninkaan silmät, ja kaikki lordit olivat iloissaan saadessaan kehoittaa kuningasta sopimaan Lancelot herran kanssa, kaikki muut paitsi Gawaine herra.

"Valtiaani, enoni, mitä aiotte tehdä?" hän virkkoi. "Tahdotteko kääntyä takaisin nyt, kun olette päässyt näin pitkälle tällä matkallanne? Koko maailma teitä on pilkkaava."

"Ei", Arthur kuningas sanoi, "te tiedätte kyllä, Gawaine herra, että minä teen, niinkuin te minua neuvotte; ja kuitenkin minusta tuntuu, ettei olisi hyvä hylätä Lancelot herran kauniita sovinnon tarjouksia. Mutta koska olen tullut näin pitkälle tällä matkalla, niin te saatte antaa neidolle vastauksen, sillä minä en voi sääliltäni hänelle puhua, hänen tarjouksensa ovat niin jalomieliset."

Silloin Gawaine herra sanoi neidolle täten: "Neito, sanokaa Lancelot herralle, että on turhaa vaivaa koettaa suostuttaa enoani sovintoon. Ilmoittakaa hänelle, että jos hän olisi tahtonut saada rauhaa aikaan, niin hänen olisi pitänyt yrittää ennemmin, sillä nyt se on liian myöhäistä. Ja sanokaa että minä, Gawaine herra, lähetän hänelle sellaisen sanan, että minä lupaan kautta kaiken kunniani, mitä olen velkapää Jumalalle ja ritarisäädylleni, että en jätä Lancelot herraa rauhaan, ennenkuin hän on surmannut minut taikka minä hänet."

Niin neito itki ja lähti, ja moni silmä siellä kyyneltyi. Hän palasi

Lancelot herran luo, jolla oli kaikki ritarinsa ympärillään, ja kun Lancelot herra kuuli tämän vastauksen, niin kyyneleet juoksivat hänen poskiansa pitkin.

Silloin hänen jalot ritarinsa astuivat pitkin askelin hänen ympärilleen ja sanoivat: "Lancelot herra, miksi te noin surette? Ajatelkaa, kuka olette ja mitä miehiä me olemme, ja sallikaa meidän jalojen miesten mitellä voimiamme keskellä taistelutannerta."

"Se saattaa helposti tapahtua", Lancelot virkkoi, "mutta en milloinkaan ole ollut näin vastahakoinen ottelemaan, sillä yhä minä arastelen tuota jaloa kuningasta, joka teki minut ritariksi. Kun minä en voi enää kauemmin pitää rauhaa, niin minun täytyy puolustautua, ja se on minulle suuremmaksi kunniaksi, ja meille kaikille, kuin että ryntäisimme tuota jaloa kuningasta vastaan, jota olemme kaikki palvelleet." Sitten he eivät puhuneet enää enempää, ja ilta kun oli, niin he menivät levolle.

Aamulla varhain päivän koittaessa, kun ritarit katsoivat ulos, niin he näkivät Bayonnen kaupungin yltäympäri piiritetyksi, ja tikaportaita oli kiinnitetty muureille. Silloin he alkoivat taistella Arthur kuninkaan sotajoukkoa vastaan ja pieksivät heitä ankarasti valleilta. Niin piiritystä kesti kuusi kuukautta, ja paljon väkeä hakattiin molemmin puoli maahan. Silloin tapahtui eräänä päivänä, että Gawaine herra tuli porttien edustalle kiireestä kantapäähän asestettuna, jalon ratsun selässä ja iso peitsi kädessään.

"Missä olet, sinä kavala petturi, Lancelot herra?" hän huusi kovalla äänellä. "Miksi sinä piileskelet lymypaikoissa ja vallien takana, kuten pelkuri? Tule esiin nyt, sinä kavala petturiritari, että saan kostaa sinun ruumiisi päällä kolmen veljeni kuoleman."

Jokaisen sanan tästä kuuli Lancelot herra ja hänen ritarinsa, ja nyt ei Lancelot herra voinut tehdä mitään muuta kuin puolustautua taikka sitten joutua häväistyksi ikipäivikseen. Lancelot herra käski satuloida parhaimman ratsunsa ja noutaa aseensa ja tuoda ne kaikki linnan portille, ja sitten hän puhui kovalla äänellä Arthur kuninkaalle:

"Valtiaani Arthur ja jalo kuningas, joka teitte minut ritariksi, tietäkää, että olen sangen raskaalla mielellä teidän tähtenne, että te minua täten vainootte, ja minä olen aina teitä säästänyt, sillä jos minä olisin ollut kostonhimoinen, niin olisin

voinut kohdata teitä avonaisella tantereella ja kesyttää täydellisesti teidän karskimmat ritarinne. Nyt minä olen pidättänyt itseäni puolen vuotta ja olen sietänyt, että te ja Gawaine herra olette tehneet, mitä olette tahtoneet, ja nyt minä en voi sitä kauemmin kärsiä — nyt minun on pakko puolustautua, koska Gawaine herra on syyttänyt minua petturuudesta. Se on suuresti minun tahtoani vastaan, että minun koskaan täytyy taistella ketään vastaan teidän heimostanne. Mutta nyt minä en voi enää maltaa mieltäni, te ajatte minut taisteluun, niinkuin metsäneläimen hyökkäykseen."

"Lancelot herra", Gawaine huusi, "jos sinä uskallat otella, niin jätä lörpöttelysi ja tule ulos ja keventäkäämme sydämiämme."

Arthur kuninkaan sotajoukko seisoj alallaan kaupungin ulkopuolella, kaikki erikseen syrjässä, ja Lancelotin jaloja ritareita tuli ulos joukottain, niin paljon, että kun Arthur kuningas näki sen ritari- ja miesparven, ihmetteli hän ja sanoi itsekseen:

"Voi, että Lancelot herra sentään nousikaan minua vastaan, sillä nyt minä näen, että hän on minun vertaiseni voimassa."

Niin tehtiin sopimus, ettei kukaan lähestyisi Lancelotia eikä Gawainea taikka olisi missään tekemisissä heidän kanssansa, kunnes jompikumpi kaatuisi tai antautuisi.

Olipa, vuosikausia sitten, muuan pyhä mies antanut kummallisen lahjan ja suosionosoituksen Gawaine herralle, eikä sitä tietänyt yksikään paitsi Arthur kuningas. Jokaisena vuoden päivänä kello yhdeksästä aamulla hamaan puolipäivään asti hänen voimansa ja väkevyytensä kasvoi kolminkertaiseksi siitä mitä se tavallisesti oli. Kuningas määräsi useimmat aseleikit pidettäväksi sinä aikana päivää, mikä saattoi Gawaine herran voittamaan suurta kunniaa.

Siten Lancelot herra taisteli Gawaine herran kanssa, ja kun hän tunsu tämän väkevyuden yhä kasvavan, niin hän kummasteli ja pelkäsi kovin joutuvansa häpeään. Mutta kun puolipäivän aika oli ohitse, niin Gawaine herra ei voinut luottaa muuhun kuin omiin voimiinsa, ja silloin Lancelot tunsu, että hän kävi heikommaksi. Silloin hän iski kaksinkertaisella innolla ja antoi Gawaine herralle sellaisen kolhauksen kypäriin, että hän kaatui kyljellensä maahan, ja Lancelot vetäytyi pois hänen luotansa.

"Miksi sinä poistut?" Gawaine herra virkkoi. "Käänny takaisin, sinä kavala

petturiritari, ja tapa minut! Sillä jos sinä jätät minut täten, niin kun paranen, olen taas otteleva sinun kanssasi."

"Minä olen Jumalan avulla kestävä teitä vastaan, herra", Lancelot herra vastasi, "mutta tietäkää, Gawaine herra, etten minä koskaan lyö kaatunutta ritaria."

Niin Lancelot herra palasi kaupunkiin, ja Gawaine herra kannettiin yhteen Arthur kuninkaan teltoista, jossa lääkäreitä tuli hänen luoksensa ja sitoi hänen haavansa.

Sitten Arthur kuningas vaipui sairaaksi surusta, kun Gawaine herra oli niin vaikeasti loukkaantunut, ja sen sodan takia, jota hän ja Lancelot herra kävivät keskenään. Ne jotka kuuluivat Arthur kuninkaan puolueeseen, jatkoivat piiritystä kahakoiden hiukan muurien ulkopuolella, ja ne, jotka olivat muurien sisäpuolella, vartioivat vallejansa ja puolustautuivat, kun tarvis vaati.

Gawaine herra makasi sairaana teltassaan noin kolme viikkoa, ja heti kun hän saattoi nousta satulaan, tuli hän uudestaan Bayonnen pääportin edustalle ja huusi Lancelotia taisteluun. Ja uudestaan Lancelot haavoitti hänet vaikeasti ja syöksi hänet maahan.

"Petturiritari", kiljui Gawaine herra, "tiedä, etten minä vielä ole lyöty; tule lähelle ja suorita tämä taistelu loppuun asti."

"Minä en tahdo tehdä enempää, kuin olen tehnyt", Lancelot herra virkkoi, "sillä kun näen teidät jaloillanne, tahdon taistella teitä vastaan, niin kauan kuin näen teidän seisovan pystyssä; mutta tappaa haavoitettu mies, joka ei voi seisaallaan pysyä, Jumala varjelkoon minua moisesta häpeästä!" Ja sitten hän kääntyi ja lähti kulkemaan kaupunkia kohden.

"Lancelot herra, kun olen parantunut, olen taas taisteleva sinun kanssasi", huusi Gawaine herra hänen peräänsä, "sillä minä en jätä sinua rauhaan, ennenkuin toinen meistä on surmansa saanut."

Piiritys jatkui, ja Gawaine herra makasi sairaana melkein kuukauden. Ja kun hän oli taas toipunut ja valmis kolmen päivän kuluessa taistelemaan Lancelot herraa vastaan, niin viestejä saapui Arthur kuninkaalle Englannista, jotka panivat kuninkaan ja hänen sotajoukkonsa liikkeelle.

Lännen taistelu.

Sillä aikaa kun Arthur kuningas oli poissa Ranskassa, puuhasi Mordred, joka oli määrätty Englannin hallitsijaksi, omien häijyjen juoniensa toteuttamista. Hän kyhäsi kirjeitä, ikäänkuin ne olisivat tulleet meren takaa, ja nämä kirjeet ilmoittivat, että Arthur kuningas oli saanut surmansa taistelussaan Lancelot herran kanssa. Sentähden Mordred kutsui parlamentin ja kaikki lordit kokoon ja pani heidät valitsemaan hänet kuninkaaksi. Niin hänet kruunattiin Canterburyssä, ja hän piti siellä pitoja viisitoista päivää. Sitten hän vetäytyi Camelotiin ja lähetti hakemaan Guinevere kuningatarta ja ilmoitti hänelle suoraan haluavansa naida hänet. Kaikki valmistettiin juhlaa varten ja hääpäivä määrättiin.

Guinevere kuningatar oli suuressa tuskassa, mutta hän ei uskaltanut julkisesti vastustaa Mordred herraa ja senvuoksi hän oli suostuvinansa. Sitten hän pyysi lupaa mennä Lontooseen ostaakseen kaikellaisia kapineita, joita häissä tarvittiin. Hänen kauniiden sanojensa tähden Mordred herra häntä uskoikin ja antoi hänelle luvan lähteä.

Mutta heti Lontooseen saavuttuaan Guinevere kuningatar valtasi Towerin ja täytti sen kaikessa kiireessä kaikenmoisilla elintarpeilla ja varusti sen hyvin miehillä ja piti sitä hallussaan.

Kun Mordred näki tulleen petetyksi, niin hän vihastui ylenmäärin. Hän meni ja alkoi ankarasti piirittää Lontoon Toweria ja ryntäsi sitä vastaan isoilla sotakoneilla ja tuliputkilla, mutta ei voinut sitä valloittaa. Hän koetti kaikilla keinoilla, kirjeillä ja lähettiläillä, saada Guinevere kuningatarta tulemaan ulos Towerista, mutta se ei auttanut ensinkään. Eivät hyvät eivätkä pahat sanat saaneet kuningatarta uskomaan itseään toistamiseen tuon petturin käsiin. Hän vastasi lyhyesti, että hän ennemmin surmaisi itsensä, kuin rupeisi Mordred herran puolisoksi.

Silloin sana saapui Mordredille, että Arthur kuningas oli jättänyt Lancelot herran piirityksen ja että hän oli tulossa kotiin suuren sotajoukon kanssa kostaakseen sisarenpojallensa. Heti Mordred silloin lähetti käskykirjeitä kaikkiin Englannin paroonikuntiin ja joukottain kerääntyi kansaa hänen luoksensa. Sillä heidän keskuudessaan levisi yleisesti puhe, että Arthurin alaisina heillä ei ollut muuta kuin sotaa ja taisteluja ja Mordredin alaisina heillä oli iloa ja riemua ja onnen päiviä. Niin Arthur kuningasta paneteltiin ja parjattiin. Ja monta oli, jotka Arthur

kuningas oli tyhjästä nostanut ja antanut heille maita, joilla ei nyt ollut ainoatakaan suopeaa sanaa hänestä sanottavana.

Niin Mordred herra marssi suuren sotajoukon kanssa Doveriin, ja sinne Arthur kuningas saapui suurella laivastolla, sillävälän kuin Mordred oli valmiina odottamassa, estääkseen hänen maallensuansa. Silloin siellä kiiti aluksia, isoja ja pieniä, täynnä uljaita aseuroita, ja paljon siellä surmattiin jaloja ritareita, ja moni karski parooni kaatui kummallakin puolella. Mutta Arthur kuningas oli niin rohkea, ettei mikään voinut estää hänen maallensuansa, ja rajuina hänen ritarinsa häntä seurasivat. He ajoivat Mordredin takaisin, ja hän pakeni, ja koko hänen armeijansa.

Kun taistelu oli ohitse, niin Arthur kuningas hautasi ne, jotka olivat kaatuneet, ja silloin jalo Gawaine ritari löydettiin erästä veneestä aivan henkitoreissaan. Häntä oli taas haavoitettu siihen haavaan, jonka Lancelot herra hänelle oli Bayonnessa antanut, ja nyt hänen täytyi kuolla.

"Voi, Gawaine herra", kuningas virkkoi, "tässä sinä nyt makaat, sinä, jota minä kaikkein enimmäen maailmassa rakastin, ja nyt minun iloni on mennyt! Lancelot herrassa ja sinussa oli minun suurin iloni, ja nyt minä olen menettänyt teidät molemmat."

"Minun enoni, Arthur kuningas", Gawaine virkkoi, "tietäkää että minun kuolinpäiväni on tullut, ja kaikki on tapahtunut minun oman kiivauteni ja itsepäisyyteni kautta. Jos Lancelot herra olisi ollut teidän luonanne, niinkuin hänen tapansa oli, niin tämä onneton sota ei olisi ikinä alkanut, ja kaikkeen tähän minä olen syypää. Sillä Lancelot herra ja hänen sukunsa piti miehuudellaan kaikkia teidän vihollisianne kurissa ja pelossa, ja nyt teidän täytyy olla ilman Lancelot herraa. Mutta voi, minä en tahtonut sopia hänen kanssaan, ja senvuoksi minä pyydän teitä, antakaa minulle paperia, kynä ja mustetta, että minä kirjoittaisin omalla kädelläni kirjeen Lancelot herralle."

Sitten Gawaine herra kirjoitti kirjeen Lancelot herralle, "kaikkien jalojen ritarien kukalle", kertoen hänelle kaikki, mitä oli tapahtunut, ja että hänen täytyi kuolla kun häntä oli haavoitettu samaan haavaan, jonka Lancelot herra hänelle Bayonnessa oli antanut.

"Niin, Lancelot herra", hän jatkoi, "kaiken sen rakkauden tähden, mitä on ollut konsanaan meidän välilläme, älä vitkastele, vaan tule kiireisesti meren yli,

jotta sinä uljaiden ritariesi avulla saattaisit auttaa sitä jaloa kuningasta, joka sinut on ritariksi tehnyt, sillä hän on sangen ahtaalla kavalan petturin, velipuoleni Mordredin ahdistamana."

Sitten Gawaine herra pyysi, että Arthur kuningas lähettäisi hakemaan Lancelot herraa ja rakastaisi häntä yli muiden ritarien; ja sitten puolenpäivän hetkellä Gawaine herra heitti henkensä.

Sen jälkeen Arthur kuningas taisteli vielä Mordred herran kanssa ja ajoi hänet länteenpäin läpi Englannin Salisburyä kohden, ja siellä määrättiin päivä, jolloin kuninkaan ja Mordred herran piti otella hiekkakummulla Salisburyn luona lähellä meren rantaa.

Taistelun edellisenä yönä Arthur kuningas näki ihmeellisen unen. Hän oli istuvinaan istuimella koroitettulla paikalla, puettuna kaikkein kalleimpaan kultapukuun, mitä tehdä saattoi; ja istuin oli kiinni pyörässä. Ja kuninkaan alla pitkän matkan päässä oli olevinaan hirvittävän syvä, musta vesi ja siinä oli kaikenlaisia käärmeitä ja matoja ja petoeläimiä, rumia ja kauheita. Ja äkkiä pyörä pyörähti ylhäältä alaspäin, ja kuningas putosi käärmeiden sekaan, ja jokainen peto tarttui häneen kiinni jostakin jäsenestä.

Silloin kuningas kirkaisi vuoteellaan maatessansa: "Auttakaa!" Ja ritarit, asemiehet ja sotilaat juoksivat kuninkaan luo ja herättivät hänet, ja hän oli niin säikähdyksissään, ettei tietänyt missä oli.

Sitten hän vaipui taas unenhorroksiin, niin ettei hän nukkunut eikä ollut oikein valveillakaan. Ja hänestä näytti, että Gawaine herra tuli hänen luoksensa ja varoitti häntä taistelemasta aamulla Mordred herran kanssa, sillä jos hän niin tekisi, niin hän saisi varmasti surmansa. Gawaine herra neuvoi häntä tekemään aselevon kuukaudeksi, sillä sen ajan kuluessa Lancelot herra saapuisi kaikkine jaloine ritareineen ja pelastaisi Arthur kuninkaan ja surmaisi Mordred herran.

Sitten Gawaine herra katosi.

Heti kun Arthur kuningas heräsi, hän noudatti luokseen kaikki viisaat lordinsa ja piispansa ja kertoi heille näkynsä ja Gawaine herran varoituksen. He menivät silloin heti Mordred herran luokse ja tekivät aselevon ja lupasivat hänelle, että niin kauan kuin Arthur kuningas eläisi, hän saisi pitää Cornwallin ja Kentin ja kuninkaan kuoleman jälkeen hän saisi koko Englannin. Vielä päätettiin, että Arthur kuningas ja Mordred herra neuvottelisivat molempain armeijain keskellä,

ja he saisivat kumpikin ottaa neljätoista henkeä mukaansa.

Tähän kokoukseen mennessään Arthur kuningas varoitti kaikkea armeijaansa, että jos he vain näkivät miekan paljastettavan, niin heidän tuli hyökätä rajusti päälle ja tappaa Mordred petturi, sillä häneen ei kuningas ensinkään luottanut. Ja samalla tapaa myös Mordred herra varoitti joukkoansa.

Niin he kohtasivat toisensa, kuten määrätty oli, ja sopivat ja olivat täydellisesti yhtä mieltä. Viiniä noudettiin, ja he joivat.

Juuri sillä hetkellä livahti kyykäärme pienestä kanervapensaasta ja pisti erästä ritaria jalkaan. Kun ritari tunsu pistoa jalassaan, niin hän katsoi alas ja näki kyykäärmeen. Silloin hän paljasti miekkansa tappaakseen kyykäärmeen eikä ajatellut sillä mitään ikävyyksiä tuottavansa.

Mutta kun sotajoukot molemmin puolin näkivät miekan paljastettavan, niin he puhalsivat torvia ja pasuunoita ja kirkuivat kauheasti. Niin molemmat armeijat tarttuivat aseisiin, eikä milloinkaan oltu nähty surkeampaa taistelua missään kristillisessä maassa.

Kaiken sen päivää he taistelivat lakkaamatta, ja kun ilta tuli, niin ei kaikista Arthur kuninkaan jaloista ritareista ollut jäänyt eloon muita kuin Lucan herra, juomanlaskija, ja hänen veljensä, Bedivere herra, ja molemmat olivat vaikeasti haavoitettuja. Silloin Arthur kuningas vihastui ylenmäärin, kun hän näki, että hän sillä tapaa oli menettänyt kaiken väkensä.

"Voi että minun koskaan piti näkemän tätä surkeata päivää! Sillä nyt minun loppuni lähestyy", Arthur virkkoi. "Mutta suokoon Jumala, että saisin tietää, missä on tuo petturi, Mordred herra, joka on kaiken tämän pahan aikaansaanut."

Silloin Arthur kuningas huomasi Mordred herran, joka nojasi miekkaansa keskellä isoa kaatuneiden joukkoa. Lucan herra koetti estää kuningasta taistelemasta Mordred herran kanssa, muistuttaen hänelle Gawaine herran varoitusta.

"Kiitos Jumalan, te olette voittanut taistelun", hän virkkoi; "sillä tässä meitä on kolme elossa, mutta paitsi Mordred herraa ei tuolla ole yhtäkään eloon jäänyt. Ja jos te nyt lakkaatte, niin tämä kovan kohtalon päivä on ohitse."

"Olcoon minulle kuolemaksi tai elämäksi", kuningas sanoi, "kun näen hänet

tuolla yksinään, niin enpä häntä ole päästävä käsistäni, sillä milloinkaan en voi saada sopivampaa tilaisuutta."

"Jumala teitä auttakoon!" sanoi Bedivere herra.

Silloin Arthur kuningas tarttui molemmin käsin peitseensä ja syöksyi Mordredia kohden huutaen:

"Petturi, nyt on sinun kuolinhetkesi tullut!"

Kun Mordred herra kuuli Arthur kuninkaan huudon, niin hän ryntäsi paljastetuin miekoin häntä vastaan. Silloin Arthur kuningas syöksi peitsensä läpi Mordredin ruumiin, niin että hän vaipui kuoliaana maahan; mutta Mordredin miekka puhkaisi Arthur kuninkaan kypärin ja pääkallon, niin että hän vaipui pyörriksissä tantereelle.

Maailman jaloin ritari.

Lucan herra ja Bedivere herra nostivat ylös Arthur kuninkaan ja kantoivat hänet pieneen kappeliin, joka oli lähellä meren rantaa, mutta Lucan herra oli niin vaikeasti haavoitettu että hän vaipui kuoliaana maahan, ennenkuin he olivat ennättäneet etäisempään turvapaikkaan. Bedivere herra itki veljensä kuolemaa, mutta Arthur kuningas käski hänen jättää murehtimisensa, sillä hänen oma henkensä teki pikaista lähtöä.

"Sentähden", Arthur virkkoi, "ota sinä Excalibur, minun oiva miekkani, ja mene se mukanasi tuonne rannalle; ja kun sinne saavut, niin sinun tulee heittää minun miekkani veteen, ja tule takaisin ja kerro minulle mitä siellä näet."

"Herrani ja kuninkaani", Bedivere virkkoi, "teidän tahtonne tapahtukoon, ja koetan tuoda teille pian tietoja takaisin."

Niin Bedivere herra lähti ja matkalla hän katseli tuota jaloa miekkaa, kuinka sen kahva ja nuppi oli kokonaan kalliista kivistä tehty. Silloin hän sanoi itsekseen: "Jos minä heitän tämän komean miekan veteen, niin ei siitä ikinä hyötyä ole, muuta kuin ikävyyksiä ja vahinkoa."

Niin Bedivere herra piiloitti Excaliburin puun alle ja meni takaisin kuninkaan luo niin nopeasti, kuin pääsi, ja sanoi olleensa rannalla ja heittäneensä miekan veteen.

"Mitä sinä siellä näit?" kuningas virkkoi.

"Herra", hän sanoi, "minä en nähnyt muuta kuin tuulta ja aaltoja."

"Se on valheellista puhetta", kuningas virkkoi. "Palaa senvuoksi nopeasti takaisin ja tee minun käskyni niin totta kuin olet minulle rakas ja kallis; älä miekkaani säästä, vaan heitä se veteen."

Silloin Bedivere meni takaisin ja otti miekan käteensä; ja silloin hänestä tuntui synniltä ja häpeältä heittää pois tuo jalo miekka; niin hän uudestaan piiloitti miekan ja palasi Arthurin luo ja sanoi hänelle tehneensä hänen käskynsä.

"Mitä näit sinä siellä?" kuningas virkkoi.

"Herra", hän sanoi, "minä en nähnyt muuta kuin veden väreilyä ja laineiden loiskinaa."

"Voi sinua epärehellinen petturi!" Arthur kuningas huusi, "kahdesti olet sinä minun pettänyt. Kukapa olisi luullut että sinä, joka olet ollut minulle niin rakas ja kallis, sinä, jota on nimitetty jaloksi ritariksi, minut miekan kalliiden koristuksien tähden pettäisit! Mutta mene nyt nopeasti takaisin, sillä sinun pitkä viivyttelysi saattaa minun henkeni suureen vaaraan."

Silloin Bedivere herra lähti ja nouti miekan ja vei sen rannalle ja sitoi miekan hihnan kahvan ympärille ja heitti miekan niin kauas veteen kuin saattoi. Silloin tuli käsivarsi ja käsi veden yläpuolelle ja tarttui siihen ja pudisteli sitä kolmasti ja heilahutti sitä ja sitten käsi ja miekka katosi veteen. Niin Bedivere herra tuli takaisin kuninkaan luokse ja kertoi hänelle mitä hän oli nähnyt.

"Voi", kuningas virkkoi, "auta minua täältä, sillä liian kauan pelkään jo viipyneeni."

Silloin Bedivere herra otti Arthur kuninkaan selkäänsä ja kantoi hänet meren rannalle. Ja kun he saapuivat sinne, niin laiva ajautui aivan kiinni rantaan, ja siinä oli monta kaunista ladyä; heillä oli kaikilla mustat huput päässään, ja he itkivät ja huusivat, kun näkivät Arthur kuninkaan.

"Aseta minut nyt laivaan", kuningas sanoi, ja Bedivere herra teki niin hellävaroen.

Ja siellä kolme kuningatarta otti hänet vastaan, suuresti valitellen, ja niin he laskivat hänet alas, ja Arthur kuningas kallisti päänsä yhden kuningattaren helmaan.

"Oi kallis veli", tämä virkkoi, "miksi te olette viipynyt niin kauan poissa minun luotani?"

Sillä tapaa he sitten soutivat pois rannalta, ja Bedivere herra katseli kuinka he menivät hänen luotaan.

"Oi, herrani ja kuninkaani Arthur", hän huusi, "kuinka minun nyt käy, kun te lähdette luotani ja jätätte minut tänne yksin vihollisteni joukkoon?"

"Älä sure", kuningas virkkoi, "ja tee mitä parhaaksi näet, sillä minusta ei sinulla enää ole apua eikä turvaa. Sillä minä menen Avilionin laaksoon parantuakseni vaikeasta haavastani. Ja jollet sinä enää saa kuulla minusta, niin rukoile minun sieluni puolesta."

Sillä tapaa Arthur kuningas vietiin pois laivassa, jossa oli nuo kolme kuningatarta: yksi oli Arthur kuninkaan sisar Morgan le Fay, toinen oli Pohjois-Walesin kuningatar, kolmas oli Aution maan kuningatar. Myös oli laivassa Nimue, Järven neito, ja tämä lady oli tehnyt paljon Arthur kuninkaan hyväksi.

Ja muutamat sanovat, että Arthur kuningas kuoli ja että nuo kolme kuningatarta veivät hänen ruumiinsa pieneen luostariin, joka oli lähellä Glastonburyä, missä se haudattiin kappeliin. Mutta monet ovat sitä mieltä että Arthur kuningas ei olekaan kuollut, vaan asustaa nyt jossain kauniissa rauhan laaksossa, ja että hän kerran vielä on palaava Englantia hallitsemaan. Sillä hänen haudallaan on kirjoitettuna tämä säe:

"Tässä lepää Arthur, joka kuningas oli ja joka kuningas on oleva."

Kun sanoma saapui Guinevere kuningattarelle, että Arthur kuningas oli kaatunut ja kaikki jalot ritarit ja Mordred herra, niin hän läksi salaa viiden ladyn keralla Amesburyyn. Siellä hän meni luostarin turviin ja vietti loppupäivänsä paastoten, rukoillen ja tehden laupeudentöitä.

Sillävälin Lancelot herra oli saanut Gawaine herran kirjeen, ja niin kiireesti kuin suinkin saattoi hän riensi takaisin Englantiin jaloine ritarijoukkoineen. Mutta kun he sinne saapuivat, niin he näkivät tulleen liian myöhään, Arthur kuningas ja Mordred herra olivat molemmat kaatuneet. Lancelot herra lähti silloin etsimään Guinevere kuningatarta, ja viimein hän löysikin hänet Amesburyn nunnaluostarista. Kuningatar kertoi hänelle, ettei hän enää aikonut palata maailmaan, ja kun Lancelot herra sen kuuli, niin hänkin päätti vetäytyä luostariin.

Hän otti ratsunsa ja ratsasti isoon metsään, ja niin tapahtui, että hän tuli siihen pieneen Glastonburyn luona olevaan kappeliin, mihin Arthur kuninkaan ruumis oli haudattu. Bedivere herra oli siellä vielä, ja Lancelot herra kysyi kunnon piispalta, joka oli erakko, eikö hänkin saisi sinne jäädä. Tänne Bors herra seurasi häntä, ja monet muut hänen jalot ritarinsa, joilla ei ollut halua lähteä pois, nähdessään Lancelot herran antautuneen sellaiseen hurskauden harjoitukseen. Sillä tapaa he elivät kuusi vuotta katumusharjoituksissa, välittämättä vähääkään tämän maailman rikkauksista ja ollenkaan surkeilematta omia vaivojaan, kun näkivät maailman jaloimman ritarin niin suuressa kärsimyksessä.

Lancelot herra oli elänyt luostarissa noin seitsemän vuotta, kun eräänä yönä haamu tuli hänen luoksensa, käskien hänen rientää Amesburyyn, sillä siellä hän tapaisi Guinevere kuningattaren kuolleen. Ja Lancelotin käskettiin ottaa mukaansa hevosparit ja mennä ritarikumppaneineen hakemaan Guinevere kuningattaren ruumista ja haudata hänet puolisonsa, jalon Arthur kuninkaan, viereen.

Niin kaikki tehtiin, kuten haamu oli käskenyt, ja Guinevere kuningatar tuotiin Amesburystä Glastonburyyn suurella komeudella ja murheen osoituksilla. Satakunta soihtua oli palamassa paarien ympärillä, ja Lancelot ja seitsemän hänen ritareistaan kulki alinomaa sen ympäri laulaen ja lausuen pyhiä rukouksia ja suitsuttaen suitsutusta. Sillä tapaa he tulivat Amesburystä Glastonburyyn, ja aamulla Guinevere kuningatar haudattiin pieneen kappeliin, Arthur kuninkaan hautaan.

Kun arkku oli pantu maahan, niin Lancelot herra pyörtyi ja makasi pitkän aikaa hiljaa, kunnes tuo kunnon piispa, joka oli erakko, tuli ulos ja herätti hänet.

"Moitetta ansaitsette", hän virkkoi, "sillä te vihastutatte Jumalan moisella murehtimisella."

"Totisesti", Lancelot herra sanoi, "uskon että en vihastuta Jumalaa, sillä hän tuntee tarkoitukseni. Minun suruni ei lähtenyt eikä lähde mistään synnillisestä syystä, mutta minun suruni ei saata ikinä loppua. Sillä kun minä muistelen kuningattaren kauneutta ja sitä jaloutta, mikä oli hänen ja kuninkaan olennossa, ja kun minä näin heidän siten makaavan tässä yhdessä kuolleina, niin totisesti minun sydämeni oli haljeta. Ja kun minä muistelin, kuinka minun ylpeyteni, kopeuteni ja vikojeni tähden henkensä menettivät ne, joilla ei ollut vertaa missään koko kristikunnassa, niin tietäkää", Lancelot herra virkkoi, "että tämä heidän hyvyytensä ja minun pahuuteni muisto painoi niin raskaana mieltäni, että en saattanut pystyssä pysyä."

Sen jälkeen Lancelot herra sairastui, söi ja joi vain vähän ja kuihtui vähitellen pois, sillä ei kenkään voinut tehdä mitään, mikä olisi häntä lohduttanut. Alinomaa, yötä ja päivää hän rukoili, mutta silloin tällöin hän nukahti katkonaiseen uneen ja usein hänet tavattiin makaamassa Arthur kuninkaan ja Guinevere kuningattaren haudalla. Viimein hän kävi niin heikoksi, ettei hän jaksanut enää nousta vuoteelta, ja silloin hän lähetti hakemaan tuota kunnon piispaa ja kaikkia uskollisia kumppaneitaan ja pyysi että hänelle annettaisiin viimeinen uskonnon pyhistä menoista. Kun kaikki oli tapahtunut asianmukaisessa järjestyksessä, niin hän pyysi piispaa, että kun hän oli kuollut, niin hänen toverinsa veisivät hänen ruumiinsa hänen omaan linnaansa Ilojen puistoon, sillä hän oli pyhästi luvannut tahtovansa tulla sinne haudatuksi.

Silloin itkivät ja vääntelivät käsiänsä hänen ritarikumppaninsa.

Sinä yönä, kun kaikki nukkuivat, tuo kunnon piispa näki kauniin unen. Hän oli näkevinänsä Lancelot herran suuren enkelijoukon ympäröimänä ja he kantoivat häntä taivasta kohden ja taivaan portit aukenivat hänelle.

"Se on vain uni", sanoi Bors herra. "Mutta en usko että Lancelot herran käy muulla tapaa kuin hyvästi."

"Se on hyvin luultavaa", piispa virkkoi. "Mutta menkää hänen vuoteensa ääreen, niin saatte tietää totuuden."

Kun Bors herra ja toiset ritarit tulivat Lancelot herran vuoteen ääreen, niin he huomasivat hänet aivan kuolleeksi, ja hän makasi ikäänkuin olisi hymyillyt ja hänen ympärillään oli yltäänsä suloisinta tuoksua, mitä he ikinä olivat tunteneet.

Aamulla sielumessun laulettuaan piispa ja ritarit asettivat Lancelot herran

samoille hevospaareille, joilla Guinevere kuningatar oli viety Glastonburyyn ja veivät hänet hänen omaan linnaansa Ilojen puistoon ja he pitivät lakkaamatta satakunnan soihtuja palamassa hänen ympärillään; ja niin viidentoista päivän kuluessa he tulivat Ilojen puistoon. Siellä he laskivat hänet kirkon kuoriin ja lauloivat ja lukivat monta rukousta ja virttä hänen ruumiinsa ääressä; ja hänen kasvonsa jätettiin peittämättä, jotta kaikki kansa saisi häntä katsella, sillä se oli sen ajan tapa.

Ja silloin juuri, heidän pitäessään jumalanpalvelusta, tuli Marisin Ector herra, joka seitsemän vuoden ajan oli etsinyt veljeänsä Lancelotia kautta kaiken Englannin, Skotlannin ja Walesin. Kun hän kuuli hälinän ja näki, että Ilojen puiston kirkonkuori oli valaistu, niin hän astui alas ratsultaan ja tuli kuoriin ja siellä hän näki ihmisiä laulamassa ja itkemässä. Ja he tunsivat kaikki Ector herran, mutta tämä ei tuntenut heitä. Silloin Bors herra meni Ector herran luo ja kertoi hänelle, kuinka siinä makasi hänen veljensä Lancelot herra kuolleena. Ector herra heitti kilpensä, miekkansa ja kypärinsä luotaan, ja kun hän katseli Lancelot herran kasvoja, niin vaikeata olisi minkään kielen kertoa, kuinka haikeasti hän valitti veljensä kuolemaa.

"Oi Lancelot", hän sanoi, "sinä olit kaikkien kristillisten ritarien pää. Ja nyt tohdin sanoa", virkkoi Ector herra, "että sinulle, Lancelot herra, joka siinä makaat, että sinulle ei kenkään maallinen ritari konsanaan vertoja vetänyt; ja sinä olit kohteliain ritari, mikä koskaan on kilpeä kantanut; ja sinä olit asetoverisi uskollisin ystävä, mikä koskaan on noussut ratsulle; ja sinä olit uskollisin rakastaja kaikkien syntisten miesten joukossa, jotka koskaan ovat naista rakastaneet; ja sinä olit uljain urho, mikä koskaan on miekkaa mitellyt; ja sinä olit komein mies, mitä koskaan on nähty ritarien parvessa; ja sinä olit lempein mies ja ritarillisin, mikä koskaan on aterioinut naisten seurassa; ja sinä olit verivihollisesi jäykin vastustaja, mikä koskaan on peistä tanaan laskenut."

Ja silloin oli itkua ja valitusta ylenmäärin.

Loppu.

End of the Project Gutenberg EBook of Arthur kuningas ja hänen jalot ritarinsa,
by Thomas Malory

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK ARTHUR KUNINGAS
JA HÄNEN ***

***** This file should be named 54655-8.txt or 54655-8.zip ***** This and all
associated files of various formats will be found in:
<http://www.gutenberg.org/5/4/6/5/54655/>

Produced by Juha Kiuru and Tapio Riikonen

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be
renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a
United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy
and distribute it in the United States without permission and without paying
copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of
this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic
works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark.
Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge
for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge
anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You
may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works,
reports, performances and research. They may be modified and printed and
given away—you may do practically ANYTHING with public domain eBooks.
Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial
redistribution.

***** START: FULL LICENSE *****

**THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU
DISTRIBUTE OR USE THIS WORK**

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution
of electronic works, by using or distributing this work (or any other work
associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply

with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you

share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org/license

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at

the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining

provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, are critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pgla.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by

U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any

statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit:
<http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.